

205/2010

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLET ÖNKORMÁNYZATÁNAK ALPOLGÁRMESTERE

Tárgy: Szociális szolgáltatástervezési koncepció
felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szoc. tv.) 92. § (3) bekezdése szerint a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót készít**, amennyiben legalább két ellátási forma megszervezéséről gondoskodik. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat **kétévente felülvizsgálja**, és aktualizálja.

A koncepció elkészítésének határideje 2004. december 31-e volt. Az Önkormányzat most a harmadik felülvizsgálati kötelezettségnek tesz eleget azzal, hogy 2010. december 31-éig a Képviselő-testület elé tárja azt.

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

a Szoc. tv. 92. § (4) bekezdése szerint

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, ütemtervet készít a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait
- d) továbbá az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat koncepciója tartalmazza még:

- a) a fenntartott intézményrendszer struktúráját, szerkezetét, legfontosabb jellemzőit,
- b) a szakosított ellátások iránti igények alakulását, a várakozók számát, korösszetételét, legfontosabb szociális jellemzőit,
- c) az intézményrendszer korszerűsítésének irányait,
- d) a kapcsolódó szakmapolitikák helyi rendszerét, sajátosságait.

A Szoc. tv. szerint a koncepciót elfogadását megelőzően az önkormányzat véleményezteteti az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzatokkal, továbbá a Szociálpolitikai Tanács területi szervével. Bemutatja továbbá a koncepciót a Szociálpolitikai Kerekasztalnak, amely testület a továbbiakban az abban meghatározott feladatok megvalósulását, teljesítését figyelemmel kíséri. E mellett mivel a koncepciónak illeszkednie kell a Fővárosi Koncepcióhoz, ezért a koncepció munkaváltozatát Budapest Főváros Főpolgármesteri Hivatalának megküldtük.

Az Önkormányzat a kialakított véleményeket lehetőség szerint figyelembe veszi.

A fent leírt egyeztetési folyamatot az Önkormányzat lefolytatta, valamint ezt kibővítve a munkaváltozatot az Egészségügyi és Szociális Bizottságnak is bemutatta, amely testület határozatában további vitára alkalmasnak találta a Koncepció felülvizsgálatát, kiegészítési, módosítási javaslatot nem tett.

Az intézmények kisebb módosítási javaslatokat tettek, melyek pontosító jellegűek, a saját tevékenységükre vonatkozóan. Ezek természetesen beépítésre kerültek.

A Szociálpolitikai Kerekasztal nem fogalmazott meg változtatási javaslatot, hanem arról döntött a 2010. november 18-án megtartott ülésén, hogy elfogadásra javasolja a Konceptió felülvizsgálatát a Képviselő-testületnek.

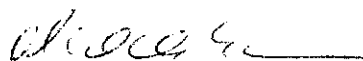
Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, az előterjesztést tárgyalja meg, és hozza meg döntését!

HATÁROZATI JAVASLAT: Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete – az előterjesztés mellékletét képező – Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió Felülvizsgálatát elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: dr. Csomor Ervin alpolgármester
/egyszerű szótöbbséget igényel/

Budapest, 2010. november 24.

dr. Csomor Ervin
alpolgármester

Láttam:

Ancsin László
Jegyző

Melléklet:

- 1.sz. melléklet: Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió Felülvizsgálata
- 2.sz. melléklet: a Szociálpolitikai Kerekasztal 2010. november 18.-i ülésén hozott határozata
- 3.sz. melléklet: Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottságának 254/2010. (XI.22.) E.Sz.B. számú határozata

Az előterjesztést az Egészségügyi és Szociális Bizottság tárgyalta

BUDAPEST XVI. KERÜLET
SZOCIÁLIS
SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓ FELÜLVIZSGÁLATA

BUDAPEST
2010.

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLET
ÖNKORMÁNYZATA

A SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓRÓL RÖVIDEN

A koncepció arra hivatott, hogy kijelölje azokat az irányokat, amelyek alapján a szolgáltatási stratégiák, operatív programok, fejlesztési projektek megfogalmazódnak. Meghatározza azt a fő szakmai, gazdasági irányt, melyhez kapcsolódnia kell a programoknak, feladata, hogy jelöljön ki felfogásmódot, nézőpontokat, elgondolásokat, a teljes rendszert nézve, annak fontosabb színtereit meghatározva.

A koncepció meghatározza azokat az értékeket, amelyek mentén a kerületi szociálpolitika érvényesül, melyeknek meg kell valósulniuk a szociális szolgáltatások során.

Meghatároz célokat, amelyek a szolgáltatások biztosítására, a fejlesztésekre irányul, illetve amilyen irány felé vinni szeretné az Önkormányzat az ellátás rendszerét. Megfogalmazódnak azok az elképzelések, amelyek meghatározzák, hogy az új típusú intézmények biztosítása érdekében milyen lépéseket tesz az önkormányzat, mivel tudja elősegíteni azok biztosítását.

Feladata, hogy láthatóvá tegye a kerület szociális rendszerének hiányosságait, ez alapján kijelölje a fejlesztés irányát, ütemét, valamint hogy adatokkal alátámasztva elősegítse a döntéseket, és előre vetítse a tendenciák jövőben várható alakulását.

Kijelöli azokat a célterületeket, célcsoportokat, amelyek a településen fokozott figyelemben kell, hogy részesüljenek, amelyek helyzetüknél fogva prioritást élveznek.

Felméri a kerület ellátórendszerének helyzetét, valamint rámutat azokra a pontokra, ahol együttműködés lehetséges, szükséges más települési önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal, és egyéb, nem önkormányzati intézményfenntartókkal. A többi település (fővárosi kerületek, illetve a XVI. kerülethez közeli kisebb települések) koncepciójának ismeretében az együttműködési lehetőségek feltárása kezdődhetett meg.

A Képviselő-testület a fentiek alapján elkészített koncepciót 2004-ben elfogadta. Azóta számos ellátás jött létre, fejlődött és alakult át. A változások, illetve az azóta született igények, a megvalósított és még megvalósításra váró tervek, valamint az új elképzelések sorra vételére szolgált a koncepció 2006. és 2008. évi felülvizsgálata csakúgy, mint a 2010. évi.

Legfontosabb tartalmi elemeit törvény határozza meg:

A legalább 2000 lakosú települési önkormányzat, illetve a megyei önkormányzat a településen, illetve a megyében, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót készít**, amennyiben legalább két ellátási forma megszervezéséről gondoskodik. A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat **kétévente felülvizsgálja**, és aktualizálja (A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szoc. tv.) 92. § (3) bekezdése szerint.)

A Budapest XVI. kerületi szociális szolgáltatástervezési koncepció célja a XVI. kerületben élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása és a biztosított ellátási formák megszervezésének módja. **Tartalmát** a Budapest XVI. kerület Önkormányzatának Képviselő-testülete fogadja el és kétévente felülvizsgálja, aktualizálja.

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

–a Szoc. tv. 92. § (4) bekezdése szerint

- a) a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, ütemtervet készít a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait

- d) továbbá az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat koncepciója tartalmazza még:

- a) a fenntartott intézményrendszer struktúráját, szerkezetét, legfontosabb jellemzőit,
c) az intézményrendszer korszerűsítésének irányait,
d) a kapcsolódó szakmapolitikák helyi rendszerét, sajátosságait.

A szolgáltatástervezési koncepciót a helyi önkormányzat az **elfogadást megelőzően véleményezteteti** az intézményvezetőkkel, a kisebbségi önkormányzatokkal, továbbá a Szociálpolitikai Tanács területi szervével. A koncepció végleges változatának elfogadása során a kialakított véleményeket az önkormányzat lehetőség szerint figyelembe veszi – a Szoc. tv. 92. § (7) bekezdése szerint.

Továbbá bemutatja a koncepciót a Szociálpolitikai Kerekasztalnak, aki a továbbiakban az abban meghatározott feladatok megvalósulását, teljesítését figyelemmel kíséri – a Szoc. tv. 58/B. § (2) bekezdése szerint.

A szociális szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata

A szolgáltatástervezési koncepció tartalmát a helyi önkormányzat, kétévente felülvizsgálja és aktualizálja. (Szoc. tv. 92. § (3) bekezdés.)

A koncepció felülvizsgálata a koncepcióhoz képest inkább csak a kerület sajátosságaira, azok alakulására koncentrál. **Tartalmazza** különösen:

- a) a koncepció tartalmi elemeiben bekövetkezett változásokat,
b) az ellátórendszer változását,
c) a koncepcióban vállalt feladatok teljesülését, illetve az újabb terveket.

A koncepció sok olyan adatra épült, melyek népszámlálási adatok. Ezek értelemszerűen nem szerepelnek a koncepció felülvizsgálatában, hisz ezekhez hozzátenni nem tudunk, ilyen típusú frissebb és pontos adatok nem állnak rendelkezésre.

A területet meghatározó jogszabályok az előző felülvizsgálat óta több alkalommal változtak. A jelen felülvizsgálat annak elkészülésekor (2010. II. féléve) aktuális jogszabályi környezetre épül.

Más kerületekkel, vagy fővárosi adatokkal való összehasonlításra használható a <http://www.budapest.hu/Engine.aspx?page=BpKezikonyv> oldalon található Budapest Kézikönyv, illetve a <http://www.modszertan2001.hu/> oldalon Budapest, illetve a budapesti kerületek szociális szolgáltatástervezési koncepciói, és azok felülvizsgálatai.

A BUDAPEST XVI. KERÜLETI SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ SZERKEZETE

I. A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ KONCEPCIONÁLIS ALAPJAI.....	4
1.1. Helyi településpolitikai, társadalompolitikai célok.....	4
1.2. Alapelvek.....	4
1.3. A helyi szociálpolitika célcsoportjai, a szociális kirekesztettség enyhítése.....	6
1.4. A megoldandó szociálpolitikai szakmai feladatok.....	8
II. STATISZTIKAI ADATOK.....	13
2.1. A lakosság demográfiai összetételének változásai.....	13
2.2. A lakosság életminőségét befolyásoló feltételek változásai.....	16
2.3. A szociális szolgáltatás, ellátás alakulásának mutatói.....	25
2.4. A XVI. kerületi lakáshelyzet.....	36
2.5. A tartós bentlakást nyújtó szociális szolgáltatások iránti igények alakulása.....	39
III. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉG ÁLTALÁNOS TARTALMA.....	41
IV. AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, SZOLGÁLTATÁSOK HELYZETE, TERVEZETT FELADATOK, TENNIVALÓK, CÉLOK.....	44
4.1. Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások.....	44
4.2. Természetben nyújtott szociális ellátások.....	69
4.3. Szociális szolgáltatások – szociális alapszolgáltatások.....	85
4.4. Szociális szolgáltatások – szakosított ellátási formák.....	103
4.5. Egyéb, önként vállalt szociális szolgáltatás.....	104
4.6. Hiányos vagy hiányzó ellátások, ellátási formák – végrehajtás, teendők, tervek ...	107
V. EGYES CSOPORTOK SAJÁTOS PROBLÉMÁIHOZ KAPCSOLÓDÓ SPECIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, ILYEN ELLÁTÁSOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE.....	108
VI. A NEM ÖNKORMÁNYZATI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HELYE ÉS SZEREPE AZ ELLÁTÁSBAN, EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEK.....	110
6.1. Ellátási kötelezettség teljesítése szerződések megkötésével.....	110
6.2. A különböző ellátó szervezetek együttműködésének módjai, keretei.....	111
VII. A SZOLGÁLTATÁSOK KORSZERŰSÍTÉSÉNEK IRÁNYAI.....	112
7.1. Teendők a szolgáltatások szakmai színvonalának emelése érdekében.....	112
7.2. A szociális ellátások fenntartása-működtetése finanszírozási kérdései.....	112
7.3. A szociális ellátások, intézmények karbantartási-felújítási-beruházási feladatai...	115
7.4 A jogszabályban előírt szakmai minimumfeltételek megteremtése.....	116
VIII. A SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE, BŐVÍTÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGZENDŐ VÁLLALT FELADATOK, TERVEK ÖSZEFoglalása, azok megvalósulása.....	118
8.1. Folyamatosan végzendő feladatok.....	118
8.2. 2004-2006-ra, 2006-2008-ra, 2008-2010-re tervezett elvégzendő feladatok és megvalósításuk, valamint a 2010-2012 közötti időszakra tervezett feladatok.....	119
8.3. Közép, illetve hosszútávon elvégzendő feladatok.....	121
IX. KAPCSOLÓDÓ GYERMEKVÉDELMI, FOGLALKOZTATÁS-, LAKÁSPOLITIKAI, ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ALRENDSZEREK.....	123
X. MELLÉKLET.....	157
XI. A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ FELÜLVIZSGÁLATÁRA VONATKOZÓ KÉPVISELŐ- TESTÜLETI HATÁROZAT.....	159

I. A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ KONCEPCIONÁLIS ALAPJAI

1.1. Helyi településpolitikai, társadalompolitikai célok

Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Képviselő-testülete egyetért a Budapesti Szociális Chartában megfogalmazottakkal, azok alapelveivel, mint irányelvekkel. Irányelvnek tekinti, hogy

- Budapest szociális problémái közösen megoldandó problémákat jelentenek a főváros 24 önkormányzata számára.
- A szociálpolitika közös érdekei mellett szem előtt kell tartani a résztvevők politikai, szakmai, intézményi és hatásköri szuverenitását.
- Fontos a Főváros önkormányzatai szociálpolitikájának összehangolása, egy garantált, egységességre törekvő feltételrendszer kialakítása, a munkamegosztás szervezettsége.
- A társadalmi kirekesztettség és marginalizálódás enyhítése, a társadalmi integráció elősegítése érdekében kiemelt feladat a legelesettebbek, legszegényebbek támogatása.

A XVI. kerület egy egységként tekint a település lakosainak támogatására, az intézményrendszer szolgáltatásaira, melyek kiegészítik egymást. Így fokozott hangsúlyt fektet az ágazatközi egyeztetésekre, összhangra, együttműködésre. Ez alapján a szociális koncepció kialakításának fontos eleme az egészségügy, gyermekvédelem, lakás-, foglalkoztatás-, és kisebbségpolitika helyzete, kapcsolódási pontjai a szociális ellátás rendszeréhez.

E témákat elsősorban a 9. fejezet részletezi.

A Koncepció 2004. évi elfogadása óta ezen alapelvek továbbra is érvényesek, a szociálpolitikai döntések alapjául szolgálnak.

1.2. Alapelvek

A koncepció felülvizsgálatának alkalmával fontos az alapelvek megerősítése, kiegészítése a tapasztalatok alapján.

A Képviselő-testület a társadalompolitikai célok elérése érdekében alapelveket fogalmaz meg, az alábbiak szerint:

- A településről való elvándorlás megelőzése, a lakosságszám növekedése.
- A kerület egységességének megőrzése.
- A kohéziót segítő szerveződések támogatása.
- Az általános alapelvekre építve a szociálpolitikai célkitűzések megvalósításában további elvek fogalmazódnak meg:
  - Jog az emberhez méltó életre.
  - A szociális biztonsághoz való jog.
  - A rászoruló joga az ellátáshoz való hozzájutás, vallási, felekezeti, etnikai, nemi, fizikai és mentális helyzete alapján való megkülönböztettség nélkül.
  - Az ellátások igénybevételekor a mindennemű állampolgári jogok szem előtt tartása.
  - Az életfeltételek, életkörülmények javítása érdekében tett segítségnyújtás folyamatában az egyén autonómiájának, képességeinek hangsúlyozása, támogatása.
  - A segítségnyújtás során a támogatott egyének aktív részvétele.

- Az ellátások megszervezésekor a hatékonyság és a hatásosság lehető legmagasabb foka, mely elősegíti az egyenlőtlenségek csökkentését, és az ellátáshoz való hozzáférhetőség növelését.
- A szociálpolitikai célkitűzések megvalósítási folyamatában tekintettel a források felhasználásának összehangoltsága.
- Kliensközeli ellátórendszer.

Az alapelveket alátámasztó értékek:

- Biztonság: a rászorulóknak hozzá kell jutniuk az őket megillető ellátásokhoz, valamint hogy a váratlan élethelyzetekben, krízishelyzetben a családok, egyének életszínvonala ne süllyedjen túlságosan nagyot. Mindezt a lehető legnagyobb hatékonyság és hatásosság elérése mellett.
- Egyénközpontúság: Az ellátás központjában az egyén, illetve a család áll, a jogszabályi keretek között személyre szabottan.
- Egyenlőség: a szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosításában, az ezek által megteremtett lehetőségekben.
- Szabadság: az ellátási forma és a segítő szakember személyének megválasztásában, az adott intézmény lehetőségeihez mérten, működési elveihez igazodva.
- Innovativitás.
- Minőségi ellátás: törekedni a minél színvonalasabb ellátás létrehozására.

1.2.1. Intézmények, ellátások fejlesztése

Alapvető cél, hogy az adott év szociális ellátásának szintje érje el az előző évi ellátások színvonalát, illetve annak inflációs mértékkel növelt értékét, de lehetőség szerint emelkedjen magasabb szintre. Az elmúlt két év során a világgazdasági válság, és a normatív állami támogatások nagyarányú csökkenése eredményeként ez a cél elméleti maradt. Reálisan az a cél fogalmazódhatott meg, hogy a működési költségek visszafogása nem járhat a feladatellátás színvonalának jelentős romlásával. A tények azonban azt mutatják, hogy nincs a forráscsökkenés miatti ellátatlan személy. A személyes gondoskodás személyi térítési díjait az önkormányzat 2007 óta nem emelte, a pénzbeli és természetbeni ellátások összege pedig nem csökkent.

Fokozatosan ki kell egészíteni a szolgáltatási formákat, az igények, illetve a jogszabályi kötelezettségek megjelenésével, valamint e mellett törekedni kell a még hiányzó ellátási formák megvalósítására, kialakítására. A fejlesztések irányát elsősorban valódi igényekre való reagálás adja meg. Részletesebben: 8. fejezet.

Az intézményrendszer hatékonyságának növelése érdekében az intézmények, szolgáltatások közötti együttműködés, a kompetenciahatárok megtartása folyamatos feladata a szolgáltatások biztosításában résztvevőknek. Ez a kerületben eredményesen működik.

A fenntartó és az intézmények közötti aktív kapcsolat megtartása, erősítése, mélyítése szükséges az átlátható, ellenőrizhető rendszer fenntartásához, valamint a szakmai tevékenység eredményes támogatásához. Ez folyamatosan, sikeresen így történik.

1.2.2. Az önkormányzat által biztosított szociális igazgatási feltételek

Az önkormányzatokra több olyan teher is hárul, melyet önerőből megvalósítani nem tudnak, vagy melyekre a településen nem mutatkozik akkora igény, hogy azt fenntartani célszerű és gazdaságos lenne. E mellett Fővárosi sajátosság, hogy a kerületek eltérő helyzete miatt Budapest lakosai többféle ellátási rendszer útján kapnak segítséget, mely az egyenlőség elvét esetenként kizárja a különböző kerületben élők számára.

Célszerű e feltételek és körülmények mellett törekedni a más önkormányzatokkal való együttműködések, társulások kialakítására. A civil szervezetekkel, egyházakkal való együttműködés során az Önkormányzat koordinatív szerepe kerül előtérbe, azok függetlenségének tiszteletben tartásával.

Törekedni kell arra, hogy a fenti célok megvalósítása az igényekhez igazodjon, és ezáltal csökkenjen azok száma, akik nem, vagy csak részben jutnak hozzá azokhoz az ellátási formákhoz, amelyekre szükségük lenne.

1.3. A helyi szociálpolitika célcsoportjai, a szociális kirekesztettség enyhítése

A szociálpolitika célcsoportjainak meghatározásakor fontosnak tartjuk, hogy a szociálpolitika ne legyen egyenlő a szegénypolitika fogalmával, így ne csak az anyagi szempontból leghátrányosabb csoportok, társadalmi rétegek támogatottsága valósuljon meg. Ez által megelőzhetővé válik az alsó-középosztálybéli csoportok leszakadása, elszegényedése. Természetesen a szegénység elleni küzdelem alapvető feladat, hiszen a szegénység egyéb problémákat is maga után von, mint például családi krízisek, egészségi problémák, mentális zavarok, az oktatáshoz való hozzájutás megnehezédése.

1.3.1. A kerületi szociálpolitika célcsoportjai:

- A jövedelem nélkül élők, illetve azok, akiknek nincs lehetőségük jövedelemforrás létesítésére (pl. a feltételek meglétének hiányában társadalombiztosítási ellátásra nem jogosult idősök, betegek)
- Gyermekeket egyedül nevelők, akik egy jövedelemből, vagy szociálpolitikai ellátásokból tartják fenn családjukat.
- Nagycsaládosok, ahol az egy főre jutó jövedelem alacsony, a szülők kereső tevékenysége esetén is.
- Idős korúak, kiemelve az egyedülállók, akik a kerület sajátosságai alapján általában családi házat tartanak fenn alacsony nyugdíjuktól, és egyéb (egészségügyi) hátrányokkal is küzdenek.
- Az aktív korú tartósan álláskeresők, akik külső támogatás, segítség nélkül nem, vagy csak nagyon nehezen lesznek újra a munkaerőpiac tagjai.
- A deviáns viselkedésformát mutatók és családtagjaik.
- A szociális helyzetük, életvezetési problémáik miatt adósságot felhalmozó családok.
- A fogyatékkal élők, tartós betegségben szenvedők, akik speciális élethelyzetük miatt speciális ellátásokat igényelnek, és az őket segítő hozzátartozóik.
- Hajléktalanok.

1.3.2. A szociális források és feladatok mértékének, egymáshoz való arányának alakulása

A társadalmi igények növekedésének gyors üteme a szociális ellátások területein is újabb igényeket vet fel, és újabb kapcsolódási pontokat teremt más ágazatokkal, illetve ágazaton belül egyaránt.

Mindemellett a különböző ellátotti csoportok számának növekedése a mennyiségi igények megnövekedését is eredményezi:

A magyar társadalom jellemzője az előregedés, így az idősgondozás lehetséges ellátottjainak száma a kerületben is várhatóan egyre növekszik, így nemcsak a jelenlegi ellátások kapacitásnövekedése szükséges, hanem újabb ellátási formák bevezetése is valamint a jelenleg elérhetők igazítása a valódi igényekhez. Ez utóbbira, valamint a kapacitásnövelésre az elmúlt két évben nagy figyelmet fordított az önkormányzat.

A kerületben jelentős beépítetlen terület vált lakott területté. Ez eredményezheti a lakosság összetételének változását, de hosszabb távon a kisgyermekes családok beáramlása várható, ami előrevetíti a gyermekek nappali ellátásának, illetve a gyermek- és ifjúságvédelemnek a megnövekvő feladatait. Ezek a tendenciák már jelentkezők, elsősorban a gyermekek nappali ellátásában okozva nehézségeket. 2004 óta a bölcsődei ellátás 40 fős bővítése valósult meg, valamint az óvodai, iskolai férőhelyszám is látványosan emelkedett. Ez azonban csak enyhítette a problémát. A jövőben tervezett újabb bölcsődei, illetve óvodai férőhelyek létesítése, uniós pályázati lehetőséggel.

A lakásépítések az egészségügy területén is fejlesztést eredményeznek: 1200 fő felnőtt lakos felett új háziorvosi körzet, 600-800 gyermekszám között pedig új gyermek-háziorvosi körzet kialakítása szükséges. Ezt a változást folyamatosan figyelemmel kísérve mára indokoltá vált javaslat előkészítése a bővítésre, illetve a körzetek átstrukturálására.

A hajléktalanok, fogyatékos személyek ellátásának fejlesztése hiányában a szegénység, munkanélküliség aránya növekedhet. A hajléktalanok ellátása esetében a tapasztalatok azt mutatják, hogy a jelenlegi megoldás eredményesen kezeli a problémát; fogyatékosok ellátásánál azonban lenne igény fejlesztésre.

Mindez arra enged következtetni, hogy a források megosztásának folyamatosan alkalmazkodniuk kell a különböző ellátások kapcsán felmerülő igényekhez. Ez esetleg új rész-szolgáltatások bevezetését eredményezheti, mely a források átcsoportosítását teheti szükségessé. Mindebben alapvető szempont az ellátórendszer egy egységben való kezelése, melyben az egy területen keletkezett megtakarítások a szférán belül maradvá továbbra is szociálpolitikai célt szolgálnak. Fontos feladat újabb források megtalálása, használata, hisz a normatív támogatások relatív értékének csökkenése jellemző, tehát a már működő ellátási formák finanszírozása is nehezített, új szolgáltatások bevezetése újabb lehetőségek felkutatását előfeltételezi.

1.3.3. Finanszírozás, a nem-állami és a közintézmények a XVI. kerület szociálpolitikájában

A piacon egyre több szereplő jelenik meg a szociális szolgáltatások ellátása terén, ez által az önkormányzatok felé a kínálat bővül, hogy milyen úton valósíthatják meg ellátási kötelezettségüket. Ez versenyhelyzetet teremt, elősegítve a szolgáltatások színvonalának emelkedését. Továbbá az igénybevevők számára választási lehetőséget ad.

A XVI. kerület Önkormányzata szívesen fogadja az olyan nem állami, civil, egyházi kezdeményezéseket, amelyek a kerület ellátórendszerét kiegészítik, színesítik, teljesebbé teszik.

Az Önkormányzat célja olyan együttműködések kialakítása, melyek a még le nem fedett ellátási területeket célozzák meg.

A szerződések megkötésekor elv a lakosok igényeinek, ellátásának kihangsúlyozása, előtérbe helyezése. Az ellátást biztosító fenntartók támogatásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a támogatás mértéke arányban legyen a kerületi lakosoknak nyújtott segítséggel, illetve a többi – Önkormányzat által fenntartott – intézmény finansziális lehetőségeivel.

A koncepció elkészítése óta több ellátási forma is így módon valósult meg (8. fejezet), és vált elérhetővé a kerület lakosai számára.

1.4. A megoldandó szociálpolitikai szakmai feladatok

A hatékony fejlesztés szempontjából szükséges a megoldásra váró feladatok, célok ismételt áttekintése, rendszerezése.

1.4.1. A szociálpolitika intézményeinek és eljárásainak fejlesztése

a) Az egyes ellátási formák konkrét szakmai tartalmainak meghatározása

A racionális gazdálkodás alapja, hogy átlátható legyen az ellátások tartalma, minősége, mennyisége, hogy ezekhez alkalmazkodhasson a hosszú távú célkitűzés, azon belül az éves költségvetés.

A kormányzat felé azt az igényt kell közvetíteni, hogy az önkormányzatok finanszírozásának egyértelművé kell válnia, a finanszírozás elvének a feladatfinanszírozás felé kell elmozdulnia, a szociális ellátások terén is. Ezt szakmai összefogás is erősíti, előtérbe helyezi. Elmozdulás látható ebbe az irányba egyes ellátási formák esetében, de a teljes szférában még nem valósult meg, továbbá a feladat-finanszírozás bevezetése nem hozta magával azt a várt eredményt, hogy a feladat-finanszírozás igazodott volna a valós költségekhez.

A cél előfeltétele a pontos feladat-meghatározás, és ez alapján a teljesítmény ellenőrizhetőségnek kialakítása. Azokon a területen, ahol a finanszírozás a feladat-ellátást célozza, ez megvalósult.

b) Súlypontok a hagyományos szociálpolitikai ellátások között

Folyamatosan szükséges annak áttekintése, hogy a hagyományos, megszokott ellátási formák közül melyek azok, amik jelen formájukban, minőségükben, mennyiségükben megfelelnek a lakossági igényeknek, szükségleteknek, valamint hogy melyek azok, amelyek a megszokottól kissé eltérő módszerek, szemlélet alkalmazásával, vagy a rendszer új dimenziókba helyezésével átalakíthatók, fejleszthetők.

E témakörben kiemelten fontos az egészségügy és a szociális ellátások határterületeinek rendezése, mely elsősorban a fogyatékos-, a kisgyermek-, és az idősellátás területén jelentkezik.

A feladatok, tevékenységek e szerinti áttekintése megvalósult a koncepció megalkotása óta, és hozott is eredményeket, de a folyamat nem véges.

A hangsúlyeltolódás jellemzi az elfogadott szakmai elveket: A szakellátás, intézményi elhelyezés prioritását hangsúlyosan átvette az ellátottak otthonában történő ellátása (elsősorban az idősek és fogyatékosok házi gondozása kapcsán), amely új igényeket is felszínre hoz. Ennek kapcsán fontos az egészségügy szoros együttműködése, az innováció, valamint az újszerű ellátások, módszerek bevezetése a gyakorlatba. Mindez azért is fontos, mert a tartós elhelyezési formák biztosítása nem a XVI. kerület, hanem a Főváros feladata, így a kerületnek ennek alakulására kevés befolyása van. A fővárosi fenntartású tartós elhelyezést biztosító intézményekben a férőhelyek száma nem nő, sőt jellemzően csökken. Ez a várólisták hosszának növekedését eredményezheti. Így a kerület ellátórendszerében az alapellátás erősítésére szükség van. A kerület erre úgy reagál, hogy a fejlesztési irányt a valós igények szabják meg, és nem a jogszabályok gyakori változása.

c) Az ágazatközi együttműködés erősítése

A fent leírt szakmai elvek, változások egyre inkább megkövetelik a szociális ellátást nyújtóktól az egészségüggyel, oktatással, gyermek- és ifjúságvédelemmel, lakáspolitikával és foglalkoztatás-politikával foglalkozókkal való együttműködést. E területek mindegyike változásokon, reformokon megy keresztül, melyek új célokat tűznek ki. Ezek elérése általában több területet érintő alapokra vezethető vissza, ezért fontos az együttműködés az ágazatok között.

Az együttműködés pontos kompetencia-meghatározást is igényel, ami elősegítheti a le nem fedett területek felszínre kerülését, illetve csökkentheti a többszörösen ellátott problémakörök nagyságát. Növelhető a szociális ellátórendszer hatékonysága az egyértelmű szakmai feladatmegosztással, azok egyértelművé tevésével.

1.4.2. A szegénység, marginalizálódás és kirekesztettség enyhítése

A szegénység, marginalizálódás megelőzése érdekében szükséges közös projektek megfogalmazása. A szegénység újratermelődésének megakadályozásához hosszabb távon gondolkodva, kulturális tőke biztosítása, valamint egészségügyi prevenció szükséges. Ennek megvalósításában elsődleges, kiemelkedő szerepe az oktatási és egészségügyi intézményeknek van, valamint a családsegítő szolgálat és a gyermekjóléti központ preventív tevékenységének és mentális gondozásának. – Az egészségügyi intézmények és az ezzel a területtel foglalkozó civil szervezetek nagy hangsúlyt fektetnek a megelőzésre, és a szűrő tevékenységekre. Az önkormányzat évi egy-két alkalommal szervez a kerület lakosai számára Egészségnapot, ahol tájékoztatók, bemutatók, programok mellett ingyenes szűrővizsgálatok várják az érdeklődőket; felhívva a figyelmet az egészséges életmód fontosságára. A családsegítő szolgálat a gyermekjóléti központtal együttműködve folyamatosan biztosít prevencióra irányuló programokat.

A szegénység csökkentése munkahelyteremtésekkel, munkahelymegtartásokkal segíthető. E probléma kiemelten sújtja a megváltozott munkaképességűeket, nyugdíjkorhatárhoz közelítőket, valamint a munkába visszakérülőket (gyermeknevelési támogatások igénybevétele után, ápolási díj megszűnését követően). Az ő segítségük érdekében eszköz lehet az alkalmazásuk esetén a munkaadóknak járó kedvezmények körének növelése, de ez túlmutat az önkormányzatok kompetenciáján. További megoldás a tartós munkanélküliek problémáira való segítségnyújtás rendszerének átdolgozása, módosítása, mely a döntéshozás szintjén folyamatban van.

Mindezek mellett a szegénység csökkentésének – a támogatottak számára – legkézzelfoghatóbb, krízishelyzetben azonnali segítséget nyújtó eszköze a segélyezés. 2004 óta a pénzbeli és természetbeni támogatások rendszere nagymértékben átalakult, egyre inkább

egy-egy adott problémára fókuszál; a jogosultsági feltételek szigorodása figyelhető meg. – Ez egyben a segélyek által támogatott élethez való hozzáféréshoz is vezethet, ennek megelőzésére a támogató rendszerek feladata.

Másik nagy jelentőségű változás, hogy az ellátások egyre nagyobb köre kerül jegyzői hatáskörbe. Ez egyfelől lakóhelytől független egyenlőséget teremt a lakosok számára a hozzájutást, illetve az ellátás mértékének tekintetében. Továbbá egyrészt eljárásjogi kérdés, másrészt csökkenti a Képviselő-testület hatáskörét.

2008-tól a személyes gondoskodás területén is megjelent a jegyzői hatáskör: a gondozási szükségletet vizsgáló bizottság felállításában, valamint a házi segítségnyújtás, étkezés és tartós bentlakást nyújtó intézmény esetében a jövedelem illetve vagyonvizsgálat elvégzésében. Ezekben a hatáskörben hamar változás történt: a jövedelemvizsgálat 2010-ben már ismét nem a jegyző, hanem az ellátást nyújtó intézmény feladata. Azonban a 2008-tól átalakuló rendszerről elmondható pozitív eredményként, hogy az ellátottak körének feltárását, adatainak, állapotuknak pontosítását, ellenőrzését eredményezte, valamint hogy a tartós elhelyezésre várók listája teljes felülvizsgálatra, áttekintésre került.

a) A segélyezés fejlesztése

A törvényi szabályozások gyakori változása, átalakulása nem segítette a pusztán szociálpolitikai támogatásból élők alapvető biztonságérzetét az elmúlt években. Ennek ellenére, - vagy éppen ezért, az ellátórendszer feladata annak elérése, hogy a munkába állás céljukká váljon, érdekük fűződjön a munkavállaláshoz. Elkerülendő az a helyzet, amelyben a minimálbérért foglalkoztatottak anyagilag hátrányba kerülnek a támogatásból élő családokkal szemben.

A foglalkoztatásban való részvételt növelheti, ha a munkavállalás kezdeti időszakában támogatás nyújtható, illetve a munkáltató is támogatást élvezhet. Ez elsősorban finanszírozási kérdés, mely törvényi szabályozással valósítható meg.

A méltányossági jogkörbe tartozó, adható támogatási formák továbbra is az önkormányzatok feladatai maradnak. A kerület rendszerét tekintve fontos az összhang a gyermekvédelmi, illetve a szociális segélyezés között. A folyamatos változás fő szempontjai a hatékonyság és a hatásosság növelése, az eszközök célszerű kihasználása.

A Fővárosi kerületek tekintetében az igazságosság és a szolidaritás elvét alapul véve célszerű lenne egy egységes alapokon nyugvó támogatási rendszert kialakítani, tekintettel a kevesebb tőkével rendelkező kerületekre, valamint az önkormányzatiság elvére. Mindennek alapja a kötelező feladatok megfelelő finanszírozása

b) A munkahelyteremtés lehetőségei

Az önkormányzatoknak nincs nagy lehetősége a munkahely-teremtésben, eszközei a foglalkoztatáspolitikai alakításában, végrehajtásában, azonban meg kell keresni azokat a szeleteit a területnek, ahol részt vállalhat.

Az Önkormányzat esetében a foglalkoztatással összefüggésben annak van nagy szerepe, hogy hogyan viszonyul a fejlesztésekhez, beruházásokhoz, így a munkahelyek számának növekedéséhez, és a tőke beáramlásához a kerületbe.

Az álláskeresők ellátásának rendszerében 2009 óta átmeneti időre, a munkaerőpiac világába való visszakerülés elősegítésére lehetőség van közcélú munkára úgy álláskeresőket foglalkoztatni, hogy az jelentős részben állami költségvetésből finanszírozott. A XVI. kerület megragadja ezt a lehetőséget, jövedelemhez juttatva a családokat, és a munkavállalás nagyobb esélyét biztosítva az álláskeresők számára.

Fokozott figyelemmel kell lenni a foglalkoztatottsági tényezőkre, mert ezek szoros összefüggést mutatnak az ellátások szükségességével, a szegénység alakulásával, csökkenésével vagy növekedésével.

Az Önkormányzat eszközei lehetnek a foglalkoztatást segítő programok, kezdeményezések támogatása, az intézményrendszeren keresztül a munkanélküliek megtalálása, támogatása.

A munkanélküliség kezelésében a Fővárosi Munkaügyi Központ jut szerephez programjai révén, együttműködve a Családsegítő Szolgálattal, és a Szociális és Gyermekvédelmi Irodával. Munkájukat, tevékenységüket részletesebben a 9. fejezet tartalmazza. E három szervezet együttműködése az aktív korú nem foglalkoztatottak kapcsán látszik erősödni, nemcsak a jogszabályi kötelezettségből fakadóan, hanem az ellátotti kör sajátosságai miatt is.

c) Fiatalok, gyerekek - képzés, oktatás

A szegénység újratermelődésének megakadályozásában fontos szerephez jut a gyermekek és fiatalok oktatása, képzése, az esélyek növelésével.

Az iskola, oktatás szerepének tekintélye az alacsony iskolázottságú szülők esetében csekély, értéke inkább az azonnali eredménnyel járó munkába állásnak van.

Ezért már egészen kisgyermekkorától fontos feladat a hozott értékrend megváltoztatása annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, szegény családok gyermekei számára a tanulás igényé, értéké, szükségletté váljon.

A fentiekből következik, hogy ki kell építeni annak eszközrendszerét, hogy hogyan valósítható meg legalább az iskolaköteles korig tartó tanulás, iskolába járás „kikényszerítése”.

A halmozottan hátrányos helyzethez kötött támogatások pont azt a réteget célozzák meg, ahol a családnak nemcsak az anyagi helyzete teremt rászorultságot, hanem a szülő alacsony (8 osztály) iskolai végzettsége is.

Az oktatási intézmények, valamint a szociális és gyermekvédelmi intézmények szakmai kapcsolata, együttműködése a problémák feltárásának, orvoslásának alapja.

Ezen területeknek ki kell egészíteniük egymás tevékenységét a gyermekek érdekében folytatott munkában.

A problémákkal kapcsolatos kérdések feltárásával, orvoslására adható válaszok kidolgozásával foglalkozik az Önkormányzat Köznevelési esélyegyenlőségi helyzetelemzése.

d) Városrehabilitáció, lakásügy és szegénység

Egy adott család lakáskörülményei nagymértékben befolyásolják élethelyzetét, és ez által szociális körülményét is. A szociális lakások léte a szegénységgel összefüggő alapvető kérdés. Probléma nemcsak a lakhatás megteremtése, hanem a lakás megőrzése is. Ennek segítésére az Önkormányzat a Családsegítő Szolgálat, valamint a Szociális és Gyermekvédelmi Iroda egyes segítségnyújtási formáin keresztül próbál a megoldáshoz vezető folyamathoz hozzájárulni, a lakásfenntartást segítve.

Az Önkormányzat a Képviselő-testület által elfogadott Lakáskonceptiójában elérendő célokat fogalmaz meg.

Az önkormányzat 328 lakást kezel bérlakásként. Cél a lakások állapotának folyamatos helyreállítása, vagy az erre alkalmatlan lakások kivonása az állományból.

A szociálisan rászorulóknak számára az Önkormányzat körülbelül 300 lakást kíván továbbra is szociális bérletként üzemeltetni, illetve a létrehozott piaci bérű lakásállományt tovább növelni.

(részletesebben lásd: 9.3. fejezet)

Az életminőséget a lakáshelyzet mellett a lakókörnyezet is nagymértékben befolyásolja. A XVI. kerületi önkormányzat ennek érdekében fontosnak tartja a kertvárosi jelleg megőrzését, erősítését, valamint Európai uniós forrás bevonásával a közterületek, parkok fejlesztését, korszerűsítését végzi.

1.4.3. Az előrelépések érdekében szükséges teendők

Budapest XVI. kerülete megteszi a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy a Főváros többi kerületével az együttműködés szorosabbá váljon, és konkrét ellátások biztosításában is megmutatkozzon.

Ennek elősegítéseképpen szívesen fogadja azon fővárosi vagy kerületi kezdeményezéseket, amelyek egy-egy téma, ellátási terület kapcsán az együttműködést, az információátadást, a tapasztalatcserét szorgalmazza, ellátások egységesítésére törekszik.

Az intézményi ellátás területén az intézményrendszer kibővítésére, a meglévő tevékenységének minél nagyobb összehangoltságára törekszik, a kapacitások leggazdaságosabb és legtöbb segítséget nyújtó kihasználása érdekében. Fontos feladatként említhető a szociálpolitikán belüli területek, illetve a szociálpolitikához közeli ágazatok együttműködésének erősítése, fejlesztése, mely a jelenleg is aktív kapcsolat fenntartásával, további bővítésével érhető el.

A pénzügyi ellátások formáinak, elveinek, a segélyezési típusoknak folyamatosan a rászorulóknak igényeihez mérten kell alakulnia. Ezért fontos a visszacsatolás, a visszajelzések értékelése, és a pénzügyi lehetőségekhez mérten ezek beépítése a rendeleti szabályozásba, és a segélyezés gyakorlatába.

Az ellátások eljuttatásának a rászorulókhöz egy eszköze az információk eljuttatása. Ezt minden lehetséges eszközzel meg kell tenni.

A fentebb részletezett problémakörök kezelése érdekében az esélyegyenlőség szempontjából legátányosabb csoportok (cigányság, nők, fogyatékos személyek) helyzetének feltérképezését követően az önkormányzat esélyegyenlőségi tervet készít, melyben öt évre meghatározza az elérendő célokat, és annak módját.

II. STATISZTIKAI ADATOK

A statisztikai adatok összehasonlító adatok, illetve Budapest XVI. kerületének adatai.

A koncepció készítésekor a táblázatok sok esetben a 2001. évi népszámlálás adatait tartalmazták. Ezt a felülvizsgálatkor nem indokolt ismételni, így szorítkozunk a XVI. kerület adataira, melyekben az évenkénti változások figyelhetőek meg.

Több esetben 2008. évi az utolsó adat. Ennek oka, hogy az adatgyűjtés időpontjában (2010 nyara) a KSH-nál még nem álltak rendelkezésre 2009. évi adatok, az intézmények és a Polgármesteri Hivatal pedig 2010. évi adatokkal csak részben rendelkezik.

2.1. A lakosság demográfiai összetételének változásai

1. sz. táblázat XVI. kerület népessége száma, népsűrűsége (lakónépesség)

Év eleje	Lakónépesség			Egy km2-re jutó lakó- népesség
	Fő	változása az előző évhez képest		
		Fő	%	
1991	69600	..	..	2076
1992	69720	+120	+0,1	2080
1993	70457	+737	+1	2102
1994	70711	-254	+0,4	2109
1995	69831	-880	+1	2083
1996	70729	+898	+1	2110
1997	70874	+20	+0	2114
1998	70854	-18	+0	2123
1999	71145	+291	+0,4	2122
2000	71104	-41	0	2121
2001	70627	-477	-1	2107
2002	70203	-424	-1	2094
2003	69507	-696	-1	2073
2004	70419	+912	+1	2100
2005	71089	+ 670	+1	2121
2006	70536	- 553	-0,8	2104
2007	72021	+1458	+2,1	2149
2008	72725	+ 704	+ 0,97	2170
2009	72767	+ 42	+ 0,06	2171

2. sz. táblázat: A népmozgalmi események a XVI. kerületben

Időszak	Házasság- kötés	Élve- születés	Halálozás	Természetes szaporodás, ill. fogyás	Egy éven aluli meghaltak
Szám					
1995	301	604	915	-311	6
1996	305	561	801	-300	2
1997	276	576	855	-279	2
1998	307	544	791	-247	3
1999	297	523	845	-322	5
2000	307	565	780	-215	3
2002	310	593	827	-234	4
2003	213	n.a.	250	n.a.	n.a.
2004	211	n.a.	288	n.a.	n.a.
2005	222	n.a.	285	n.a.	n.a.
2006	301	604	915	-311	6
2007	305	561	801	-240	2
2008	229	317	327	-10	3
2009	224	307	330	-23	2

* Az egy éven aluli meghaltaknál 1000 élve születettre számítva.

3/a. sz. táblázat: A lakónépesség megoszlása korcsoport szerint

Életkor	Fő (2004)	Fő (2006)	Fő (2007)	Fő (2008)	Fő (2009)
0-4	2 355	3 093	3 449	3 629	3 611
5-14	6 676	6 678	6 508	6 581	6 640
15-18	3 812	3 776	3 092	3 008	2 897
19-34	4 075	15 163	16 337	16 346	15 868
35-60	37 914	25 386	26 553	26 613	26 779
60-X	15 587	15 240	16 082	16 548	16 972
Összesen:	70 419	70 536	72 021	72 725	72 767

3b. sz. táblázat: A lakónépesség megoszlása korcsoport szerint

Életkor	2006		2007		2008		2009	
	Fő	Megoszl ása %	Fő	Megoszl ása %	Fő	Megoszl ása %	Fő	Megoszl ása %
-4	3093	4,38	3449	4,79	3629	4,99	3611	4,96
5-9	3098	4,39	3181	4,42	3292	4,53	3424	4,71
10-14	3580	5,08	3327	4,62	3289	4,52	3216	4,42
15-19	3776	5,35	3898	5,41	3829	5,27	3712	5,11
20-24	4074	5,78	4231	5,87	4322	5,94	4294	5,90
25-29	5279	7,48	4852	6,74	4621	6,36	4460	6,13
30-34	5810	8,24	6448	8,95	6582	9,05	6299	8,66
35-39	5410	7,67	5752	7,99	5856	8,05	6122	8,42
40-44	4124	5,85	4681	6,50	5039	6,93	5345	7,35
45-49	4420	6,27	4089	5,68	4005	5,50	4073	5,60
50-54	5767	8,18	5538	7,69	5213	7,17	4686	6,45

55-59	5665	8,03	5323	7,39	5371	7,38	5496	7,56
60-64	5314	7,53	5491	7,62	5466	7,51	5362	7,38
65-69	3586	5,08	4125	5,73	4456	6,12	4746	6,53
70-74	2750	3,90	2758	3,83	2817	3,87	2963	4,07
75-79	2228	3,16	2239	3,11	2248	3,09	2226	3,06
80-84	1600	2,27	1542	2,14	1530	2,10	1535	2,11
85-89	625	0,89	800	1,11	870	1,20	898	1,23
90-94	277	0,39	226	0,31	204	0,28	203	0,28
95-99	55	0,08	62	0,09	74	0,10	85	0,12
100-	5	0,01	9	0,01	12	0,01	11	0,01
Összesen:	70.536	100,00	72.021	100,00	72725	100,00	72767	100,00

Budapest XVI. kerületének lakosságszáma 1990 és 2002 között lényegében nem változott. Voltak évenként kisebb növekedések és fogyások, de a 69-72ezer közötti lakosságszám folyamatos, mindez főleg annak tükrében tekinthető pozitívumnak, hogy Magyarország népessége folyamatosan csökken. A lakosságszám folyamatosan növekszik. A növekedés lassú üteme is nagyon pozitívnak mondható ahhoz képest, hogy Budapest, illetve az ország lakossága csökken, valamint azt figyelembe véve, hogy az utolsó két éven kívül (amikor az adat lényegesen lecsökkent) a természetes fogyás 200-300 fő körüli volt. A jövőben a lakosságszám további emelkedése remélhető a kerületben, olyan beruházások eredményeként, melyek növelik a lakóingatlanok (saját tulajdonú és bérlakások) számát. Ezt alátámasztja, hogy az épülő lakások száma az elmúlt években nőtt. A 30-39 évesek az összes korcsoporthoz képest kiemelkedő arányban szerepeltetik magukat a népességben (8,66 és 8,42 %). Ez a korosztály többnyire lefedi a „Ratkó korszakban” születettek gyermekeit. Figyelembe véve azt a tendenciát, hogy a gyermekvállalás időszaka későbbre tolódott, jellemzően ez a korosztály a családalapítás időszaka. Ez befolyásolhatja a lakáspolitikai alakulását, illetve alátámasztja a bölcsődei férőhelyszám növelési igényét. Azonban ha figyelembe vesszük, hogy a későbbi korosztályok száma alacsonyabb, az előre mutat arra a problémára, hogy a férőhelynövelés az óvodákban, majd az iskolákban is aktuális fog válni, valamint hogy az esetlegesen kialakított bölcsődei férőhelyek egy részének szükségessége átmeneti lehet. A fenntarthatóság szempontjából fel kell készülni könnyen az igényekhez alakítható szolgáltatások, ingatlanok kialakítására.

A szükségletek kielégítésére az önkormányzat 2009-2010-ben az óvodai férőhelyek számát 150-nel növelte (két óvodában 3-3 csoport), a bölcsődei férőhelyszám pedig várhatóan 2011-ben nő majd, egy új bölcsőde építésével.

2.2. A lakosság életminőségét befolyásoló feltételek változásai

A munkanélküliségi ráta, illetve a foglalkoztatottak aránya más eredményt mutat – többek között a regisztrált álláskereső, és a valódi munkanélküliek száma közti különbség miatt – így a munkaerőpiac változásáról ezen adatok pontos képet nem adnak. E mellett egy fővárosi kerület esetében a településen belüli üres álláshelyek száma, és a munkanélküliek száma nem vethető össze, mert ezen adatok változásai Budapestet és vonzáskörzetét érintik, és nem bonthatók le kerületi szintre. Adatok a kerületben állandó lakóhellyel rendelkező, regisztrált álláskereső számáról, megoszlásáról állnak rendelkezésre.

4. sz. táblázat A 15-74 éves népesség munkanélküliségi rátája

Munkanélküliségi ráta*	2004. 06.	2005.12.	2006. 06.	2007. 12.	2008. 06.	2009. 12.	2010. 06.
Főváros	2,7	2,7	2,4	3,0	3,0	5,5	6,0
Közép-magyarországi régió				3,48	3,51	6,27	6,67
XVI. kerület	1,6	1,2	1,3	1,25	1,29	2,48	n.a.

*Munkanélküliségi ráta: a nyilvántartott álláskereső és a gazdaságilag aktív népesség (15-74 évesek) aránya %-ban kifejezve.

Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat

5. sz. táblázat: A XVI. kerületi állandó lakóhellyel rendelkező nyilvántartott álláskereső létszámának ellátási forma szerinti megoszlása

Ellátási forma	2004	2005	2006	2007	2007. dec.	2008. jún.	2008. Dec.	2009. Dec.	2010. máj.
Munkanélküli járadék/ álláskeresői járadék	394	344	309	393	393	412	372	714	719
Álláskeresői ösztönző juttatás / álláskeresői segély	69	73	61	114	114	122	125	152	166
Nyugdíj előtti munkanélküli segély/ álláskeresői segély	32	29	29	4	4	3	10	37	44
Jövedelem pótló támogatás / álláskeresői segély	0	10	18	-	-	-	2	15	17
Rendszeres szociális segély	32	40	47	53	53	50	58	2	2
Rendelkezésre állási támogatás	--	--	--	--	-	-	-	21	7
Vállalkozói járadék	--	0	3	-	-	-	-	73	90
Nem részesül ellátásban	220	154	153	160	-	-	-	10	4
Összesen:	747	650	620	720	160	145	210	409	481

Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat

6. sz. táblázat: A XVI. kerületi állandó lakóhellyel rendelkező regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők év végi zárólétszáma

Év	Regisztrált munkanélküli/ álláskereső	Ebből pályakezdő	Regisztráltak a lakó- népesség arányában (%)
1998.	782	38	1,1
1999.	824	30	1,2
2000.	751	35	1,1
2001.	541	32	0,8
2002.	570	39	0,8

2003.	618	34	0,9
2004.	752	30	1,1
2005.	650	37	0,9
2006	678	26	0,96
2007	720	25	1
2008	777	45	1,07
2009	1433	30	1,96
2010. 05. hó	1530	41	2,10

Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat

7. sz. táblázat: A gazdasági szervezetek száma, XVI. ker. (2004-ig a működő gazdasági szervezetekről, 2005-től a regisztrált gazdasági szervezetekről van nyilvántartott adat.)

	Egyéni	Jogi személyiségű társas	Jogi személyiség nélküli társas	Összes	KFT	BT
	vállalkozás					
1997	4613	1923	-	8322	1886	3225
1998	4500	2057	2159	8716	2014	3861
1999	4534	2113	2353	9000	2066	4131
2000	4758	2202	2644	9604	2151	4524
2001	4108	2272	2779	9159	2217	4617
2002	4250	2420	2834	9504	1366	4593
2003	4169	2619	2980	9768	2562	2790
2004	3988	2752	2873	9613	2695	2694
2005	6591	3366	3449	13406	3301	3228
2006	5978	3532	3458	12968	3468	3239
2007	5906	3773	3417	10096	3703	3200
2008	6030	4249	3392	13671	4173	3170

Forrás: Budapest Kézikönyv

8. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek száma és havi teljes ellátása, XVI. ker.

Időszak	Nyugdíjban, járadékban részesült összesen (1.)	ebből*				
		öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (2)	korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas (3)	Rehabilitációs járadék (4)	saját jogon nyugdíjban részesült összesen (5)	hozzátartozói nyugdíjban részesült (6)
		száma				
2000	20830	16032	2716	--	18748	760
2000	20671	15933	2776	--	18709	697
2002	20554	16055	2602	--	18657	653
2003	20538	16151	2567	--	18718	594
2004	20479	16282	2375	--	18657	586
2005	20 709	16 622	2 306	--	18 928	548
2006	20 953	17 112	2 165	--	19 277	503

2007	21 200	17 465	2 121	--	19 586	471
2008	21 573	18 141	1 922	--	20 063	418
2009	21 560	18 265	1 845	7	20 117	395
2010	21 301	18 238	1 627	40	19 905	392
Havi nyugdíj átlagos összege (Ft)						
Férfiak						
2000	40557	44539	34543	--	42439	18579
2000	46469	51021	39697	--	48593	20276
2002	54158	59438	45525	--	56647	22878
2003	62400	68446	51966	--	65333	24419
2004	68823	75461	56370	--	72121	26162
2005	75 150	82 177	60 284	--	78 795	25 032
2006	81 045	88 068	64 173	--	84 742	28 757
2007	88 046	95 585	66 721	--	91 931	36 635
2008	98 742	106 886	72 511	--	103 041	34 196
2009	105 409	113 713	75 857	66 670	109 751	35 243
2010	111 825	120 403	78 436	79 621	116 327	34 724
Nők						
2000	34179	36690	29842	--	35989	25887
2000	39090	41922	34015	--	41087	29189
2002	45403	48654	39507	--	47746	32679
2003	52544	56252	45897	--	55188	37040
2004	58379	62686	49979	--	61481	39449
2005	64 698	69 630	54 339	--	68 108	42 179
2006	69 824	74 724	57 795	--	73 133	47 750
2007	76 411	81 741	61 871	--	79 837	54 323
2008	85 488	90 986	67 940	--	89 029	57 856
2009	91 377	97 237	72 534	81 203	95 174	59 455
2010	96 838	102 999	75 882	78 257	100 985	60 297
Összesen (férfi + nő)						
2000	36631	39556	32537	--	38539	25426
2000	41922	45222	37243	--	44038	28716
2002	48799	52626	42940	--	51275	32124
2003	56406	60824	49231	--	59234	36275
2004	62533	67578	53536	--	65791	38474
2005	68 870	74 531	57 396	--	72 443	40 958
2006	74 308	79 971	61 000	--	77 841	46 768
2007	81 060	87 231	64 167	--	84 733	53 197
2008	90 793	97 291	70 095	--	94 685	56 444
2009	96 995	103 805	74 058	72 898	101 066	57 861
2010	102 905	110 019	77 092	78 973	107 265	58 275

*: egy személy több oszlopban szerepel (pl. aki öregségi nyugellátásban részesül, az egyben saját jogú, vagy hozzátartozói ellátásként is besorolt.) Így a táblázat 1., és 2-6. oszlopai között nincs számszaki összefüggés.

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

9/a. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek számának megoszlása a havi teljes ellátás nagysága szerint, XVI. ker. - 2002.*

A havi teljes ellátás összege, Ft	Nyugdíjban, járadékban részesült összesen	Ebből			
		öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas	korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas	saját jogon nyugdíjban részesült összesen	özvegyi nyugdíj (főellátás- ként)
		száma			
- 14 999	136	8	2	10	32
15 000 - 19 999	95	16	4	20	16
20 000 - 24 999	700	55	56	111	22
25 000 - 29 999	513	120	91	211	53
30 000 - 34 999	660	238	217	455	68
35 000 - 39 999	779	399	226	625	80
40 000 - 44 999	1307	813	289	1102	178
45 000 - 49 999	1740	1342	314	1656	81
50 000 - 54 999	2087	1800	259	2059	21
55 000 - 59 999	2240	2019	204	2223	14
60 000 - 64 999	1919	1756	151	1907	7
65 000 - 69 999	1656	1515	130	1645	7
70 000 - 74 999	1410	1292	114	1406	2
75 000 - 79 999	1084	1016	67	1083	1
80 000 -	4153	3893	251	4144	4
		megoszlása, %			
- 14 999	0,7	0,0	0,1	0,1	5,5
15 000 - 19 999	0,5	0,1	0,2	0,1	2,7
20 000 - 24 999	3,4	0,3	2,4	0,6	3,8
25 000 - 29 999	2,5	0,7	3,8	1,1	9,0
30 000 - 34 999	3,2	1,5	9,1	2,4	11,6
35 000 - 39 999	3,8	2,5	9,5	3,3	13,7
40 000 - 44 999	6,4	5,0	12,2	5,9	30,4
45 000 - 49 999	8,5	8,2	13,2	8,9	13,8
50 000 - 54 999	10,2	11,1	10,9	11,0	3,6
55 000 - 59 999	10,9	12,4	8,6	11,9	2,4
60 000 - 64 999	9,4	10,8	6,4	10,2	1,2
65 000 - 69 999	8,1	9,3	5,5	8,8	1,2
70 000 - 74 999	6,9	7,9	4,8	7,5	0,3
75 000 - 79 999	5,3	6,2	2,8	5,8	0,2
80 000 -	20,3	23,9	10,6	22,2	0,7
összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

9/b. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek számának megoszlása a havi teljes ellátás nagysága szerint, XVI. ker. - 2006.*

Havi teljes ellátás összege, Ft.	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (fő)	Ebből:			
		Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (fő)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(fő)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(fő)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként,fő)
-14 999	99	4	0	4	23
15 000-19 999	63	15	3	18	16
20 000-24 999	543	28	11	39	13
25 000-29 999	505	93	83	176	16
30 000-34 999	371	164	113	277	23
35 000-39 999	592	254	178	432	65
40 000-44 999	665	393	187	580	40
45 000-49 999	994	666	235	901	74
50 000-54 999	1 331	1 007	219	1 226	101
55 000-59 999	1 594	1 303	210	1 513	69
60 000-64 999	1 741	1 522	189	1 711	28
65 000-69 999	1 684	1 554	121	1 675	6
70 000-74 999	1 581	1 453	114	1 567	9
75 000-79 999	1 466	1 358	101	1 459	5
80 000-	7 724	7 298	401	7 699	15
Összesen:	20 953	17 112	2 165	19 277	503
megoszlása, %					
Havi teljes ellátás százalékos megoszlása	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (%)	Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (%)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(%)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(%)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként, %)
-14 999	0,5	0,0	0,0	0,0	4,6
15 000-19 999	0,3	0,1	0,1	0,1	3,2
20 000-24 999	2,6	0,2	0,5	0,2	2,6
25 000-29 999	2,4	0,5	3,8	0,9	3,2
30 000-34 999	1,8	1,0	5,2	1,4	4,6
35 000-39 999	2,8	1,5	8,2	2,2	12,9
40 000-44 999	3,2	2,3	8,7	3,0	7,9
45 000-49 999	4,7	3,9	10,9	4,7	14,7
50 000-54 999	6,4	5,9	10,1	6,4	20,1
55 000-59 999	7,6	7,6	9,7	7,9	13,7
60 000-64 999	8,3	8,9	8,7	8,9	5,5
65 000-69 999	8,0	9,1	5,6	8,7	1,2
70 000-74 999	7,5	8,5	5,3	8,1	1,8
75 000-79 999	7,0	7,9	4,7	7,6	1,0
80 000-	36,9	42,6	18,5	39,9	3,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóságtóság

9/c. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek számának megoszlása a havi teljes ellátás nagysága szerint, XVI. ker. - 2008.*

Havi teljes ellátás összege, Ft	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (fő)	Ebből:			
		Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (fő)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(fő)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(fő)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként,fő)
-10 000	29	3	0	3	9
10 000-19 999	98	7	0	7	21
20 000-24 999	75	11	9	20	10
25 000-29 999	553	43	13	56	13
30 000-34 999	441	116	86	202	8
35 000-39 999	332	152	93	245	17
40 000-44 999	459	236	138	374	28
45 000-49 999	511	308	139	447	32
50 000-54 999	681	428	192	620	25
55 000-59 999	828	629	156	785	36
60 000-64 999	1 156	886	190	1 076	73
65 000-69 999	1 172	972	134	1 106	59
70 000-74 999	1 355	1 168	142	1 310	38
75 000-79 999	1 499	1 388	89	1 477	18
80 000-84 999	1 376	1 271	94	1 365	8
85 000-89 999	1 295	1 215	70	1 285	8
90 000-94 999	1 185	1 124	57	1 181	3
95 000-99 999	1 135	1 080	52	1 132	1
100 000-109 999	1 895	1 810	77	1 887	7
110 000-119 999	1 386	1 325	59	1 384	1
120 000-129 999	1 065	1 028	36	1 064	0
130 000-139 999	831	791	34	825	1
140 000-149 999	693	667	24	691	2
150 000-	1 523	1 483	38	1 521	0
Összesen:	21 573	18 141	1 922	20 063	418
megoszlása, %					
Havi teljes ellátás százalékos megoszlása	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (%)	Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas (%)	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas(%)	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen(%)	Özvegyi nyugdíjban részesült (főellátásként, %)
-10 000	0,1	0,0	0,0	0,0	2,2
10 000-19 999	0,5	0,0	0,0	0,0	5,0
20 000-24 999	0,3	0,1	0,5	0,1	2,4
25 000-29 999	2,6	0,2	0,7	0,3	3,1
30 000-34 999	2,0	0,6	4,5	1,0	1,9
35 000-39 999	1,5	0,8	4,8	1,2	4,1
40 000-44 999	2,1	1,3	7,2	1,8	6,7
45 000-49 999	2,4	1,7	7,2	2,2	7,7
50 000-54 999	3,2	2,4	10,0	3,1	6,0
55 000-59 999	3,8	3,5	8,1	3,9	8,6
60 000-64 999	5,4	4,9	9,9	5,4	17,5
65 000-69 999	5,4	5,4	7,0	5,6	14,1
70 000-74 999	6,3	6,4	7,4	6,6	9,1

75 000-79 999	6,9	7,6	4,6	7,4	4,3
80 000-84 999	6,4	7,0	4,9	6,8	1,9
85 000-89 999	6,0	6,7	3,6	6,4	1,9
90 000-94 999	5,5	6,2	3,0	5,9	0,7
95 000-99 999	5,3	5,9	2,6	5,6	0,2
100 000-109 999	8,8	10,0	4,0	9,4	1,7
110 000-119 999	6,4	7,3	3,1	6,9	0,2
120 000-129 999	4,9	5,7	1,9	5,3	0,0
130 000-139 999	3,9	4,4	1,8	4,1	0,2
140 000-149 999	3,2	3,7	1,2	3,4	0,5
150 000-	7,1	8,2	2,0	7,6	0,0
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóságtóság

9/d. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek számának megoszlása a havi teljes ellátás nagysága szerint, XVI. ker. - 2010.*

Havi teljes ellátás összege, Ft	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen (fő)	Ebből (fő):				
		Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas	Rehabilitációs járadék	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen	Özvegyi nyugdíjban részesült (fő ellátásként)
-10 000	20	3	0	0	3	5
10 000-19 999	90	10	0	0	10	31
20 000-24 999	54	13	3	0	16	15
25 000-29 999	452	25	7	0	32	11
30 000-34 999	331	51	24	1	76	16
35 000-39 999	282	121	67	0	188	10
40 000-44 999	295	163	73	1	237	11
45 000-49 999	418	230	102	7	339	36
50 000-54 999	492	307	128	2	437	27
55 000-59 999	572	377	141	2	520	22
60 000-64 999	704	530	137	5	672	26
65 000-69 999	880	667	155	1	823	53
70 000-74 999	1 003	821	127	2	950	44
75 000-79 999	1 014	878	95	3	976	31
80 000-84 999	1 219	1 119	79	2	1 200	18
85 000-89 999	1 197	1 112	72	0	1 184	11
90 000-94 999	1 154	1 089	56	3	1 148	5
95 000-99 999	1 111	1 055	51	0	1 106	5
100 000-109 999	2 065	1 966	87	5	2 058	5
110 000-119 999	1 770	1 696	64	2	1 762	6
120 000-129 999	1 342	1 302	37	0	1 339	1
130 000-139 999	1 072	1 036	30	2	1 068	0
140 000-149 999	872	843	27	1	871	1
150 000-	2 892	2 824	65	1	2 890	1
Összesen:	21 301	18 238	1 627	40	19 905	391
megoszlása, %						

Havi teljes ellátás százalékos megoszlása	Nyugdíjasok, járadékosok mindösszesen	Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas	Rehabilitációs járadék	Saját jogon nyugdíjban részesült összesen	Özvegyi nyugdíjban részesült (fő ellátásként)
-10 000	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3
10 000-19 999	0,4	0,1	0,0	0,0	0,1	7,9
20 000-24 999	0,3	0,1	0,2	0,0	0,1	3,8
25 000-29 999	2,1	0,1	0,4	0,0	0,2	2,8
30 000-34 999	1,6	0,3	1,5	2,5	0,4	4,1
35 000-39 999	1,3	0,7	4,1	0,0	0,9	2,6
40 000-44 999	1,4	0,9	4,5	2,5	1,8	2,8
45 000-49 999	2,0	1,3	6,3	17,5	1,7	9,2
50 000-54 999	2,3	1,7	7,9	5,0	2,2	6,9
55 000-59 999	2,7	2,1	8,7	5,0	2,6	5,6
60 000-64 999	3,3	2,9	8,4	12,5	3,4	6,6
65 000-69 999	4,1	3,7	9,5	2,5	5,6	13,6
70 000-74 999	4,7	4,5	7,8	5,0	6,6	11,3
75 000-79 999	4,8	7,6	5,8	7,5	4,9	7,9
80 000-84 999	5,7	6,1	4,9	5,0	6,0	4,6
85 000-89 999	5,6	6,1	4,4	0,0	5,9	2,8
90 000-94 999	5,4	6,0	3,4	7,5	5,8	1,3
95 000-99 999	5,2	5,9	2,6	0,0	5,6	1,3
100 000-109 999	9,7	10,8	5,3	12,5	10,3	1,3
110 000-119 999	8,3	9,3	3,9	5,0	8,9	1,5
120 000-129 999	6,3	7,1	2,3	0,0	6,7	0,3
130 000-139 999	5,0	5,7	1,8	5,0	5,4	0,0
140 000-149 999	4,1	4,6	1,7	2,5	4,4	0,3
150 000-	13,6	15,5	4,0	2,5	14,5	0,3
Összesen:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*: egy személy több oszlopban szerepel (pl. aki öregségi nyugalomban részesül, az egyben saját jogú, vagy hozzátartozói ellátásként is besorolt.) Így a táblázat 1., és 2-6. oszlopai között nincs számszaki összefüggés.

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

10. sz. táblázat: A nyugdíjban, járadékban részesültek száma születési évek szerint, XVI. ker., (fő)

Születési évek	Nyugdíjak, járadékok mindösszesen	Öregségi és öregségi jellegű nyugdíjas	Korhatár alatti rokkantsági nyugdíjas	Rehabilitációs járadék	Sajátjogú nyugdíjak összesen	Özvegyi nyugdíjak (főellátásként)
2004.						
-1929	5191	4764	0	--	4764	0
1930-1939	6240	6173	0	--	6173	0
1940-1944	4817	4309	458	--	4767	11
1945-1949	2159	961	952	--	1913	68
1950-	2071	74	965	--	1039	142
Bes.kim.	1	1	0	--	1	0
Összesen	20 479	16 282	2 375	--	18 657	221

2006.						
-1929	4 323	3 986	0	--	3 986	275
1930-39	5 933	5 869	0	--	5 869	31
1940-44	5 088	4 918	141	--	5 059	9
1945-49	3 287	2 217	905	--	3 122	42
1950-	2 322	122	1 119	--	1 241	146
Bes.kim.	0	0	0	--	0	0
Összesen	20 953	17 112	2 165	--	19 277	503
2008.						
-1929	3 522	3 247	0	n.a.	3 247	223
1930-39	5 577	5 516	0	n.a.	5 516	28
1940-44	4 967	4 943	0	n.a.	4 943	7
1945-49	4 633	3 847	681	n.a.	4 528	26
1950-	2 873	587	1 241	n.a.	1 828	134
Bes.kim.	1	1	0	n.a.	1	0
Összesen	21 573	18 141	1 922	n.a.	20 063	418
2010.						
-1929	2 802	2 583	0	0	2 583	179
1930-39	5 164	5 105	0	0	5 105	28
1940-44	4 779	4 754	0	0	4 754	10
1945-49	5 086	4 658	363	0	5 021	17
1950-	3 469	1 137	1 264	40	2 441	157
Bes.kim.	1	1	0	0	1	0
Összesen	21 301	18 238	1 627	40	19 905	391

Forrás: Nyugdíjfolyósító Igazgatóság

A nyilvántartott álláskereső aránya a népességhez viszonyítva Közép-magyarország, illetve a Budapest átlaghoz képest jó. Azonban 2010 I. félévi adat szerint az 1530 nyilvántartott álláskereső közül 481 fő semmilyen ellátásban nem részesül. Számukra a munkaerőpiacra való visszajutás esélye kicsi. A XVI. kerületi adat a fővárosi és régiós adathoz viszonyítva ugyan jó, de az a tény, hogy az álláskereső aránya 2008 óta több mint duplájára emelkedett nagyon meghatározó a probléma kezelésében. Egyre nagyobb a szükségessége az állami szerepvállalásnak.

13671 a regisztrált gazdasági szervezetek száma, ami magas arányú önfoglalkoztatást mutat. A szervezetek száma 2005 óta kissé ingadozik, de nagyságrendjében nem változik. Az 13671 szervezetből 6030 egyéni vállalkozás, a többi valamilyen társas vállalkozás. Nagy valószínűséggel a fennmaradó 7641 vállalkozás – amennyiben működik – több személynek biztosít munkalehetőséget.

A nyugdíjszerű ellátásban részesültek átlagos ellátása 2010-ben 102 905.-Ft. Azonban a többség (az ellátásban részesülők 53,7 %-a) ennél alacsonyabb juttatásból él úgy, hogy a kerületben igen jellemző, hogy kertes családi házban maradnak egyedül idősek, és azt kell nyugdíjukból fenntartani. A nyugdíjasok között is leginkább rászoruló réteg a szociális ellátások tekintetében a rokkantnyugdíjasok köre, akiknek többsége 44-79 E Ft jövedelemből él. 2004-ben a nyugdíjasok legnagyobb aránya, 30,74%, 65-74 éves kor között volt, ami 6 240 főt jelentet. 2006-ban a legnagyobb aránya 67-76 évesekre esik (tehát az idő múlását figyelembe véve ugyanaz a korosztály), akik 5 933 fővel, 28,38%-ban képviseltetnek a lakosságon belül. 2008-ban és 2010-ben szintén az 1930-1939 között született korosztálynak a

legmagasabb a képviselte, 5 516 és 5 105 fő. Ahogy a kétévenkénti összehasonlításból is látható, a korcsoport aránya ugyan változatlan a nyugdíjasok körében, számuk azonban kis ütemben, de csökken. Ennek oka az esetek többségében az elhalálozások száma. A természetes fogyás azonban az 1940-44 között születettekre is jellemző. A fiatalabb korosztályokban a növekedés indoka pedig azzal magyarázható, hogy a korcsoportokba még várható a bekerülés a nyugdíjazásokkal. A bekerülők számát csökkenti, hogy a rokkanttá nyilvánítás, és ezzel a rokkantsági ellátások igénybevételének lehetősége megszigorodott, ezért a fiatalabb korosztály kevesebb eséllyel jut az ellátáshoz, mint akik korábban kerültek a rendszerbe.

2008. január elsejétől új ellátástípus került bevezetésre, melyről a 2007. évi LXXXIV. törvény rendelkezik az elnevezése: rehabilitációs járadék. Az ellátásra az jogosult, aki 50-79 százalékos egészségkárosodást szenvedett, és ezzel összefüggésben a jelenlegi vagy az egészségkárosodását megelőző munkakörében, illetve a képzettségének megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas, és kereső tevékenységet nem folytat, vagy a keresete, jövedelme legalább 30 százalékkal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresete jövedelme havi átlagánál, továbbá rehabilitálható, és az életkora szerint szükséges szolgálati időt megszerezte.

2.3. A szociális szolgáltatás, ellátás alakulásának mutatói

Budapest XVI. kerületében a szociális rászorultság miatt megállapítható ellátások jellemzője, hogy általában pénzbeli ellátások. A közgyógyellátásra jogosító igazolvány az, ami ténylegesen természetbeni ellátás.

A személyes gondoskodás formái hiányosak (hiányoznak – az idősek és értelmi fogyatékosok ellátása kivételével – a nappali ellátást nyújtó intézmények, és – az idősek kivételével – az átmenti ellátás biztosítása), de a meglévők igyekeznek a problémákra megoldási utat mutatni. Ezt példázza az is, hogy az önkormányzat hiába nem kötelező feladata, nem szüntette meg a jelzőrendszer házi segítségnyújtás biztosítását, továbbá megállapodást kötött a támogató szolgáltatással összefüggésben, és az igényekre reagálva bevezette a Nyugdíjasok Segítő Szolgálatát (4.5.1. fejezet).

Legkorábban kiépült rendszer az idősgondozás (étkezés, házi segítségnyújtás, napközbeni ellátás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás), mely nagy számban (általában 1 000 körüli létszám) lát el kerületi lakosokat, és a legközvetlenebbül jut el a lakosokhoz. A családsegítő szolgáltatás gyermekjóléti központtal és a nevelési tanácsadóval egy intézményben működik.

Az ellátások iránti szükségleteket, igényeket nehéz reálisan látni, hisz lehetséges, hogy sokakhoz az ellátások lehetősége sem jut el, holott rászoruló, jogosultak, szükségük van a segítségnyújtásra. Vannak olyan igénylők is, akik akkor is igénybe vesznek egy ellátást, amikor arra már valódi szükségük nincs, problémájuk megoldására már megfelelő segítséget kaptak. Ezen diszfunkció kiküszöbölése az intézmények és a hivatal feladata abban, hogy az ellátások lehetősége a lakosság minél szélesebb köréhez elérjen, valamint hogy a hozzájutás szabályozása úgy történjen, hogy valóban a rászorulóknak vegyék igénybe. A probléma csökkenését eredményezi a házi segítségnyújtás esetében a gondozási szükséglet vizsgálatának bevezetése.

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások

Szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások a XVI. kerületben (részletezése: 4.1.-4.2. fejezet):

- időskorúak járadéka
- rendszeres szociális segély
- lakásfenntartási támogatás
- adósságkezelési támogatás
- ápolási díj
- átmeneti segély
- temetési segély
- köztemetés
- közgyógyellátásra való jogosultság
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

11. sz. táblázat: Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások adatai

	munkanélküliek jövedelempótló támogatása		rendszeres szociális segély		időskorúak járadéka		Rendelkezésre állási támogatás	
	fő	Összege e Ft/év	fő	Összege e Ft/év	fő	Összege e Ft/év	fő	Összege e Ft/év
2001	60	14 518	41	5 310	19	3 098	-	-
2002	11	2 625	54	8 781	19	4 281	-	-
2003	3	216	50	8 704	16	3 485	-	-
2004	-	-	56	10 541	17	4 167	-	-
2005	-	-	63	12 128	16	4 478	-	-
2006	-	-	70	18 736	15	4 880	-	-
2007	-	-	102	33 245	16	4 936	-	-
2008 I. félév	-	-	141	23 650	15	2 624	-	-
2008	-	-	147	47 742	15	4 850	-	-
2009	-	-	65	24 596	12	3 851	96	27 205
2010 I. félév	-	-	74	11 664	13	1 895	136	21 067

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

12/a. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2006.

Megnevezés	száma	Támogatásra felhasznált összeg	
		Felhasznált keret e Ft	Egy ellátottra jutó összeg, e Ft
Lakásfenntartási támogatás	1312	29925	22,8
Adósságcsökkentési támogatás	99	7849	79,2
Átmeneti segély	1740	15696	9,02

Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	1073	13478	12,6
Temetési segély	245	7735	31,6
részletesen			
Lakásfenntartási támogatás	1312	29925	22,8
Ebből: normatív	495	8859	17,9
méltányos	722	19171	40,12
alanyi	95	1895	19,96
Adóságcsökkentési támogatás	99	7849	79,2
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	4	588	147
Havonta rész. tám.-ban	95	7261	76,4
Átmeneti segély	1740	15696	9,02
Ebből: egyszer részesült tám.-ban	487	5395	11,07
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	1073	13478	12,6
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	542	3879	4,5
Temetési segély	245	7735	31,57

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

12/b. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2007.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg		
	száma	Felhasznált keret e Ft	Egy ellátottra jutó összeg, eFt
Lakásfenntartási támogatás	812	29155	35,9
Adóságcsökkentési támogatás	84	6773	80,6
Átmeneti segély	1963	15433	7,9
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	885	13035	14,7
Temetési segély	199	6488	32,6
részletesen			
Lakásfenntartási támogatás	812	29155	35,93
Ebből: normatív	188	8804	46,8
méltányos	545	18624	34,2
alanyi	79	1727	21,9
Adóságcsökkentési támogatás	84	6773	80,6
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	5	591	118
Havonta rész. tám.-ban	79	6182	78,3
Átmeneti segély	1963	15433	7,9
Ebből: egyszer részesült tám.-ban	598	5448	9,1
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	885	13035	14,7
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	127	1107	8,7
Temetési segély	199	6488	32,6

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

12/c. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2008.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg		
	száma	Felhasznált keret e Ft	Egy ellátottra jutó összeg, eFt
Lakásfenntartási támogatás	616	26 766	43 451
Adósságcsökkentési támogatás	74	8 959	121 068
Átmeneti segély	2043	17 465	8 549
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	851	14 453	16 984
Temetési segély	204	6 716	32 921
részletesen			
Lakásfenntartási támogatás	525	26 766	50 982
Ebből: normatív	286	15 362	53 713
méltányos	165	9 652	58 497
alanyi	74	1 752	23 675
Adósságcsökkentési támogatás	74	8 959	121 068
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	13	1 613	124 077
Havonta rész. tám.-ban	61	7 346	103 465
Átmeneti segély	2043	17 465	8 549
Ebből: egyszer részesült tám.-ban	1164	9 954	8 552
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	851	14 453	16 984
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	426	7 227	16 965
Temetési segély	204	6 716	32 921

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

12/d. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2009.

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg		
	száma	Felhasznált keret e Ft	Egy ellátottra jutó összeg, eFt
Lakásfenntartási támogatás	769	27 915	36 300
Adósságcsökkentési támogatás	95	11 381	119 800
Átmeneti segély	3028	22 521	7 438
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	753	11 612	15 421
Temetési segély	246	8 063	32 776
részletesen			

Lakásfenntartási támogatás	769	27 915	36 300
Ebből: normatív	471	18 177	38 592
méltányos	203	7 883	38 823
alanyi	95	1 855	19 526
Adósságcsökkentési támogatás	95	11 381	119 800
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	18	2 162	120 111
Havonta rész. tám.-ban	77	9 219	119 727
Atmeneti segély	3028	22 521	7 438
Ebből: egyszer részesült tám.-ban	1725	12 386	7 180
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	753	11 612	15 421
Ebből: egyszer rész. tám.-ban	406	6 270	15 443
Temetési segély	246	8 063	32 776

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

12/e. sz. táblázat: A rászorultak egyes pénzbeli támogatása (ellátásban részesülő személyek) 2010. első félév

Megnevezés	Támogatásra felhasznált összeg		
	száma	Felhasznált keret e Ft	Egy ellátottra jutó összeg, eFt
Lakásfenntartási támogatás	524	16 087	30 700
Adósságcsökkentési támogatás	32	5 907	184 594
Atmeneti segély	1859	11 185	6 017
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	352	4 216	11 977
Temetési segély	124	4 076	32 871
részletesen			
Lakásfenntartási támogatás	524	16 087	30 700
Ebből: normatív	374	11 384	30 438
méltányos	118	3 821	32 831
alanyi	32	882	27 623
Adósságcsökkentési támogatás	33	5 907	184 594
Ebből: egyszer rész. Tám.-ban	9	1 624	108 444
Havonta rész. Tám.-ban	24	4 283	178 458
Atmeneti segély	1859	11 185	6 017
Ebből: egyszer részesült tám.-ban	1171	7 046	6 017
Rendkívüli gyermekvédelmi tám.	352	4 216	11 977
Ebből: egyszer rész. Tám.-ban	225	2 698	11 991
Temetési segély	124	4 076	32 871

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

13. sz. táblázat: Rászorultságtól függő egyéb pénzbeli és természetbeni ellátások

	lakásfenntartási támogatás		átmeneti segély		ápolási díj		temetési segély	
	fő	Összege (eFt)	fő	Összege (eFt)	fő	Összege (eFt)	fő	Összege (eFt)
2001	1288	20158	2058	17553	164	26086	373	5951
2002	448	11935	1330	15847	167	28772	289	4923
2003	407	10893	1107	15604	181	40174	250	5092
2004	931	16085	1004	9032	203	46399	287	8303
2005	1086	31719	1066	18095	230	55589	305	9482
2006	600	28102	1740	15696	195	84117	245	7735
2007	484	28206	1963	15432	256	99669	199	6488
2008	616	26 766	2043	17 465	267	116 030	204	6 716
2009	769	27 915	3028	22 521	271	115 442	246	8 063
2010. I. félév	524	16 087	1859	11 185	280	59 687	124	4 076

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

14. sz. táblázat: Rászorultságtól függő egyéb pénzbeli és természetbeni ellátások

	Köztemetés		Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező	Közlekedési támogatás	
	száma	összeg(eFt)		fő	összeg(eFt)
2001	27	877	2320	745	6443
2002	43	1341	2009	657	5777
2003	38	917	1725	557	4899
2004	0	0	1875	442	3969
2005	25	2315	2454	392	3440
2006	30	1038	1325	269	2460
2007	39	1347	1218	210	1957
2008	38	1 030	1325	161	1 488
2009	40	2 079	542	109	1 082
2010 I. félév	24	1 499	401	91	928

Forrás: Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

A szociális rászorultságtól függő ellátások közül, az átmeneti segély a legtöbbször által igénybe vett támogatási forma, mivel a hatályos szabályozás szerint az átmeneti segély elbírálásánál méltányosságból lehetőség van a rendeletben szabott jövedelemhatár felett is segítséget nyújtani.

Fentiek miatt, az átmeneti segély keretéből segítséget tudunk nyújtani a közgyógyellátásra nem jogosultak gyógyszerköltséggel kapcsolatos kiadásainak enyhítésében, továbbá a jövedelmük miatt lakásfenntartási támogatásban nem részesíthető, de magas rezsiköltséggel rendelkező kérelmezők átmeneti anyagi gondjainak mérséklésében. Az átmeneti segélyt igénylők száma évről évre emelkedést mutat.

A szociális alapszolgáltatások

Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást az alábbi formákban biztosítja az Önkormányzat (részletesebben: 4.3. fejezet)

Az alapszolgáltatások formái:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás

- családsegítés
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- utcai szociális munka
- nappali ellátás
- nyugdíjasok segítő szolgálata – önként vállalt feladat, helyi sajátosság.

15. sz. táblázat: Szociális alapellátás

<i>fő</i>	<i>étkeztetésben részesül</i>	<i>házi segítségnyújtásban</i>	<i>étkeztetésben és házi segítségnyújtásban</i>
2001	672	73	69
2002	637	87	63
2003	606	95	71
2004	652	91	78
2005	643	114	73
2006	598	111	67
2007	651	117	67
2008	691	109	59
2009	629	99	54
2010 I. félév	558	108	57

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

16. sz. táblázat: Az étkeztetésben foglalkoztatottak száma

	<i>Foglalkoztatottak száma</i>	<i>Egy főre jutó étkeztetett</i>
2001	13 fő	51
2002	7 fő	91
2003	8 fő	76
2004	9 fő	72
2005	9 fő	71
2006	9 fő	66
2007	10 fő	71,8
2008	10 fő	75
2009	10 fő	68,3
2010	10 fő	61,5

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

17. sz. táblázat: A házi segítségnyújtásban foglalkoztatottak száma (szakkolgozók)

	<i>szakképzetlen</i>	<i>szakképzett</i>
2001	6 fő	29 fő
2002	5 fő	30 fő
2003	5 fő	30 fő
2004	4 fő	31 fő
2005	3 fő	32 fő
2006	3 fő	32 fő
2007	2 fő	32 fő
2008	1 fő	33 fő
2009	2 fő	31 fő
2010	2 fő	30 fő

Forrás: KSH 2001. és a Területi Szociális Szolgálat

18. sz. táblázat: A családsegítő tevékenységén foglalkoztatottak száma munkakörönként

Település	Vezető fő	Család-gondozó	Orvos	Pszichológus	Jogász	Szociális assziszt.	Gazdasági	Egyéb	Összes	Önkéntes
Óra/hét										
2001	2	6	1	4	2	0	2	0	10	10
2002	2	5	1	4	2	1	2	0	10	2
2003	2	5	1	4	2	1	2	0	10	2
2004	2	5	1	7	2	1	2	0	10	2
2005	2	6	1	7	2	1	2	0	11	2
2006	2	7	0	7	2	1	2	0	12	2
2007	2	7	0	10	2	1	2	0	12	2
2008	1	8	0	10	2	1	2	0	12	2
2009	1	8	0	7	2	1	2	0	12	2
2010	1	8	0	7	2	1	2	0	12	0

Forrás: Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő és Szolgálat

19. sz. táblázat: A családsegítő szolgáltatást igénybe vevők problémái

	Életviteli	Családi	Lelki	Gyermekek nevelési	Anyagi	Foglalkozási	Egészségügyi	Ügyintézési	Információ	Egyéb	Össz
2002	37	124	69	25	212	123	39	164	136	50	979
2003	121	67	146	18	331	130	59	221	68	121	1282
2004	136	114	258	30	486	181	74	463	225	195	2162
2005	146	143	215	36	1205	208	95	503	188	130	2869
2006	105	109	303	33	1549	432	92	377	218	218	3404
2007	79	65	184	43	1519	864	83	598	338	84	3846
2008	90	102	182	35	1579	1300	138	599	195	62	4282
2009	109	75	165	25	2144	688	56	542	204	33	4041
2010 I. félév	46	38	96	11	1318	518	43	370	100	28	2568

Forrás: Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat

A házi segítségnyújtás, illetve az étkeztetés területén foglalkoztatottak szakképesítésének aránya jó, a jogszabályok által elvártnál magasabb. Cél a 100%-os szakképesítés elérése. Az alapellátás minden területe túlterhelt, általánosan elmondható, hogy a létszámbővítés indokolt lenne. Nemcsak azért, mert a szolgáltatások elterjedésével az igény is növekszik, hanem mert az idő múlásával új jogszabályi kötelezettségek, lakossági igények jelentkeznek, valamint cél a szolgáltatások egyre magasabb színvonalon való működtetése.

A családsegítő szolgálatnál legmagasabb számban anyagi problémák miatt kérnek segítséget, ami persze oka, vagy következménye lehet egyéb (pl. általánosan rossz szociális helyzet, díjhátralék, munkanélküliség, gyermekeit egyedül nevelő szülő nehézségei, stb.) gondoknak. Ez rámutat a pénzbeli és természetbeni ellátások szükségességére is. Az esetek száma évről évre nő. Az ellátottak száma folyamatosan növekszik.

20. sz. táblázat: Nappali ellátást nyújtó intézmények

	idősek nappali ellátása		fogyatékosok nappali ellátása	
	egységek száma	férőhelyek száma	egységek száma	férőhelyek száma
2001	4	170	1	30
2002	4	170	1	30
2003	4	170	1	30
2004	4	170	1	30
2005	4	170	1	30
2006	4	170	1	30
2007	4	200	1	30
2008	4	200	1	30
2009	4	200	1	30
2010	4	200	1	30

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Az idősek nappali ellátása (Idősek Klubja) négy telephelyen működik, 200-as férőhelyszámmal.

A fogyatékosok nappali ellátása (ÉNO) 2008 szeptemberéig nem különálló szociális intézmény, hanem egy a fogyatékosok ellátását óvodától kezdve, az iskolán át, a nappali ellátásig biztosító, elsősorban közoktatási intézmény részegysége volt. 2008 szeptemberétől az értelmi fogyatékosok nappali ellátása szervezetileg a Területi Szociális Szolgálathoz került, ami korábban is szociális feladatokat látott el (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás idősek részére). Így a szolgáltatás egy olyan profilú intézményhez kapcsolódik, melybe jobban beleillik, mint a korábbiakban.

Szenvedélybetegeket ellátó szociális intézmény a kerületben nincs. E problémával vagy az egészségügyi intézményekhez fordulhatnak a kerület lakosai, vagy a fővárosban további intézményt kell keresniük.

Gyermekvédelmi ellátás helyzete

A gyermekvédelmi gondoskodás intézményrendszere részben saját erőből, részben szerződéskötés útján kerül ellátásra. A gyermekjóléti központ a családgondozó szolgálattal közös intézményben működik. A gyermekek átmeneti otthonának igénybevétele 2003. november 1-je óta az Újpesti Önkormányzat fenntartásában lévő, „Aranyhíd” Gyermekek átmeneti otthonában van lehetőség, a családok átmeneti otthona biztosítására 2008-tól a Support Alapítvánnyal kötött ellátási szerződést az Önkormányzat. A szerződésben foglaltak szerinti működés az igényeket kielégíti.

21. sz. táblázat: A gyermekjóléti szolgálatnál/központnál foglalkoztatottak száma munkakörönként

	Vezető fő	Családgondozó	Orvos fő	Pszich. fő	Jogász Fő	Gyógyiped fő	Fejlpéd fő	Asszisz. Fő	Gazd. Fő	Össz fő
2001	1	5	1ó/hét	6ó/hét	2ó/hét	-	-	3	1	10
2002.	1	6	1ó/hét	6ó/hét	2ó/hét	-	-	3	1	11
2003	1	7	1ó/hét	6ó/hét	2ó/hét	-		2	1	11

2004	2	7	16/hét	116/hét	26/hét	-	-	1	1	
2005	2	9,75*	16/hét	156/hét	26/hét	-	86/hét*	1*	1	13,75
2006	2	9,75	16/hét	156/hét	26/hét	-	86/hét	1	1	13,75
2007	2	9,75	26/hét	126/hét	26/hét	-	86/hét	1	1	13,75
2008	1	10	0	176/hét	26/hét	-	46/hét	1	1	13
2009	1	10	0	156/hét	26/hét	-	46/hét	1	1	13
2010	1	9	0	116/hét	26/hét	-	46/hét	1	1	13

Forrás: Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat

* 2005. július elsejétől dolgozik a Központban fejlesztő pedagógus, továbbá szintén ettől az időponttól van 1 fő utcai szociális munkás, és 1 fő asszisztens adminisztratív munkára

22. sz. táblázat: A gyermekvédelmi gondoskodásban levő kiskorúak gondozási hely szerinti megoszlása

	Kiskorúak összesen fő	Gyermek- otthon Fő	Nevelőszülői Hálózat Fő	Hagyomá- nyos Nevelő-szülő	Hivatásos Nevelőszülő Fő	Ápolási- gondozási int. (Fő)
2001	22	15	7	0	7	-
2002	25	16	9	0	9	-
2003	26	16	10	0	10	-
2004	28	17	11	0	11	-
2005	30	22	8	0	8	-
2006	27	20	7	0	10	-
2007	34	25	9	0	9	-
2008	27	20	7	0	10	-
2009	20	16	1	2	-	1
2010	19	15	1	2	-	1

Forrás: KSH, Gyámhivatal

23. sz. táblázat: A gyermekvédelmi gondoskodás alatt állók létszáma gondoskodási forma szerint

	Átmeneti nevelt k.k. (fő)	Tartós nevelt k.k.	Ideiglenes hatállyal elhelyezett k.k.	Gyermek- otthonban elhelyezett átmeneti, v. tartós nevelt k.k.	Hagyományos nevelőszülőnél elh. Átmeneti v. tartós nevelt k.k.	Hivatásos nevelőszülőnél elhelyezett átmeneti v- tartós nevelt k.k.
2001	22	3	2	15	-	7
2002	25	4	2	16	-	9
2003	26	3	1	16	-	10
2004	28	2	0	17	-	11
2005	30	2	0	22	-	8
2006	27	2	7	20	-	10
2007	34	2	4	25	-	9
2008	24	1	1	22	2	-
2009	18	1	1	16	2	-

Forrás: Gyámhivatal

24. sz. táblázat: A bölcsődei ellátás adatai, XVI. ker.

Év vége	Telephely	Működő férőhely	Beíratott gyermek	Gondozónő	Beíratott gyermekek napi átlagos száma
1995	5	220	293	45	133
1996	4	180	198	40	110
1997	4	180	245	41	136
1998	4	180	254	40	141
1999	4	180	255	43	142
2000	4	180	224	42	124
2001	4	180	226	41	126
2002	4	180	267	42	148
2003	4	180	225	42	125
2004	4	180	259	42	144
2005	4	200*	241	49	121
2006	4	200	272	49	136
2007	4	220**	251	53	114
2008	4	220	270	51	122
2009	4	220	261	51	118
2010 májusig	4	220	288	52	223
2010. június	4	280	306	52	247

Forrás: KSH 2001. és Egyesített Bölcsőde

*: 2005. szeptembertől

**: 2007. októbertől

Bár folyamatosan emelkedik a gyermekjóléti központnál foglalkoztatottak száma, nem éri el a jogszabályi előírásokat, azonban feladatukat ellátják. Cél lehet az intézmény folyamatos fejlesztése.

A bölcsődei férőhelyek kevésnek bizonyulnak, az intézmény kihasználtsága évek óta lényegesen meghaladja az engedélyezett férőhelyek számát. Ezen csak részben enyhített, hogy 2007-ben újabb 20 fős férőhelyszám-növekedés ment végbe, így már 220 hely várja a kisgyermeket. 2010. június 9-étől a Gyvt. változása lapján a férőhelyszám 280-ra elmélkedett. Ez nem jelent valódi bővülést, csak azt, hogy a szabályozás követte a tapasztalatokat: Azért tette meg minden intézmény, hogy a csoportonkénti 10 fővel több gyermeket vett fel, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy így voltak ott valójában átlagosan 10-en egy csoportban. A kerület külterületeinek beépítésével további igények várhatók, így mindenképpen szükséges a férőhelyek számának növelése a jövőben is. Ezt célul tűzte ki az Önkormányzat, és 2011-ben meg is valósítja, Európai Unió források bevonásával, elnyert pályázat útján.

25. sz. táblázat: A gondozóintézetek forgalma, XVI. ker.

Év	Vizsgálat (betegforgalom)					
	Onkológiai	tüdő-beteg-	bőr- és nemi-beteg-	felnőtt pszichiátriai	gyermek pszichiátriai	addik-tológiai
	gondozóban					
1995	4517	13734	21580	15798	--	1480

1996	5171	16785	20045	14957	--	1273
1997	5184	12558	21667	14089	--	1391
1998	4338	13383	21784	12712	931	1401
1999	4481	14302	24183	10936	--	1699
2000	4310	12516	24062	10321	978	1158
2001	3537	12351	25655	9636	--	1406
2002	3249	12087	25841	9747	1165	1478
2003	2856	13193	25296	9324	1025	1375
2004	2750	15784	34409	9046	843	1581
2005	2974	15391	33326	9503	660	1640
2006	5336	14038	33937	10471	1054	1586
2007	5369	11834	28370	8497	1324	1324
2008	2816	21815	16197	8673	--	1914
2009	3178	16880	16412	7951	--	2115

Forrás: XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat

2.4. A XVI. kerületi lakáshelyzet

A családok, egyének szociális helyzetét erősen befolyásolják lakhatási lehetőségük, körülményeik, ezért a helyzet vizsgálata fontos a szociális körülmények meghatározásakor. A rendszerváltást követő időszak sok olyan helyzetet teremtett, amely egyszerre lakás-kérdés, és szociális kérdés is lett. Ilyenek voltak például a gyárak, üzemek bezárása és munkásszállók megszűnése, az önkormányzati bérlakások kiárúsítása, így a bérlakás-állomány minimálisra csökkentése, a változó lakáshitel-rendszer, továbbá legújabb nagyarányú problémaként a lakáshitelek finanszírozási problémái. Ez utóbbival nem foglalkozik a koncepció, mert habár a lakások elvesztése, a családok túlzott mértékű eladósodása olyan problémákat eredményez, melyeket részben a szociális ellátórendszernek kell kezelnie, a helyzet megoldása mégsem elsősorban önkormányzati feladat, mivel országos problémáról van szó.

26. sz. táblázat: A lakásállomány és a laksűrűség a XVI. kerületben

Megnevezés	1990	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lakásállomány	25142	25941	26369	26528	26639	26730	26811	27773	27764	27800	28145	28468	28619	29026	29383
1 szobás lakások	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2832	2824	2806	2797	2800	2888	2896
2 szobás lakások	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	9604	9611	9611	9690	9705	9828	9868
3 szobás lakások	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	8577	8620	8655	8687	8744	8845	8961
4 és több szobás lakások	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	6867	6963	7073	7294	7370	7465	7658
100 lakásra jutó lakos	276	269	268	267	266	266	265	265	253	249	245	241	239	235	233

Forrás: KSH 2001.-2003, Budapest Évkönyv

27. sz. táblázat: A lakások számának százalékos megoszlása komfortosság szerint

Területi egység	összkomfortos	komfortos	félkomfortos	komfort nélküli	szükség és egyéb	összesen
	Lakások					
XVI. ker.	61,87	29,14	3,46	2,51	3,02	100,0
Budapesten	49	33,9	6,8	7,8	2,5	100,0
Országosan	38,5	29,6	8,6	19,9	3,5	100,0

Forrás: KSH, Lakásstatistikai évkönyv, 2000

28. sz. táblázat: A lakásállomány megoszlása a XVI. kerületben

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Épített lakások átlagos alapterülete/m ²	114,1	129,4	81	109,7	70,1	90,5
Épített lakások száma	176	169	353	170	417	375
1000 lakosra jutó lakásépítés /db	2,6	2,5	5,1	2,5	6,1	5,5
Épített lakások száma szobaszám szerint /db						
1 szobás lakások	3	2	3	11	90	11
2 szobás lakások	23	12	94	23	129	52
3 szobás lakások	52	41	35	58	102	119
4 szobás lakások	58	68	157	37	49	115
5 és több szobás lakások	40	46	64	41	47	78
3 és több szobás lakások együtt	150	155	256	136	198	312
Szobaszám szerint %						
1 szobás lakások	1,7	1,2	0,9	6,5	21,6	2,9
2 szobás lakások	13,1	7,1	26,6	13,5	30,9	13,9
3 szobás lakások	29,5	24,3	9,9	34,1	24,5	31,7
4 szobás lakások	33,0	40,2	44,5	21,8	11,8	30,7
5 és több szobás lakások	22,7	27,2	18,1	24,1	11,3	20,8
3 és több szobás lakások együtt	85,2	91,7	72,5	80,0	47,5	83,2
Felszereltség szerint/ db						
Vízvezetékekkel	176	169	353	170	417	375
Csatornával	176	169	353	170	417	375
Ebből: Közcset.-val	161	156	341	167	415	371
Saját derítő	15	13	12	3	2	4
Korszerű fűtéssel	176	169	353	170	417	375
Ebből: központi	110	106	307	120	377	318
egyedi	66	63	46	50	40	57
Vezetékes gázzal	174	168	353	168	417	373
Felszereltség szerint/ %						
Vízvezetékekkel	100	100	100	100	100	100
Csatornával	100	100	100	100	100	100
Ebből: Közcset.-val	91,5	92,3	96,6	98,2	99,5	98,9
Saját derítő	8,5	7,7	3,4	1,8	0,5	1,1
Korszerű fűtéssel	100	100	100	100	100	100
Ebből: központi	62,5	62,7	87,0	70,6	90,4	84,8
egyedi	37,5	37,5	13	29,4	9,6	15,2
Vezetékes gázzal	98,9	99,4	100	98,8	100	99,5

Építetők szerint /db						
Gazdasági szervezet által	17	16	221	22	334	221
Természetes személy által	145	153	123	142	83	154
Egyéb építetők által	14	0	9	6	0	0
Lakásmegszűnés szobaszám szerint /db						
1 szobás lakások	11	20	12	8	2	3
2 szobás lakások	16	12	15	8	6	12
3 és több szobás lakások együtt	11	10	3	3	2	3
összesen	38	42	30	19	10	18
Megszűnt lakások átlagos alapterülete /m²	67,8	62,7	52,5	55,6	56,5	60,7
Lakásmegszűnés szobaszám szerint /%						
1 szobás lakások	28,9	47,6	40	42,1	20	16,7
2 szobás lakások	42,1	28,6	50	42,1	60	66,7
3 és több szobás lakások együtt	28,9	23,8	10	15,8	20	16,7
Lakásmegszűnés felszereltség szerint / db						
Vízvezetékekkel	37	42	30	19	10	18
Csatornával	36	31	27	18	10	17
Ebből: Közcset.-val Saját derítő	20	10	6	6	1	6
	16	21	21	12	9	11
Vezetékes gázzal	30	21	22	11	3	13
Településrendezés miatt	0	0	0	0	0	0
Lakásmegszűnés felszereltség szerint / %						
Vízvezetékekkel	97,4	100	100	100	100	100
Csatornával	94,7	73,8	90	94,7	100	94,4
Ebből: Közcset.-val Saját derítő	52,6	23,8	20	31,6	10	33,3
	42,1	50	70	63,2	90	61,1
Vezetékes gázzal	78,9	50	73,3	57,9	30	72,2
Ingyatlankezelés / db						
Kezelt lakásbérlemény	352	341	328	311	355	343
Összes felújított épület	10	17	5	0	--	--
Felújított lakásbérlemény	12	9	4	5	14	6

Forrás: Budapest kézikönyv

A kerület lakásállománya 1990 és 2003 között mintegy 1 700 lakással növekedett, 2003-2006-ig ez a növekedés újabb 819 lakás. Ezzel arányosan a laksűrűség folyamatosan csökken. 2006-2008 év végéig további 764 lakással bővült a lakásállomány. A kerületben a nagyszabású lakásépítések folyamatosak az elmúlt néhány évben, és ez várható a továbbiakban is. 2005-ben 221 lakást építetett gazdasági szervezet, és 123-at magánszemély. 2006-ban a gazdasági szervezetek által épített lakások száma lecsökkent 22-re, ami ezt mutatja, hogy a 2005/2006 közötti lakásépítés-szám csökkenésének az oka egy nagyobb beruházás befejezése. 2007-ben és 2008-ban ismét nagyobb számban épülnek többlakásos társasházak, sorházak a kerületben. Ennek eredménye a két év alatt újabb 555 gazdasági szervezet által épített lakás, és 237 természetes személy által épített.

Az egy lakott lakásra jutó lakók száma magasabb az országos, illetve a budapesti átlagnál, azonban magasabb az egy lakosra jutó szobák száma is. A kerületnek fontos lakásügyi sajátossága, hogy zöldövezeti, többségében családi házas részekből épül fel, melyek máig sok esetben többgenerációs családnak adnak otthont.

A lakások felszereltsége, komfortfokozata az országos átlaghoz képest jónak mondható, és emellett a lakásmegszűnések adataiból látszik, hogy nagyobb arányban alacsonyabb komfortfokozatú lakások szűnnek meg, ami a lakásállomány javulásához vezet. Az Önkormányzat igyekszik a lakások komfortfokozatának növelését elérni. Többek között ezt szolgálja a kerület elfogadott lakáskonceptiója is, melynek értelmében a lakások száma növekszik, a rossz állapotú, illetve alacsony komfortfokozatú ingatlanok pedig felújításra kerülnek, vagy fokozatosan kikerülnek a lakásállományból, és új lehetőségként létrejött a piaci bérű lakások rendszere is.

2.5. A tartós bentlakást nyújtó szociális szolgáltatások iránti igények alakulása

Az ellátások iránti igényről adat a Fővárosi önkormányzat felvételi Előkészítő Csoportjától van. Jelenleg a 16. kerületi lakosok közül 61-en várnak idősek otthona, 4-en értelmi fogyatékosok otthona, 13-an pedig pszichiátriai betegek otthona férőhelyeire. Ezt a számot emeli a nem állami fenntartású otthonokba jelentkezők száma, melyre adattal nem rendelkezünk.

A tartós elhelyezést igénylők esetében idősek otthonába való jelentkezésnél a lakhely szerinti önkormányzat jegyzőjére hárult minden esetben a vagyonvizsgálat és a jövedelemigazolás kiállítása, mely szükséges a térítési díj megállapításához.

Idősek esetében az elhelyezés iránti kérelem oka – a mentális és egészségügyi problémákon (az időskorral járó problémák, a magány) kívül, – gyakran a lakásfenntartás és lakáskarbantartás költségeinek terhe.

Az ellátást igénylők minden csoportjára elmondható, hogy amennyiben lenne alapellátás, illetve nappali és átmeneti ellátást biztosító szakellátás keretében megoldás számukra, elsősorban ezeket a lehetőségeket választanák. Ezen a helyzeten igyekszik segíteni az önkormányzat azzal, hogy 2010 júliusától lehetőséget biztosít szerződés útján idősek átmeneti ellátására, illetve a középtávú tervekben szerepel az alapellátás fejlesztése is.

A jelenlegi ellátások mellett sokan a tartós, bentlakásos elhelyezést igénylik. Jellemző, hogy nem szívesen hagyják el lakókörnyezetüket, ezért nagy veszteség a kerületi idősek számára a XVI. kerületén lévő idősek otthonainak megszűnése.

Amennyiben a bentlakásos intézmények könnyebben hozzáférhetőek lennének, az hozzájárulna a lakások megüresedéséhez, lakásmobilizációt eredményezne.

Összegzés a statisztikai adatok alapján:

Demográfiai folyamatok

Budapesten több éves tendencia a természetes fogyás, ezzel ellentétben a XVI. kerületi lakosságszám ingadozó ugyan, de kis mértékben emelkedést mutatkozik.

Tekintettel arra, hogy a mellett, hogy a lakosság előregedése mutatkozik, lakásépítések folytán a fiatal korosztály számának növekedése, és az összlakosságszám emelkedése várható. Jellemző, hogy a családalapítás előtt álló korosztály (25-29, 30-34, és 35-39 évesek) nagy arányban, (6,13, 8,66 és 8,42 %) képviselik magukat a népességben.

Lakossági vélemények, valamint statisztikai adatok alapján a házasság intézménye manapság nem elterjedt, ezzel szemben a XVI. kerületben 2002-ig nem csökkent, sőt kis mértékben emelkedett a házasságkötések száma, ekkor drasztikus csökkenés következett be, de azóta újra folyamatos emelkedés, stagnálás figyelhető meg (224-305 közötti éves házasságkötési szám 2006 óta).

Az 1000 lakosra jutó élve születések száma magasabb a Budapesti átlagnál, ami hosszabb távon összehasonlításban a lakosság kisebb mértékű öregedését eredményezi.

A munkaerő-piaci pozíciók és a megélhetési feltételek változása, az ellátások igénybevétele

A regisztrált munkanélküliek aránya alacsonyabb, mint a budapesti vagy az országos, de emelkedett. (munkanélküliségi ráta: 2,48 %, a korábbi 1%-hoz képest), ami azt feltételezi, hogy a valódi munkanélküliség aránya is alacsonyabb a térség átlagánál, ez által a családon belüli foglalkoztatottak aránya jobb az országos, illetve a fővárosi foglalkoztatotti aránynál: 2002-ben az országos munkanélküliségi ráta 6,6%, a fővárosi 5,3%, míg a XVI. kerületi 0,8%. 2006-ban a ráta 1,3%, 2007-ben 1,25, 2008-ban 1,29% a kerületben, míg 2008-ban Budapesten 3%. 2009-ben a közép-magyarországi régió rátája 6,27, a fővárosi 5,5, a XVI. kerületi 2,48.

A jó foglalkoztatottsági adatokat kiegészíti egy feltehetően magas önfoglalkoztatás: a kerületben 2004-ben összesen 9 613 vállalkozás, 2 695 KFT, és 2 694 BT működik. 2006-ban a bejelentett KFT-k száma 3 468, a Bt-ké 3 289, valamint az összes vállalkozás 12 968. 2009-ben 13 671 a regisztrált gazdasági szervezetek száma, ami magas arányú önfoglalkoztatást mutat. A szervezetek száma 2005 óta kissé ingadozik, de nagyságrendjében nem változik. Az 13 671 szervezetből 6 030 egyéni vállalkozás, a többi valamilyen társas vállalkozás.

Ez persze nem jelenti automatikusan azt, hogy mind XVI. kerületi lakos általi cégtulajdont, illetve vállalkozást jelent, de feltehetően magas az arányuk. A 2004 és 2006. évi adatok nem teljes mértékben összehasonlíthatóak, mivel 2005 előtt működő, azt követően bejelentett gazdasági szervezetekről van elérhető adat.

Alapvetően meghatározó a nyugdíjak összegének alakulása, mert ez erősen befolyásolja a családok szociális helyzetét. A kerületi átlagnyugdíj magasabb a budapesti átlagnál, de nem biztosítja azt a szintet, ami minden nyugellátásban részesülő számára biztonságos megélhetést jelentene. 2003-ban az összes nyugdíjszerű ellátást alapul véve az átlagos ellátási összeg 56 406.-Ft, 2004-ben 62 533.-Ft, 2005-ben 68 870.-Ft, 2006-ban 74.308.-Ft, 2007-ben 81 960.-Ft, 2008-ban 90 793.-Ft., 2009-ben 96.996.- Ft, 2010-ben 102 905.-Ft. Ez az öregségi nyugdíjminimumhoz viszonyítva (21 000.-, 23 200.-, 24 700.-, 25 800.-, 27 130.- és 28 500.-Ft jelenleg is) jónak tekinthető, de a lakásfenntartási költségeket, és a megfelelő szintű mindennapi élethez szükséges költségeket tekintve alacsony.

Annak ellenére, hogy bizonyos adatok (átlagnyugdíj összege, munkanélküliségi ráta) jobb eredményt mutatnak Budapest átlagánál, a szegénység a kerületben is létező probléma. Magas a pénzübeli és természetbeni ellátásokat igénybe vevők száma. Jellemző, hogy az ellátások beépülnek a család rendszeres bevételei közé.

III. A SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI KÖTELEZETTSÉG ÁLTALÁNOS TARTALMA

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmaguk, családjuk, helyi közösség tevékenységén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.

A Szoc. tv., valamint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény szerint a lakosság ellátását az önkormányzatok biztosítják.

Budapest XVI. kerületének Képviselő-testülete az ellátások szabályozására a – felülvizsgálat időpontjában hatályos – szociális rászorultság miatt megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 12/2009. (III.17.) rendeletét (továbbiakban Ök. rendelet), az adósságkezelési szolgáltatásról szóló 16/2009. (IV. 27.) rendeletét, valamint a szociális szolgáltatásokról és a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról, és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III.29.) rendeletét (továbbiakban szolg. Ök. rendelet) alkotta meg.

A Szociális Koncepció elkészítése és elfogadása (2004. december), illetve annak felülvizsgálata óta a Szoc. tv. Több alkalommal módosult, ezzel nagy változásokat bevezetve az ellátások terén. A Koncepció felülvizsgálatában megjelennek a vonatkozó jogszabályok, melyek ezeket a változásokat követik, az esetek többségében a felülvizsgálat készítésekor (2010. II. félév) hatályos jogszabályokat idézve.

a szociális igazgatás általános szabályai

– a Szoc. tv. I. fejezet III. címében meghatározottak alapján:

6. § *A hajléktalan személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte.*

7. § (1) *A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak átmeneti segélyt, étkeztést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.*

(2) *Az ellátást biztosító követelheti a kifizetett átmeneti segély megtérítését a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervtől.*

pénzbeli ellátások

– a Szoc. tv. II. fejezet I. cím alapján

25. § (1) *A jogosult részére jövedelme kiegészítésére, pótlására pénzbeli szociális ellátás nyújtható.*

(2)

(3) *Szociális rászorultság esetén a jogosult számára*

a) a települési önkormányzat jegyzője az e törvényben meghatározott feltételek szerint

aa) időskorúak járadékát,

ab) rendelkezésre állási támogatást,

ac) rendszeres szociális segélyt,

ad) a 41. § (1) bekezdésében és a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díjat;

b) a települési önkormányzat képviselő-testülete az e törvényben, illetve az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint

ba) a 38. § (1) bekezdésében foglalt lakásfenntartási támogatást,

bb) a 43/B. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díjat,

bc) átmeneti segélyt,

bd) temetési segélyt

állapít meg (a továbbiakban együtt: szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások).

26. § A települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

természetben nyújtott szociális ellátásként

– a Szoc. tv. III. fejezet alapján

47. § (1) Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható

a) a rendszeres szociális segély, a (2) bekezdésben meghatározott mértékben és feltételek fennállása esetén,

b) a lakásfenntartási támogatás,

c) az átmeneti segély,

d) a temetési segély.

(2) Rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában akkor nyújtható, ha a családban a Gyvt. 68. §-a szerint védelembe vett gyermek él. A rendszeres szociális segély természetbeni szociális ellátás formájában történő nyújtásának eljárási szabályait, a természetbeni juttatás formáit a települési önkormányzat rendeletben szabályozza, azzal, hogy védelembe vett gyermekeként a rendszeres szociális segély megállapított összegének 20%-a, de összesen legfeljebb 60%-a nyújtható természetben.

(3) Természetbeni ellátás különösen az élelmiszer, a tankönyv, a tüzelő segély, a közüzemi díjak, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatás.

(4) A (3) bekezdés alkalmazásában családi szükségletek kielégítését szolgáló, gazdálkodást segítő támogatásnak minősül különösen

a) a földhasználati lehetőség,

b) a mezőgazdasági szolgáltatások és juttatások,

c) a munkaeszközök és a munkavégzéshez szükséges forgó eszközök,

d) a szaktanácsadás, a szakképzés

biztosítása.

(5) A családi szükségletek kielégítését szolgáló gazdálkodást segítő támogatás nyújtására akkor van mód, ha a települési önkormányzat rendeletben szabályozza

a) a támogatás eljárási szabályait,

b) a támogatás formáit és értékét,

c) a támogatott jogait és kötelezettségeit, illetve a kötelezettség megszegésének következményeit.

(6) A 32-32/A. § szabályait az e Fejezet szerinti ellátásokra - az 55/D. § szerinti kivétellel - alkalmazni kell.

szociális szolgáltatások

– a Szoc. tv. IV. fejezet alapján

Az ellátások formái

56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást (a továbbiakban: személyes gondoskodás) az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

57. § (1) Szociális alapszolgáltatások

a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,

b)

- c) az étkeztetés,
- d) a házi segítségnyújtás,
- e) a családsegítés,
- f) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g) a közösségi ellátások,
- h) a támogató szolgáltatás,
- i) az utcai szociális munka,
- j) a nappali ellátás.

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

- a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- b) a rehabilitációs intézmény,
- c) a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),
- d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),
- e)
- f) az egyéb speciális szociális intézmény nyújtja.

A személyes gondoskodás megszervezésére köteles szervek

– a Szoc. tv. IV. fejezet IV. cím alapján:

86. § (1) A települési önkormányzat köteles biztosítani

- a)
- b) étkeztetést,
- c) házi segítségnyújtást,
- d) állandó lakosainak számától függően a (2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat,
- e) az a)-d) pontban nem említett szociális szolgáltatásokhoz - különös tekintettel a családsegítéshez - való hozzáférést.

(2) Az a települési önkormányzat, amelyiknek területén

- a) kétezer főnél több állandó lakos él, családsegítést,
- b) háromezer főnél több állandó lakos él, az a) pont szerinti alapszolgáltatást és idősek nappali ellátását,
- c) tízezer főnél több állandó lakos él, az a)-b) pont szerinti alapszolgáltatásokat és a b) pontban nem említett nappali ellátást,
- d) harmincezer főnél több állandó lakos él, az a)-c) pont szerinti szociális szolgáltatásokat és átmeneti elhelyezést nyújtó ellátást,
- e) ötvenezer főnél több állandó lakos él, az a)-d) pont szerinti szociális szolgáltatásokat és utcai szociális munkát köteles biztosítani.

(3)

(4) A fővárosi kerületi önkormányzat köteles biztosítani az (1)-(2) bekezdés szerinti szociális szolgáltatásokat, a 88. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével.

88. § (1) A megyei és a fővárosi önkormányzat (a továbbiakban: megyei önkormányzat) köteles gondoskodni

- a) azoknak a szakosított ellátásoknak a megszervezéséről, amelyek biztosítására e törvény alapján a települési önkormányzat nem köteles;
- b) a szakosított szociális szolgáltatások területi összehangolásáról;
- c)

(2) A fővárosban - ha a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzat másként nem állapodik meg - a fővárosi önkormányzat gondoskodik a hajléktalanok éjjeli menedékhelyének és átmeneti szállásának megszervezéséről és fenntartásáról.

IV. AZ EGYES SZOCIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, SZOLGÁLTATÁSOK HELYZETE, TERVEZETT FELADATOK, TENNIVALÓK, CÉLOK

4.1. Szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

A Szoc. tv. 32. § (1) bekezdése szerint: Ha e törvény másként nem rendelkezik, a szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások iránti kérelmet

- a) a jegyző hatáskörébe tartozó ellátás esetén a kérelmező lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál,
  - b) a települési önkormányzat képviselő-testületének hatáskörébe tartozó ellátás esetén az önkormányzat rendeletében meghatározott önkormányzati szervnél
- kell előterjeszteni. – Ezekre az ellátási formákra a rendelet a Polgármesteri Hivatal Szociális és Gyermekvédelmi Irodáját jelöli ki.

4.1.1. Időskorúak járadéka

–a Szoc. tv. 32/B. § - 32/E. §-a alapján:

Fogalom:

32/B. § (1) Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző időskorúak járadékában részesíti azt

- a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át,
  - b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át,
  - c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át.
- (2) Az (1) bekezdésben megjelölt reá irányadó nyugdíjkorhatár alatt a Tny.-ben szabályozott nyugdíjkorhatárt kell érteni.

(3) A jegyző időskorúak járadékában részesíti a 3. § (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott személyt, amennyiben az e törvényben foglalt feltételeknek megfelel.

(4) Nem állapítható meg az időskorúak járadéka, illetve a folyósítást meg kell szüntetni, ha a személy

- a) előzetes letartóztatásban van, elzárás, illetőleg szabadságvesztés büntetését tölti;
- b) 3 hónapot meghaladó időtartamban külföldön tartózkodik;
- c) a 3. § (3) bekezdése alá tartozik, és - a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

32/C. § (1) Az időskorúak járadékának havi összege

a) jövedelemmel nem rendelkező

aa) 32/B. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a,

ab) 32/B. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a,

ac) 32/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a;

b) jövedelemmel rendelkező jogosult esetén az a) pont szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

(2) Ha az (1) bekezdés b) pontja szerinti támogatás összege az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére akkor is legalább ezer forint összegű járadékot kell megállapítani.

(3)

(4)

32/D. § (1) A hajléktalan személy megállapított időskorúak járadéka esetén az erről rendelkező határozatot közölni kell a fővárosi főjegyzővel (a továbbiakban: főjegyző).

(2) A főjegyző az időskorúak járadékában részesülő hajléktalanról a 18. §-ban szabályozott nyilvántartást vezeti, és gondoskodik az időskorúak járadékának a hajléktalan személy által meghatározott, határozathozatalban foglalt címre történő folyósításáról.

(3) Ha a hajléktalan személy a (2) bekezdés szerint folyósított időskorúak járadékát három hónap időtartamon keresztül nem veszi át, a támogatás folyósítását a főjegyző szünetelteti, és erről szóló végzését a járadékot megállapító jegyzővel közli, amely dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

(4) Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több önkormányzat jegyzőinek döntése szerint egyidejűleg kellene járadékot folyósítani, csak az utóbb megállapított járadék folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző közli a járadékot korábban megállapító jegyzővel az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről.

(5) A főjegyző által az (1)-(4) bekezdés szerint folyósított időskorúak járadékának összegét a helyi önkormányzatokért felelős miniszter megtéríti a fővárosi önkormányzat részére.

32/E. § A fővárosban - ha a főjegyző és a kerületi önkormányzat jegyzője másként nem állapodik meg - a hajléktalanok számára nyújtott időskorúak járadékának megállapítása a főjegyző feladata.

Az **Ök** rendeletnek további szabályozásai nincsenek az időskorúak járadékával kapcsolatban.

Helyzetkép:

Az időskorúak járadéka azon időskorú személyek részére nyújtott támogatási forma, akik jövedelemmel nem rendelkeznek, vagy alacsony jövedelmük miatt nem biztosított a megélhetésük. Átlagosan 15 fő részesül havonta e támogatási formában, akiknek majdnem 90 %-a egyedülálló. A járadék havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegéhez viszonyítva kerül megállapításra. A 75 év feletti egyedülálló személyek magasabb összegű támogatást kapnak. Amennyiben a kérelmező rendelkezik jövedelemmel, e jövedelem kerül kiegészítésre a jogszabályban meghatározott összegre.

Adatok:

29. sz. táblázat: Időskorúak járadékában részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma	Az ellátásra fordított összeg (e Ft kerekítve)
1998	31	4306
1999	33	5499
2000	22	4526
2001	19	3098
2002	19	4281
2003	16	3485
2004	17	4167

2005	16	4479
2006	15	4880
2007	16	4935
2008	15	4 850
2009	15	3 851
2010. I. félév	13	1 895

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Az időskorúak járadékának folyósítását jelenleg a törvény úgy szabályozza, hogy pontosan megszabja a jogosultak körét, a támogatás odaítélésének feltételeit, az Önkormányzatnak változtatási hatásköre nincs. Az ellátással kapcsolatos folyamatos feladat a támogatásban részesülők felé forduló figyelem, hiszen az így kapott ellátás összege is olyan alacsony, hogy további támogatási formák (átmeneti segély, családgondozás, étkezés) igénybevétele valószínű.

4.1.2. Aktív korúak ellátása – rendszeres szociális segély és rendelkezésre állási támogatás

– a Szoc. tv. 33. § - 37/G. § - alapján:

33. § (1) Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A jegyző aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

a) aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy

b) aki vakok személyi járadékában részesül, vagy

c) aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy

d) akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresői járadék, álláskeresői segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresői támogatás) folyósítási időtartama lejárt, vagy

e) akinek esetében az álláskeresői támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresői támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy

f) aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy

g) akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel legalább három hónapig együttműködött,

feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet - ide nem értve a közfoglalkoztatást és az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint legfeljebb harmincegy napra létesített munkaviszony keretében végzett munkát - nem folytat.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában akkor nem biztosított a megélhetés, ha a családnak az egy fogyasztási egységre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 90%-át és vagyona nincs.

(3) Az (1) bekezdés f) és g) pontja szerinti előzetes együttműködés időtartamának számításánál az aktív korúak ellátásának megállapítására irányuló kérelmet benyújtó személy által elvállalt munka időtartamát is figyelembe kell venni.

(4) Az aktív korúak ellátására való jogosultság

a) az (1) bekezdés d) pontjában foglalt esetben az Flt. alapján folyósított álláskeresői támogatás időtartamának kimerítésétől,

b) az (1) bekezdés e) pontjában foglalt esetben a keresőtevékenység megszűnésétől,

c) az (1) bekezdés g) pontja szerinti rendszeres pénzellátás folyósításának megszűnésétől számított tizenkettő hónapon belül benyújtott kérelem alapján állapítható meg.

(5) Aktív korúak ellátására egy családban egyidejűleg - a (6) bekezdésben meghatározottak kivételével - csak egy személy jogosult.

(6) Egy családban egyidejűleg két személy abban az esetben jogosult az aktív korúak ellátására, ha az egyik személy a rendelkezésre állási támogatás - ideértve a 37/C. § (4) bekezdése szerinti személyt is -, míg a másik személy a rendszeres szociális segély feltételeinek felel meg.

34. § Nem állapítható meg az aktív korúak ellátására való jogosultság annak a személynek, aki

a) előzetes letartóztatásban van, elzárás büntetését, illetve szabadságvesztés büntetését tölti,

b) a 3. § (3) bekezdése alá tartozik, és - a határ menti ingázó munkavállalókat kivéve - tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott,

c) gyermekgondozási segélyben, illetve gyermeknevelési támogatásban részesül,

d) gyermekgondozási segélyre jogosult, a gyermek egyéves korának betöltéséig,

e) az Flt. szerint az álláskeresői támogatás megállapításához szükséges munkaviszonnyal rendelkezik,

f) katonai szolgálatot teljesít,

g) közoktatási, illetőleg felsőoktatási intézményben nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat, vagy az Flt. szerint képzési támogatásként keresetpótló juttatásban részesül.

35. § (1) Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították - a 37/B. §-ban foglaltak szerinti kivétellel - az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, és teljesíti az elhelyezkedése érdekében megkötött álláskeresői megállapodásában foglaltakat, illetőleg közfoglalkoztatásban vesz részt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti személy köteles a neki az álláskeresői megállapodás, illetőleg a közfoglalkoztatás keretében felajánlott munkát elfogadni, ha

a) a munka a szakképzettségének, iskolai végzettségének vagy annál eggyel alacsonyabb szintű végzettségnek, vagy az általa utoljára legalább hat hónapig betöltött munkakör képzettségi szintjének, valamint az Flt. 25. § (2) bekezdése b) pontjának megfelel, továbbá

b) a munka

ba) teljes munkaidőben történő foglalkoztatás esetén az Flt. 25. §-a (2) bekezdése d) pontjának megfelel, és a várható havi kereset eléri a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegét, vagy

bb) részmunkaidős foglalkoztatás esetén megfelel annak a feltételnek, hogy a munkahely és a lakóhely közötti naponta történő oda- és visszautazás ideje az Flt. 25. §-a (2) bekezdésének d) pontjában meghatározott időtartam felét nem haladja meg, és a várható havi kereset legalább a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegének időarányos részét eléri.

(3) Ha az (1) bekezdés szerinti személy a közfoglalkoztatásban keresőképtelenségére hivatkozással nem vesz részt, a foglalkoztató a keresőképtelenség fennállásának vizsgálatára külön jogszabályban foglaltak szerint felülvizsgálatot kezdeményezhet. Ha az (1) bekezdés szerinti személy a közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződést azért nem köti meg, mert

keresőképtelenné vált, a keresőképtelenség felülvizsgálatának kezdeményezésére a jegyző jogosult.

(4) Ha az (1) bekezdés szerinti személy az aktív korúak ellátására való jogosultsága megállapításának időpontjában a 35. életévét nem töltötte be, és általános iskolai végzettséggel nem rendelkezik - az (5) bekezdésben foglalt eltéréssel - olyan képzésben köteles részt venni, amely az általános iskolai végzettség megszerzésére vagy a szakképzés megkezdéséhez szükséges, külön jogszabályban meghatározott bemeneti kompetenciák megszerzésére irányul. A képzésben való részvétel részletes szabályait az álláskeresői megállapodás tartalmazza.

(5) A (4) bekezdés szerinti személy az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapításától a képzésbe történő bekapcsolódásáig terjedő időtartamra - amennyiben ez az időtartam a 30 napot meghaladja - közfoglalkoztatásban vesz részt.

(6) Ha az állami foglalkoztatási szerv az álláskeresői megállapodás keretében a rendelkezésre állási támogatásra jogosult személyt

a) egyéni vállalkozóhoz vagy gazdasági társasághoz közvetíti ki foglalkoztatásra irányuló jogviszony - ide nem értve a közfoglalkoztatást - létrehozása érdekében, vagy

b) hazai, illetve uniós forrásból megvalósuló - az állami foglalkoztatási szerv vagy valamely vele együttműködő szervezet által végrehajtott - képzésbe, munkaerő-piaci programba, illetve egyéb, a foglalkoztathatóság javítását célzó programba vonja be, akkor a települési önkormányzat az érintett személyt - a képzésben, a munkaerő-piaci programban, illetve a foglalkoztathatóság javítását célzó programban történő részvétel időtartama alatt, illetve ameddig a közvetítés eredményéről nem szerez tudomást - közcélú munkára nem kötelezheti.

(7) Az állami foglalkoztatási szerv a (6) bekezdés a) pontja szerinti közvetítés eredményéről a jegyzőt értesíti.

(8) A 36. § (4) bekezdése szerinti közcélú munkavégzés időtartamának számításakor a (6) bekezdés alapján történő foglalkoztatás időtartamát figyelembe kell venni.

(9) Az (1) bekezdés szerinti álláskeresői megállapodásban az állami foglalkoztatási szerv - a személy szociális helyzetéhez és mentális állapotához igazodóan - előírhatja a családsegítő szolgálattal való együttműködést, amely kiterjedhet az egyéni képességeket fejlesztő vagy az életmódot formáló foglalkozáson, tanácsadáson, illetőleg a munkavégzésre történő felkészülési programban való részvételre is.

36. § (1) A közcélú munka megszervezése a települési önkormányzat feladata. A közcélú munka megszervezését a települési önkormányzat társulás vagy más szervezet útján is végezheti.

(2) Közcélú munkavégzés keretében

a) az a települési önkormányzati feladat, amelynek ellátásáról a települési önkormányzat jogszabály vagy önkéntes vállalása alapján költségvetési szerv, önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaság, társadalmi szervezet útján gondoskodik,

b) költségvetési szerv, önkormányzat többségi tulajdonában álló gazdasági társaság, társadalmi szervezet által ellátott, jogszabályon alapuló helyi önkormányzati feladat, amelynek ellátásában a települési önkormányzat megállapodás alapján közreműködik, továbbá

c) költségvetési szerv, a Magyar Állam egyszemélyes tulajdonában álló gazdasági társaság, az állam többségi tulajdonában álló gazdálkodó szervezet vagy társadalmi szervezet által jogszabály alapján ellátott állami feladat, amelynek ellátásában a települési önkormányzat megállapodás alapján közreműködik látható el.

(3) Közcélú munka keretében foglalkoztatható

a) a 35. § (1) bekezdése vagy a 37/C. § (4) bekezdése szerinti személy, vagy

b) a 33. § (1) bekezdésének f)-g) pontjában foglaltak szerint előzetesen együttműködő személy, vagy

c) aki a folyamatban lévő közcélú foglalkoztatásából eredően szerez álláskeresői támogatásra való jogosultságot, a (4) bekezdés szerinti munkaviszonyának lejártáig, vagy

d) akinek a közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződése időtartama alatt az aktív korúak támogatására való jogosultságát megszüntették, a (4) bekezdés szerinti munkaviszonyának megszüntetéséig.

(4) A közcélú munkavégzésre - legalább hatórás napi munkaidővel, valamint legalább évi kilencven munkanap munkavégzési időtartammal - határozott idejű munkaviszonyt kell létesíteni. A munkaszerződésnek tartalmaznia kell

a) a munkavállaló természetes személyazonosító adatait, a munkáltató megnevezését és székhelyét, adószámát, adóazonosító jelét,

b) azt, hogy a szerződés közcélú munkavégzésre jött létre,

c) a határozott időre szóló munkaviszony létesítésének és megszűnésének naptári napját, valamint azt, hogy a lakcímbjelentés napján megszűnik a munkaviszony akkor is, ha a munkavállaló lakcíme megváltozása miatt részére az aktív korúak ellátása megállapítására más jegyző válik illetékesé, kivéve, ha a régi és az új lakcím szerinti önkormányzat a közfoglalkoztatási feladatok ellátását együttműködési megállapodás vagy társulás keretében végzi,

d) a személyi alaptér,

e) a munkakört,

f) a munkavégzési helyet, valamint

g) azt, amiben a felek megállapodnak.

(5) A (4) bekezdés szerinti, közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződést munkáltatóként

a) a települési önkormányzat, vagy

b) a közfoglalkoztatási feladatok ellátását magára vállaló önkormányzati társulás, vagy

c) a települési önkormányzat által a közcélú munka megszervezésével megbízott szervezet, vagy

d) az a)-c) pontok hatálya alá nem tartozó, a (2) bekezdés szerinti feladatokat ellátó szervezet kötheti meg.

(6) Az (5) bekezdés a)-c) pontjai szerinti munkáltató által megkötött, közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződésben a munkavégzés helyére vonatkozó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény 76/C. §-a szerinti rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a munkavégzés helyeként az (5) bekezdés d) pontja szerinti szervezet székhelye, illetve telephelye is megjelölhető.

(7) Ha az (5) bekezdés a)-c) pontjai szerinti munkáltató által megkötött, közcélú munkavégzésre irányuló munkaszerződésben a munkavégzés helyeként az (5) bekezdés d) pontja szerinti szervezet székhelye, illetve telephelye kerül megjelölésre, úgy a munkáltatót megillető jogok és kötelezettségek - a munkaszerződés módosítását, megszüntetését és a munkabér kifizetését kivéve - az (5) bekezdés d) pontja szerinti szervezetet illetik meg, illetve terhelik.

(8) Az (5) bekezdés szerinti munkáltató a foglalkozás-egészségügyi szakellátást nyújtó szolgálatnál kezdeményezheti a (3) bekezdés szerinti személy adott munkakörre való alkalmasságának körében adott vélemény felülvizsgálatát.

37. § (1) A 35. § (1) bekezdése szerinti személyt arra az időtartamra, amikor

a) közfoglalkoztatásban neki fel nem róható okból nem vesz részt és táppénzben vagy távolléti díjban nem részesül, vagy

b) olyan képzésben vesz részt, amelyhez az Ft. szerinti keresetpótló juttatást részére nem állapítottak meg,

rendelkezésre állási támogatás illeti meg.

(2) A 35. § (1) bekezdése szerinti személy esetében az aktív korúak ellátására való jogosultságot megállapító határozatban egyidejűleg rendelkezni kell a rendelkezésre állási támogatásra való jogosultság megállapításáról.

(3) A rendelkezésre állási támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege.

(4) Közfoglalkoztatásban részt vevő személy esetében a rendelkezésre állási támogatásnak a 25. § (4)-(6) bekezdése szerinti felülvizsgálatát a közfoglalkoztatás megszűnését követően kell lefolytatni.

37/A. § (1) A települési önkormányzat, illetve a közfoglalkoztatási feladatok ellátását magára vállaló önkormányzati társulás a közfoglalkoztatás hatékony megvalósítása és az álláskeresői megállapodásban foglaltakkal való összhang biztosítása céljából - az állami foglalkoztatási szerv által szolgáltatott összefoglaló adatok, információk és előrejelzések alapján - egyéves időtartamra közfoglalkoztatási tervet készít. A közfoglalkoztatási terv tervezetét a polgármester, illetve társulás esetén a társulási megállapodásban kijelölt személy előzetes véleményezésre megküldi az állami foglalkoztatási szervnek, az érintett települési kisebbségi önkormányzatoknak, illetve a 2000 fő feletti települések esetében a helyi szociálpolitikai kerekasztalnak. Az állami foglalkoztatási szerv, a települési kisebbségi önkormányzat és a szociálpolitikai kerekasztal a közfoglalkoztatási terv tervezetével kapcsolatos véleményéről annak kézhezvételétől számított tíz munkanapon belül tájékoztatja a települési önkormányzatot. Amennyiben az állami foglalkoztatási szerv, a települési kisebbségi önkormányzat és a szociálpolitikai kerekasztal határidőben nem nyilvánít véleményt, úgy kell tekinteni, hogy a közfoglalkoztatási terv tervezetében foglaltakkal egyetért. A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a társulás döntéshozó szerve az állami foglalkoztatási szerv, a települési kisebbségi önkormányzat és a szociálpolitikai kerekasztal véleményének ismeretében a közfoglalkoztatási tervet évente február 15-éig fogadja el.

(2) A közfoglalkoztatási terv tartalmazza

a) a rendelkezésre állási támogatásra jogosult személyek képzettség szerinti várható összetételét,

b) a részben vagy egészben közfoglalkoztatás keretében ellátandó közfeladatok megjelölését és várható ütemezését,

c) a b) pont szerinti feladatok ellátásához szükséges létszámot,

d) a közfoglalkoztatás finanszírozására rendelkezésre álló forrásokat.

(3) A közfoglalkoztatási tervet az elfogadását követő 5 napon belül meg kell küldeni a kincstárnak, valamint az állami foglalkoztatási szervnek. Ha a települési önkormányzat, illetve a közfoglalkoztatási feladatok ellátását magára vállaló önkormányzati társulás a közfoglalkoztatási tervet az (1) bekezdés szerinti időpontig nem fogadja el, akkor az elfogadott közfoglalkoztatási tervnek a kincstárhoz történő megérkezéséig a kincstár visszatartja a közcélú foglalkoztatásra a 124. § (2) bekezdése szerint biztosított állami támogatás 15%-át.

(4) A közfoglalkoztatási tervet módosítani kell, ha a (2) bekezdés b) pontjában megjelölt közfeladatokban bekövetkezett változás az ellátásukhoz szükséges létszám

a) 2000 fő feletti lakosságszámú településeknél 10%-át,

b) 2000 fő, vagy az alatti lakosságszámú településeknél 20%-át

elérő mértékű bővítését, illetve csökkentését eredményezi.

37/B. § (1) Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

a) egészségkárosodott személynek minősül, vagy

b) az 55. életévét betöltötte, vagy

c) 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási

támogatásban, gyermekgondozási díjban, terhességi gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátási biztosító intézményben [Gyvt. 41. § (3) bek.] nem tudják biztosítani, vagy

d) a települési önkormányzat (3) bekezdés szerinti rendeletében meghatározott feltételeknek megfelel,

rendszeres szociális segélyre jogosult.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti valamely feltétel az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítását követően következik be, a jogosult részére a rendszeres szociális segélyt a feltétel bekövetkezésének időpontját követő hónap első napjától kell folyósítani.

(3) A települési önkormányzat az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban foglaltakon túl rendeletében a 35. § (1) bekezdésében foglaltak teljesítése alól további mentesítési feltételeket állapíthat meg az aktív korúak ellátására jogosult személyeknek a közfoglalkoztatásban történő részvételt akadályozó vagy kizáró családi körülményeire, egészségi vagy mentális állapotára tekintettel.

(4) Ha az (1) bekezdés a), illetve c) pontja szerinti valamely feltétel megszűnik, a feltétel megszűnését követő hónap első napjától a 35. § (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettséget kell előírni. A feltétel megszűnésének hónapjára - amennyiben az aktív korúak ellátására való jogosultság továbbra is fennáll - rendszeres szociális segély jár.

37/C. § (1) A 37/B. § (1) bekezdésének b)-c) pontja szerinti esetekben a rendszeres szociális segély akkor állapítható meg, ha az aktív korúak ellátására jogosult személy a települési önkormányzat által kijelölt szervvel (a továbbiakban: együttműködésre kijelölt szerv) a 37/D. § szerinti együttműködési kötelezettségét nyilatkozatban vállalja.

(2) A rendszeres szociális segély havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér mindenkor kötelező legkisebb összegének személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjárulékkel csökkentett összegét. A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összege 90%-ának szorzatával.

(3) Ha a rendszeres szociális segély összege a (2) bekezdésben foglalt számítás szerint a havi ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ellátást kell megállapítani.

(4) A rendszeres szociális segélyre jogosult személy a települési önkormányzattal kötött hatósági szerződésben vállalhatja a 35. § (1) bekezdésében foglaltak teljesítését. A hatósági szerződés egyéves időtartamra jön létre. A hatósági szerződést a települési önkormányzat abban az esetben köti meg, ha a közfoglalkoztatási tervben foglaltak alapján a rendszeres szociális segélyre jogosult személy közfoglalkoztatását biztosítani tudja. A hatósági szerződést kötő személyre a 35. § (1) bekezdése szerinti személyekre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ideértve az együttműködés megszégésének a 37/F. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti jogkövetkezményeit is. A hatósági szerződést kötő személy rendszeres szociális segélyre nem jogosult.

37/D. § (1) A 37/B. § (1) bekezdésének b)-c) pontja szerinti személy a rendszeres szociális segély folyósításának feltételeként a települési önkormányzat által kijelölt szervvel együttműködik, amelynek keretében

a) az együttműködésre kijelölt szervnél kérelmezi a nyilvántartásba vételét,

b) a beilleszkedését segítő programban való részvételtől írásban megállapodik az együttműködésre kijelölt szervvel,

c) teljesíti a beilleszkedését segítő programban foglaltakat.

(2) A beilleszkedést segítő program az önkormányzattal együttműködő személy szociális helyzetéhez és mentális állapotához igazodva kiterjedhet

a) az együttműködésre kijelölt szervvel való kapcsolattartásra,

b) az együttműködő személy számára előírt, az egyéni képességeket fejlesztő vagy az életmódot formáló foglalkozáson, tanácsadáson, illetőleg a munkavégzésre történő felkészülést segítő programban való részvételre,

c) a felajánlott és az iskolai végzettségének megfelelő oktatásban, képzésben történő részvételre, különösen az általános iskolai végzettség és az első szakképesítés megszerzésére.

(3) A települési önkormányzat rendeletben szabályozza az (1)-(2) bekezdés szerinti együttműködés eljárási szabályait, továbbá a beilleszkedést segítő programok típusait és az együttműködés megszégésének eseteit.

(4) Az (1)-(2) bekezdés szerinti együttműködés intézményi feltételeiről a települési önkormányzat elsősorban a családsegítő szolgálat útján gondoskodik.

37/E. §

37/F. § (1) Meg kell szüntetni az aktív korúak ellátására való jogosultságát

a) annak a személynek,

aa) akire vonatkozóan a 34. § szerinti körülmények valamelyike bekövetkezett,

ab) aki az aktív korúak ellátására való jogosultság feltételeinek vagy összegének felülvizsgálatára irányuló, a 25. § (4)-(6) bekezdése szerinti eljárást akadályozza, így különösen ha a nyilatkozattételi, iratbemutatói kötelezettségének írásbeli felszólítás ellenére sem tesz eleget,

ac) aki keresőtevékenységet folytat, ide nem értve a közfoglalkoztatást, valamint az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló törvény szerint legfeljebb harmincegy napra létesített munkaviszony keretében történő munkavégzést,

ad) akire vonatkozóan az aktív korúak ellátására való jogosultság fennállása alatt a munkaügyi hatóság a jogellenes munkavégzés tényét két éven belül ismételtén jogerősen megállapította;

b) annak a 35. § (1) bekezdése, illetőleg 37/C. § (4) bekezdése szerinti személynek,

ba) aki a felajánlott és megfelelő munkalehetőséget nem fogadja el, vagy közfoglalkoztatásra irányuló jogviszonyát jogellenesen megszünteti, továbbá akinek a közfoglalkoztatásra irányuló jogviszonyát a munkáltató rendkívüli felmondással szüntette meg,

bb) akit az állami foglalkoztatási szerv - neki felróható okból - törölt az álláskereső nyilvántartásából,

bc) aki az állami foglalkoztatási szervnél az aktív korúak ellátásának megállapításáról szóló határozatban foglalt határidőig nem kérelmezi az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, vagy az álláskeresői megállapodást nem köti meg;

c) annak a rendszeres szociális segélyre jogosult személynek, aki a rendszeres szociális segély folyósításának időtartama alatt az együttműködésre kijelölt szervvel fennálló együttműködési kötelezettségét neki felróhatóan két éven belül ismételtén megszegi.

(2) Az aktív korú személy részére az aktív korúak ellátására való jogosultság a megszüntetéstől számított harminchat hónapon belül - ide nem értve az (1) bekezdés a) pontjának ab) alpontja, ad) alpontja valamint a b)-c) pontjai szerinti megszüntetési esetet - az előzetes együttműködési kötelezettség teljesítése nélkül ismételtén megállapítható, amennyiben a jogosultsági feltételek egyébként fennállnak.

(3)

(4) A jegyző a jogellenesen munkát végző, rendelkezésre állási támogatásban, vagy rendszeres szociális segélyben részesülő személy ellátásának folyósítását - a munkaügyi hatóságnak a jogsértés tényét megállapító jogerős és végrehajtható határozata alapján, a határozat jogerőre emelkedéséről szóló értesítés megérkezését követő hónap első napjától - egy hónap időtartamra felfüggeszti.

37/G. § (1) A hajléktalan személy részére megállapított aktív korúak ellátására való jogosultságról rendelkező határozatot közölni kell a főjegyzővel. Az ellátásra való

jogosultságot megállapító jegyző megkeresi a főjegyzőt, ha a rendelkezésre állási támogatás folyósításának feltételei fennállnak.

(2) A főjegyző az aktív korúak ellátására jogosult hajléktalanokról a 18. §-ban szabályozott nyilvántartást vezeti és gondoskodik a rendelkezésre állási támogatásnak vagy a rendszeres szociális segélynek a hajléktalan személy által meghatározott, határozatban foglalt címre történő folyósításáról.

(3) Ha a hajléktalan személy a (2) bekezdés szerint folyósított ellátást három hónapos időtartamon keresztül nem veszi át, a segély folyósítását a főjegyző szünetelteti és erről szóló végzését az ellátást megállapító jegyzővel közli, aki dönt az ellátás fenntartásáról, illetve megszüntetéséről.

(4) Ha ugyanazon hajléktalan személy részére két vagy több jegyző döntése szerint egyidejűleg kellene a (2) bekezdés szerinti ellátást folyósítani, csak az utóbb megállapított ellátás folyósítható. Ilyen esetben a főjegyző közli az ellátásra való jogosultságot korábban megállapító jegyzővel az általa megállapított ellátás folyósításának megszüntetéséről szóló határozatát.

(5) A fővárosban az aktív korúak ellátására való jogosultság megállapítása a hajléktalan személyek vonatkozásában a főjegyző feladata.

(6) A 35. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó hajléktalan személy

a) számára az a települési önkormányzat szervez közcélú munkát, amelynek jegyzője az ellátásra való jogosultságot megállapította,

b) együttműködési kötelezettsége az ellátást megállapító jegyző székhelye szerint illetékes állami foglalkoztatási szervvel áll fenn.

(7) A 37/B. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó hajléktalan személy 37/D. § (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettsége azzal a települési önkormányzat által kijelölt szervvel áll fenn, amely jegyzőjének határozata alapján a főjegyző a rendszeres szociális segélyt folyósítja.

(8) Amennyiben az aktív korúak ellátására való jogosultságot az (5) bekezdés szerint a főjegyző állapította meg, a (6)-(7) bekezdésben foglaltaktól eltérően

a) a 35. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó hajléktalan személy részére a fővárosi önkormányzat szervez közcélú munkát, és együttműködési kötelezettsége az általa megjelölt tartózkodási helye szerint illetékes állami foglalkoztatási szervvel áll fenn,

b) a 37/B. § (1) bekezdésének hatálya alá tartozó hajléktalan személy 37/D. § (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettsége a fővárosi önkormányzat által kijelölt szervvel áll fenn.

(9) A főjegyző által az (1)-(4) bekezdés szerint folyósított rendelkezésre állási támogatás, rendszeres szociális segély, valamint a közcélú munka szervezéséhez a külön törvényben foglaltak szerint nyújtott támogatás összegét a helyi önkormányzatokért felelős miniszter megtéríti a fővárosi önkormányzat részére.

Az **Ök rendelet**nek további szabályozásai nincsenek az aktív korúak ellátásával kapcsolatban.

Helyzetkép:

A Szolgáltatástervezési Konceptió megalkotása óta a rendszeres szociális segélyre vonatkozó szabályozás több alkalommal változott.

A Szoc. tv. módosulása nyomán sor került az aktív korúak rendszeres szociális segélyében részesülők együttműködési kötelezettségének újraszabályozására. A Szoc. tv. új szabályozása értelmében az együttműködés intézményi feltételeinek biztosítása az önkormányzat számára kötelezően előírt feladat:

Az önkormányzati rendelet együttműködésre kijelölt szervként a Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatot jelölte meg.

Az újraszabályozás magában foglalta a beilleszkedést segítő programok típusainak meghatározását, valamint az együttműködésre kijelölt intézmény által készített - az aktív korú nem foglalkoztatott személy szociális és munkaerő-piaci helyzetét is szem előtt tartó - beilleszkedési program működtetését, továbbá az érintett szervek kölcsönös együttműködési kötelezettségét.

A módosuló Szoc. tv. értelmében az együttműködés megszegésének és súlyos megszegésének eseteit, valamint az együttműködési kötelezettség megszegése esetén a rendszeres szociális segély csökkentett összegben történő folyósításának időtartamát is szabályozni kellett helyi szinten.

2006 áprilisától a rendszeres szociális segélyezés családi segélyezéssé (új feltételű segély) alakult át, illetve bevezetésre került a fogyasztási egység fogalma.

A Szoc. tv. 2007. január 1. napjától hatályos módosulása a jogosulti kört kibővítette; az egészségkárosodottak és nem foglalkoztatottak mellett a támogatott álláskereső is jogosultak lettek rendszeres szociális segélyre.

Ezen időponttól fogva ez a támogatás is jegyző hatáskörben kerül megállapításra.

2008. január 1. napjától ismételten bővült a rendszeres szociális segélyre jogosultak, ezen belül is az egészségkárosodottak köre azzal, hogy a legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, személyek is e körbe tartoznak.

A Szoc. tv. módosulásai következtében a rendszeres szociális segélyezettek száma folyamatos emelkedést mutat, mivel a jogosulti kör jelentősen kibővült. A jogosultak számának emelkedése mellett a havi rendszerességgel utalt segélyek összege is nő.

2009. januárjától a Szociális törvény rendszeres szociális segélyre vonatkozó szabályozása jelentősen megváltozott. A változtatás kiemelt célját képezte, hogy a munkára képes, tartósan munkanélküli személyek – akik a 2009. évet megelőzően egy típusú ellátásban, rendszeres szociális segélyben részesültek – a korábbiaknál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában, annak érdekében, hogy rendszeres munkajövedelemhez jussanak.

Az új szabályozás alapján az Önkormányzat – az állami foglalkoztatási szerv által szolgáltatott összefoglaló adatok, információk és előrejelzések figyelembevételével – egyéves időtartamra közfoglalkoztatási tervet készített, illetve a 2008. december 31.-i állapotnak megfelelően rendszeres szociális segélyben részesülők ellátásra való jogosultságát 2009. március 31-ig felülvizsgálta.

A felülvizsgálat eredményeként, valamint az új törvényi szabályozás miatt az aktív korúak ellátására jogosultak, azaz a munkaképes korú, de állás és jövedelem nélküli személyek esetén két kategória lett az eddigi egy (segély) helyett:

- Rendszeres szociális segélyezettek: a munkára egészségi ok miatt nem képesek, az 55 év feletti, a 14 év alatti gyermek elhelyezését napközbeni ellátás keretében megoldani nem tudó személyek, és
- Rendelkezésre állási támogatásra jogosultak: a rendszeres szociális segélyre nem jogosultak. Részükre akkor kerül folyósításra a támogatás, ha nem vesznek részt közfoglalkoztatásban, vagy olyan képzésben vesznek részt, amelyhez nem kapcsolódik keresetpótló juttatás.

Az aktív korúak ellátására jogosult személy tehát rendszeres szociális segélyben vagy rendelkezésre állási támogatásban részesülhet.

Feladatok:

Az ellátással kapcsolatos probléma a kellő motiváció hiánya, valamint hogy az egyébként munkaképes korúak esetében, ha egészségügyi alkalmasságot állapítanak meg, nem egyértelmű, hogy ki, mikor kezdeményezze ennek felülvizsgálatát. Így előfordul, hogy az egyébként munkára alkalmas aktív korú személy nem vállal munkát, holott képzettségének megfelelő biztosított lenne a közfoglalkoztatás keretei között.

4.1.2.1. Rendszeres szociális segély

Helyzetkép:

A rendszeres szociális segély azon személyek számára folyósítható, akik egészségi állapotuk - vagy egyéb, jogszabályban meghatározott feltétel fennállása - miatt munkavégzésre nem alkalmasak, azonban más ellátásra (pl. rokkant nyugdíj, rokkant járadék) nem jogosultak. Azoknak a személyeknek tehát, akik életkorukból, egészségi állapotukból, sajátos egyéni élethelyzetből adódóan nem tudnak munkát vállalni, nem kell részt venniük a közfoglalkoztatásban, és továbbra is kaphatják a rendszeres szociális segélyt.

Az egészségkárosodást, munkaképesség változást az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet szakhatósági állásfoglalásával vagy szakvéleményével kell igazolni.

Adatok:

30. sz. táblázat: Rendszeres szociális segélyben részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma/ fő	Az ellátásra fordított összeg/ Ft
1997	94	10696
1998	69	8691
1999	70	9613
2000	36	6102
2001	48	5310
2002	55	8781
2003	49	8704
2004	56	10541
2005	63	12128
2006	70	18736
2007	102	33245
2008	147	47 742
2009	65	24 596
2010. I. félév	74	11 664

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

31.sz. táblázat: Rendszeres szociális segélyben részesülők megoszlása

	18-29	30-44	45-61	összesen
2001.				
Férfi	0	19	0	19
Nő	1	28	0	29
Összesen	1	47	0	48

Ebből megvált. Munkaképességű	0	7	0	7
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	1	40	0	41
2002.				
Férfi	2	22	0	24
Nő	5	26	0	31
Összesen	7	48	0	55
Ebből megvált. Munkaképességű	2	8	0	10
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	5	40	0	45
2003.				
Férfi	1	5	14	20
Nő	2	10	17	29
Összesen	3	15	31	49
Ebből megvált. Munkaképességű	1	5	4	10
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	2	10	27	39
2004.				
Férfi	2	6	15	23
Nő	5	7	21	33
Összesen	7	13	36	56
Ebből megvált. Munkaképességű	4	5	5	14
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	3	8	31	42
2005.				
Férfi	2	7	15	24
Nő	5	8	26	39
Összesen	7	15	41	63
Ebből megvált. Munkaképességű	4	5	8	17
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	3	10	33	46
2006.				
Férfi	3	5	18	26
Nő	3	16	35	54
Összesen	6	21	53	80
Ebből megvált. Munkaképességű	2	6	9	17
Ebből aktív korú nem	4	15	44	63

foglalkoztatott				
2007.				
Férfi	8	10	23	41
Nő	7	28	47	82
Összesen	15	38	70	123
Ebből megvált. Munkaképességű	4	6	8	18
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	11	32	62	105
2008.				
Férfi	9	17	28	54
Nő	7	32	54	93
Összesen	16	49	82	147
Ebből megvált. Munkaképességű	4	6	10	20
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	12	43	72	127
2009.				
Férfi	4	8	12	24
Nő	5	15	21	41
Összesen	9	23	33	65
Ebből megvált. Munkaképességű	9	23	33	65
Ebből aktív korú nem foglalkoztatott	-	-	-	-

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

4.1.2.2. Rendelkezésre állási támogatás

Helyzetkép:

A támogatás azok számára nyújtható, akik a közfoglalkoztatási programban részt vesznek, és megfelelő, betölthető álláshelyre várnak.

A tv. módosítás óta eltelt időszak adatait vizsgálva megállapítható, hogy a rendelkezésre állási támogatásban részesülők száma folyamatos növekedést mutat. A közfoglalkoztatási programban való részvétel aránya azonban elmaradt a várakozásoktól. Jelentős azon személyek száma, akik a alkalmassági vizsgálatot végző foglalkozás egészségügyi szakorvos véleménye alapján egészségi állapotuk miatt munkavégzésre nem alkalmasak, ezért mentesülnek a közcélú munkavégzés kötelezettsége alól.

Adatok:

32. sz. táblázat: Rendelkezésre állási támogatásban részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma/ fő	Az ellátásra fordított összeg/ Ft
2009	96	27 205
2010. I. félév	136	21 067

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

33. sz. táblázat: Rendelkezésre állási támogatásban részesülők megoszlása

	18-29	30-44	45-61	összesen
2009.				
Férfi	8	17	14	39
Nő	8	22	27	57
Összesen	16	39	41	96
2010. I. félév				
Férfi	12	23	24	59
Nő	13	31	33	77
Összesen	25	54	57	136

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

4.1.4. Lakásfenntartási támogatás

–a Szoc. tv. 38. § -39.§-a alapján:

Fogalom:

38. § (1) A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A települési önkormányzat lakásfenntartási támogatást nyújt

a) az e törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: normatív lakásfenntartási támogatás),

b) az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek,

c) az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (a továbbiakban: helyi lakásfenntartási támogatás).

(2) Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 20%-át meghaladja.

(3) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében a lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata. Az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség 2004. évben 400 Ft. A 2004. évet követően az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény - a várható energiaárak emelkedésére figyelemmel - határozza meg.

(4) A normatív lakásfenntartási támogatás esetében elismert lakásnagyság

a) ha a háztartásban egy személy lakik 35 nm,

b) ha a háztartásban két személy lakik 45 nm,

c) ha a háztartásban három személy lakik 55 nm,

d) ha a háztartásban négy személy lakik 65 nm,

e) ha négy személynél több lakik a háztartásban, a d) pontban megjelölt lakásnagyság és minden további személy után 5-5 nm,
de legfeljebb a jogosult által lakott lakás nagysága.

(5) Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személy a szolgáltatás időtartama alatt lakásfenntartási támogatásra jogosult. Az e jogcímen lakásfenntartási támogatásban részesülő személy egyidejűleg normatív lakásfenntartási támogatásra nem jogosult. A támogatás összegének kiszámítására a normatív lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Azon személy esetében, akinél előrefizetős gáz- vagy áramfogyasztást mérő készülék működik, a lakásfenntartási támogatást vagy annak meghatározott részét természetben, a készülék működtetését lehetővé tévő formában kell nyújtani.

(6) A normatív lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege

a) a lakásfenntartás elismert havi költségének 30%-a, ha a jogosult háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 50%-át,

b) az a) pont szerinti mértéket meghaladó egy főre jutó havi jövedelem esetén a lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének (a továbbiakban: TM) szorzata,

de nem kevesebb, mint 2500 forint. A támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni.

(7) A (6) bekezdés b) pontja szerinti TM kiszámítása a következő módon történik:

$$TM = 0,3 - \frac{J - 0,5}{NYM} \times 0,15,$$

NYM

ahol a J a jogosult háztartásában egy főre jutó havi jövedelmet, az NYM pedig az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét jelöli. A TM-et századra kerekítve kell meghatározni.

(8) A normatív lakásfenntartási támogatást egy évre kell megállapítani.

(9) A települési önkormányzat rendeletében határozza meg a helyi lakásfenntartási támogatás jogosultsági feltételeit, eljárási szabályait és a támogatás összegét. A helyi lakásfenntartási támogatást a települési önkormányzat a normatív, illetve az (5) bekezdésben meghatározott lakásfenntartási támogatás kiegészítéseként és/vagy önálló ellátásként nyújtja. Az önálló ellátásként nyújtott helyi lakásfenntartási támogatás esetében

a) a lakásfenntartási támogatásra való jogosultságnak a háztartásban az egy főre számított havi jövedelmi határát úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő,

b) a lakásfenntartás havi költségének a háztartás havi összjövedelméhez viszonyított arányát úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete a jövedelem 30%-át meghaladó költséghányadot jogosultsági feltételként nem írhat elő,

c) a támogatás összegét úgy kell szabályozni, hogy annak az egy hónapra jutó összege nem lehet kevesebb 2500 forintnál,

d) az igénylés menetét úgy kell szabályozni, hogy a kérelem évente legalább két alkalommal benyújtható legyen,

e) a lakásfenntartási támogatás megállapításánál figyelembe vett költséget úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat

ea) az egy négyzetméterre jutó helyben elismert havi költség összegét határozza meg a (10) bekezdésben szereplő - a településen jellemző - költségek figyelembevételével, vagy

eb) tételesen határozza meg a költség típusait, melynek során legalább a (10) bekezdésben szereplő költségeket figyelembe kell venni.

(10) Költségeken a helyi lakásfenntartási támogatás esetében lakbért vagy albérleti díjat, a lakáscélú pénzintézeti kölcsön törlesztő részletét, a távhő-szolgáltatási díjat, a közös költséget, a csatornahasználati díjat, a személyszállítás költségeit, valamint a villanyáram, a víz- és gázfogyasztás, valamint a tüzelőanyag költségeit kell érteni.

39. § (1) Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

Az Ök rendelet 5-8. § alapján:

Helyi lakásfenntartási támogatás

5. § (1) Helyi lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában együtt élő személyek egy főre jutó havi nettó átlagjövedelme a nyugdíjminimum 220 %-át nem haladja meg és a lakásfenntartás elismert havi költségei a háztartásban együtt élők havi összjövedelmének 22 %-át, egyedülálló és kiskorú gyermekét egyedül nevelő, valamint egyszemélyes háztartásban élő esetén 17 %-át meghaladják.

(2) Helyi lakásfenntartási támogatásra jogosult/jogosultak az öregségi nyugdíjkorhatárt elért kérelmező/kérelmezők, akinél/akiknél a lakásfenntartásban más személy nem vesz részt és az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 250 %-át nem haladja meg és a lakásfenntartás elismert havi költségei a háztartásban együtt élők összjövedelmének 30 %-át meghaladja.

(3) A helyben elismert lakásnagyság:

a) ha a háztartásban egy személy lakik 35 nm,

b) ha a háztartásban két személy lakik 45 nm,

c) ha a háztartásban három személy lakik 55 nm,

d) ha a háztartásban négy személy lakik 65 nm,

e) ha négy személynél több lakik a háztartásban, a d) pontban megjelölt lakásnagyság és minden további személy után 5-5 nm,

de legfeljebb a jogosult által lakott lakás nagysága.

(4) A lakásfenntartás elismert havi költsége az elismert lakásnagyság és az egy négyzetméterre jutó elismert költség szorzata. Az egy négyzetméterre jutó elismert havi költség összege megegyezik a – központi költségvetésről szóló törvény által meghatározott – normatív lakásfenntartási támogatás esetében elismert havi költség összegével.

(5) A helyi lakásfenntartási támogatás egy hónapra jutó összege

a) a lakásfenntartás elismert havi költségének 20 %-a, ha a jogosult háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 50 %-át,

b) az a) pont szerinti mértéket meghaladó egy főre jutó havi jövedelem esetén a lakásfenntartás elismert havi költségének és a támogatás mértékének szorzata, de nem kevesebb, mint 2500 forint. A támogatás összegét 100 forintra kerekítve kell meghatározni.

(6) A helyi lakásfenntartási támogatásban részesülő a november hónaptól április hónapig terjedő időszakra, további havi 2000 forint összegű támogatásban részesül.

(7) A támogatás mértékét a Szt. normatív lakásfenntartási támogatásra vonatkozó szabályai szerint kell kiszámítani.

Kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatás

8. § (1) Aki a Szt. szerint normatív lakásfenntartási támogatásban részesül és a támogatás mértéke nem éri el a havi 4500 forintot, annak kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatást kell megállapítani.

(2) A kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatás mértékét a normatív lakásfenntartási támogatással egyidejűleg hivatalból kell megállapítani az (1) bekezdésben jelölt összeg mértékéig.

Helyzetkép:

A lakásfenntartási támogatás az egyik olyan ellátási forma, ami a Szoc. tv. 1993-as megalkotásánál megfogalmazódott.

A Szoc. tv. normatív, helyi és alanyi lakásfenntartási támogatást szabályoz.

A normatív lakásfenntartási támogatás feltételrendszerét a törvény konkrétan meghatározza, a helyi lakásfenntartási támogatásnak csak a keretszabályait írja le, az alanyi lakásfenntartási támogatást pedig az adósságcsökkentési támogatásban részesülő személyek részére rendeli megállapítani.

Fentieknek megfelelően a normatív és az alanyi lakásfenntartási támogatás 90%-a a központi költségvetésből visszaigényelhető, a helyi lakásfenntartási támogatás azonban az önkormányzat fedezi költségvetéséből.

A lakásfenntartási támogatásra vonatkozó helyi szabályozás szerint a **helyi lakásfenntartási támogatásban** részesülők a fűtési szezon hónapjaiban havonta további 2 000.- - Ft támogatásban részesülnek a megemelkedett fűtési költségekre tekintettel.

A Szoc. tv. alapján **normatív lakásfenntartási támogatásban** részesülő jogosultak, amennyiben a támogatásuk összege nem érte el a havi 4 000.- Ft-ot, **kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatásra** jogosultak, azaz a törvény alapján kiszámolt támogatási összeget az önkormányzat saját forrásaiból kiegészíti 4 500.- Ft-ra.

A helyi rendelet e szabályozása a támogatottak széles körét pozitívan érinti, hiszen a kiegészítő helyi lakásfenntartási támogatás a normatív jogcímen támogatottaknak (legalacsonyabb jövedelemmel rendelkezők) járó összeget egészíti ki önkormányzati forrásokból, a helyi lakásfenntartási támogatás nyújtását pedig azon kérelmezők részére teszi lehetővé az önkormányzati rendelet, akik normatív jogcímen (a Szoc. tv. alapján) nem részesülhetnek lakásfenntartási támogatásban.

Adatok:

34. sz. táblázat: A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma fő	Az ellátásra fordított összeg E forint
1997	1 469	30 097
1998	1 005	28 315
1999	1 479	36 689
2000	2 225	54 545
2001	1 288	20 158
2002	448	11 935
2003	407	10 893
2004	931	16 085
2005	1 086	31 712
2006	600	28 102

2007	484	28 206
2008	525	26 766
2009	769	27 915
2010. I. félév	524	16 087

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

A lakásfenntartási támogatás prevenciós cél valósít meg a lakhatás megőrzése szempontjából, ezért fontos, hogy e támogatási forma valamennyi kerületi rászorulóhoz eljusson.

A helyi szabályozást – a Szoc. tv. adta kereteken belül – a kerületi adottságokat, a lakosok igényeit figyelembe véve, rugalmasan kell alakítani.

4.1.5. Ápolási díj

–a Szoc. tv. 40.-44. § -i alapján:

Fogalom:

40. § Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

41. § (1) Ápolási díjra jogosult - a jegyes kivételével - a hozzátartozó [Ptk. 685. § b) pontja], ha állandó és tartós gondozásra szoruló

a) súlyosan fogyatékos, vagy

b) tartósan beteg 18 év alatti

személy gondozását, ápolását végzi.

(2) Az ápolási díjat - a 43/B. § (1) bekezdésében foglaltak kivételével - az ápolást végző személy lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője állapítja meg.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazása során

a) súlyosan fogyatékos személy az, akinek

aa) segédeszközzel vagy műtéti úton nem korrigálható módon látóképessége teljesen hiányzik, vagy aliglátóként minimális látásmaradvánnyal rendelkezik, és ezért kizárólag tapintó - halló - életmód folytatására képes,

ab) hallásvesztése olyan mértékű, hogy a beszédnek hallás útján történő megértésére és spontán elsajátítására segédeszközzel sem képes és halláskárosodása miatt a hangzó beszéd érthető ejtése elmarad,

ac) értelmi akadályozottsága genetikai, illetőleg magzati károsodás vagy szülési trauma következtében, továbbá tizennegyedik életévét megelőzően bekövetkező súlyos betegség miatt középsúlyos vagy annál nagyobb mértékű, továbbá aki IQ értékétől függetlenül a személyiség egészét érintő (pervazív) fejlődési zavarban szenved, és az autonómiai tesztek alapján állapota súlyosnak vagy középsúlyosnak minősíthető (BNO szerinti besorolása: F84.0-F84.9),

ad) mozgásszervi károsodása, illetőleg funkciózavara olyan mértékű, hogy helyváltoztatása a külön jogszabályban meghatározott segédeszköz állandó és szükségszerű használatát igényli, vagy állapota miatt helyváltoztatásra még segédeszközzel sem képes, vagy végtaghiánya miatt önmaga ellátására nem képes

és állandó ápolásra, gondozásra szorul;

b) tartósan beteg az a személy, aki előreláthatólag három hónapnál hosszabb időtartamban állandó ápolást, gondozást igényel.

(4)-(5)

42. § (1) Nem jogosult ápolási díjra a hozzátartozó, ha

a) az ápolat személy két hónapot meghaladóan fekvőbeteg-gyógyintézeti, valamint nappali ellátást nyújtó vagy bentlakásos szociális intézményi ellátásban, illetőleg óvodai, gyermekvédelmi szakellátást nyújtó bentlakásos intézményi elhelyezésben részesül, vagy

közoktatási intézmény tanulója, illetőleg felsőoktatási intézmény nappali tagozatos hallgatója kivéve, ha

aa) a közoktatási intézményben eltöltött idő a kötelező tanórai foglalkozások időtartamát nem haladja meg, vagy

ab) az óvoda, a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevételének, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatási kötelezettségének időtartama átlagosan a napi 5 órát nem haladja meg, vagy

ac) az óvoda, a közoktatási, illetőleg a felsőoktatási intézmény látogatása, vagy a nappali ellátást nyújtó szociális intézmény igénybevétele csak az ápolást végző személy rendszeres közreműködésével valósítható meg,

b) rendszeres pénzellátásban részesül, és annak összege meghaladja az ápolási díj összegét, ide nem értve a (4) bekezdés szerinti esetet, valamint azt a táppénzt, amelyet az ápolási díj folyósításának időtartama alatt végzett keresőtevékenységből adódó biztosítási jogviszony alapján - keresőképtelenné válása esetén - folyósítanak,

c) szakiskola, középiskola, illetve felsőoktatási intézmény nappali tagozatos tanulója, hallgatója,

d) keresőtevékenységet folytat és munkaideje - az otthon történő munkavégzés kivételével - a napi 4 órát meghaladja,

e)

(2) Az ápolási díjra való jogosultságot meg kell szüntetni, ha

a) az ápolat személy állapota az állandó ápolást már nem teszi szükségessé,

b) az ápolást végző személy a kötelezettségét nem teljesíti,

c) az ápolat személy meghal,

d) az ápolást végző vagy az ápolat személy tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott,

e) az (1) bekezdésben megjelölt jogosultságot kizáró körülmény következik be.

(3) Az ápolat személy halála esetén az ápolási díj folyósítását a halál időpontját követő második hónap utolsó napjával kell megszüntetni.

(4) Az ápolási díjra való, 41. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti jogosultság továbbra is fennáll, ha az ápolási díjban részesülő személy számára a Tny. szerint saját jogú nyugdíjnak minősülő ellátást állapítanak meg, feltéve, hogy az ápolási díjat a nyugdíj megállapításának időpontjában több mint tíz éve folyósítják.

43. § (1) Az ápolási díj megállapítása iránti kérelemhez csatolni kell a házi orvos

a) igazolását arról, hogy az ápolat

aa) súlyosan fogyatékos, vagy

ab) tartósan beteg,

b) arra vonatkozó szakvéleményét, hogy az ápolat állandó és tartós gondozásra szorul.

(2) A házi orvos az (1) bekezdés a) pontjában foglalt igazolást

a) az orvosszakértői szerv szakvéleménye, vagy

b) a megyei gyermek-szakfőorvos igazolása, vagy

c) a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó intézmény vagy területileg illetékes szakrendelő intézet szakorvosa által kiadott zárójelentés, igazolás alapján állítja ki.

(3) A házi orvos az (1) bekezdés aa) pontjában foglalt igazolást a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján is kiállíthatja.

(4) Az ápolási díjat kérelmező személy, illetve az ápolási díjat megállapító szerv

a) az (1) bekezdés a) pontjában foglalt igazolás felülvizsgálatát az egészségügyi államigazgatási szerv által kijelölt, az ápolást indokoló diagnózis szerinti szakorvostól vagy szervtől,

b) az (1) bekezdés b) pontjában foglalt szakvélemény felülvizsgálatát az ápolat személy tartózkodási helye szerint illetékes módszertani intézmény által kijelölt szakértőtől kérheti.

43/A. § (1) A települési önkormányzat jegyzője a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos személy gondozását, ápolását végző személy kérelmére a 44. § (1) bekezdésének b) pontjában foglalt összegű ápolási díjat állapít meg.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során fokozott ápolást igénylő az a személy, aki mások személyes segítségével nélkül önállóan nem képes

a) étkezni, vagy

b) tisztálkodni, vagy

c) öltözködni, vagy

d) illemhelyet használni, vagy

e) lakáson belül - segédeszköz igénybevételével sem - közlekedni,

feltéve, hogy esetében az a)-e) pontokban foglaltak közül legalább három egyidejűleg fennáll.

(3) A települési önkormányzat, 2007. január 1-jétől a jegyző a (2) bekezdésben foglalt feltételek fennállásáról az ápolat személy tartózkodási helye szerint illetékes módszertani intézmény által kijelölt szakértő szakvéleménye alapján dönt. A szakvéleményben meg kell jelölni annak hatályát, amely azonban nem haladhatja meg a tíz évet.

(4) Az ápolási díjról döntést hozó szerv a módszertani intézmény által kijelölt szakértőnek a (3) bekezdés szerinti szakvélemény elkészítéséért díjat fizet. A díjazás összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg.

(5) A (3) bekezdés szerinti szakvélemény felülvizsgálatát a szociális hatóság által külön jogszabály szerint kijelölt szakértő végzi.

43/B. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete - az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállása esetén - ápolási díjat állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedülálló esetén annak 150%-ánál alacsonyabb jövedelmi jogosultsági feltételt nem írhat elő.

(2) Az (1) bekezdésben, valamint a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt ápolási díj megállapítása során a 41-43. §-okban foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(3) A települési önkormányzat rendeletében szabályozhatja, hogy az ápolást végző személy a kötelezettségét mely esetekben nem teljesíti [42. § (2) bek. b) pont], valamint a házi segítségnyújtást nyújtó szolgáltató, intézmény feladatait ezen kötelezettség teljesítésének ellenőrzésében.

44. § (1) Az ápolási díj havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének

a) a 41. § (1) bekezdésében foglalt esetben 100%-a,

b) a 43/A. § (1) bekezdésében foglalt esetben 130%-a,

c) a 43/B. § (1) bekezdésében foglalt esetben legalább 80%-a.

(2) Az ápolási díj havi összege a más rendszeres pénzellátásban részesülő jogosult esetén az (1) bekezdés szerinti összegnek és a jogosult részére folyósított más rendszeres pénzellátás havi összegének a különbözete. Ha a különbözet az ezer forintot nem éri el, a jogosult részére ezer forint összegű ápolási díjat kell megállapítani.

(3) Az ápolási díj folyósításának időtartama szolgálati időre jogosít. Az ápolási díjban részesülő személy - ide nem értve a Thj. 26. §-a alapján nyugdíj járulék fizetésére nem kötelezett személyt - az ellátás után nyugdíj járulék és magán-nyugdíjpénztári tagdíj fizetésére kötelezett. A települési önkormányzat az ápolási díj folyósításának időtartamára a társadalombiztosítási járulék nyugdíjbiztosítási ágazatára jutó járulék fizetésére kötelezett.

Az Ök rendelet 10. § alapján:

10. § (1) Ápolási díjat lehet megállapítani annak a hozzátartozónak, aki 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végzi, ha az ápoló családjában – beleértve az ápolót is – az egy főre jutó havi nettó jövedelem a nyugdíjminimum 200 %-át nem haladja meg, és az ápoló kereső tevékenységét az ápolási teendők ellátása miatt nem tudja folytatni.

(2) Az ápolási díj havi összege a nyugdíjminimum 80 %-a.

Helyzetkép:

Az ápolási díj azon családoknak kíván segítséget nyújtani, akik hozzátartozójuk ápolását otthonukban kívánják megoldani, illetve azon személyeknek, akik kereső tevékenységüket az ápolási teendők ellátás miatt nem tudják folytatni. Mindez esélyt jelent a családok egybetartására, és a betegek állapotának szinten-tartására, javítására.

A Szoc. tv. rendelkezési szabják meg az alanyi jogú ápolási díjra vonatkozó jogosultsági feltételeket, továbbá a fokozott ápolási igény megállapításának feltételeit. A Szociális törvény rendelkezései alapján alanyi jogon a súlyosan fogyatékos, ill. tartósan beteg 18 év alatti személyt ápolók részesülnek ápolási díjban. Az alanyi jogon ápolási díjban részesülők közül a fokozott ápolást igénylő súlyosan fogyatékos ápoltak magasabb összegű ápolási díjra jogosultak

Az alanyi jogon ápolási díjban részesülők száma évről évre emelkedést mutat, közülük is egyre többen igényelik a fokozott ápolást.

Kerületünkben lehetőség van méltányosságból is igénybe venni az ápolási díjat, a tartósan beteg nagykorú hozzátartozó otthoni ápolása esetén, a szociális tárgyú helyi rendeletben foglalt feltételek fennállása esetén.

Adatok:

35. sz. táblázat: Ápolási díjban részesülők száma a XVI. kerületben

	Támogatásban részesülő		Támogatásra felhasznált összeg (e Ft)	
	alanyi	méltányos	alanyi	méltányos
1997	19	126	304	15892
1998	22	154	5763	17810
1999	56	127	9066	17001
2000	36	132	132	20719
2001	28	136	6152	20853
2002	52	115	12589	16183
2003	84	97	21419	18755
2004	102	101	26695	19704
2005	129	101	33039	22550
2006	146	89	49232	21596
2007	169	92	70517	28607
2008	179	88	85 398	30 632
2009	182	89	85 312	30 130
2010.I. félév	183	97	44 054	15 633

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Az ellátás célja, funkciója a betegek otthonukban való ápolása, gondozása; az e miatt munkából kieső családtag honorálása. Az ápolási időszak szolgálati időként való elismerése nem igényel változtatást. Az ellátás azonban nem tudja maradéktalanul teljesíteni feladatát, mivel összege olyan alacsony, ami nem teszi lehetővé a minimális életfeltételek biztosítását. Hosszú távú cél volt ezért a koncepcióban a költségvetési keretben az ápolási díjakra arányaiban nagyobb összeget fordítani, az ápolást végzők családjának szociális helyzete javítása érdekében. Azonban ezt a lehetőséget a törvényi szabályozás elvette, mivel az alanyi jogú ápolási díj összegét a nyugdíjminimum 100 %-ában ill. 130 %-ában határozza meg, ettől eltérni nem lehet. Az önkormányzatnak a méltányossági ápolási díj tekintetében lenne lehetősége az összeg emelésére, azonban ez a fent említettek alapján ellenmondásos helyzete idézne elő azáltal, hogy a tartósan beteget ápolók esetenként nagyobb összegű ápolási díjban részesülhetnének, mint a súlyosan fogyatékos betegeket ápolók.

A helyzet orvoslására egy program kidolgozása van folyamatban, melyhez Európai Uniósi pályázati forrásból kapnának az önkormányzatok támogatást. A program célja az ápolási díjban részesülők számára munkát biztosítani, saját hozzátartozójuk ellátásán keresztül. A rendszer elképzelt részletei még nem ismertek, de mindenképpen problémákat vet fel a házi segítségnyújtás szolgáltatással, és az arra fordítandó költségek egy ellátottra jutó összegének arányával való összehasonlítás.

4.1.6. Átmeneti segély

-a Szoc. tv. 45.§ -a alapján:

Fogalom:

45. § (1) A települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott átmeneti segélyt nyújt. Átmeneti segély pénzügyi tevékenységnek nem minősülő kamatmentes kölcsön formájában is nyújtható.

(2) Az átmeneti segély esetén az ellátás megállapításánál figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(3) Az átmeneti segély adható alkalmanként és havi rendszerességgel. Az alkalmankénti segély gyógyszer-támogatásként, illetve az egészségbiztosítás által nem vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként is megítélhető. A havi rendszerességgel adott átmeneti segély jövedelemkiegészítő támogatásként, rendszeres nevelési támogatásként, továbbá az önkormányzat rendeletében meghatározott más ellátási formaként is nyújtható.

(4) Elsősorban azokat a személyeket indokolt átmeneti segélyben részesíteni, akik önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni, vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások, különösen betegség, elemi kár miatt anyagi segítségre szorulnak.

(5) A fővárosban - ha a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzat másként nem állapodik meg - a hajléktalanok átmeneti segélyezése a fővárosi önkormányzat feladata.

Az Ök rendelet 3. § alapján:

3. § (1) Átmeneti segélyt annak a személynek lehet nyújtani, aki létfenntartását veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzd.

(2) Átmeneti segély megállapítható gyógyszer támogatásként is, illetve az egészségbiztosítás által nem, vagy csak részben támogatott egészségügyi szolgáltatás díjaként.

(3) Átmeneti segély akkor állapítható meg, ha a kérelmező családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 150 %-át, egyedülélő esetén annak a 200 %-át nem haladja meg.

(4) A (3) bekezdésben írt jövedelemhatártól csak méltánylást érdemlő esetben lehet eltérni.

(5) Az egy alkalommal adható átmeneti segély összege nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 50 %-át, méltánylást érdemlő esetben annak 100 %-át.

(6) Az egy naptári évben megállapítható segély összege nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 150 %-át, az e rendelet alapján közgyógyellátásban, lakásfenntartási támogatásban vagy ápolási díjban részesülő személy esetében a nyugdíjminimum 100 %-át.

Helyzetkép:

Átmeneti segélyt igénylő ügyfelek fordulnak legnagyobb számban a Szociális Irodához.

A tendencia a kérelmezők, ill. a kiutalások számának növekedését jelzi. Egy rászoruló család átlagosan évente 3-4 alkalommal él e lehetőséggel.

Az átmeneti segély keretéből tudunk segítséget nyújtani a jövedelemhatár túllépése miatt egyéb ellátásban nem részesíthető, de élethelyzetük miatt támogatásra szoruló személyeknek is. A kerületben csak egyszeri átmeneti segély igényelhető. Magasabb összegű átmeneti segély méltányosságból adható.

Adatok:

36. sz. táblázat: Átmeneti segélyben részesülők száma a XVI. kerületben

	Egyszeri átmeneti segélyben egy vagy több alkalommal részesített személyek száma	Természetbeni átmeneti segélyben részesített személyek száma	Visszatérítendő kamatmentes támogatásban részesített személyek száma	Az ellátásra fordított összeg E Ft
1997	3771	78	0	37162
1998	1632	274	0	17840
1999	1478	0	22	16338
2000	1121	75	--	10466
2001	1843	215	0	17554
2002	1212	99	19	15847
2003	1094	0	13	15604
2004	1004	0	0	17424
2005	1066	0	0	18095
2006	1740	0	0	15696
2007	1963	0	0	15433
2008	2043	0	0	17 465
2009	3028	0	0	22 521
2010.I. félév	1859	0	0	11 185

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Az átmeneti segély az a támogatási forma, amely gyakorlatilag bárki számára adható, ha nehéz élethelyzetbe kerül. E lehetőség fenntartása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy az Önkormányzat bármely, váratlan esemény bekövetkeztekor segítséget tudjon nyújtani.

4.1.7. Temetési segély

-az Szoc. tv. 46§ -a alapján:

Fogalom:

46. § (1) A települési önkormányzat a rendeletében meghatározott feltételek szerint temetési segélyt állapíthat meg annak, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A jogosultság megállapítása szempontjából figyelembe vehető egy főre számított havi családi jövedelemhatárt az önkormányzat rendeletében úgy kell szabályozni, hogy az az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél, egyedül élő esetén annak 150%-ánál alacsonyabb nem lehet.

(2) Temetési segély nem állapítható meg annak a személynek, aki a hadigondozásról szóló 1994. évi XLV. törvény alapján temetési hozzájárulásban részesül.

(3) A temetési segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos, legolcsóbb temetés költségének 10%-ánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti.

Az Ök rendelet 9. § alapján:

9. § (1) Temetési segélyt annak lehet megállapítani, aki a meghalt személy eltemettetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó volt ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti, továbbá, akinek a családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, egyedülálló és kiskorú gyermekét egyedül nevelő, valamint egyszemélyes háztartásban élő esetén annak 250 %-át.

Helyzetkép:

A temetési segély szabályozásában jelentős változás nem történt az elmúlt időszakban, a temetési segélyt igénylők szám az előző évek adatai figyelembe véve csökkenő tendenciát mutat.

A temetési költségek évente átlagosan 10-15 % -al emelkednek. A Budapesti Temetkezési Intézet Rt. évente tájékoztatja hivatalunkat az aktuális temetési költségekről.

Helyi rendeletünk értelmében a temetési segély összegek évente felülvizsgálatra kerülnek a temetési költségek emelkedésének figyelembevételével. A temetési segélyek összege is évente emelkedést mutat, mivel rendeletünk szabályozása alapján a segélyek összege a nyugdíjminimum arányában van meghatározva. A temetési segély összege hagyományos temetés esetén a nyugdíjminimum másfélszerese, hamvasztásos temetés esetén pedig a nyugdíjminimum összegével egyezik meg a segély összege

Rendeletünk értelmében a temetési segély iránti kérelem elbírálásakor is van lehetőség méltányosság gyakorlására a jövedelemhatár vonatkozásában. A temetési segélyt igénylők száma évről évre emelkedő tendenciát mutat.

Adatok:

37. sz. táblázat: Temetési segélyben részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma /fő	Az ellátásra fordított összeg /ezer Ft	Átlagos temetési segély összeg / Ft
1997	444	3986	8977
1998	375	3263	8701
1999	318	3985	12531
2000	344	5577	16212
2001	373	5951	15954
2002	289	4923	17035
2003	250	5092	20368
2004	294	8303	8303
2005	313	9481	9482
2006	245	7735	31572
2007	199	6488	32603
2008	204	6 716	32 922
2009	246	8 063	32 776
2010. I. félév	124	4 076	32 871

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

A temetési segély olyan támogatás, melynek folyamatosan igazodnia kell a helyben szokásos temetési költségekhez. Ennek szem előtt tartása állandó feladat.

A támogatás összege alacsony a temetés költségeihez képest annak ellenére, hogy összege minden évben emelkedést mutat.

A jövőben is biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy a magas temetési költségek okán, a kérelmezők a temetési segély mellett átmeneti segélyt is igénybe vehessenek a temetéssel járó kiadások kompenzálására.

4.2. Természetben nyújtott szociális ellátások

4.2.1. Természetben nyújtott ellátások

–a Szoc. tv. 47. § -a szerint

47. § (1) Egyes szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható

a) a rendszeres szociális segély, a (2) bekezdésben meghatározott mértékben és feltételek fennállása esetén,

b) a lakásfenntartási támogatás,

c) az átmeneti segély,

d) a temetési segély.

Az önkormányzat a Szoc. tv. 47. §-ában foglalt ellátási formákat nem nyújtja természetben

4.2.2. Köztemetés

–a Szoc. tv. 48. § -a alapján:

Fogalom:

48. § (1) A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben - a halálesetről való tudomásszerzést követő 30 napon belül - gondoskodik az elhunyt személy köz költségén történő eltemettetéséről, ha

a) nincs vagy nem lehet fel az eltemettetésre köteles személy, vagy

b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

(2) Az elhunyt személy elhalálozása időpontjában fennálló lakóhelye (a továbbiakban: utolsó lakóhely) szerinti települési önkormányzat a köztemetés költségét az (1) bekezdés szerinti önkormányzatnak megtéríti. A megtérítés iránti igényt a köztemetés elrendelésétől számított két hónapon belül kell bejelenteni.

(3) Az elhunyt személy utolsó lakóhelye szerinti települési önkormányzat

a) a költségeket hagyatéki teherként a területileg illetékes közjegyzőnél bejelenti, vagy

b) az eltemettetésre köteles személyt a köztemetés költségeinek megtérítésére kötelezi.

(4) A települési önkormányzat a rendeletében szabályozottak szerint a (3) bekezdés b) pontjában meghatározott megtérítési kötelezettség alól részben vagy egészben különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén mentesítheti az eltemettetésre köteles személyt.

(5) Ha az elhunyt személynek utolsó lakóhelye nem volt, vagy az nem ismert, úgy a temetési költséget viselő önkormányzat a (3) bekezdés szerint jár el.

– Az Ök rendelet 9. § alapján.

9.§ (7) Köztemetés elrendelése esetén az eltemettetésre köteles személyt megtérítési kötelezettsége alól részben vagy egészben mentesíteni lehet, amennyiben a kötelezett személy családjának egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.

Helyzetkép:

Az eltemettett személyek jelentős része egyedülálló, hozzátartozókkal nem rendelkező személy, kisebb részben fordul elő, hogy a család anyagi nehézségekre hivatkozva nem tudja a temetés költségét vállalni

A 2009. évben bevezetésre került, hogy az eltemettetésre köteles személyt megtérítési kötelezettsége alól részben vagy egészben mentesíteni lehet, amennyiben a kötelezett személy családjának egy főre jutó havi nettó jövedelme nem haladja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.

Adatok:

38. sz. táblázat: Köztemetésben részesülők száma a XVI. kerületben

	Ellátásban részesülők száma/fő	Az ellátásra fordított összeg/Ft
1997	21	1043
1998	44	2400
1999	37	2020
2000	29	1692
2001	27	877
2002	43	1341
2003	38	917
2004	36	1037
2005	25	2315

2006	30	1038
2007	39	1346
2008	38	1 030
2009	40	2 079
2010. I. félév	24	1 499

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

A köztemetéssel kapcsolatban az ellátás funkciójából adódóan az Önkormányzat célja – mint minden ellátás kapcsán – a rövid ügyintézési határidő megvalósítása.

A köztemetés aktuális költségeiről rendszeresen tájékoztatja hivatalunkat a Budapesti Temetkezési Intézet Rt, melyet az e célra rendelkezésre álló keretösszeg meghatározásánál figyelembe kell vennünk.

A Szoc. tv. módosuló rendelkezése alapján, a települési önkormányzat, amennyiben annak feltételeit rendeletben szabályozza, az eltemettetésre köteles személyt a megtérítési kötelezettség alól különös méltánylást érdemlő körülmények fennállása esetén mentesítheti.

Mivel az eltemettetett személyek jelentős része egyedülálló, hozzátartozókkal nem rendelkező személy, e megtérítési kötelezettség csupán néhány személyt érint, ennek ellenére ez megfontolás tárgyát képezheti.

4.2.3. Közgyógyellátás

–a Szoc. tv. 49. – 53. § -a alapján:

Fogalom:

49. § (1) A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

(2) A közgyógyellátási igazolvánnyal (a továbbiakban: igazolvány) rendelkező személy - külön jogszabályban meghatározottak szerint - térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítási támogatásba befogadott

a) járóbeteg-ellátás keretében rendelhető gyógyszerekre - ideértve a különleges táplálkozási igényt kielégítő tápszereket is - gyógyszerkerete erejéig;

b) egyes, külön jogszabályban meghatározott gyógyászati segédeszközökre, ideértve a protetikai és fogszabályozó eszközöket is, valamint azok javítására és kölcsönzésére, továbbá

c) az orvosi rehabilitáció céljából igénybe vehető gyógyászati ellátásokra [az a)-c) pont szerintiék a továbbiakban együtt: gyógyító ellátás].

(3) A (2) bekezdés b)-c) pontja szerinti esetben a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár erejéig vehető igénybe térítésmentesen az ellátás.

(4) A gyógyszerkeret

a) a rendszeres gyógyszereszkükséglet támogatását szolgáló egyéni gyógyszerkeretből, és

b) az akut megbetegedésből eredő gyógyszereszkükséglet támogatását szolgáló eseti keretből tevődik össze.

50. § (1) Közgyógyellátásra jogosult

a) az átmeneti gondozott, az átmeneti és tartós nevelésbe vett kiskorú;

b) a rendszeres szociális segélyben részesülő egészségkárosodott személy;

c) a pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;

d)

e) a központi szociális segélyben részesülő;

f) a rokkantsági járadékos;

g) az, aki I., II. csoportú rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban;

h) az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

(2) Közgógyellátásra jogosult az a személy is, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az egészségbiztosítási szerv által elismert térítési díja (a továbbiakban: rendszeres gyógyító ellátás költsége) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét, egyedül élő esetén 150%-át. A rendszeres gyógyító ellátás költségének számításánál az Eb. 23. §-ának b), d) és e) pontja alapján fizetendő térítési díjat nem kell figyelembe venni.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon kívül az a szociálisan rászorult személy is jogosult közgyógyellátásra, akinek esetében a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek fennállnak. Az önkormányzat rendeletében

a) az egy főre számított havi családi jövedelemhatárt úgy kell szabályozni, hogy az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet, továbbá

b) a havi rendszeres gyógyító ellátás költségének mértékeként az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-át meghaladó összeget

jogosultsági feltételként nem lehet előírni; a szociális rászorultság további feltételeit az önkormányzat a helyi viszonyoknak megfelelően szabályozza.

(4) A közgyógyellátásra való jogosultságról a jegyző dönt. A jogosultság az (1) bekezdés szerinti jogosult esetében két évre, a (2)-(3) bekezdés szerinti jogosult esetében egy évre kerül megállapításra. A közgyógyellátásra való jogosultság kezdő időpontja - az (5) bekezdésben foglaltak kivételével - a jogosultságot megállapító határozat meghozatalát követő 15. nap.

(5) A közgyógyellátás iránti kérelem a jogosultság időtartama alatt, annak lejártát megelőző három hónapban is benyújtható. Amennyiben az eljárás a jogosultság lejártá előtt legalább 15 nappal korábban befejeződik, az új jogosultság kezdő időpontjaként a korábbi jogosultság lejártát követő napot kell megállapítani.

(6) Ha a (2)-(3) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek alapján benyújtott, közgyógyellátás iránti kérelmet jogerősen elutasították, és az újabb kérelem benyújtásáig

a) a gyógykezelést szolgáló terápiában, illetőleg a gyógyszerek térítési díjában nem következett be olyan változás, amelynek következtében a havi rendszeres gyógyító ellátás költsége megnőtt, és

b) a kérelmező jövedelme nem változott,

a jegyző a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

50/A. § (1) A jogosult számára kizárólag a személyes szükségletének kielégítéséhez szükséges gyógyító ellátás rendelhető.

(2) A havi rendszeres gyógyító ellátási szükségletet a háziorvos, illetve - személyes gondoskodást nyújtó átmeneti és bentlakásos szociális intézményben vagy gyermek- és ifjúságvédő intézetben, nevelőotthonban elhelyezett jogosult esetén - az intézmény orvosa (a továbbiakban együtt: háziorvos) igazolja.

(3) Az igazolás tartalmazza a kérelmező természetes személyazonosító adatait, lakóhelyét és tartózkodási helyét, TAJ számát, a tartósan fennálló betegségének a betegségek nemzetközi osztályozása szerinti kódját (a továbbiakban: BNO kód). Az igazolás tartalmazza továbbá az alkalmazandó terápiához szükséges gyógyító ellátások megnevezését, mennyiségét, gyógyszerek esetében a gyógyszer megnevezését és a külön jogszabályban meghatározott azonosító adatait, a gyógyszer formáját, mennyiségét, valamint a kívánt terápiás hatás eléréséhez szükséges napi mennyiségét és az adagolást. A csak szakorvos által vagy csak

- szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszereket az igazoláson a szakorvos nevének, pecsétjének feltüntetésével külön meg kell jelölni. A szakorvos - a kérelmező igénye esetén - az általa rendelt havi rendszeres gyógyító ellátásokról a háziorvost tájékoztatja.
- (4) A háziorvos igazolását a jegyző három munkanapon belül továbbítja az egészségbiztosítási szervnek. Az 50. § (2)-(3) bekezdése alapján közgyógyellátást kérelmező személy esetében az igazolást a jegyző csak akkor továbbítja, ha a kérelmező megfelel az előírt jövedelmi feltételeknek.
- (5) Az egészségbiztosítási szerv megvizsgálja az igazolásban feltüntetett havi rendszeres gyógyító ellátás iránti szükséglet szakmai megalapozottságát. Ha az igazolásban feltüntetett gyógyító ellátás iránti szükségletet az egészségbiztosítási szerv nem tartja megalapozottnak, a szakhatósági állásfoglalást megelőzően adategyeztetés céljából megkeresi az igazolást kiállító háziorvost.
- (6) Az egészségbiztosítási szerv az általa elismert gyógyító ellátási szükséglet alapján szakhatósági állásfoglalást ad a jegyzőnek a rendszeres gyógyító ellátások havi költségéről. A 49. § (2) bekezdésének b)-c) pontja szerinti esetben a közfinanszírozás alapjául elfogadott ár figyelembevételével számított térítési díjat kell alapul venni.
- (7) A szakhatósági állásfoglalásban külön meg kell jelölni az egyéni gyógyszerkeret alapjául szolgáló gyógyszer térítési díjának - ideértve a külön jogszabály szerint kiemelt, indikációhoz kötött támogatásban részesített gyógyszerért dobozonként fizetendő díjat - összegét (a továbbiakban: gyógyszerköltség). A gyógyszerköltség meghatározásánál a kérelmező krónikus betegségéhez igazodó, egyhavi mennyiségre számolva legalacsonyabb költségű, külön jogszabályban meghatározott szakmai szabályok szerint elsőként választandó, legalacsonyabb napi terápiás költséggel alkalmazott készítményeket kell alapul venni. A gyógyszerköltség megállapítása során legfeljebb havi 6000 forintig vehetők figyelembe a nem csak szakorvos által, illetve nem csak szakorvosi javaslatra rendelhető gyógyszerek. Ha a kérelmező havi gyógyszerköltsége a 6000 forintot meghaladja, a 6000 forint feletti összeg a szakhatósági állásfoglalásban a csak szakorvos által, illetve csak szakorvosi javaslat alapján rendelhető gyógyszerek figyelembevételével, az egészségbiztosítási szerv vezetőjének döntése alapján állapítható meg.
- (8) Az egyéni gyógyszerkeret összege a jogosult egyéni havi rendszeres gyógyszerköltsége, de 2006. évben legfeljebb havi 12 000 Ft lehet. A 2006. évet követően az egyéni gyógyszerkeret legmagasabb havi összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. Amennyiben az egyéni rendszeres gyógyszerköltség a havi 1000 Ft-ot nem éri el, egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra.
- (9) Az eseti keret éves összege 2006. évben 6000 Ft. A 2006. évet követően az eseti keret összegét az éves központi költségvetésről szóló törvény határozza meg. Amennyiben a közgyógyellátásra jogosult személy részére egyéni gyógyszerkeret nem kerül megállapításra, a gyógyszerkeret megegyezik az eseti kerettel.
- (10) A jegyző öt munkanapon belül dönt
- a) a közgyógyellátásra való jogosultságról,
  - b) a közgyógyellátásra való jogosultság kezdő időpontjáról,
  - c) a jogosult gyógyszerkeretéről, külön megjelölve - a (6) bekezdés szerinti szakhatósági állásfoglalás alapján - az egyéni gyógyszerkeret összegét.
- (11) Az 50. § (1) bekezdése szerinti jogosult esetében - amennyiben rendszeres gyógyszerköltség hiányában egyéni gyógyszerkeret megállapítását nem igényli - az eljárásra a (2)-(8) bekezdést nem kell alkalmazni.
- (12) Ha az egyéni gyógyszerkeret legmagasabb havi összege, illetőleg az eseti keret összege a (8)-(9) bekezdés szerint, az éves központi költségvetésről szóló törvény alapján változik, a megváltozott összegeket a hatálybalépés időpontját követően megállapított új jogosultság esetében kell alkalmazni.

(13) Az igazolvánnyal rendelkező személy a gyógyszerkerete erejéig kiváltott, külön jogszabály szerint kiemelt, indikációhoz kötött támogatásban részesített gyógyszerért dobozonként fizetendő díjat a gyógyszerkerete terhére fizeti meg.

50/B. § (1) Az egyéni gyógyszerkeret és az eseti keret a jogosultság időtartamára kerül megállapításra. Az 50. § (2)-(3) bekezdése szerinti jogosultságot és a gyógyszerkeretet 18 hónapnál nem régebben kiadott szakhatósági állásfoglalás alapján lehet megállapítani.

(2) Amennyiben az ellátásban részesülő személy egészségi állapotában, a gyógykezelését szolgáló terápiában, illetőleg a keret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerek térítési díjában olyan változás következik be, amelynek következtében havi rendszeres kiadása a gyógyszerkeret megállapításakor figyelembe vett gyógyszerköltséghez képest ténylegesen legalább 1000 forinttal megváltozik, az ellátásban részesülő személy kérelmére lehetőség van az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálatára.

(3) A felülvizsgálat során az egyéni gyógyszerkeret újbóli megállapítására abban az esetben kerül sor, ha a gyógyszerköltség havi változásának összege az 1000 forintot eléri. Az eljárás során az 50/A. § szabályait kell megfelelően alkalmazni.

(4) A felülvizsgálat során megállapított magasabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 15. naptól jár. A felülvizsgálat során megállapított alacsonyabb egyéni gyógyszerkeret a határozat meghozatalát követő 30. naptól jár. Ha a felülvizsgálat eredményeképpen a jogosultság megszüntetésére kerül sor, annak időpontja a határozat meghozatalát követő 30. nap.

(5) A jogosultság lejártát megelőző három hónapban az egyéni gyógyszerkeret felülvizsgálatát nem lehet kérni.

50/C. § (1) Az igazolványt az egészségbiztosítási szerv - a jogosultságot megállapító határozat alapján - az abban megjelölt időtartamra, hivatalból állítja ki.

(2) Az egészségbiztosítási szerv a közgyógyellátásra jogosult személy jogosultságáról, továbbá gyógyszerkeretének figyelemmel kísérése céljából hatósági nyilvántartást vezet.

(3) A nyilvántartás tartalmazza

a) a jogosult nevét, lakóhelyét és tartózkodási helyét,

b) a jogosult TAJ számát,

c) a közgyógyellátásra való jogosultság kezdő és befejező időpontját,

d) a közgyógyellátásra való jogosultság megállapításáról döntést hozó szerv megnevezését és határozatának számát,

e) a jogosult betegségének BNO kódját,

f) a jogosult számára megállapított, a jogosultsági időtartam alatt még felhasználható és az 50/E. §-ban szabályozott időszakban még rendelkezésre álló gyógyszerkeretének összegét,

g) a jogosult közgyógyellátási igazolványának számát.

(4) A nyilvántartás adatainak megismerésére - a (3) bekezdés e) pontja szerinti adat kivételével - az 51. §-ban meghatározott módon és célból a működési engedéllyel rendelkező gyógyszerár jogosult.

(5) Az egészségbiztosítási szerv a tárolt adatokat a közgyógyellátásra való jogosultság megszűnését követő ötödik év elteltével törli a nyilvántartásból.

50/D. § Az egészségbiztosítási szerv ellenőrzi a háziorvos, illetve a szakorvos közgyógyellátással kapcsolatos tevékenységét. Ha az egészségbiztosítási szerv az ellenőrzés alapján indokoltnak tartja a közgyógyellátásra jogosult személy egyéni gyógyszerkeretének felülvizsgálatát, azt a jegyzőnél kezdeményezi.

50/E. § (1) Az egészségbiztosítási szerv az elszámolási-nyilvántartási rendszerében az egyéni gyógyszerkeretet három havonta, egyenlő részletekben - első alkalommal a jogosultság kezdő időpontjával - nyitja meg. Az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata esetén az egészségbiztosítási szerv a módosított egyéni gyógyszerkeretnek az időarányos, a jogosultság időtartamából hátra levő időtartamra eső részét nyitja meg három havonta.

(2) Az eseti keret összegét az egészségbiztosítási szerv a jogosultság kezdő időpontjával nyitja meg. Két évre megállapított jogosultság esetén az eseti keretet évente, a jogosultság kezdő időpontjával, illetve az attól számított egy év elteltével kell megnyitni.

(3) A gyógyszerkeret az igazolvány hatályosságának az ideje alatt használható fel.

51. § (1) A gyógyszerérték a közgyógyellátás keretében történő gyógyszerkiadást megelőzően ellenőrzi, hogy a vényen feltüntetett személy szerepel-e a hatósági nyilvántartásban, továbbá tájékoztatást ad a jogosult részére még rendelkezésre álló gyógyszerkeret összegéről.

(2) A gyógyszerérték a közgyógyellátás keretében térítésmentesen a gyógyszerkeretnek az egészségbiztosítási szerv nyilvántartása szerint az 50/E. §-ban meghatározott időszakban rendelkezésre álló összegéig ad ki gyógyszert.

(3) A gyógyszer térítési díját nem lehet részben gyógyszerkeretből, részben a jogosult saját költségéből fedezni. Amennyiben a gyógyszer térítési díját az egészségbiztosítási szerv által a három hónapos tárgydőszakra megnyitott gyógyszerkeret nem fedezi, azt - a (4) bekezdés szerinti kivétellel - a közgyógyellátott fizeti meg. A három hónapos tárgydőszakban így megmaradt összeg - a jogosultsági éven belül - a következő három hónapos tárgydőszakban megnyitott gyógyszerkeret összegét növeli.

(4) Az éves gyógyszerkeret kimerülése előtt a gyógyszerkeretből még rendelkezésre álló, a jogosult részére rendelt gyógyszer térítési díját el nem érő maradványösszeg a gyógyszer térítési díjának kiegészítésére is felhasználható, azzal, hogy a maradványösszeg és a gyógyszer térítési díja közötti különbözetet a közgyógyellátott fizeti meg.

52. § (1) A jegyző által a közgyógyellátottakról vezetett nyilvántartás a 18. § a)-g) pontjaiban foglaltakon túl tartalmazza a közgyógyellátott gyógyszerkeretét és igazolványa számát.

(2) A jegyző és az egészségbiztosítási szerv - kormányrendeletben szabályozott módon - a nyilvántartás adatait évente egyeztetik.

53. § (1) Az 50. § (3) bekezdése alapján kiállított igazolvány után a települési önkormányzat - a (2) bekezdés szerinti eltéréssel - térítést fizet. A térítés az igazolvány kiállítását követő egyéves időtartamra szól. A térítés összege a megállapított gyógyszerkeret éves összegének 30%-a, amelyet a jogosultság kezdetétől számított három munkanapon belül az egészségbiztosítási szervnek át kell utalni. Amennyiben az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata során fél évnél hosszabb időtartamra magasabb gyógyszerkeret kerül megállapításra, a különbözet 6 havi összegének 30%-át is át kell utalni az egészségbiztosítási szerv részére. Amennyiben a települési önkormányzat a jogosultság kezdetétől számított 30 napon belül fizetési kötelezettségének nem tesz eleget, az egészségbiztosítási szerv megkeresésére az állami adóhatóság adók módjára hajtja be a követelést az önkormányzat költségvetési elszámolási számlájáról.

(2) Amennyiben a közgyógyellátást igénylő személy az új jogosultság kezdetének időpontja előtt meghal, a települési önkormányzatnak nem kell térítést fizetnie.

(3) Amennyiben a közgyógyellátásra jogosult az igazolvány kiállítását követően fél éven belül meghal vagy elveszíti jogosultságát, az önkormányzat visszaigényelheti a befizetett térítési díj felét. Amennyiben az egyéni gyógyszerkeret év közbeni felülvizsgálata során fél évnél hosszabb időtartamra alacsonyabb gyógyszerkeret kerül megállapításra, az önkormányzat visszaigényelheti az egészségbiztosítási szervtől a különbözet 6 havi összegének 30%-át.

Az Ök rendelet 4.§ alapján:

4. § Közgyógyellátásra az a személy jogosult, akinek:

a) családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem a nyugdíjminimum 200 %-át, egyedül élő esetén annak 250 %-át nem haladja meg, és

b) a havi rendszeres gyógyító ellátás költségének mértéke a nyugdíjminimum legalább 25 %-a.

Helyzetkép és adatok:

A közgyógyellátás az egészségi állapota megőrzéséhez, helyreállításához kapcsolódó egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

Jelentős változás nem következett be a közgyógyellátás szabályozásában azóta, hogy a Szoc. tv. 2006. július 1-jei hatállyal átalakította a közgyógyellátás rendszerét.

Jelenleg a gyógyszerkeret két részből tevődik össze: a jogosult krónikus betegségéhez igazodó terápiát szolgáló egyéni gyógyszerkeretből és az év közben bármikor jelentkező akut megbetegedés kiadásaihoz kapcsolódó eseti keretből.

Az egyéni gyógyszerkeretnél alsó és felső korlát került beépítésre a rendszerbe, ennek megfelelően csak havi 1 000.- Ft feletti gyógyszerköltség esetében lehet egyéni keretet megállapítani, a gyógyszerkeret felső határa pedig nem lehet több havi 12 000.- Ft-nál.

A gyógyszerkeretről a egészségbiztosítási pénztár az orvos által dokumentált krónikus betegségek kezelésére alkalmazott terápia alapján nyilatkozik.

Az akut megbetegedéshez kapcsolódó gyógyszerkiadások kompenzálására évi 6 000.- Ft-os eseti keret kerül biztosításra.

A közgyógyellátást jelenleg is három jogcímen lehet igénybe venni: alanyi, normatív és méltányossági jogcímen. Mindhárom esetben a jegyző gyakorolja a hatáskört.

A Szoc. tv. 50. § (1), bekezdése sorolja fel azon személyek körét, akik alanyi jogon jogosultak a közgyógyellátásra. A (2) bekezdés értelmében azon személyek, akiknek egy főre jutó havi jövedelme nem éri el a nyugdíjminimum összegét, illetve egyedülálló esetében annak 150 %-át, és rendszeres gyógyító ellátás költségük meghaladja a nyugdíjminimum 10%-át, normatív jogon jogosultak közgyógyellátásra.

Méltányossági közgyógyellátás esetében a Szoc. tv. az önkormányzati rendelet keretszabályait határozza meg, ennek megfelelően került szabályozásra a helyi rendeletben a méltányossági közgyógyellátásra való jogosultság feltételrendszere.

A jelenleg hatályos rendeletben az egy főre jutó jövedelem a nyugdíjminimum 200 %-ában egyedülálló esetében annak 250 %-ában került meghatározásra. További feltétel, hogy a MEP által meghatározott havi gyógyító ellátás költsége a nyugdíjminimum 25 %-át érje el.

A 2006 júliustól bevezetett szabályozás alkalmazásával kevesebb személy jogosult a közgyógyellátásra, amit világosan mutat az a tény, hogy a változás után ugrásszerűen megnőtt az elutasított kérelmek száma

Ennek oka részben az, hogy megszűnt a méltányosság gyakorlásának lehetősége, részben pedig az, hogy az egészségbiztosítási pénztár által megállapított gyógyító ellátás költsége általában jelentősen alacsonyabb a – régi szabályozás szerinti – házi orvos által megállapított gyógyszerköltségnél.

A táblázat adataiból megállapítható, hogy drasztikusa csökkent méltányosságból közgyógyellátásban részesíthető kérelmezők száma.

A méltányosságból kiállított közgyógyellátási igazolványok után az önkormányzat a megállapított gyógyszerkeret éves összege 30%-ával megegyező összegű térítést utal át az egészségbiztosítási szerv részére.

39. sz. táblázat: Közgyógyellátásban részesülők száma a XVI. kerületben

	XII. 31-én érvényes igazolvánnyal rendelkezők száma, ebből-			
	Alanyi jogon	Méltányosság- ból	Normatív alapon	
1997	1752	2121	342	18294
1998	1790	2167	360	22700
1999	1719	2131	158	24534
2000	423	2095	244	25810
2001	335	1790	195	24332
2002	291	1621	97	24179
2003	205	1452	68	23403
2004	170	1275	83	22185
2005	127	1165	162	21600
2006	532	720	73	14189
2007	701	377	140	12757
2008	1028	166	131	4 980
2009	321	108	113	3 310
2010. I. félév	302	38	61	1 107

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

Feladatok:

Továbbra is alternatívát kell biztosítanunk a közgyógyellátásra nem jogosult, de magas gyógyszerköltséggel rendelkező rászorulóknak számára, azzal, hogy a gyógyszer-költséggel kapcsolatos kiadásuk csökkentésére igénybe tudják venni a jelenleg is népszerű gyógyszer-támogatás segélytípust.

Esetleg meggondolandó a közgyógyellátásra vonatkozó önkormányzati szabályozás felülvizsgálata, szem előtt tartva azt a tényt, hogy az önkormányzat az általa szabályozottak szerint méltányossági jogcímen megállapított közgyógyellátás esetében a korábbinál nagyobb összegű térítést fizet (Az igazolványonként fizetendő térítési díj összege: a közgyógyellátásra vonatkozó szabályok módosulása előtt a nyugdíjminimum 75 %-a, majd pedig az éves gyógyszerkeret 30 %-a.)

4.2.4. Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

-az Szoc. tv. 54.§-a alapján:

Fogalom:

54. § (1) A jegyző az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- a) akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át,
- b) aki egyedülélő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

(2) A szociális rászorultság igazolásáról a jegyző hatósági bizonyítványt (a továbbiakban: bizonyítvány) állít ki. A bizonyítvány hatályossága 1 év. A bizonyítvány tartalmazza: a rászoruló személy nevét, lakcímét, TAJ számát, a rászorultság tényét, az igazolás

hatályosságát. A bizonyítvány az (1) bekezdésben megjelölt feltételek fennállta esetén ismételten kiállítható.

(3) A szociálisan rászorult személyekről a jegyző nyilvántartást vezet és a külön jogszabály szerint bejelentési kötelezettséget teljesít az egészségbiztosítási szerv felé.

Helyzetkép és adatok:

Az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság iránti kérelem a 2006. évhez viszonyítva a 2007. és 2008. évben emelkedő tendenciát mutat, aminek oka az egészségügyi szolgáltatásra való jogszabályok módosulása. A 2010. év emelkedésének oka az, hogy az APEH elkezdte az ellenőrzéseket, felszólításokat a TB fizetéssel kapcsolatosan. (Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság megállapítása: 2006. évben: 2 fő, 2007. évben: 131 fő, 2008. év I. félévében 59 fő részére történt. 2009-ben 151 fő, 2010. I. félévében 109 fő számára állapítottak meg jogosultságot.)

4.2.5. Adósságkezelési szolgáltatás

-az Szoc. tv. 55. – 55/C. §-a alapján:

Fogalom:

55. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás a szociálisan rászorult személyek részére nyújtott, lakhatást segítő ellátás. A települési önkormányzat határozatában megjelölt időponttól adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,

a) akinek

aa) az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, és akinek a (2) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy

ab) a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott összeghatárt, valamint

c) aki a településen elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy vállalja az adósság és a települési önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazása során adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó

a) közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, személyszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás),

b) közösköltség-hátralék,

c) a lakbérhátralék,

d) a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

(3) Az (1) bekezdés b) pontjában említett összeghatárt úgy kell szabályozni, hogy az önkormányzat rendelete az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-ánál, egyedül élő esetén annak 200%-ánál alacsonyabb jövedelmet jogosultsági feltételként nem írhat elő.

(4)

(5) Az adósságkezelési szolgáltatás időtartama - a (6) bekezdés szerinti eset kivételével - legfeljebb tizennyolc hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

(6) Ha a (2) bekezdés d) pontja szerinti adósság az (5) bekezdés szerinti időtartam alatt nem kezelhető, az adósságkezelési szolgáltatás időtartama legalább huszonnégy, de legfeljebb hatvan hónap, amennyiben

a) az adósság összege meghaladja a kettőszázezer forintot,

b) a tartozás meghaladja a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének 50%-át, és

c) az adós hozzájárul az adósságkezelés időtartamára a támogatás összegét biztosító jelzálogjognak, valamint elidegenítési és terhelési tilalomnak ingatlanára történő bejegyzéséhez, illetőleg feljegyzéséhez.

(7) A jelzálogjog bejegyzésének és az elidegenítési és terhelési tilalom ténye feljegyzésének kezdeményezéséről az adósságkezelési szolgáltatásra való jogosultságot megállapító határozat rendelkezik. A határozat az ingatlanügyi hatósággal közölni kell. Az ingatlanügyi hatóság a jelzálogjogot és az elidegenítési és terhelési tilalmat az önkormányzat javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzi, illetőleg feljegyzi.

(8) A Magyar Állam az 1988. december 31-ét megelőzően hatályban volt jogszabályok alapján felvett egyes lakáscélú kölcsönökből eredő adósságok rendezéséről szóló kormányrendelet alapján megvásárolt követelésével összefüggésben történő befizetésről a hitelszerződéssel érintett ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat javára lemond.

(9) Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.

(10) A (9) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészeit.

55/A. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult

a) adósságkezelési tanácsadásban, és

b) adósságcsökkentési támogatásban

részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb háromezrezer forint, az 55. § (6) bekezdése szerinti esetben legfeljebb hatszázézer forint lehet. A támogatás - az 55. § (6) bekezdése kivételével - egy összegben vagy havi részletekben nyújtható az adós vállalkásától függően.

(3) Azon személynek, akinek vezetékes gáz-, illetőleg áramszolgáltatási díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, a szolgáltatás visszaállítása érdekében előrefizetős gáz- vagy áramszolgáltatást mérő készülék is biztosítható, feltéve, hogy lakásfenntartási támogatásban részesül és tartozásának megfizetése érdekében megállapodást köt a szolgáltatóval, valamint legalább egyéves időtartamra vállalja a készülék rendeltetésszerű használatát.

(4) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

(5) Az önkormányzat a lakhatást veszélyeztető mértékű adósság felhalmozódásának elkerülése céljából a követelés jogosultjával megállapodást köthet, melynek keretében - az adós írásbeli beleegyezése esetén - a követelés jogosultja az adós lakóhelye szerinti illetékes település jegyzőjét félévente tájékoztatja a legalább háromhavi tartozást felhalmozó adósokról.

55/B. § (1) Az adósságcsökkentési támogatás tovább nem folyósítható, és a kifizetett összeget vissza kell téríteni, ha a jogosult

a) az adósságkezelési tanácsadást nem veszi igénybe, vagy

b) az általa vállalt adósságtörlesztés háromhavi részletét nem teljesíti, illetőleg

c) az adósságkezelési szolgáltatás igénybevételének időtartama alatt a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget.

(2) Az adósságcsökkentési támogatás (1) bekezdésben foglaltak szerinti megszüntetésétől számított 24 hónapon belül ismételtén nem állapítható meg.

(3) Ugyanazon személy vagy háztartásának tagja az adósságkezelési szolgáltatás lezárásától - ide nem értve az (1) bekezdés szerinti megszüntetést - számított 6 hónapon belül nem részesülhet adósságkezelési szolgáltatásban.

55/C. § (1) A települési önkormányzat adósságkezelési szolgáltatást akkor nyújthat, ha

a) az adósságkezelési szolgáltatás működtetéséről önkormányzati rendeletet alkot,

b) adósságkezelési tanácsadást működtet, továbbá

c) az adósságcsökkentési támogatás és a 38. § (5) bekezdés szerinti lakásfenntartási támogatás nyújtásához saját forrást különít el.

(2) A fővárosi kerületi önkormányzat, valamint az a települési önkormányzat, amelyiknek területén negyvenezernél több állandó lakos él, köteles adósságkezelési szolgáltatást nyújtani.

(3) A települési önkormányzat a külön jogszabályban meghatározott feltételek szerint az adósságkezelési tanácsadást saját intézménye vagy más szerv útján biztosíthatja.

(4) Az önkormányzat rendeletében szabályozza az adósságkezelési szolgáltatás részletes szabályait, így különösen a helyben elismerhető lakásnagyságot és minőséget, az 55/B. § (3) bekezdésében meghatározottak közül az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adósságtípusok körét és összegük felső határát, az adósságcsökkentési támogatás folyósításának módját, az adósságkezelési szolgáltatásra vonatkozó jövedelmi és vagyoni jogosultsági feltételeket, a hitellel terhelt ingatlan forgalmi értékének megállapítási módját, az eljárási szabályokat, az adósságkezelési tanácsadást végző intézmény által ellátandó feladatokat, az adósságkezelési tanácsadáson való részvétel módját.

- az adósságkezelési szolgáltatásról szóló 16/2009. (IV. 27.) Ök. rendelet 2. - 4. §-a szerint:

Jogosultsági feltételek

2. § (1) Adósságkezelési szolgáltatásra jogosult:

a) az 1. §-ban meghatározott, a Budapest Főváros XVI. kerület közigazgatási területén lakásbérleti jogviszonnyal vagy

magántulajdonban lévő lakással vagy

magántulajdonban lévő lakáson haszonélvezeti joggal rendelkező és életvitelszerűen a lakásban lakó személy vagy család, vagy

aki rendelkezett önkormányzati tulajdonú bérlakással és bérleti jogviszonya a lakbér nem fizetése miatt szűnt meg, és

b) akinek a háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét, egyedül élő esetében annak két és félszeresét, és a háztartásban élők vagyonnal nem rendelkeznek, és

c) akinek az adósságkezelési szolgáltatásba bevont adóssága nem haladja meg a hatszázezer forintot, és összes adóssága nem haladja meg az egymillió-ötszázezer forintot, valamint

d) akinek az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot és akinek az (5) bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy akinek a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá

e) akinek a lakásnagysága nem haladja meg

ea) a 80 m²-t, ha a háztartásban 1-4 személy lakik, vagy

eb) ha a háztartásban négyenél több személy lakik, 80 m² plusz minden további személy után 5-5 m²-t, valamint

f) aki vállalja a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat (továbbiakban: Önkormányzat) Napraforgó Gyermejkölési Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó (továbbiakban: Családsegítő Szolgálat) által végzett adósságkezelési tanácsadáson való részvételt, melynek során köteles:

- fa) hozzájárulni az adósságra vonatkozó adatok és információk tanácsadó általi megismeréséhez és nyilvántartásához,
  - fb) aktívan közreműködni az adósságkezelési megállapodás kidolgozásában,
  - fc) havonta legalább egy alkalommal a tanácsadóval személyesen találkozni és tájékoztatni az adósságkezelési megállapodásban foglaltak végrehajtásáról,
  - fd) az aktuális közüzemi számlák befizetését havonta igazolni, továbbá
  - h) aki vállalja az adósság és a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala (továbbiakban: Polgármesteri Hivatal) által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének (továbbiakban: önrész) megfizetését egy összegben, vagy havi részletekben.
- (2) Azon család vagy személy, aki adósságkezelési szolgáltatásban részesült és az adott adósságtípus teljes összege kiegyenlítésre került a szolgáltató felé, ugyanazon adósságtípusra vonatkozóan adósságkezelési szolgáltatásban a kiegyenlítést követő 12 hónapon belül ismételtelen nem részesülhet.
- (3) Adósságkezelési szolgáltatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától.
- (4) A (3) bekezdés alkalmazásában külön lakásnak kell tekinteni a társbérletet, az albérletet és a jogerős bírósági határozattal megosztott lakás lakrészeit.
- (5) Az adósságkezelési szolgáltatásba bevonható adósság típusai a következők:
- a) vezetékes gázdíjtarozás,
  - b) áramdíjtarozás,
  - c) távhő-szolgáltatási díjtarozás,
  - d) víz- és csatornahasználati díjtarozás,
  - e) személyszállítási díjtarozás,
  - f) központi fűtési díjtarozás,
  - g) közösköltség-hátralék,
  - h) lakbérhátralék.

II. fejezet

Az adósságkezelési tanácsadás

3. § (1) Az adósságkezelési szolgáltatás esetén a jogosult adósságkezelési tanácsadásban és adósságcsökkentési támogatásban részesül.

Az adósságkezelés időtartama legfeljebb 18 hónap, amely indokolt esetben egy alkalommal hat hónappal meghosszabbítható.

(3) Az adósságkezelési tanácsadást a Családsegítő Szolgálat végzi, melynek keretében tájékoztatja az adóst az adósságkezelés formáiról, feltételeiről,

az adós hozzájárulásával megvizsgálja az adós háztartásának gazdálkodását, fizetési képességét és készségét, és ennek alapján javaslatot tesz az adósságkezelési szolgáltatásba történő bevonásra,

az adósság rendezésének megvalósíthatóságáról részletes, egyéni tervet készít,

az adósság rendezésének feltételeiről az adóssal írásos adósságkezelési megállapodást köt,

az adósságkezelés időtartama alatt az adóssal kapcsolatot tart és legalább havonta egy személyes találkozás útján folyamatosan figyelemmel kíséri az adósságkezelési megállapodásban foglaltak betartását,

szükség esetén írásban kezdeményezi az adósságcsökkentési támogatásra vonatkozó döntés módosítását,

e rendelet 6. § (1) bekezdésében meghatározott - a támogatás megszüntetésére és visszatérítésére okot adó - tény bekövetkezése esetén írásban kezdeményezi az adósságcsökkentési támogatás megszüntetését.

Amennyiben a Családsegítő Szolgálat – megvizsgálva az adós fizetési képességét és készségét – úgy ítéli meg, hogy az adós nem képes az adósságkezelési szolgáltatás feltételeinek megfelelni, illetve a vállalt kötelezettségeket nem lesz képes teljesíteni, az adósságcsökkentési támogatás iránti kérelem elutasítására tesz javaslatot.

A Családsegítő Szolgálat az 5. § (9) bekezdésében foglaltakról, továbbá az adósságkezelési tanácsadás adós általi igénybevételéről minden hónap 25. napjáig írásban tájékoztatja a Polgármesteri Hivatalt.

III. fejezet

Az adósságcsökkentési támogatás mértéke, folyósítása

4. § (1) Az adósságcsökkentés címén nyújtott támogatás vissza nem térítendő szociális támogatásnak minősül.

(2) A támogatás nyújtható egy összegben, vagy havi részletekben az adós vállalásától függően.

(3) Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb kétszázezer forint lehet.

(4) Ha a kérelmező egyidejűleg többfajta adósság kezelését kéri, az adósságcsökkentési támogatást a kezelt adósságok arányának figyelembevételével kell meghatározni.

(5) Az adósságcsökkentési támogatás folyósítása utólag, minden hónap 5. napjáig az adós vállalásának és teljesítésének arányában történik.

(6) Az adósságcsökkentési támogatást a Polgármesteri Hivatal az adósságkövetelés jogosultjának folyósítja.

Helyzetkép:

2005 januárjától került bevezetésre Budapest XVI. kerületében az adósságkezelési szolgáltatás.

Bevezetését adatgyűjtés, a kerületi lakosok adósságállományának felmérése előzte meg.

Legnagyobb összegű adósságállomány a Díjbeszedő Rt. irányában halmozódott fel a kerület érintett lakosságának. Mind a magántulajdonú lakással rendelkezők között, mind az önkormányzati tulajdonú bérlakásban élők között jelentős a tartozással rendelkezők száma.

A felmérés eredménye tehát alátámasztotta e szolgáltatás bevezetésének szükségességét.

Annak ellenére, hogy az átmenetileg anyagi gondokkal küzdő családok kisebb összegű tartozásainak rendezése a lakásfenntartási támogatás keretében is megoldható, a nagyobb összegű adósságállomány megnyugtató rendezése céljából az adósságkezelési szolgáltatás működtetése is szükségessé vált.

Az adósságkezelésre vonatkozó helyi szabályozás a 2009. évben módosult. Az új szabályozás célja egyrészt a Szociális törvénnyel való összhang megteremtése, másrészt a gyakorlati tapasztalatok rendeletbe építése volt. Elsősorban a támogatás igénylésének feltételrendszerében (pl.: vagyon vizsgálata bevezetésre került), valamint a folyósításának szabályaiban vezet be változtatásokat az új rendelet, a jövedelemhatárok, az elismert lakásnagyság, a támogatásba bevonható adósságtípusok és az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem változtak.

Tekintettel arra, hogy az adósságkezelési szolgáltatásnak az adósságcsökkentési támogatáson felül az adósságkezelési tanácsadás is a részét képezi, az önkormányzati rendelet az Szociális törvénnyel összhangban jogosultsági feltételként határozza meg az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt és együttműködést.

Az adósságkezelési tanácsadást a Napraforgó Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó szakképzett munkatársa végzi, a Szociális és Gyermekvédelmi Irodával szorosan együttműködve.

Az adósságkezelő tevékenység során a Családsegítő Szolgálat vizsgálja a hátralék keletkezésének okait. Megoldást keres a problémára külső és belső erőforrások figyelembevételével, segít az ügyintézésben, figyelemmel kíséri kliensei további életvitelét. A gazdálkodási szokások racionalizálásában, munkakeresésben együttműködik klienseivel.

A Szolgálat havonta tájékoztatja a Szociális és Gyermekvédelmi Irodát arról, hogy a támogatásban részt vevő ügyfelek eleget tettek-e befizetési kötelezettségeiknek. E tájékoztatás mind az önrész megfizetésére, mind az aktuális lakásfenntartással kapcsolatos kiadások megfizetésére kiterjed.

Az adósságkezelési szolgáltatásban részesülők száma a 2007. évhez viszonyítva a 2008. évben és a 2009. évben is emelkedést mutatott.

Adatok:

40. sz. táblázat: Az adósságcsökkentési támogatásban részesülők adatai

Támogatás gyakorisága	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma	Támogatásra fordított összeg, E Ft
2005			
Egy alkalommal részesült támogatásban	9	9	1009
Havonta részesült támogatásban	62	205	0
2006			
Egy alkalommal részesült támogatásban	4	4	588
Havonta részesült támogatásban	87	87	9238
2007			
Egy alkalommal részesült támogatásban	5	5	591
Havonta részesült támogatásban	48	121	7208
2008			
Egy alkalommal részesült támogatásban	13	13	1 613
Havonta részesült támogatásban	61	61	7 346
2009			
Egy alkalommal részesült támogatásban	18	18	2 162
Havonta részesült támogatásban	77	77	9 219
2010. I. félév			
Egy alkalommal részesült támogatásban	9	9	1 624
Havonta részesült támogatásban	24	24	4 283

Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal, Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda

Feladatok:

Az adósságcsökkentési támogatásról szóló szabályozás értelmében, az adósságcsökkentési támogatás tovább nem folyósítható, és a kifizetett összeget vissza kell téríteni, ha a jogosult az adósságtörlesztés (önrész), illetve az aktuális a lakásfenntartási kiadásokkal kapcsolatos fizetési kötelezettségének három hónapig nem tesz eleget

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján néhány esetben előfordult, hogy az ügyfél által vállalt önrész és az aktuális rezszi kifizetése megterhelőnek bizonyult a család részére, így hátralék keletkezett.

Célszerű lenne a jövőben a támogatást igénylők erőforrásaihoz igazodó olyan összegű adósság bevonása az adósságkezelési szolgáltatásba, aminek a visszafizetése nem terheli meg erején felül a támogatásban részesülő családot. Ennek érdekében feladat a Családsegítő Szolgálat szakképzett adósságkezelési tanácsadóival együttműködve a támogatást igénylők erőforrásainak alapos felmérése.

4.3. Szociális szolgáltatások – szociális alapszolgáltatások

Szociális szolgáltatások

– a Szoc. tv. 56. §-a alapján:

56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást nyújtó ellátást (a továbbiakban: személyes gondoskodás) az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.
(2) A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások

–a Szoc. tv. 57. § (1) bekezdése és az 59. § szerint:

57. § (1) Szociális alapszolgáltatások

- a) a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- b)
- c) az étkeztetés,
- d) a házi segítségnyújtás,
- e) a családsegítés,
- f) a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- g) a közösségi ellátások,
- h) a támogató szolgáltatás,
- i) az utcai szociális munka,
- j) a nappali ellátás.

59. § (1) Az alapszolgáltatások megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

(2) A szociális szolgáltató, illetve intézmény együttműködik az ellátási területén működő szociális, gyermekjóléti-gyermekevédelmi, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szolgáltatókkal, intézményekkel, így különösen

- a) az otthonápolási szolgálattal,
- b) a pártfogó felügyelői szolgálattal,
- c) fogyatékos személy ellátása esetén a gyógypedagógiai, nevelési szakszolgálatokkal és a fogyatékos személyek segítő, érdekvédelmi szervezeteivel,
- d) pszichiátriai beteg és szenvedélybeteg esetén a háziorvossal és a kezelőorvossal.

A szolg.Ök rendelet alapján:

2. § Az Önkormányzat által biztosított szociális szolgáltatások, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

(1) Szociális alapszolgáltatások

- a) családsegítés,
- b) étkeztetés,
- c) házi segítségnyújtás,
- d) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- e) nappali ellátás:
- ea) nappali ellátás idősek részére,
- eb) nappali ellátás értelmi fogyatékos és autista személyek részére,
- ec) nappali melegedő,
- f) utcai szociális munka.

(2) Egyéb szociális szolgáltatás: nyugdíjasok segítő szolgálata.

4. § (1) Az Önkormányzat a 2. § (1) bekezdés a), b), c), d), ea), eb) pontjaiban, a 2. § (2) bekezdésben, a 2. § (3) bekezdés a), b) pontjaiban meghatározott ellátásokat saját intézmény működtetésével látja el.

(2) Az Önkormányzat az (1) bekezdésben nem szereplő ellátásokat ellátási szerződés, vagy másik önkormányzattal kötött megállapodás alapján biztosítja.

Térítési díjak

7. § (1) A 2. § (1) bekezdés b), c), d) pontjai, a 2. § (3) bekezdés b) pontja, és a 6. § (1) bekezdése szerinti ellátások esetében térítési díjat kell fizetni. A térítési díjat a Területi Szociális Szolgálat szolgáltatásainak igénybevétele esetén az Szt. 114. § (2) bekezdése szerinti, az Egyesített Bölcsőde szolgáltatásainak igénybevétele esetén a Gyvt. 146. § (2) bekezdése szerinti személy (továbbiakban: fizetésre kötelezett) köteles megfizetni.

(2) A 4. § (2) bekezdése szerinti ellátások esetében a fizetendő térítési díjak mértékét, a fizetésre kötelezettek körét, a térítési díj csökkentésének, illetve elengedésének eseteit és módjait a szolgáltató szabályozza és állapítja meg.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben nem említett esetekben az ellátást az Önkormányzat térítésmentesen nyújtja.

8. § (5) Ha a személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, életfenntartását átmenetileg vagy tartósan veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően a Polgármester a személyi térítési díj összegét csökkentheti vagy elengedheti.

4.3.1. Étkeztetés

– a Szoc. tv. 62.§-a alapján:

Fogalom:

62. § (1) Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük, vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg. Jogosultsági feltételként jövedelmi helyzet nem határozható meg.

A szolg.Ök rendelet 3.§-a alapján:

(1) A szociális rászorultságot a szolgáltatást nyújtó intézmény vezetője, vagy az általa megbízott személy vizsgálja.

(2) Étkezés esetében a rászorultság vizsgálatakor figyelembe kell venni az ellátást igénylő, és a vele együtt élő családtagok életkorát, egészségi állapotát, az egyén vagy család életkörülményeit, együtt élő családtagok számát.

Helyzetkép:

Az idősök számára napi kétszeri étkezést biztosít a szolgáltatás (napi ½ l tej, 2 zsömlé, és meleg étel), heti hat napon át. A szolgáltató a szombati ételt pénteken főzi, ezért annak kiszállítása, kiosztása is pénteken történik 2008 májusától.

2008 januárjáról új szolgáltató szállítja házhoz az ételt, közbeszerzési eljárást követően, a szombati ételt pénteken főzi, ezért annak kiszállítása, kiosztása is pénteken történik 2008 májusától.

500 adag étel az intézmény konyháján készül, a nappali ellátásban részesülők, illetve a kiosztó helyről saját részükre elvívók számára.

2008. január 1-jétől minimális térítési díjat vezettek be magasabb szintű jogszabályok. Ennek következtében a korábban 36 000.- Ft-os jövedelemhatárig ingyenesen étkezők számára is 50.- Ft-ba kerül az étkezés. Ez azt eredményezi, hogy ugrásszerűen megnőtt a térítési díj csökkentését méltányossági alapon kérelmezők száma.

Adatok:

A házi segítségnyújtással együtt találhatók.

Feladatok:

A meglévő színvonal megtartása, növelése.

Az önkormányzat hatáskörén túlnyúló, kormányzati feladat a térítési díj egy olyan rendszerének kialakítása, ahol az alap a nyersanyagnorma. A jelenlegi, teljes bekerülési költség alapján számított térítési díj a nem szociális jellegű, piaci szolgáltatások árát is eléri, így nem teljesíti eredeti funkcióját. Árait tekintve versenyezni kell a piaci szolgáltatókkal, ami a szociális jelleget már csak a legalacsonyabb jövedelmű rétegeknek biztosítja.

Ezt a helyzetet a XVI. kerületi Önkormányzat azzal kompenzálja, hogy az elmúlt 3 évben a térítési díjakat nem változtatta, csak a jogszabályi változásokból eredően. Ennek következtében csak olyan mértékben emelkednek a személyi térítési díjak, mint az adott egyén jövedelme. E mellett természetesen folyamatosan lehetőség van az egyedi kérelmek alapján való térítési díj mérséklésre.

4.3.2. Házi segítségnyújtás

– a Szoc. tv. 63.§-a alapján:

Fogalom:

63. § (1) *Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.*

(2) *A házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell*

a) az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,

b) az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,

c) a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

(3) *Amennyiben a házi segítségnyújtás során szakápolási feladatok ellátása válik szükségessé, a házi segítségnyújtást végző személy kezdeményezi az otthonápolási szolgálat keretében történő ellátást.*

(4) *Házi segítségnyújtás igénybevételét megelőzően - a 68/A. § (4) bekezdése, valamint a (8) bekezdés szerinti kivétellel - vizsgálni kell a gondozási szükségletet. A szolgáltatás iránti kérelem alapján az intézményvezető, ennek hiányában a jegyző kezdeményezi az igénylő gondozási szükségletének vizsgálatát.*

(5) *A gondozási szükséglet vizsgálata céljából külön jogszabályban megjelölt szakértői bizottság működik.*

(6) *A szakértői bizottság a gondozási szükségletet külön jogszabályban meghatározottak szerint megvizsgálja és kötelező erejű szakvéleményt ad a napi gondozási szükséglet mértékéről.*

(7) A házi segítségnyújtást a szakvéleményben meghatározott napi gondozási szükségletnek megfelelő időtartamban, de legfeljebb napi 4 órában kell nyújtani. Ha a gondozási szükséglet a napi 4 órát meghaladja, a szolgáltatást igénylőt az intézményvezető tájékoztatja a bentlakásos intézményi ellátás igénybevételének lehetőségéről.

(8) Ha a szolgáltatást igénylő személy egészségi állapota vagy személyes körülményei a szolgáltatás átmeneti jellegű vagy halaszthatatlan biztosítását teszik szükségessé, a házi segítségnyújtás az intézményvezető döntése alapján legfeljebb három hónapos időtartamra a gondozási szükséglet vizsgálata nélkül is nyújtható. Amennyiben a gondozás három hónapot meghaladóan is indokolt, a gondozási szükséglet vizsgálatát a (4) bekezdés szerint kezdeményezni kell.

(9) A települési önkormányzat a 86. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti feladata keretében az e § szerint megállapított gondozási szükséglettel rendelkező, házi segítségnyújtást igénylő személyek ellátásáról köteles gondoskodni.

Helyzetkép:

A kerület lakosai, így az ellátottak átlag életkora (75-85 év) növekszik. Ez maga után vonja, hogy egyre súlyosabb problémákkal keresik meg a szolgáltatást, valamint hogy magas azok száma, akik napi többszöri ellátást igényelnek. A Gondozási Csoportok a házi segítségnyújtást 32 gondozónóval. Jellemzően heti 3-szor 1-4 óra gondozást vesz igénybe egy-egy gondozott. Az ellátottak fele egyedül él, vagy mozgásában korlátozott, fekvőbeteg. Ezekben az esetekben a gondozónő a családot is pótolja az idős számára. A feladat ellátásának technikai nehézsége a kerületet jellemző, nagy, tömegközlekedéssel nem bejárható távolságok.

Fontos tényező, hogy a gondozottak között magas a középkorúak aránya, akik nem az időskori problémákból adódóan igénylik az ellátást, hanem egyéb, súlyos betegségek következtében.

A gondozónők között a szakképzettek aránya (93,75%) jó az országos átlaghoz, illetve a törvényi előírásokhoz képest. A képzetlenek szakképesítése folyamatban van. Alapképzésben a nem gondozási tevékenységet ellátó alkalmazottak is részesültek. A nehéz munka, illetve a körülmények ellenére, a fluktuáció gyakorlatilag nem ismert, csak nyugdíjba vonuláskor jelentkezik.

A Sztv. 2008. évi változása az ellátáshoz való hozzájutás folyamatát meghosszabbította, bonyolultabbá tette. Az ellátás igénybevételét a gondozási szükséglet vizsgálata előzi meg. Ez 2010. augusztus 17-étől megváltozik: a gondozási szükséglet vizsgálata az intézményvezető feladata, így az eljárás időtartama lerövidül.

A törvényváltozás ismét bevezette a maximum 4 órás gondozási lehetőséget. Aki ennél több gondozásra szorul, annak az intézmény javasolja a tartós bentlakást nyújtó intézmény igénybevételének lehetőségét. Ha ezzel az idősök nem szeretnének élni, akkor is maximum a négy órás ellátásra van lehetőség.

Feladatok:

Az ellátottak száma, illetve a gondozási igény létszámbővítést igényelne, valamint megoldást jelentene egy otthonápolási szolgálat biztosítása, illetve a gondozónők munkáját segítő gépkocsi. A munkát segítené a megfelelő – az eddigieknél szélesebb körű – szakirányú továbbképzések biztosítása (pl. pszichiátriai gondozás, fogyatékosok speciális problémáinak kezelése, a halál tényével való szembesülés, és annak feldolgozásában való segítségnyújtás), szupervízió lehetőségének megteremtése. Általában 70-80 fő körüli a tartós elhelyezésre várók száma a kerületben, akik komoly terhet rónak a gondozói hálózatra. Mindezt megerősíti az a jogszabályváltozás, miszerint ha egy ellátott gondozási szükséglete a napi 4 órát

meghaladja, a feladatot ellátó intézménynek fel kell hívnia az ellátott figyelmét a tartós bentlakást nyújtó intézményre, mint lehetőségre. Valamint, hogy a 4 órát meghaladó gondozási szükséglet esetén is csak maximum 4 órányi ellátás után jogosult az önkormányzat a normatív állami támogatásra.

A szolgálat folyamatos célja az együttműködés megerősítése a kerület civil szervezeteivel, illetve ellátórendszerrel, valamint a meglévő kapcsolatok ápolása.

A gondozási díj a rászoruló idős emberek számára magas, így általában nem azt a mennyiségű gondozást veszik igénybe, amit egészségi állapotuk, mentális, szociális helyzetük igényelne, hanem ennél kevesebbet. – A térítési díjak csökkentéséről egyedi ügyekben a polgármesternek van jogosultsága dönten. Az ilyen irányú igények száma 2008-ban ugrásszerűen megnőtt, de a helyzet azóta „normalizálódott”.

Adatok: - étkezés és házi segítségnyújtás

41. sz. táblázat: ellátást igénybevevők száma

Időpont Év	étkeztetésben részesül /fő	házi segítség- nyújtásban részesül /fő	étkeztetésben és házi segítségnyúj- tásban részesül /fő	ellátottak összesen /fő	Változás előző évhez
1994	681	54	155	890	
1995	710	56	194	960	+70
1996	892	54	154	1100	+140
1997	874	62	176	1112	+12
1998	894	60	146	1100	-12
1999	741	65	101	907	-193
2000	670	73	100	843	-64
2001	672	73	69	814	-29
2002	637	87	63	787	-27
2003	606	95	71	772	-15
2004	652	91	78	821	+49
2005	644	114	73	831	+ 10
2006	598	111	67	776	- 55
2007	651	117	67	835	+59
2008	691	109	59	859	+24
2009	629	99	54	782	-77
2010. I. félév	558	108	57	723	-59

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

42. sz. táblázat: Alapellátás: szociális étkezés + házi segítségnyújtás + étkezés és házi segítségnyújtás

ellátottak neme		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
FÉRFI	0-5 éves	1	2	2	2	2	0	0	3	0	1	1	1	1	1	4	
	6-14 éves	2	4	4	7	9	1	2	2	3	3	6	2	3	4	4	
	15-18 éves	0	4	7	3	1	2	1	2	6	6	3	3	5	6	3	
	19-39 éves	18	30	25	17	9	3	8	10	12	19	13	17	21	30	30	
	40-59 éves	64	82	76	77	56	42	59	52	56	65	48	45	75	78	89	

	60-69 éves	65	69	87	94	56	59	55	56	54	66	82	91	81	87	86	8
	70-79 éves	92	124	100	103	102	104	99	86	75	68	76	65	79	70	68	4
	80-x éves	93	92	85	77	85	95	70	70	60	63	73	68	63	68	51	4
	együtt	335	407	386	380	320	306	294	281	266	291	302	292	328	344	335	29
Nő	0-5 éves	2	1	1	3	3	3	2	2	3	3	0	1	1	3	3	
	6-14 éves	2	5	2	7	3	4	6	6	5	8	4	1	1	7	5	
	15-18 éves	2	7	4	2	2	2	4	6	6	7	6	4	0	5	6	11
	19-39 éves	14	31	30	33	21	23	15	14	14	29	30	28	33	24	29	2
	40-59 éves	94	81	94	113	89	55	59	58	61	74	77	78	95	86	84	7
	60-69 éves	106	157	138	132	118	93	102	103	117	119	118	96	105	106	91	90
	70-79 éves	209	210	219	207	213	202	175	175	157	140	145	119	131	147	106	8
	80-x éves	196	201	238	223	140	155	157	142	143	150	149	157	141	137	123	13
	együtt	625	693	726	720	589	537	520	506	506	530	529	484	507	515	447	42
összesen		960	1100	1112	1100	909	843	814	787	772	821	831	776	835	859	782	72

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Az adatok alapján az igénybevevők száma folyamatosan csökken 1998 óta, kivéve a 2007-2008-as időszakot. A csökkenés okaként elmondható volt, hogy a korábbi években a gondozottak jelentős számát munkanélküliek és családjuk tette ki. A munkaerőpiacra való visszakerüléssel számuk a gondozottak között csökkent. Több esetben volt hallható indoknak, az ellátás lemondása esetén a magas ár. 2006 – 2007 között a személyi térítési díjak nem változtak, 2007-ről 2008-ra olyan szinten módosultak, amit a térítési díj - számítási jogszabályok megköveteltek. A fizetendő díjak egy-egy személy esetében így is emelkedtek, a jövedelme változásának függvényében, azonban ez mégis kisebb növekedés, mintha a személyi térítési díjakat megalapozó díjtáblázat számai is növekednének. Ez a kedvező változás azt eredményezte, hogy kevesebb az ellátás lemondása, a költség indoklásával.

A 2006. évi 14 kérelemhez képest 2008-ban 80-an nyújtottak be kérelmet. Ez két okra vezethető vissza: az étkezés és nappali ellátás esetében a minimális térítési díj bevezetése; valamint a nyugdíjak relatív értékének csökkenése a magas infláció következtében. A lakásfenntartási költségek, valamint a mindennapos szükségletek minimális szintjének biztosítása olyan anyagi teher jelent, mely a térítési díj arányát megnöveli a fennmaradó jövedelemhez viszonyítva. Ezt követően 2009-ben 42-re csökkent a kérelmek száma, 2010 első félévében pedig 25-en nyújtottak be kérelmet. A csökkenés oka elsősorban, az, hogy az önkormányzat nem emelte a díjakat.

4.3.3. Családsegítés

– a Szoc. tv. 64.§-a alapján:

Fogalom:

64. § (1) A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

(2) A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a gyermekjóléti szolgálat, a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, a társadalmi szervezetek, egyházak és magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást.

(3) A (2) bekezdés szerint kapott jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés (4) bekezdésben megjelölt céljáról, tartalmáról.

(4) A családsegítés keretében biztosítani kell

- a) a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- b) az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzübeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- c) a család gondozását, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- d) közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezését,
- e) a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossggal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- f) a családokon belüli kapcsolaterősítést szolgáló közösségépítő, családterápiás, konfliktuskezelő mediációs programokat és szolgáltatásokat, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

(5) A családsegítés keretében végzett tevékenységnek - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira. Kiskorú személyre a családsegítés akkor terjedhet ki, ha

- a) a kiskorú családtagjának ellátása a családsegítés keretében indult, és
- b) a kiskorú érdekei - a gyermekjóléti szolgáltatás igénybevétele nélkül - e szolgáltatás keretében is megfelelően biztosíthatók.

Helyzetkép és adatok:

A megcélzott csoportok jellemzői

A Családsegítő Szolgálat minden XVI. kerületben élő egyén, család, közösség számára nyitott, szolgáltatásai állampolgári jogon, önkéntes alapon vehetők igénybe.

A klienskörre jellemző a hátrányos szociális helyzet, sok a közüzemi díjhátralékkal rendelkező, nehéz anyagi helyzetben lévő család, s nagy számban keresik meg a Szolgálatot állásskereső munkanélküliek.

A tanácsadásokat (jogi, pszichológiai, mentálhigiénés) igénybevevők esetében kevésbé jellemző a rossz anyagi helyzet.

A szolgáltatás helyi sajátosságai

A szolgáltatások alapvetően önkéntes alapon vehetők igénybe, s természetesen minden program, szolgáltatás, klub, csoport térítésmentes. Mégis az a tendencia, hogy egyre inkább jellemzővé válik a „hivatal jellegű” (kötelezően előírt) tevékenység, amelynél már nem a belső motiváció (igény), hanem a szükségesség (együttműködési kötelezettség) az oka a kialakult kapcsolatnak.

Ilyen - már kevésbé „önkéntes alapú” - együttműködés az adósságkezelési tanácsadás és az aktív korú tartós munkanélküliekkel, állásskeresőkkal kapcsolatos helyi rendeletben szabályozott tevékenység.

A prevenciót szolgálják az önállóan (pl. Film klub), vagy a Gyermekjóléti Központtal közösen szervezett klubok és csoportok (pl. Állásskereső klub, Mama-baba klub).

Szintén közös szervezésűek a nyári szünidei programok (pl. családi tábor, heti gyermekprogramok).

A szolgáltatás szükségességének oka

A Családsegítő Szolgálat működését a Sztv. szabályozza.

A lakosok többsége információ-hiányban szenved, nincs tisztában azzal, hogy adott probléma esetén milyen támogatási lehetőségeket igényelhet. Bár csak rövid ideig volt külön megnevezett feladat az Sztv.-ben a szociális információs szolgáltatás, az információnyújtás biztosítását a szolgálat továbbra is fontos feladatnak tartja.

A krízismegelőzést, illetve a **krízishelyzetek megszüntetését** szolgálják a különféle csoportprogramok, tanácsadások, egyéni esetkezelés és a társintézményekkel való együttműködés.

Az **adósságcsökkentési támogatás** segítségével a nagyobb összegű hátralékok kifizetése is reális lehetőség. A helyi rendelet alapján a támogatás feltétele a Családsegítő adósságkezelési tanácsadójával való együttműködés. Az eladósodott háztartások teher-mentesítése miatt szükséges és indokolt a tevékenység.

A hosszabb ideje **állást keresők** pszichés állapota és sokszor kilátástalan helyzete szükségessé teszi a segítő szakemberrel való együttműködést, ami szintén speciális feladat.

Együttműködési pontok az egyéb ellátási formákat biztosító intézményekkel

A Szolgálat kliensei érdekében, más intézmények mellett, kiemelten működik együtt a **Területi Szociális Szolgálattal** (étkeztetés, házi segítségnyújtás stb. miatt), a kerületi **Munkaügyi Kirendeltséggel** (az álláskeresők érdekében), a **közütemi szervekkel, szolgáltatókkal** (adósságkezelő tevékenység kapcsán) és a **Szociális és Gyermekvédelmi Irodával** (aktív korú tartós munkanélküliekkel való együttműködés, az adósságkezelési szolgáltatás és a pénzübeli és természetbeni támogatásokkal kapcsolatos ügyintézés miatt).

Speciális szolgáltatások:

Díjhátralékkal küzdők: lásd : 4.2.5. fejezet

Aktív korú munkanélküliekkel kapcsolatos tevékenység: lásd: 4.1.2. fejezet

2009-ben a Családsegítő aktív korú munkanélküliekkel kapcsolatos tevékenysége az „Út a munkához” program miatt átalakult. Egyrészt a RÁT-os (rendelkezésre állási támogatás miatti) átminősítések következtében az együttműködésre kötelezettek száma jelentősen csökkent, másrészt változtak az aktív korúak ellátására vonatkozó jogosultsági feltételek is, miszerint csak az 55 év felettekkel, és azokkal a 14 év alatti gyermeket egyedül nevelő szülőkkel kell szerződéses kapcsolatot kialakítani, akik a gyermek napközbeni ellátását csak otthon képesek biztosítani (az egészségkárosodottak számára a szerződéses kapcsolat a Szolgálattal nem kötelező).

Hajléktalanok (lakhatási problémákkal küzdők) ellátása: lásd: 4. 3.8 és 4. 3. 9. fejezet

A Szolgálat az alapellátás keretén belül információval, krízisélelmiszer csomaggal, ruhaadománnyal, illetve ügyintézéssel (pl. iratpótlás, szálláskeresés) segíti a támogatást igénylő hajléktalanokat, de a hajléktalanok ellátása *nem* feladata a szolgálatnak.

Hátrányos helyzetben levők:

A Családsegítő Szolgálat szakemberei információnyújtással, tanácsadással segítik a kábítószer problémával küzdőket, szenvedélybetegeket, fogyatékossgal élőköt és a pszichiátriai betegeket. Ellátásuk az általános segítő szolgáltatás keretein belül történik.

Feladatok:

Az intézmény által kitűzött szakmai célok

- a területben élő lakosság szociális és mentálhigiénés problémáiban való segítségnyújtás
- a krízishelyzethez vezető okok megelőzése
- a krízishelyzet megszüntetése
- az életvezetési képesség megőrzése

Az elképzelt, elvégzésre váró feladatok az ellátással kapcsolatban (a színvonal javítása, hozzáférhetőség növelése, stb.)

A Sztv. által előírt szolgáltatások nyújtása

- szakszerű családgondozó tevékenység (annak elősegítése, hogy a kliens képessé váljon saját problémájának önálló megoldására)
- a prevenció kiemelt szerepe

Tennivalók, amelyek a célok elérését szolgálják

- a Családsegítő szolgáltatásainak szélesebb körű megismertetése a kerületi lakosokkal (ennek keretében: helyi újságokban a programok, szolgáltatások ismertetése, honlap működtetése)
- a társintézményekkel való fokozott együttműködés a kliensek érdekében
- szakmai továbbképzési lehetőségek biztosítása (képzések, tanfolyamok, műhelyek)
- szupervíziós lehetőség biztosítása, igénybevétele
- heti team és esetmegbeszélések
- mozgássérültek intézménybe való bejutásának akadálymentessé tétele (megfelelő pénzügyi forrás esetén)
- tárgyi feltételek javítása (ruharaktár-igény kielégítése)

A feladatok, kitűzött célok nem változtak, folyamatosak.

4.3.4. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

az Szoc. tv. 65/§- ai alapján:

Fogalom:

59/A. § (1) A szociális rászorultságot

b) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, esetében kell vizsgálni.

65. § (1) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtást biztosíthat

a) a házi segítségnyújtást végző szolgáltató, illetve intézmény, vagy

b) a megyei önkormányzat, a többcélú kistérségi társulás és a 86. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti önkormányzat, úgy, hogy a házi segítségnyújtást a 90. § (4) bekezdése szerinti megállapodás útján biztosítja.

(2) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás keretében biztosítani kell

a) az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,

b) a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,

c) szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

(3) A fogyatékos személyek, illetve a pszichiátriai betegek részére nyújtott jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátója együttműködik a támogató szolgáltatást, illetve a pszichiátriai betegek részére közösségi alapellátást nyújtó szolgáltatóval.

(4) A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybevétele szempontjából szociálisan rászorult

a) az egyedül élő 65 év feletti személy,

b) az egyedül élő súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, vagy

c) a kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti, illetve súlyosan fogyatékos vagy pszichiátriai beteg személy, ha egészségi állapota indokolja a szolgáltatás folyamatos biztosítását.

(5) A (4) bekezdés c) pontja szerinti esetben a háztartásban élő kiskorú személyt nem kell figyelembe venni.

(6) A súlyos fogyatékoságot a 65/C. § (5)-(7) bekezdése szerint, a pszichiátriai betegséget és az egészségi állapot miatti indokoltságot külön jogszabály szerint kell igazolni.

Helyzetkép és adatok:

2010. január 1-jétől a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás nem kötelező önkormányzati feladat. A szolgáltatás valós problémára reagál, fenntartását az Önkormányzat vezetése indokoltnak és fontosnak ítélte meg, ezért a tevékenységet nem szüntette meg, és sikeresen pályázott a működési támogatásra. A támogatást 76 készülékre kapta meg az önkormányzat, mely nem csökkentette a bérelt készülékszámot.

A 80 db készülékből jelenleg 73 készülék van a területen, amely több főt lát el (pl. házaspárok esetében), mivel egy készülékhez két nyomógombos hívási lehetőség is tartozik. Az ügyeletet 16 fő (és a koordinátor) látja el.

2010 első felében a hívások száma 53 alkalom volt, jellemzően az esti órákban, 20 és 06 óra között, valamint szombat és vasárnap, tehát amikor a házi segítségnyújtást nélkülözni kell. A hívások nagy százalékában krízis helyzet volt, amelyet minden esetben sikerült megoldani. 2010. május 1 óta az eddig ingyenes szolgáltatásért, térítési díjat fizetnek az igénybevevők, melynek legmagasabb összege napi 22.- Ft.

43. sz. táblázat: Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők

	Igénybevevők átlagos havi száma	Jelzések átlagos havi száma	Évfolyamán kikerültek száma / fő	Évfolyamán összes riasztások száma / fő	Krízis helyzet
2005. III.hó-tól	44	6	5	59	15
2006. I.félév	61	10	5	68	32
2006 teljes év	73	14	6	167	43
2007	73	16	14	187	45
2008 I. negyedév	75	9		27	12
2008. teljes év	81	10	9	117	27
2009	80	14	14	162	19
2010. I. félév	72	9	10	53	12

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Feladatok:

A 80 elérhető készülék (73 igénybevételével) elegendő arra, hogy a jelentkező igényeket kielégítsék, senkinek nem kell várólistára kerülnie. Cél a szolgáltatás minőségének további magas szintű biztosítása.

A tapasztalat az, hogy a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás igénybe vevők között sok a haláleset, ezért nagy a fluktuáció. Így a várólistán „tartózkodás” ideje nem lehet hosszú.

4.3.5. Közösségi ellátás

– a Szoc. tv. 65/A. §- a alapján:

Fogalom:

65/C. § (1) A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

(2)

(3) A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),

b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,

c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,

d) a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,

e) segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatkézségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz,

f) egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,

g) segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,

h) a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.

(4) A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásában súlyosan fogyatékos a külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy.

(6) A súlyos fogyatékoságot igazolni lehet

a) az ellátás megállapítását, illetve folyósítását igazoló határozattal vagy más okirattal,

b) az ellátás megállapításának alapjául szolgáló, a fogyatékoság fennállását igazoló szakvéleménnyel.

(7) Ha a szakvélemény a következő felülvizsgálat (ellenőrző vizsgálat) időpontját, illetve az állapot fennállásának várható idejét tartalmazza, a jogosultság eddig az időpontig áll fenn.

(3) A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás keretében a (2) bekezdés e)-f) pontjában meghatározottakon túl biztosítani kell

- a) a szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges egyes ártalomcsökkentő szolgáltatásokat,
- b) a kríziskezelést az életet veszélyeztető, a testi, szociális, kapcsolati és életvezetési rendszerben kialakult kezelhetetlen helyzetek esetére.
- (4) A szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás esetén a természetes személyazonosító adatokat nem kell megadni, a jegyző a 18. § szerinti nyilvántartásba kizárólag a szociális ellátás megállapítására, megváltoztatására és megszüntetésére vonatkozó döntést jegyzi be.

Helyzetkép és adatok:

A kerület nem rendelkezik közösségi ellátást biztosító intézménnyel. Mivel 2009. január 1-jétől nem is kötelező önkormányzati feladat a közösségi ellátás biztosítása, az önkormányzat jelenleg nem is tervezi annak megvalósítását.

A Humán Sztráda Nonprofit Kft a XVII. kerületben működtet közösségi ellátást pszichiátriai és szenvedélybetegek részére, ahol fogadja a XVI. kerületi lakosokat is.

Az ellátást 17 közösségi gondozó és egy koordinátor végzi.

Célcsoport az ellátási területen bejelentett lakcímmel rendelkező, elsősorban saját otthonában élő, nem akut veszélyeztető állapotban lévő szenvedélybeteg és pszichiátriai betegek köre.

Fő segítségnyújtási tevékenységek:

- egészségi és pszichés állapot javítása,
- meglévő készségek és képességek megtartása, javítása,
- szociális és mentális gondozás,
- egészségügyi ellátáshoz való hozzájutás segítése,
- pszichoedukáció,
- pszicho-szociális rehabilitáció.

A Humán Sztráda Kft biztosít nappali ellátást, illetve a Félút Centrum által különböző programokat.

A Péterfy Sándor Utcai Kórház XVI. kerületi Nappali Kórházában heti egy alkalommal „Zenehallgató csoportot”, receptív zeneterápiát tartanak, melyen 8-12 fő vesz részt rendszeresen.

Az ellátottak jellemzői:

XVI. kerületi lakosok közül pszichiátriai szolgáltatásra 2009. január 1-jén 34-en szerepeltek az ellátottak nyilvántartásában. Ez az adat december 31-ére 26-ra csökkent.

Addiktológiai szolgáltatásban 2009. január 1-jén 37 fő a nyilvántartott ellátott, december 31-én 54 fő.

Az ellátottak a pszichiátriai szolgáltatásban jellemzően a fiatalabb korosztályokhoz tartoznak, és nagyobb részben nők. Addiktológia esetében több a férfi, és a legnagyobb számban képviseltetett korosztály a 40-59 évesek.

Munkaerő-piaci helyzetük szerint tipikusan rokkantnyugdíjasok.

A kliensek nagy részének pszichiátriai problémája alkohol okozta mentális és viselkedési zavar következménye, mely mutatja a két szakterület szoros kapcsolatának szükségességét.

4.3.6. Támogató szolgáltatás

– a Szoc. tv. 65/C. §-ai alapján:

Fogalom:

59/A. § (1) A szociális rászorultságot

c) támogató szolgáltatás

esetében kell vizsgálni.

65/C. § (1) A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

(2)

(3) A támogató szolgáltatás feladata a fogyatékoság jellegének megfelelően különösen

a) az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése),

b) az általános egészségi állapotnak és a fogyatékoság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása,

c) információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,

d) a jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőségének biztosítása,

e) segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatkézségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz,

f) egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan,

g) segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához, valamint a családi, a közösségi, a kulturális, a szabadidős kapcsolatokban való egyenrangú részvételhez szükséges feltételek biztosítása,

h) a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.

(4) A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy.

(5) A (4) bekezdés alkalmazásában súlyosan fogyatékos a külön jogszabály szerinti fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesülő személy.

(6) A súlyos fogyatékoságot igazolni lehet

a) az ellátás megállapítását, illetve folyósítását igazoló határozattal vagy más okirattal,

b) az ellátás megállapításának alapjául szolgáló, a fogyatékoság fennállását igazoló szakvéleménnyel.

(7) Ha a szakvélemény a következő felülvizsgálat (ellenőrző vizsgálat) időpontját, illetve az állapot fennállásának várható idejét tartalmazza, a jogosultság eddig az időpontig áll fenn.

Helyzetkép és adatok:

2006 januárjától volt biztosított a támogató szolgáltatás a kerület lakosai számára, ellátási szerződés útján. A szerződést az Önkormányzat a csömöri székhelyű „Egyenlő Esélyekért!” Alapítvánnyal kötötte meg.

A szerződés felbontását kezdeményezte 2009 januárjától az Alapítvány. Ennek oka az volt, hogy a támogatás rendszere átalakult, és állami normatív támogatás helyett pályázati úton igényelhető működési támogatás. Az alapítvány a pályázaton nem nyert, ezért megszüntette a szolgáltatás működtetését.

Ugyancsak 2009 januárjától az önkormányzatnak nem kötelezően ellátandó feladata a támogató szolgáltatás. A kerület a Reménység Támogató Szolgálattal kötött egy megállapodást arra vonatkozóan, hogy az elnyert pályázat és működési engedély alapján a szervezet nyújtja a kerület lakosainak a szolgáltatást, a kerület intézményei pedig oda irányítják az érdeklődőket.

44 sz. táblázat: A támogató szolgáltatás igénybevétele a XVI. kerületben, 2007.

Ellátás		Ellátottak száma
Szállítás		45
Ebből:	fogyatékkal élő	33
	idős	12
Személyi segítő szolgálat		3
Ebből:	fogyatékkal élő	2
	idős	1
Információnyújtás		n.a.

Forrás: Egyenlő Esélyekért! Alapítvány

Feladatok:

Az ellátás lehetőségéről az információ eljuttatása minden érintetthez.

4.3.7. Utcai szociális munka

– a Szoc. tv. 65/E. §-a alapján:

Fogalom:

65/E. § (1) Az utcai szociális munka keretében biztosítani kell az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

(2) A szociál- és családpolitikáért felelős miniszter pályázat útján regionális illetékességgel diszpécserközpontokat jelöl ki az utcai szociális munkát végző, külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő szervezetek közül. A kijelölés öt évre szól, amelynek leteltét követően új pályázat kiírására kerül sor.

Helyzetkép:

A Magyar Vöröskereszt 5. Régiója a XVI. kerületi Önkormányzattal kötött ellátási szerződés alapján végzi a kerület utcáin élő, lakhatással nem rendelkező személyek felkutatását, ellátását, gondozását. Az ellátáshoz és a gondozáshoz a háttérintézményt, és annak szakembereit a X. kerület Bihari utca 15. sz. alatt található Központ biztosítja.

Az utcai szolgálat munkája két fő területre osztható. Az egyik a napi gondozás, a másik az új területek, ellátandó személyek felkutatása.

Naponta gépkocsival és gyalog bejárják az érintett területeket, nagy figyelmet szentelve a parkokra és erdőkre.

A kerületben élő hajléktalan emberek a környezeti lehetőségeket kihasználva, többségében kiserdőkben telepedtek le. De kedvelt helyek a HÉV állomások, és a romos épületek környékei is. Jellemzően több éve utcán élnek, így egészségi és fizikai állapotuk nagyon leromlott. Egészségi ellátásukat hátráltatja, hogy nem rendelkeznek személyi igazolvánnyal, TAJ kártyával.

Az ellátottak közel 50 %-a rendelkezik jövedelemmel, amelyek transzferjövedelmek, nyugdíjszerű ellátások. A többiek esetében kevés a szolgálati idő valamely ellátás megszerzéséhez.

A regisztráltak szerint a férfiak és a nők aránya a következő: 2006-ban 44 férfi és 13 nő, 2007-ben 56 férfi, 21 nő., 2008-ban a 75 fő, 2009-ben a 40 fő gondozott 80%-a férfi. Kliensek szinte minden korosztályból vannak.

Az utcai szociális gondozó szolgálat szociális munkásai egy-egy új klienssel való találkozáskor azzal szembesülnek, hogy a hajléktalan személyek éppolya bizalmatlanok velük szemben, mint a lakossággal általában. A megfelelő kommunikációs technika alkalmazásával a szakemberek képesek egy hosszú folyamaton keresztül elnyerni a bizalmat, ami megalapozza azt a személyre szabott segítő munkát, melyben első lépésként az alapfokú fizikai szükségletek kielégítésére, és az iratbeszerzésre irányuló segítségnyújtást fogadják el a hajléktalan személyek. Ezt követően, a megfelelő kapcsolat kialakításával kerülhet sor a többi segítségnyújtásra, mint az intézménybe juttatás (akár nappali, akár szállást nyújtó ellátást biztosító intézményről legyen szó), egészségügyi intézmény igénybevétele, munkahelykeresés, szálás, albérletkeresés.

Az utcai munka alapot ad ahhoz, hogy a szállóra való bejutást követően tovább folytatódhasson a folyamat a társadalomba való reintegráció felé.

A mindennapi munka során legjellemzőbb segítségnyújtási formák a szálláshely / munkahelykeresés, iratpótlás, kórházi elhelyezés, nyugdíjszerű ellátás intézése.

Feladatok:

Cél a Vöröskereszttel való együttműködés fenntartása a jövőben is, mivel egy jól működő, eredményes szolgáltatás valósult így meg a kerületben.

4.3.8. nappali ellátás

– a Szoc. tv. 65/F.§-á alapján:

Fogalom:

65/F. § (1) A nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

a) tizenhatalcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,

b) tizenhatalcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,

c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

(2) Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akire nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy ápolási díjban részesül.

(3) A fenntartó a 92/B. § (1) bekezdésének c) pontja szerinti szakmai programban meghatározhatja, hogy az intézmény az (1) bekezdésben meghatározottak közül melyik ellátotti csoportokat látja el. Ez a rendelkezés nem érinti a 86. § (2) bekezdésének b)-d) pontja szerinti önkormányzatok ellátási kötelezettségét.

(4) A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosított, Gyvt. szerinti gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni a nappali intézményben ellátott fogyatékos gyermekek ellátása során nyújtott étkeztetésre.

Az idősök klubja

– a Szoc. tv. 65/F.§ (1) a) pontja alapján

Helyzetkép:

A klubok túlterheltek. A problémát nem kezelte az, hogy a 170 férőhelyet 200-ra bővítette az Önkormányzat, mert ez csak racionalizálást, az engedélyezett férőhelyek számának növelését jelentette, nem pedig a terület tényleges növelését.

Két kerületrészben (Sashalom, Árpádföld) egyáltalán nem érhető el a szolgáltatás. Az Érsekújvár u.-i klubot (a szociális konyha mellett), gyakorlatilag a kényszer és a szükségletek hozták létre, azonban a szükséges szolgáltatások itt helyben nem biztosítottak, csak ha egy másik klubban veszik igénybe. A klubok különféle szolgáltatásokat biztosítanak, (fodrász, pedikűr, gyógytorna, fényterápia, jogi tanácsadás, gyógytorna), illetve szerveznek szűrési programokat. Egyes programjaikat, mint például az idősök világnapja, nemcsak a klubtagoknak, hanem a kerület minden idős lakosának meghirdetik – ez nagyon igényelt szolgáltatás -, így egyfajta közösségi munkát is ellátnak. A klubtagok rendelkezésére állnak sajtótermékek, könyvtár, illetve szabadidős elektronikai berendezések, internet-lehetőség, a szabadidő hasznos eltöltése érdekében, ezen kívül előadások, kirándulások, múzeumlátogatások, ünnepekhez kötődő megemlékezések teszik színesebbé a klubtagok életét.

Adatok:

45. sz. táblázat: Nappali ellátás (idősök) férőhelye és kihasználtsága

Időpont Év	kihasználtság				Betöltött férőhelyszám össz.	Engedélyezett férőhely szám össz.
	Veres P.u	János utca	Vidámvásár u.	Ersekújvár utca		
1995	59	66	66	60	251	150
1996	67	65	62	53	247	150
1997	61	60	61	54	236	150
1998	66	58	60	52	236	170
1999	62	62	60	52	236	170
2000	69	62	49	48	228	170
2001	65	62	49	49	225	170
2002	57	64	53	46	220	170
2003	58	69	52	43	222	170
2004	60	80	46	44	230	170
2005	55	87	56	42	240	170
2006	55	86	46	43	230	170
2007	56	77	46	42	221	200
2008	57	73	46	43	219	200
2009	55	73	53	35	216	200
2010	53	73	51	34	200	200

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Feladatok:

Fontos lenne a már működő gondozási csoportok bővítése, valamint újak létesítése, hogy a terület minden részében helyben elérhető legyen a szolgáltatás, és ne kelljen az időseknek átutazni a területen. A munkatársak leterheltségét bizonyos feladatoknál csökkenthetné az önkéntesek bevonása a munkába.

A Koncepció 2006. évi felülvizsgálatánál megfogalmazódott, hogy a „többi kerületi, nem önkormányzati szervezésű nyugdíjas klubokkal a kapcsolatfelvétel megkönnyítené a munka felosztását”. A gyakorlat azt mutatja, hogy ezek a klubok alkalomszerűek, valódi klubként működnek, és nem mindennapos elfoglaltságra adnak lehetőséget. Így tehát az önkormányzati intézmény által végzett feladatot maximum kiegészíteni tudják, de valódi alternatívát nem tudnak ajánlani.

A fogyatékosok nappali intézménye

– a Szoc. tv. 65/F.§ (1) c) pontja alapján

Helyzetkép és adatok:

A területben egy egyedi helyzet alakult ki a fogyatékos-ellátás területén:

Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona (ÉNO): a területben működő ellátási forma, de egészen 2008. augusztus 29-éig nem szociális intézményként, hanem a Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola, Nappali ellátó, és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, mint közoktatási intézmény egyik egységeként.

Ez a korábbi struktúra ellentmondásokat is tartalmazott: A Közoktatási Törvény nem ad lehetőséget ilyen típusú intézmény működtetésére. E mellett a szociális ágazatba tartozó ellátási forma más működési elveket kíván, mint az oktatási intézmények.

Ezt felismerve az Önkormányzat 2008 júniusában döntött az intézmények átszervezéséről, és ez által a Területi Szociális Szolgálatához csatolta az ÉNO-t. A Területi Szociális Szolgálat eddig is szociális feladatokat látott el (étkeztetés, házi segítségnyújtása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, és nappali ellátás idősek részére), valamint a Göllesz Iskolának az a telephelye, ami ellátta az ÉNO feladatát, megegyezik a T. Sz. Sz. egyik telephelyével. Így az ellátottak számára a változás nem megterhelő, csak technikai változással jár.

A működés eddigi tapasztalata alapján az igénybevevők szülői tartottak a változástól, de összességében elégedettek. Érzékelik a szakmai munka eredményességét, a tárgyi körülmények béli pozitív változásokat, valamint azt a tény, hogy kétféle jogi szabályozás, és a nappali ellátásnak az idősek nappali ellátásához igazított szabályozása következtében a fizetendő térítési díj csökkent.

46. sz. táblázat: Nappali ellátás (értelmi fogyatékosok) férőhelye és kihasználtsága

Időpont Év	Betöltött férőhelyszám	Engedélyezett férőhely szám
2008	27	30
2009	27	30
2010	27	30

Forrás: Területi Szociális Szolgálat

Fogyatékosoknak lehetőséget nyújt még a Rehab XVI. **Foglalkoztató** és Szolgáltató Kft, amely két telephelyen foglalkoztat megváltozott munkaképességűeket.

A Kft szakmai szempontból fontosnak tartja rehabilitációs foglalkoztatás keretében új betanított szakmák elsajátítását, igazodva az újonnan kialakuló munkákhoz, igényekhez. Megváltozott munkaképességűek számára egyéb munkavégzési lehetőség kerületen kívüli intézményekben található. Például: Csömör Összefogás Ipari Szövetkezet (itt több kerületi lakos talált munkalehetőséget), Főkefe Ipari KFT, ERFŐ Ipari KFT.

A fogyatékból adódó problémák, nehézségek kezelése nemcsak szociális vagy egészségügyi feladat, hanem társadalmi kérdés. Nem korlátozódhat az önkormányzatok szintjére, hanem kormányzati szintű feladatokat teremt, az önkormányzatok részéről pedig szoros együttműködést kíván a civil szervezetekkel.

A Rehab Kft tevékenységére nagy igény mutatkozik (még más kerületek lakói is szívesen igénybe vennék). A normatív támogatások rendszere évek óta egyre kevesebb támogatást nyújt, nemcsak reálértékben, hanem számszerűsítve is. A támogatási rendszer átalakult, mely folyamat vége az, hogy a foglalkoztatásra igénybe vehető támogatás csak valamely intézményi keretek között nyújtott foglalkoztatásra vehető igénybe.

Feladatok:

Az ÉNO tényleges beintegrálásával a szociális ágazatba, rendeződött a helyzet. Az ellátás színvonalának további megtartása, az ellátottak helyzetének, érdekeinek sérelme nélkül, valamint az ÉNO-n belüli lehetőségek növelése, igényekre való reagálás.

A pszichiátriai betegek illetve szenvedélybetegek nappali intézménye

– a Szoc. tv. 65/F.§ (1) b) pontja alapján

Helyzetkép:

Szenvedélybetegek nappali intézménye a kerületben nem található. Szenvedélybetegekkel az addiktológiai gondozó, mint egészségügyi intézmény foglalkozik.

A pszichiátriai betegek nappali intézménye

– az Szoc. tv. 79/A.§-a alapján:

Helyzetkép:

Pszichiátriai betegek számára nappali ellátást a kerületben a Péterfy Sándor Utcai Kórház – rendelőintézet és Baleseti Központ Nappali Kórháza nyújt, a XVI. kerületi Önkormányzat és Szakrendelője támogatásával, a Szakrendelővel való szerződéskötés alapján. Az Önkormányzat a Szakrendelőt 2003-ban vette át az egészségügyi szakellátást a Péterfy Sándor Utcai Kórháztól. A Nappali Kórház átvételére ekkor nem került sor. Annak finanszírozása a homogén betegcsoportok (HBCS) alapján történik, ami nem illeszthető be a járóbeteg-ellátás finanszírozási rendszerébe.

A nappali melegedő

– a Szoc. tv. 65/F.§ (1) bekezdése alapján

Helyzetkép:

Nappali melegedőt – valamint népkonyha szolgáltatását – a Magyar Vöröskereszt 5. régióközpontjával kötött szerződés alapján ellátott feladat. A XVI. kerületterületén élő hajléktalanok számára elérhető intézmény a Vöröskereszt X. ker. Bihari úti központja. Az intézményről való tájékoztatást szintén e szerződés alapján az utcai szociális munkások végzik.

4.4. Szociális szolgáltatások – szakosított ellátási formák

Az Szoc. tv. 57. § (2) és 66. § -a szerint:

57. § (2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

a) az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,

b) a rehabilitációs intézmény,

c) a lakóotthon (a továbbiakban a)-c) pont együtt: tartós bentlakásos intézmény),

d) az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (a továbbiakban a)-d) pont együtt: bentlakásos intézmény),

e)

f) az egyéb speciális szociális intézmény
nyújtja.

66. § (1) Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt a rászorult személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában kell gondozni.

(2) A szakosított ellátási formákat igénybe vevő személyek ellátásáról, az állapotuk változásáról, valamint a részükre biztosított gondozási, terápiás, valamint ápolási, illetve egyéb szolgáltatások tartalmáról - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - gondozási tervet kell készíteni.

4.4. 1. Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

- az Szoc. tv. 80.§-a alapján:

Fogalom:

80. § (1) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények - a hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása kivételével - ideiglenes jelleggel legfeljebb egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosítanak.

(2) Az átmeneti elhelyezés különös méltánylást érdemlő esetben az intézmény orvosa szakvéleményének figyelembevételével egy alkalommal, egy évvel meghosszabbítható.

(3) Az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények típusai:

a) időskorúak gondozóháza;

b) fogyatékos személyek gondozóháza;

c) pszichiátriai betegek átmeneti otthona;

d) szenvedélybetegek átmeneti otthona;

e) éjjeli menedékhely;

f) hajléktalan személyek átmeneti szállása;

g) bázis-szállás.

időskorúak gondozóháza

-az Szoc. tv. 82.§-a alapján:

Fogalom:

82. § Az idősek gondozóházába azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Helyzetkép:

2010. július 1-jétől elérhető a kerületi lakosok számára az idősek átmeneti ellátása, az Újpesti Önkormányzattal kötött megállapodás alapján. A szerződéskötéssel az Önkormányzat nemcsak jogszabályi kötelezettséget, és egy a koncepcióban vállalt feladatot teljesített, hanem egy az ellátórendszerben való ürt töltött be.

fogyatékosok gondozóháza

- az Szoc. tv. 83.§-a alapján:

Fogalom:

83. § A fogyatékosok gondozóházában azok a fogyatékos személyek helyezhetők el, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

Helyzetkép:

A kerületben nem biztosított ellátási forma. Feladat az ellátás biztosítási lehetőségeinek feltárása, és a legoptimálisabb mód megtalálásával az ellátás biztosítása.

pszichiátriai betegek átmeneti otthona

- az Szoc. tv. 83/A.§-a alapján:

Fogalom:

83/A. § A pszichiátriai betegek átmeneti otthonában az a pszichiátriai beteg helyezhető el, akinek ellátása átmenetileg más intézményben vagy a családjában nem oldható meg, viszont tartós bentlakásos intézményi elhelyezése vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelése nem indokolt.

Helyzetkép:

A kerületben nem biztosított ellátási forma. Feladat az ellátás biztosítási lehetőségeinek feltárása, és a legoptimálisabb mód megtalálásával az ellátás biztosítása.

szenvedélybetegek átmeneti otthona

- az Szoc. tv. 83/B.§-a alapján:

Fogalom:

83/B. § A szenvedélybetegek átmeneti otthonában az a személy helyezhető el, akinél szakorvosi (addiktológus, pszichiáter) szakvélemény alapján szenvedélybetegség került megállapításra, és ellátása átmeneti jelleggel családjában vagy lakóköznyezetében nem oldható meg.

Helyzetkép:

A kerületben nem biztosított ellátási forma. Feladat az ellátás biztosítási lehetőségeinek feltárása, és a legoptimálisabb mód megtalálásával az ellátás biztosítása.

4.5. Egyéb, önként vállalt szociális szolgáltatás

4.5. 1. Nyugdíjasok segítő szolgálata

Fogalom:

- (1) *A nyugdíjasok segítő szolgálata szolgáltatásai nyugdíjasok számára nyújthatók.*
- (2) *A nyugdíjasok segítő szolgálata*
  - a) *biztosítja a háztartásban nyújtott, szakembert nem igénylő kisebb javítási munkák elvégzését,*
  - b) *biztosítja a házi gondozó szolgálat és a támogató szolgálat feladatkörébe nem tartozó otthoni segítségnyújtást,*
  - c) *szakembert igénylő javítási munka esetén tájékoztatást ad megfelelő referenciával rendelkező szakemberekről,*
  - d) *kapcsolatot tart a Budapest Főváros XVI. kerület Közhasznú Szolgáltató Szervezettel, szükség esetén megrendeli a munkát,*
  - e) *szállító szolgáltatást nyújt, elsősorban egészségügyi ellátás igénybevételéhez.*
- (3) *A szolgáltatást az erre a célra használt telefonszámon (kék szám), vagy az intézmény munkatársai felé való szóbeli jelzéssel lehet igényelni. A szolgáltatás biztosításáról a szolgáltatást nyújtó intézmény vezetője, vagy az általa megbízott személy dönt.*

Helyzetkép és adatok:

2007 szeptemberében kezdte meg működését a Szolgálat. 2009 márciusától a mozgásukban kissé korlátozott idős emberek orvoshoz illetve szakrendelésre szállításával bővült a szolgáltatás.

A szolgáltatásról a kezdetekkor minden létező fórumon tájékoztattuk az időseket. Azóta a megcélzott csoport tud a szolgáltatásról, és egyre nagyobb körben veszik igénybe.

A működéshez szükséges feltételek:

Személyi feltételek:

Jelenleg négy fő látja el a feladatot. Egy fő végzi a szervező, koordináló munkát napi 4 órás elfoglaltsággal, két fő a helyszíni munkákat látja el, egy fő végzi a betegszállítást.

Tárgyi feltételek:

A Szolgálat ellátásához biztosított egy kék számmal, kerületből éjjel nappal hívható üzenetrögzítővel is ellátott telefon.

Helyszíni javítási munkákhoz az alapvető felszerelések. Különböző kézi szerszámok, elektromos kisgépek /pl. fűnyíró, fűrészgép./

A Szolgálat tevékenysége:

Az első évben 386 (2009: 1 000 fő, ebből 600 nem először) kerületi nyugdíjas kért segítséget a Szolgálattól. Az igénybevevők jellemzően 70 év feletti (2009-ben 80 év feletti) egyedülálló nők. A kisebb javítási munkák (karnis felszerelés, vízcsapjavítás, zárcsere, csengő felszerelése, villanykörte csere, szekrényajtó beállítása) mellett már ekkor is nagy igény mutatkozott az évszakhoz kötődő kerti munkák iránt (gallyazás, fűnyírás, lomtalanítás, gyümölcszedés, utcai vízelvezető ároktisztítás).

A szakembert igénylő munkák elvégzéséhez a kerületi Ipartestület megbízható vállalkozókat ajánl, korrekt áron, kiszállási díj nélkül. Ezért ez a „közvetítő” szolgáltatás igen népszerű (első évben 160 igény), elsősorban kőműves, vízvezeték-, gáz-, redőny- és Tv szerelő, szakmákban, illetve csatorna, varrógép javítási igény is előfordult.

2009-ben indult szállítási szolgáltatásra olyan magas a kereslet, hogy az igényeket nem mindig tudják azonnal teljesíteni.

A Szolgálat munkájában gondot jelent a nagyra nőtt fák kivágása az engedélyezés kérdése, illetve a magas költség miatt. Hasonló probléma az elhanyagolt kert rendbetétele,

ami már a Segítő Szolgálat kapacitását meghaladja, a nyugdíjas viszont nem tudja anyagilag fedezni a költségeit.

A szolgáltatás a hozzá fűzött reményeket beváltotta: alacsony költségszinttel magas számú nyugdíjasnak tud olyan segítséget nyújtani, ami az ő egészségi állapotuk, koruk eredményezte helyzetben számukra nagy problémát okoz. Az életminőség javítását célzó, hétköznapi problémákat orvosló szolgáltatás eredményes, hatásos és hatékony. Az elsődleges célok teljesülése mellett másodlagos eredmény, hogy az ellátásokra rászorulóknak egy olyan csoportja is az intézmény látókörébe került, akik azokat nem vették igénybe.

Feladatok:

Az eddigi visszajelzések és tapasztalatok azt igazolják, hogy a Nyugdíjasok Segítő Szolgálata munkáját a kerület nyugdíjasai szívesen fogadják, többségben elégedettek és jó szívvel veszik a törődést, bizonyítja ezt néhány köszönő e-mail, vagy a rögzítőn hátrahagyott köszönetek.

A továbbiakban az igények növekedésével megfontolandó a szolgálat bővítése.

4.6. Hiányos vagy hiányzó ellátások, ellátási formák – végrehajtás, teendők, tervek

Az Szoc. tv. alapján a Budapest Főváros XVI. ker. Önkormányzat ellátási kötelezettségéből az alábbi ellátási forma hiányzik:

- Szenvedélybetegek nappali intézménye *(lásd: 4.3.8. fejezet)*
- Pszichiátriai betegek nappali intézménye *(lásd: 4.3.8. fejezet)*
- Fogyatékos személyek gondozóháza *(lásd: 4.4.1. fejezet)*
- Pszichiátriai betegek átmeneti otthona *(lásd: 4.4.1. fejezet)*
- Szenvedélybetegek átmeneti otthona *(lásd: 4.4.1. fejezet)*

Az Önkormányzat biztosítani szeretné ezeket az ellátásokat, a lehetőségek feltárása folyamatos ennek érdekében. A közösségi pszichiátriai ellátás 2009. január 1-jétől nem kötelező önkormányzati feladat, így nem ennek a megvalósítására törekszik elsősorban az önkormányzat.

Az ellátórendszerben nagy előrelépést jelent immár az idősök gondozóházának, mint átmeneti ellátási formának a biztosítása.

V. EGYES CSOPORTOK SAJÁTOS PROBLÉMÁIHOZ KAPCSOLÓDÓ SPECIÁLIS ELLÁTÁSI FORMÁK, ILYEN ELLÁTÁSOK KIALAKÍTÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE

Díjhátralékkal küzdők

Az adósságkezelő tevékenység során a Szolgálat vizsgálja a hátralék keletkezésének okait. Megoldást keres a problémára külső és belső erőforrások figyelembevételével, segít az ügyintézésben, figyelemmel kíséri kliensei további életvitelét. A gazdálkodási szokások racionalizálásában, munkakeresésben együttműködik klienseivel.

Munkatársai pályázatokat adnak be a HÁLÓZAT - Budapesti Díjfizetőkért és Díjhátralékosokért Alapítványnak, s támogatást próbálnak szerezni a HÉRA Alapítványtól hátralékos klienseiknek.

A hátralékos helyzet kezelését segíti az *adósságkezelési szolgáltatásról* szóló helyi rendelet, amelynek segítségével nagyobb összegű tartozások kiegyenlítésére is van lehetőség. A szolgálat feladata a Szociális Irodával együttműködve a hátralékos kliensekkel való kapcsolatfelvétel, adósságkezelési tanácsadás, adósságcsökkentési támogatás iránti kérelmek előkészítése és beadása, a vállalt kötelezettségek teljesítésének ellenőrzése és elősegítése. A hagyományos adósságkezelési feladatok mellett felvállalt adósságkezelői tanácsadó munka miatt az adósságkezelésben érintett kliensek száma folyamatosan emelkedik.

Idősek

Az idősellátás összetett rendszerében jelenleg az alapellátások, biztosítottak (étkezés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás). Az eddigi tapasztalatok, visszajelzések szerint nagy igény mutatkozik az **átmeneti ellátás** biztosítására. Az ellátást az önkormányzat 2010. II. félévétől biztosítja. Eddigi tapasztalat szerint az érdeklődő sok, de a valódi kihasználtságból még korai tapasztalatokat levonni.

Az idősek helyzetének, problémáinak figyelemmel kísérése életre hívta a **Nyugdíjasok segítő szolgálatát** (4.5.1. fejezet), amely a mindennapos, nem gondozási teendőket igénylő otthoni problémákban nyújt segítséget, valamint szakembert igénylő munkák esetén megbízható szakembert ajánl. A szolgálat az indulást követően később, egy új tevékenységgel bővült: szállító szolgáltatást nyújt a szakorvosi rendelésekre csak segítséggel eljutni képes nyugdíjasok számára.

Hajléktalan személyek

Szociális és Gyermekvédelmi Irodán 18 olyan személy kért 2010 első félévében átmeneti segélyt, akinek állandó lakcíme „Budapest XVI. kerület”. A hajléktalanok segélyezése alapvetően fővárosi feladat Budapesten. Azonban a fent említett bejegyzett lakcím alapján, illetve amiatt, hogy a Szoc. tv. 7. § -a szerint a „települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak átmeneti segélyt, étkeztetést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.”, az önkormányzat átmeneti segélyben részesíti a kérelmezőket. A tapasztalat azonban az, hogy az ehhez kapcsolódó adat nem mérvadó, hiszen a hajléktalan személyek nagy többsége nem a kerületi lehetőséget veszi igénybe; illetve sok esetben rendelkeznek bejelentett lakcímmel, amit azonban tényleges lakhatásra nem tudnak használni; vagy a ténylegesen utcán élőhajléktalanok sokszor egyáltalán nem rendelkeznek semmilyen lakcímmel, illetve iratokkal.

A Családsegítő Szolgálat az alapellátás keretén belül információval, krízisélelmiszer csomaggal, ruhaadománnyal, illetve ügyintézéssel (pl. iratpótlás, szálláskeresés) segíti a támogatást igénylő hajléktalanokat.

A Magyar Vöröskereszt utcai szociális munkája által végzett feltáró munkája alapján korábbi adat szerint 93 hajléktalan személy élt a kerületben, akik közül 77 személy tartozott a gondozásuk alá. 2009-ben 40-re csökkent a gondozottak száma, ami azt jelenti, hogy a többi ellátott esetében a munka sikeresen végződött, a hajléktalanok kigondozása eredményes volt.

Munkanélküliek, aktív korú álláskereső

A Családsegítő Szolgálat, a Munkaügyi Ki rendeletség és a Polgármesteri Hivatal együttműködik az aktív korú tartós munkanélküliekkel folytatott munkában, számukra speciális programokat szervezve.

Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kerületi kirendeltségének nemcsak a munkahelykeresésben nyújt közvetlen segítséget, hanem programjaival segít visszakerülni a munkaerőpiacra. (Lásd: 9.2. fejezet).

Az aktív korú munkanélküliekkel való együttműködést helyi rendelet szabályozza, amely a Családsegítőt „beilleszkedést segítő program” készítésére kötelezi. Az együttműködés során a Szolgálat három szinten próbál segíteni:

- munkavállalásra irányuló programtípus
- más ellátás elősegítésére irányuló programtípus
- családi, életvezetési, kapcsolati, lelki és mentális problémák kezelésére irányuló programtípus

Elhelyezkedésük érdekében a Szolgálat álláskereső klubot működtet, ahol munkanélküli klienseik újsághirdetések alapján álláshirdetésekre jelentkezhetnek, amihez biztosítják a telefonálás lehetőségét, önéletrajzírásban segítenek, az Interneten is keresik számukra munkalehetőségeket. Az álláskereső klubba önkéntes alapon is járhatnak munkanélküliek (tehát nemcsak az együttműködésre kötelezettek). Több klubtagjuk tudott elhelyezkedni az általuk megkeresett helyi vállalkozók állásajánlata segítségével.

Gyermekek

A gyermekek ellátása inkább a gyermekvédelmi rendszerben valósul meg, de természetesen ez szorosan összekapcsolódik a szociális ellátások rendszerével.

A Gyermejjóléti Központ a Családsegítő Szolgálattal közösen szerves szabadidős és preventív programokat, valamint az általa működtetett jelzőrendszernek tagjai a szociális feladatokat ellátó intézmények.

A Napraforgó Gyermejjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat 2008. július 1-jével kibővül a Nevelési Tanácsadóval. A két intézmény összevonásának következtében az ellátottak érdekében az együttműködés közvetlenebb, gyakoribb. Ez azért fontos, mert jellemző a közös ellátotti kör.

A pénzügyi ellátások területén a Szociális és Gyermekvédelmi Iroda tevékenységének keretében egy segélyezési rendszernek tekinthetők a gyermekvédelmi illetve a szociális juttatásokat.

Fogyatékkal élők

A fogyatékosok számára **elérhető a támogató szolgáltatás**, ami ugyan már nem kötelező önkormányzati feladat, de a Reménység Református Támogató Szolgálat továbbra is ellátja a feladatot a kerület lakosainak vonatkozásában.

A Hivatalhoz és az intézményekhez beérkező információkérések, igények alapján egyértelműen látszik, hogy a kerületben csak részben megoldott a megváltozott munkaképességűek foglalkoztatása. Típusában, és mennyiségében is több lehetőségre lenne szükség.

VI. A NEM ÖNKORMÁNYZATI SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK HELYE ÉS SZEREPE AZ ELLÁTÁSBAN, EGYÜTTMŰKÖDÉSI LEHETŐSÉGEK

A rendszerváltás körüli, és azt követő időkben egyre nagyobb számban jöttek létre civil, non-profit szervezetek. A szociális területen feladatokat felvállaló szervezetek jellemzője az volt, hogy a hiányzó ellátási formákra fordítottak figyelmet, illetve a biztosított ellátások mellett kínáltak alternatív megoldási módokat, vagy az ellátórendszer jogszabályi megfogalmazása előtt egy adott problémára kerestek választ, mely alapjául szolgálhatott a továbblépésnek, a törvényi meghatározásnak, a szükségletek felmérésének.

Ezzel párhuzamosan, a társadalmi, gazdasági változások következtében egyre több szociális eredetű, vagy szociális jelleget magában hordozó problémacsoport került felszínre. Növekedett az állam, az önkormányzatok szerepvállalása, egyre több kötelezettség hárult a településekre, és a létrehozott intézményekre.

Ebben a helyzetben önmagától adódik, hogy a szolgáltatást biztosító szervezetek, illetve az arra kötelezett önkormányzatok keressék az együttműködést. Erre egyaránt lehetőséget ad a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény is. (Szoc. tv. 120-122. §-a)

6.1. Ellátási kötelezettség teljesítése szerződések megkötésével

Az Önkormányzat preferálja a más önkormányzatokkal, vagy nem önkormányzati fenntartókkal kötendő szerződések útján biztosított ellátásokat.

- Jelenleg a gyermekek átmeneti otthona biztosított a kerület lakosai számára más fenntartóval (Budapest Főváros IV. kerület Önkormányzata) kötött megállapodás alapján, 2003 novembere óta.
- Szintén szerződéskötés által (Magyar Vöröskereszt 5. régióközpontja) biztosított a nappali melegedő, az ingyen-konyha és az utcai szociális munka, 2004 decembere óta.
- Ellátási szerződéssel biztosított a támogató Szolgálat („Egyenlő esélyekért!” Alapítvány), 2006 januárja óta.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás részben a saját gondozónői hálózat bevonásával, részben a technikai háttér biztosítására szerződéskötéssel (Body Guard Kft) valósult meg.)
- A családok átmeneti otthona 2008. januárja óta elérhető, melyet a Support Alapítvánnyal kötött szerződés biztosít.
- Az időskorúak gondozóháza 2010 júliusa óta biztosított, más önkormányzattal (Budapest Főváros IV. kerület Önkormányzata) kötött megállapodás alapján.

Vannak egyéb ellátási formák, amelyeknek bevezetését tervezi az Önkormányzat, és a téma tárgyalásakor felmerül a szerződéskötés lehetőségei is, mint megvalósítási alternatíva. Ezek a szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek ellátásai.

Bizonyos ellátási formák kihasználtsága saját intézmény fenntartásával nem lenne teljes, a kerület sajátosságai miatt. Ezekben az esetekben célszerű önkormányzati társulás, vagy ellátási szerződés megkötése.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az együttműködések megkötéséhez sikeresen található partner.

6.2. A különböző ellátó szervezetek együttműködésének módjai, keretei

A szociális tárgyú törvények alapvetően előírják együttműködési kötelezettségeket, melyek azonban csak egy alapot adnak a körütekintő, professzionális munkához. A nagyobb kapcsolatrendszer, magasabb számú együttműködés megalapozhat egy teljesebb segítő tevékenységet, szorosabb szociális hálót.

Karitatív szervezetek támogatása pályázat útján:

Évek óta folytatott gyakorlat szerint a Képviselő-testület Egészségügyi és Szociális Bizottsága pályázatot ír ki a kerületben működő karitatív szervezetek, egyesületek részére, tevékenységük támogatásához.

Ez a lehetőség nemcsak támogatást nyújt a szervezeteknek, hanem kialakít egy partneri kapcsolatot is, melyben az Önkormányzat is megkeresheti a szervezeteket az ügyfelek problémáinak megoldása kapcsán, valamint az önkormányzat számára egy képet nyújt a területén működő, egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi és karitatív tevékenységet ellátó szervezetek tevékenységéről, munkájáról.

Szociálpolitikai Kerekasztal

2004 februárjában helyi rendelet által, majd áprilisban ténylegesen megalakult a kerület szociálpolitikai kerekasztala.

A szolg. Ök rendelet 9. §-a szerint:

(1) Az Önkormányzat Képviselő-testülete a helyi szociális, gyermekvédelmi ellátórendszerhez kapcsolódó, az állampolgárok nagy részét érintő döntések, intézkedések, jogszabály-tervezetek véleményezésére Szociálpolitikai Kerekasztalt (a továbbiakban: Kerekasztal) hoz létre.

(2) A Kerekasztal tagjai a kerületben működő szociális, gyermekjóléti intézményeket fenntartók, a szociális és gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények, a kerületi egyházak, valamint szociális, gyermekjóléti, illetve karitatív tevékenységet ellátó kerületi civil szervezetek képviselői.

(3) A Kerekasztal tagjai maguk közül az önmaguk által meghatározott időtartamra elnököt választanak. Az elnök feladata az ülések összehívása és vezetése, valamint a Szociálpolitikai Kerekasztal képvisellete.

(4) A Szociálpolitikai Kerekasztal működési rendjét egyebekben maga határozza meg.

A kerekasztal alakuló ülésén 24 tag vett részt. Megfogalmazódtak közös problémák, kezdetét vették együttműködések. Elhangzott az a közös igény, hogy szorosabb kapcsolatot igényelnek a tagok egymás között. Ez a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer teljesebbé válásához vezethet. Azonban a gyakorlat azt mutatja, hogy a kerekasztal tagjai nem kezdeményezik a fórum szorosabb működését. A működéshez minden alkalommal az önkormányzat kezdeményezése szükséges.

A kerekasztal tagjai folyamatosan változnak, bővül a tagok száma, elsősorban a civilek részvételével a szociális és gyermekvédelmi ellátásban. A fórum minden ülésén elhangzanak olyan célok, javaslatok, problémák, mely segíti az önkormányzatot az irányok kialakításában.

VII. A SZOLGÁLTATÁSOK KORSZERŰSÍTÉSÉNEK IRÁNYAI

7.1. Teendők a szolgáltatások szakmai színvonalának emelése érdekében

Az ellátási rendszer folyamatos átalakítása abba az irányba mutat, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kap a betegek, kliensek otthonukban való gondozása, az alapellátás nyújtotta lehetőségek minél szélesebb körű kihasználásával. Ezt erősítik a Szoc. tv. 2008. évi változásai, mely szerint a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás csak házi segítségnyújtás mellett működtethető, valamint a már említett gondozási szükséglet vizsgálat a házi segítségnyújtást vagy az időszotthoni ellátást igénybe vevők esetében.

Az átmeneti vagy tartós bentlakást nyújtó intézményi formák felé az elvárás egyre inkább a családi környezet biztosítása (amihez ugyanazokat a feltételeket szükséges megteremteni, mint az esetenként többszáz főt ellátó intézmények esetében). 2010. nagy ellenőrzési projektje az engedély nélkül működő tartós bentlakást nyújtó intézmények feltárása, bezárása, vagy működésének szabályossá tétele. Amennyiben ezek a korszerűbb intézményi modellek egyre szélesebb körben teret hódítanak, szükséges, hogy az alapellátást biztosító intézmények lépést tartsanak az újonnan alakuló intézmények színvonalával.

Minőségfejlesztés, minőségbiztosítás

A minőségbiztosítás alapvető kritériuma a jogszabályi előírások szem előtt tarása, a már elért eredmények megtartása, a fejlesztés irányainak kidolgozása és megvalósítása.

Az Önkormányzat Polgármesteri Hivatala ISO minőségirányítási rendszer alapján működik, így ez érvényesül a szociális és a gyermekvédelmi iroda munkájában.

A Területi Szociális Szolgálat, valamint az Egyesített Bölcsőde tervei között szerepel minőségbiztosítási rendszer bevezetése. A standardok kidolgozása központi szinten folyamatban van.

A fenntartói ellenőrzési rendszer, az intézmények szakmai tevékenységének értékelése

Az ellenőrzési rendszer megszokott módja a belső ellenőrzési vizsgálat, valamint az intézmények éves beszámolója, a normatíva felhasználás és igénylés ellenőrzésének kidolgozott rendszere.

Mindez kiegészül egy az intézmények és a fenntartó között kialakult partnerségre alapozott kapcsolatra, melynek fontos eleme a szakmaiság, illetve az intézmények gazdaságos, hatékony és hatásos vezetése, fenntartása.

7.2. A szociális ellátások fenntartása-működtetése finanszírozási kérdései

Az intézményi feladatellátás keretei

Az Önkormányzat a szociális és gyermekjóléti ellátással összefüggő feladatait három intézmény által látja el: Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó, Területi Szociális Szolgálat, Egyesített Bölcsőde. Ezek az intézmények gazdaságilag nem önállóak, gazdálkodásukkal összefüggő feladatait a GAMESZ látja el.

Mivel a gyermekek átmeneti elhelyezésének, családok átmeneti otthonának, hajléktalanok ellátásának, idősek átmeneti gondozóházának biztosítása megállapodás alapján történik, az erre fordított keretből a beérkező számlák utólagos kifizetésével finanszírozottak az ellátások.

Az kiadások változása az intézmény-típusokban az alábbiakkal jellemezhető:

47. sz. táblázat: Az intézmények bevételeinek alakulása a 2001-2010. években

Megnevezés	Intézményi működési bevételek ezer Ft	Felhalmozási és tőkejellegű bevétel ezer Ft	Működési célra átvett pénzeszköz ezer Ft	Támogatás ezer Ft	Összes bevétel ezer Ft
Területi Szociális Szolgálat*					
2001.	48 416	0	58	190 302	239 748
2002.	52 434	0	0	221 500	279 846
2003.	53 196	0	115	257 921	322 664
2004.	59 384	0	0	275 770	335 154
2005.	59 384	0	0	297 884	357 268
2006.	66 192	0	0	301 024	367 216
2007.	68 907	0	0	300 353	369 260
2008.	78 250	0	0	303 141	378 346
2009.	64 688	0	60	298 334	363 082
2010. évi terv	69 313	0	0	288 492	357 805
Változás előző évhez 2002/2001	1,08	-	-	1,16	1,17
Változás előző évhez 2003/2002	1,01	-	-	1,16	1,15
Változás előző évhez 2004/2003	1,12	-	-	1,07	1,04
Változás előző évhez 2005/2004	1,00	-	-	1,08	1,07
Változás előző évhez 2006/2005	1,11	-	-	1,01	1,03
Változás előző évhez 2007/2006	1,04	-	-	1,00	1,01
Változás előző évhez 2008/2007	1,13	-	-	1,00	1,02
Változás előző évhez 2009/2008	0,82	-	-	0,98	0,96
Változás előző évhez 2010/2009	1,07	-	-	0,97	0,99
Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó*					
2001.	208	0	3 683	45 692	52 058
2002.	332	0	0	63 368	71 276
2003.	176	0	834	79 823	85 564
2004.	0	0	0	82 255	82 255
2005.	0	0	0	100 899	100 899
2006.	186	0	0	107 328	107 514
2007.	217	0	0	103 854	104 071
2008.	483	0	0	128 753	129 236
2009.	773	0	0	180 314	181 087
2010. évi terv	580	0	0	164 076	164 656
Változás előző évhez 2002/2001	1,60	-	-	1,39	1,37
Változás előző évhez 2003/2002	0,53	-	-	1,26	1,20
Változás előző évhez 2004/2003	-	-	-	1,03	0,96
Változás előző évhez 2005/2004	-	-	-	1,23	1,23
Változás előző évhez 2006/2005	-	-	-	1,06	1,07
Változás előző évhez 2007/2006	1,17	-	-	0,97	0,97
Változás előző évhez 2008/2007	2,23	-	-	1,24	1,24
Változás előző évhez 2009/2008	1,60	-	-	1,40	1,40
Változás előző évhez 2010/2009	0,75	-	-	0,91	0,91

Egyesített Bölcsőde					
2001.	13 548	0	61	118 323	137 656
2002.	17 008	0	97	143 989	166 191
2003.	16 469	0	131	175 986	191 949
2004.	15 038	0	0	188 758	203 796
2005.	16 372	0	0	243 074	259 445
2006.	21 040	0	0	252 300	244 340
2007.	22 350	0	0	237 371	259 721
2008.	33 891	0	0	257 294	291 185
2009.	30 255	1 355	0	236 974	268 584
2010. évi terv	28 368	0	0	239 780	268 148
Változás előző évhez 2002/2001	1,26	-	1,59	1,22	1,21
Változás előző évhez 2003/2002	0,97	-	1,35	1,22	1,15
Változás előző évhez 2004/2003	0,91	-	-	1,07	1,06
Változás előző évhez 2005/2004	1,09	-	-	1,29	1,27
Változás előző évhez 2006/2005	1,29	-	-	1,04	0,94
Változás előző évhez 2007/2006	1,06	-	-	0,94	1,06
Változás előző évhez 2008/2007	1,52	-	-	1,08	1,12
Változás előző évhez 2009/2008	0,89	-	-	0,92	0,92
Változás előző évhez 2010/2009	0,94	-	-	1,01	1,00
Összesen					
2001.	62 172	0	3 802	354 317	429 462
2002.	69 774	0	97	428 857	517 313
2003.	69 841	0	1 080	513 730	600 177
2004.	74 422	0	0	546 783	621 205
2005.	75 756	0	0	641 857	717 612
2006.	87 418	0	0	660 652	719 070
2007.	91 474	0	0	641 578	733 052
2008.	112 624	0	0	689 188	798 767
2009.	95 716	1 355	60	715 622	812 753
2010. évi terv	98 261	0	0	692 348	790 609
Változás előző évhez 2002/2001	1,12	-	0,03	1,21	1,20
Változás előző évhez 2003/2002	1,00	-	11,13	1,20	1,16
Változás előző évhez 2004/2003	1,07	-	-	1,06	1,04
Változás előző évhez 2005/2004	1,02	-	-	1,17	1,16
Változás előző évhez 2006/2005	1,15	-	-	1,03	1,00
Változás előző évhez 2007/2006	1,05	-	-	0,97	1,02
Változás előző évhez 2008/2007	1,23	-	-	1,07	1,09
Változás előző évhez 2009/2008	0,85	-	-	1,04	1,02
Változás előző évhez 2010/2009	1,03	0,00	0,00	0,97	0,97

*: 2008-tól része a Területi Szociális Szolgáltatnak az értelmi fogyatékosok nappali ellátása, a Napraforgó Szolgáltatnak a Nevelési Tanácsadó. Ez a költségvetésükben is megmutatkozik.

Forrás: Budapest Főváros XVI. ker. Önkormányzatának költségvetése, zárszámadása

A táblázatok adatai az alábbi főbb folyamatokat tükrözik:

Az intézmények költségvetésének csekély részét teszik ki az állami normatív támogatásként kapott összegek. Ez főként a Területi Szociális Szolgálat és az Egyesített Bölcsőde esetében szembetűnő, ahol azonban számolhatunk bevétellel a térítési díjak megfizetéséből.

Az intézmények normatív támogatása az előző évihez viszonyítva folyamatosan csökken, rendszere (az idősellátásban) változik, a költségek emelkedése mellett (általános infláció, közüzemi díjak emelkedése, ÁFA kulcsok változása következtében).

Megfigyelhető, hogy az intézmények bevételei 2001-2002, és 2002-2003 között arányosan növekedtek, 2003-2004 között azonban kisebb arányú volt a növekedés a

megszokottnál, sőt, a Napraforgó Szolgálat esetében csökkenés mutatkozik. 2005-ben pedig általános a csökkenés. 2007 és 2008 emelkedést mutat, azonban ez igen kismértékű, és nem éri el az éves infláció szintjét sem. 2009-ben és 2010-ben a bevétel közel azonos, vagy alacsonyabb, mint az előző évi. A területi Szociális Szolgálat által biztosított ellátások esetében 2008-tól megjelentek az ellátottak jövedelme alapján biztosított normatív támogatási szintek, de ez 2010-től eltűnik a rendszerből. Látható, hogy ez a rendszer nagyon kismértékű plusz bevételt eredményezett az idősellátásban.

A terület teljes működési költségének kerete 2010-ben a 2009. évi 97%-a úgy, hogy 2005-től lényegében nem emelkedett.

A szakmai színvonal emeléséhez szükséges feltételek biztosításához nagyobb arányú eltérésre lenne szükség a normatív támogatás, és az ellátások költsége között.

Térítési díj

Az intézményi térítési díjak mértékéről a Képviselő-testület évente rendeletet alkot, amivel módosítja a hatályos Szolg. Ök rendeletet.

E rendeletben, valamint a törvényekben meghatározott kedvezmények figyelembe vételével kerülnek megállapításra a személyi térítési díjak.

A személyi térítési díjak kedvezményeit megállapító irányelvek minden esetben szem előtt tartják azt, hogy a legrászorultabb csoportok hozzá juthassanak az ellátásokhoz, a Szoc. tv. meghatározza, hogy az ellátások igénybevételekor a személyi térítési díj a jövedelemnek maximum hány százaléka lehet. Ezen adatok figyelembe vétele fontos a fő szabályok megállapításánál, illetve a térítési díjakról szóló rendelet megalkotásakor, hiszen figyelembe kell venni azt, hogy a térítési díj az igénybe vevő lakosság számára megfizethető legyen, ne veszélyeztesse megélhetésének egyéb feltételeit.

Amennyiben ez egyedi esetekben mégsem érvényesül, az ellátott kérelmére a térítési díjat a polgármester a rendelet alapján csökkentheti, illetve elengedheti, ha úgy ítéli meg, hogy az egyén illetve család életkörülményei ezt indokoltá teszik.

7.3. A szociális ellátások, intézmények karbantartási-felújítási-beruházási feladatai

Az intézmények karbantartási, felújítási munkái folyamatosak.

A Területi Szociális Szolgálat és az Egyesített Bölcsőde folyamatos korszerűsítési feladatai nagy részben a HACCP rendszer alkalmazása teszi szükségessé, mely ezen intézmények számára kötelező.

A kisebb, szükséges karbantartások fedezetül az e célra elkülönített keret szolgál az intézmények költségvetésében.

Nagyobb munkálatok az Önkormányzat terve szerint készülnek el.

A Területi Szociális Szolgálat helyiség gondokkal küzd. Számukra az ideális megoldási mód egy új gondozási központ kialakítása lenne. Ezzel csökkenne a többi épület fizikai leterheltsége, valamint a kerület területileg ellátatlan részein is biztosított lenne az ellátás. Azonban ez még várat magára, ugyanis a kerület nem rendelkezik az ehhez szükséges forrásokkal.

Az intézményekben fontos átalakítási, beruházási folyamat volt az akadálymentesítés, mely majdnem teljes körű.

Akár kisebb, akár nagyobb átalakításról, felújításról van szó, mindenképpen szerepet kapnak a pályázati lehetőségek, mint a források megteremtésének eszköze.

Lehetőség annak figyelemmel kísérése is, hogy az esetlegesen megüresedő, használaton kívüli önkormányzati ingatlanok közül melyik felelne meg szociális cél megvalósítására.

7.4 A jogszabályban előírt szakmai minimumfeltételek megteremtése

A tágabb értelemben vett feltételek megteremtése nemcsak a jogszabályok által előírt minimum megteremtését tűzi ki célul, hanem hosszabb távon gondolkodva a folyamatosan változó szakmai, lakossági igényeknek való megfelelést.

7.4.1. Az intézményekben dolgozók képzése, továbbképzése

Az Szoc. tv. 92/B. § (1) e) pontja értelmében a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben az állami fenntartó feladata gondoskodni a szakemberek képzéséről, továbbképzéséről. A személyes gondoskodást nyújtó intézmények szakmai feladatairól és működési feltételeiről szóló 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 3. számú melléklete határozza meg a megfelelő szakképzettségnek minősülő végzettségeket, illetve az azzal rendelkezők arányát az intézményekben. Amint ez a korábbi fejezetekből kiderül, az intézményekben dolgozók rendelkeznek a szükséges képesítésekkel, vagy éppen megszerzik azt.

A személyes gondoskodást területén szakmai munkát végzők folyamatos szakmai továbbképzéseken kötelesek részt venni. (9/2000. (VIII.4.) SzCsM rendelet). Az ezeken való részvétel koordinálását, képzési tervek készítését az intézményvezetők végzik.

A Területi Szociális Szolgálatnál folyamatosan történik a kredit pontok megszerzése öt éves képzési időn belül. Az intézményben a középfokú végzettségűek között magas azok száma, akik felsőfokú tanulmányokat szeretnének folytatni. Azonban erre csak a munka összehangolásával van lehetőség, ezért többeknek várniuk kell, míg mások befejeznek egy-egy képzést.

A szakmai színvonal emelésének érdekében a Területi Szociális Szolgálat dolgozói esetében az alábbiakról számolhatunk be: 5 dolgozó jár főiskolára, szociális munkás szakra. Ebből 2 fő kezdi az 5. félévét, 2 fő a 7. félévét és 1 fő a 2. félévét 2009.évben 3 fő szakvizsgázott és 3 fő végzett emelt szintű OKJ-s képzést. 2010-ben 1 fő Szociális gondozó, szervező emelt szintű szakképesítést szerzett. Jelenleg kredit pont megszerzése érdekében 14 fő van tervezve. Ebből 5 fő már teljesítette az előírt pontokat.

A szakmai színvonal emelésének érdekében az Egyesített Bölcsődében dolgozók esetében az alábbiakról számolhatunk be: A bölcsődében folyó munka szakmai tartalma, elvei és módszerei középpontjában mindig a gyermek áll. Ez határozza meg a képzésekben való részvételt is, és nem elsősorban személy egyéni érdeke. A bölcsődében a lehetőségekhez mérten biztosítja a továbbképzés, továbbtanulás lehetőségét.

7.4.2. Szakmai minimum feltételek megteremtésére vonatkozó feladatok:

Az 1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet előírja továbbá azokat a tárgyi, működési feltételeket, amelyeknek meg kell hogy feleljen egy intézmény.

E feltételrendszer hiánytalan megteremtése azt a célt szolgálja, hogy az ellátottak az intézmény szolgáltatásainak megfelelő körülmények között és környezetben, megfelelő számú és végzettségű szakembertől kapják meg a számukra megfelelő segítséget.

Tárgyi feltételek

Tárgyi feltételek tekintetében az intézmények felszereltek. Fejlesztésre elsősorban az informatikai eszközök területén van szükség, valamint a feladatok illetve ellátottak számának növekedésével a helységek bővítése vált szükségessé.

Humán erőforrás

A szakmai létszámnorma a Területi Szociális Szolgálat szakmai munkát végző munkatársai esetében a következő:

9 ellátottanként 1 fő házi gondozó, valamint legalább 5 gondozó esetén vezető gondozó. Jelenleg 32 házi gondozó végzi munkáját. A létszámkeret azt eredményezi, hogy a jelenlegi ellátotti létszámnak megfelel a dolgozók száma, azonban a problémát a szabályozás okozza alapvetően: ha napi 8 ellátottal számolunk, az azt jelenti, hogy a munkaidőt figyelembe véve utazással, egyéb ügyintézéssel, adminisztratív munkával és teammel töltött időt is beleszámítva a gondozási idő még a fejenkénti egy órát sem érheti el, hanem inkább fél óra körüli. Persze vannak, akik esetében ez megfelelő, de igen sok a napi több óra segítségnyújtást igénylő ellátott. Problémát okoznak a szabadságolások, valamint a létszám megállapításánál figyelembe kell enni, hogy ugyanezek a szakemberek végzik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtáshoz kapcsolódó feladatokat is.

A családsegítő szolgálat esetében a lakosok létszáma alapján intézményvezető, 14 családgondozó, 2,3 szociális segítő vagy tanácsadó. A szakalkalmazottak létszáma ehhez képest a következő: 1 fő intézményvezető, 8 fő családgondozó, 1 fő szociális asszisztens, heti 7 óra pszichológus, 2 óra jogász. A létszáma nem teljes, de a szakmai létszám emelkedett az intézmény ellátja feladatát.

Hosszabb távon mindkét intézmény esetében arra kell törekedni, hogy szakmai létszám az ellátotti igényekhez, illetve a jogszabályi előírásokhoz közeledjen.

VIII. A SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE, BŐVÍTÉSE ÉRDEKÉBEN VÉGGZENDŐ VÁLLALT FELADATOK, TERVEK ÖSZEFoglalása, AZOK MEGVALÓSULÁSA

A végzendő feladatok sorát az intézmények és a Hivatal tapasztalata, a felmerülő igények, az Önkormányzat Képviselő-testületének szakmai irányultsága, és a szolgáltatások biztosítása érdekében eddig végzett tevékenysége, határozatai alapozzák meg.

8.1. Folyamatosan végzendő feladatok

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

A feladatokat az Önkormányzat az elmúlt két évben elvégezte, és a továbbiakban is célul tűzi ki.

- Az Önkormányzat rendeleteit a 2003.-2004. év folyamán jogharmonizáció keretében felülvizsgálta, szociális ellátásokkal kapcsolatos rendeleteit újraalkotta. A törvények, kormány- és minisztériumi rendeletek változása esetén, ha szükséges, az önkormányzati rendeletek módosítása mihamarabb megtörténik, ami az elmúlt években több ízben végbe is ment.
- Az Önkormányzat feladata az intézmények működésének, szabályzatainak ellenőrzése. 2004-ben a szociális és gyermekvédelmi intézmények szabályzatainak átvizsgálása történt. Azóta amennyiben az intézményekben bármilyen, a szabályzatokat is érintő változás történik, annak átvezetésére nagy hangsúlyt fektetünk.
- Az információáramlás kiszélesítése a lakosság felé: az Önkormányzat honlapján található szociális ellátással összefüggő információk folyamatos bővítése, frissítése.
- Az ágazaton belüli humán-erőforrás fejlesztése. Nemcsak a létszámok fejlesztését jelenti, hanem a valós helyzethez való igazodást, racionalizálást.
- A kialakult kapcsolatrendszerek megtartása.
- A szociális feladatokat ellátó intézményrendszer színvonalasabb ellátásához történő feltételek biztosítása.
- A szféra nem önkormányzati működtetőinek minél nagyobb szintű bevonása a kerület ellátórendszerébe.

Pénzübeli és természetbeni ellátások

- A segélyek, támogatások relatív értékének megtartása, emelése
- Annak szem előtt tartása, hogy a segélyek célzottan a legrászorultabbakhoz jussanak el, illetve hogy a segélyek összege ezen csoportoknak valódi segítséget nyújtson
- Szükség esetén programok kidolgozása az ellátások fejlesztésére

Intézményi ellátás

- A térítési díjak nyugdíjakhoz viszonyított arányának tartása – az elmúlt két évben a térítési díjak csak a jogszabályi előírások szerint változtak.
- Az intézményi ellátás fokozatos színvonal-emelése.
- Az intézmények informatikai felszereltségének, technikai felszereltségének javítása.
- A lakossági igények folyamatos figyelemmel kísérése a visszajelzések alapján.
- Az intézmények közötti együttműködés segítése, kiemelten az önkormányzati és civil intézmények együtt dolgozását, egymást kiegészítve.

8.2. 2004-2006-ra, 2006-2008-ra, 2008-2010-re tervezett elvégzendő feladatok és megvalósításuk, valamint a 2010-2012 közötti időszakra tervezett feladatok

2004-2006:

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- Az elfogadást követően két év múlva a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata ✓ *Megvalósult*
- A lakossági tájékoztatás, információáramlás javítása ✓ *Megvalósult: A XVI. kerületi újságban, illetve az Önkormányzat honlapján rendszeresen adunk tájékoztatást az újításokról*

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Adósságkezelési szolgáltatás bevezetése ✓ *Megvalósult*

Intézményi ellátás

- Felújítási, karbantartási, kisebb átalakítási munkálattok elvégzése, ezekhez források biztosítása ✓ *Megvalósult, a szükséges mértékben*
- A étkezés biztosításánál az étel minőségének javítása *Nem történt változás*
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása a kerületi lakosok számára ✓ *Megvalósult a Területi Szociális Szolgálat bevonásával és szerződéskötés útján
Nem valósult meg*
- Idősek átmeneti elhelyezésének biztosítása, szerződéskötés útján.
- Hajléktalan-ellátás biztosítása szerződéskötés útján ✓ *Megvalósult a Vöröskereszttel való szerződéskötéssel*

A meg nem valósított terveket 2006-ban újabbakkal kiegészítve újra célként tűzte ki az önkormányzat.

2006-2008:

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Fűtési támogatás bevezetése ✓ *Megvalósult, azóta folyamatos pályázati rendszerben biztosított ellátás, a téli, leghidegebb hónapokban*

Intézményi ellátás

- A étkezés biztosításánál az étel minőségének javítása ✓ *Megvalósult, a vásárolt élelmiszert közbeszerzési eljárást követően 2008-tól*

- Nyugdíjasok segítő szolgálatának megszervezése és bevezetése
- Idősek átmeneti elhelyezésének biztosítása, szerződéskötés útján.

✓ *másik cég biztosítja
Megvalósul, és
eredményesen működik.
Nem valósult meg*

A meg nem valósított terveket 2008-ban újabbakkal kiegészítve újra célként tűzte ki az önkormányzat.

2008-2010:

Intézményi ellátás

- Idősek átmeneti otthona biztosítása, ellátási szerződés megkötésével. Ezzel egy régi igényre tudna az önkormányzat érdemben megoldást nyújtani.
- Szociális kalauz összeállítása és kiadása, mely nemcsak a kerületi ellátásokról nyújt tájékoztatást, hanem minden olyan támogatási formáról, mely a lakosságot érinti; a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszert kiegészítve a legfontosabb nyugdíjszerű, társadalombiztosítási, családtámogatási ellátásokkal.

✓ *Megvalósult, az Újpesti Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás útján
Nem valósult meg.*

A kalauz nagy részben összeállításra került. Ezt követően olyan jogszabályi változások történtek a szociális, gyermekvédelmi illetve családtámogatási rendszerekben, ami azt eredményezte volna, hogy a megjelenő kalauzban vagy nem lehetnek konkrét információk (és ezzel a lényege veszne el), vagy aktualitását hamar elvesztette volna a jogbiztonság hiánya miatt. Folyamatban, egy Európai Unió pályázat elnyerésével.

- Bölcsődei férőhelyek számának további növelése, új telephelyen.

A meg nem valósított terveket 2010-ben újabbakkal kiegészítve újra célként tűzte ki az önkormányzat.

2010-2012-re tervezett feladatok:

Intézményi ellátás

- A bölcsődés korosztály számára korai fejlesztés, valamint sérült gyermekek ellátása, a bölcsődei szolgáltatások körének bővítése. Megvalósítás az új bölcsőde építésének keretében, a pályázati előírási alapján.

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- Az önkormányzat esélyegyenlőségi tervének elkészítése. A feladat ugyan nem a szociális ellátórendszer része, azonban szorosan kapcsolódik ahhoz, mivel célcsoportjai részben átfedést mutatnak a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer

célcsoportjaival, továbbá az esélyegyenlőségi terv végrehajtása a lakosság szociális állapotát is javítja, abban pozitív változásokat eredményez.

8.3. Közép, illetve hosszútávon elvégzendő feladatok

2004-2006:

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- A felmerülő igények alapján az ellátások rendszerének újragondolása ✓ *Folyamatos*

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Az ellátások kiszélesítése az ellátások összegének növelése, a jövedelemhatárok emelése által. ✓ *Folyamatos, a költségvetési lehetőségek alapján*

Intézményi ellátás

- Támogató szolgálat létrehozása ✓ *Megvalósult*
- Minden intézményben biztosítani a jogszabályokban előírt létszámminimumot *Folyamatban*
- A Területi Szociális Szolgálat telephelyeinek bővítése, számuk növelése, a földrajzilag ellátatlan területeken. *Még nem valósult meg*
- Törekedni kell arra, hogy a 2004-2006-os időszakban, de ha erre nincs lehetőség, azt követően befejezésre kerüljön a Napraforgó Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat tetőterének teljes beépítése, párhuzamban az aktuális felújítási munkálatokkal. ✓ *Megvalósult*
- Átmeneti ellátási formák biztosítása *Nem valósult meg*

A meg nem valósított terveket 2006-ban újra célként tűzte ki az önkormányzat.

2006-2008:

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- A felmerülő igények alapján az ellátások rendszerének újragondolása ✓ *Folyamatos*

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- Az ellátások kiszélesítése az ellátások összegének növelése, a jövedelemhatárok emelése által. ✓ *Folyamatos, a költségvetési lehetőségek alapján*

Intézményi ellátás

• Minden intézményben biztosítani a jogszabályokban előírt létszámminimumot	Folyamatban
• A Területi Szociális Szolgálat telephelyeinek bővítése, számuk növelése, a földrajzilag ellátatlan területeken.	Még nem valósult meg
• Átmeneti ellátási formák biztosítása	Nem valósult meg

2008-2010:

Intézményi ellátás

• Átmeneti ellátási formák biztosítása	Részben megvalósult

2010-2012-re tervezett feladatok:

Intézményi ellátás

- A bölcsődés korosztály számára **korai fejlesztés, valamint sérült gyermekek ellátása, a bölcsődei szolgáltatások körének bővítése.** Megvalósítás az új bölcsőde építésének keretében, a pályázt előírási alapján.

Szabályozási, ellenőrzési, fenntartói feladatok

- Az **önkormányzat esélyegyenlőségi tervének elkészítése.** A feladat ugyan nem a szociális ellátórendszer része, azonban szorosan kapcsolódik ahhoz, mivel célcsoportjai részben átfedést mutatnak a szociális és gyermekvédelmi ellátórendszer célcsoportjaival, továbbá az esélyegyenlőségi terv végrehajtása a lakosság szociális állapotát is javítja, abban pozitív változásokat eredményez.

Ezeknek a feladatoknak az elvégzését fontosnak tartotta az Önkormányzat, de nem tud szoros határidőt vállalni a teljesítésükre. A megvalósítás folyamatos, az aktuális prioritások átgondolásával.

IX. KAPCSOLÓDÓ GYERMEKVÉDELMI, FOGLALKOZTATÁS-, LAKÁSPOLITIKAI, ÉS EGÉSZSÉGÜGYI ALRENDSZEREK

9.1. Gyermekvédelem és gyámhivatali munka

A gyermekvédelem azt szolgálja, hogy a gyermeki jogok érvényesülni tudjanak minden gyermek életében, illetve azt segíti elő, hogy a gyermekek úgy váljanak felnőtté, hogy megtanulnak élni jogaikkal, és mindezt önmaguk és a társadalom javára fordítják.

Az Önkormányzat Polgármesteri Hivatalában a Szociális és Egészségügyi Ügyosztályhoz tartozó Gyermekvédelmi Iroda és Szociális Iroda 2007. május hónapban került összevonásra, így lehetőség nyílik a családok célzottabb, és hatékonyabb támogatására.

A Gyvt. több ponton kapcsolódik a Szoc. tv.-hez: több helyen a Szoc. tv. általi megfogalmazásokra, ellátásokra hivatkozik, emellett az ellátások is összekapcsolódnak.

A gyermekjóléti központok egyik lehetséges, és igen elterjedt formája a családsegítő szolgálat mellett működtetett intézmény – a XVI. kerületben is ez a forma valósult meg. A gyermekvédelmi jelzőrendszernek része a szociális ellátórendszer egésze, így nem húzható meg éles határvonal a két terület között. Az Önkormányzat szemlélete szerint a két terület szorosan összekapcsolódik.

9.1. 1. Szociális és Gyermekvédelmi iroda – gyermekvédelmi támogatások

Fogalom:

A Szociális és Gyermekvédelmi Iroda által nyújtott – gyermeket nevelő családok részére megállapítható – ellátásokat a Gyvt., valamint helyi szinten a gyermekek és fiatal felnőttek számára megállapítható pénzbeli támogatásokról szóló 20/2009. (VI. 4.) számú rendelet szabályozza.

Helyzetkép:

A gyermekvédelmi támogatásokat a kiskorúakat nevelő, és szociálisan hátrányos helyzetbe került családok veszik igénybe. Az iroda munkatársai, oktatási-nevelési intézmények, védőnői hálózat, illetve a sajtó általi tájékoztatásnak köszönhetően egyre több családhoz jut el az információ a létező támogatásokról. A támogatást kérők közül igen sokan vannak, akik csekély jövedelemből, nehéz körülmények között élnek. A tájékoztatásnak azért is van nagy jelentősége, mert előfordul, hogy a jogosultak körében lévők nem fordulnak segítségért a hivatalhoz.

A támogatások célja, hogy a krízishelyzetbe kerülő családokat segítse problémáik megoldásában.

Rendszeres kapcsolatot tart fenn az iroda a Gyermekjóléti Központtal, az oktatási-nevelési, egészségügyi intézményekkel, védőnői hálózattal. Új jogszabály hatályba lépésekor vagy a régebbi módosításakor tájékoztatják őket az új lehetőségekről, illetve a változásokról.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény 2006-ban lépett a rendszeres gyermekvédelmi támogatás helyébe.

A jegyző abban az esetben állapítja meg a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, ha a gyermeket nevelő családban az egy főre jutó havi jövedelem – a jogszabályban meghatározott feltételek esetén – nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130, illetve 140 %-át.

A kérelem benyújtása során vagyonyilatkozatot is kell tenni. A kedvezmény, mint neve is mutatja, elsősorban természetbeni juttatás azzal, hogy e kedvezményben részesülők évente kétszer pénzbeli támogatást is kapnak.

E jogosultság igazolja, hogy a gyermek szociálisan rászorult, ezért jogszabályban meghatározott kedvezményeket vehet igénybe.

A jogosult bölcsődés, óvodás, 1-4. osztályban tanuló gyermek után étkezési térítési díjat nem kell fizetni. 5. osztálytól az étkezési térítési díj 50 %-át kell a szülőnek fizetni. A kedvezmény megállapításával a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek a tankönyveket ingyenesen veheti igénybe, valamint a halmozottan hátrányos helyzettel kiegészülve egyéb kedvezmények, lehetőségek igénybe vételét teremtheti meg.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó, meghatározott feltételek fennállása esetén kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra jogosult

A támogatás havi összege a nyugdíjminimum összegének 22 %-a.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak és a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásban részesülők a Gyermekvédelmi törvény alapján évente két alkalommal pénzbeli támogatásban is részesülnek.

Súlyosan fogyatékosok kiemelt támogatása

E támogatási forma abban az esetben kerül megállapításra, ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, vagy a családban nevelkedő gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, és a családban az egy főre eső jövedelem a nyugdíjminimum kétszeresét nem haladja meg. A támogatás összege gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-a.

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

Az ellátási forma szabályozása a 2009. évben változott meg. Az új rendelet megalkotásának célja egyrészt a hatályos Gyermekvédelmi törvénnyel való összhang megteremtése, másrészt a gyakorlati tapasztalatok rendeletbe építése.

Az új szabályozás a korábban hatályos rendelethez képest elsősorban a rendelet hatályában és a támogatások rendszerében tartalmaz változtatásokat.

A korábbi rendeletben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás gyűjtőfogalomként szerepel, részeit a következő három támogatási forma képezte: vásárlási támogatás, táborozási hozzájárulás és nagycsaládosok tankönyv támogatása.

A jelenleg hatályos rendeletben a fentiekkel ellentétben a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás önálló támogatási forma.

A támogatások rendszerében és ezzel összefüggésben a rendelet hatályában eszközölt változtatásoknak elsődlegesen az volt a célja, hogy - a Gyermekvédelmi törvényben kötelező ellátásként nevesített rendkívüli gyermekvédelmi támogatáson kívül - az önkormányzat által biztosított és teljes egészében saját költségvetéséből finanszírozott támogatási formákra a XVI. kerületben lakó gyermekek és általuk családjaik legyenek jogosultak. A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében - a Gyermekvédelmi törvény szabályozására figyelemmel - a rendelet szabályozása tágabb jogosulti kört ölel fel.

A települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó ellátást kiegészítheti, valamint a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel más pénzübeli támogatásokat is megállapíthat.

Ezen utóbbi rendelkezésre tekintettel került szabályozásra a rendeletben szereplő többi támogatási forma: ikerszülési támogatás, súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek kiemelt támogatása, táborozási hozzájárulás, nagycsaládosok tankönyv támogatása.

Táborozási hozzájárulás

E támogatás igénylése során többnyire az oktatási intézményekkel áll az Iroda kapcsolatban, hisz ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak - anyagi helyzetük miatt - nincs lehetősége programokat szervezni, nyaralni. Így ezek a táborok jelentik jó néhány gyermek részére, hogy „világot lásson”. A jövedelem határhoz kötött támogatás évente egy alkalommal kérhető, belföldi táborra. A hozzájárulás összege a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.

Nagycsaládosok tankönyvtámogatása

A táborozási hozzájáruláshoz hasonlóan helyi sajátosságnak tekinthető. A nagycsaládosok a tankönyvet ingyenesen kapják, ez azonban csak a közoktatásban tanuló gyermekekre vonatkozik. Ezt az ellátási formát azokra a fiatal felnőttekre lehet alkalmazni, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton, felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege nem fix összeg, hanem a nyugdíjminimumhoz kötött, ez pedig minden évben emelkedik, így a támogatás is évről évre egyre magasabb. Nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a beiskolázás még az ingyenes tankönyv mellett is súlyos anyagi terhet jelent a szülők részére, a felsőoktatási beiskolázás pedig még több kiadással

Ikerszülési támogatás

Ikerszülési támogatásra az a szülő jogosult, akinek ikergyermekei születnek.

A támogatás összege családonként egyszeri 100.000.-Ft, mely fokozott ápolást igénylő gyermek esetében az Egészségügyi és Szociális Bizottság javaslata alapján 150.000.- Ft lehet.

Óvodáztatási támogatás

A Gyermekvédelmi törvény 2008. július 3. napi hatállyal vezette be az óvodáztatási támogatást.

A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról - a törvényben meghatározott egyéb feltételek fennállása esetében - a jogszabályban meghatározott módon óvodáztatási támogatást állapít meg és folyósít.

A 2009. évben 1 db óvodáztatási támogatással kapcsolatos ügy keletkezett irodánkban. Fővárosban, és így a kerületben sem jellemző ellátás.

Adatok:

48. sz. táblázat: A gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma (fő)

	Rendsz eres gyerme kvédel mi támoga tás	Rendsz eres gyerme kvédel mi kedvez mény	Kiegés zítő gyerme kvédel mi támoga tás	Súlyosan fogyatékosok kiemelt támogat ása	Rendkív üli gyermek védelmi támogat ás	Táborozás i hozzájárul ás	Tankönyv támogatás	Ikerszülés i támogatás	Óvodáztatá si támogatás
2003	691	-			639	-	-	-	-
2004	646	-			623	-	-	-	-
2005	593	-			634	-	-	-	-
2006	49	336	8	99	1073	-	-	-	-
2007	-	355	6	90	885	-	-	13	-
2008	-	385	4	65	851	-	-		
2009	-	460	7	55	753	99	13	10	1
2010. I. félév	-	496	6	51	352	78	3	3	-

*Forrás: XVI. kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal,
Szociális és Egészségügyi Ügyosztály, Szociális és Gyermekvédelmi Iroda*

Feladatok:

Cél a jelenlegi ellátás színvonalának megtartása, az oktatási intézményekkel, gyermekvédelmi felelősökkel – az egyes ellátások széleskörű hozzáférhetősége, a tájékoztatás érdekében – a kapcsolat elmélyítése.

9.1.2. Gyámhivatal

Fogalom:

A gyámhivatal tevékenységét a 331/2006.(XII.23.) Korm. rendelet szabályozza.

Helyzetkép:

A Gyámhivatal feladataira, valamint Budapest Főváros XVI. kerületének specifikumaira – pl. kertvárosi jelleg, kevés lakótelep – figyelemmel elmondható, hogy a kerület lakosságához viszonyítva kevés az átmeneti, illetve a tartós nevelésbe vett gyermek. A kerületben az idősebb korosztályhoz tartozó lakosok aránya magas, többek között ebből is adódóan viszonylag sok a cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezett szék száma, illetve e tárgyban a perindítások száma. A kerületben elme-szociális otthon nem működik, tehát az olyan gondnokoltak, akiknek gondozása nem megoldott családon belül, a Fővárosi Önkormányzat által működtetett elme-szociális otthonban – pl. Szentgotthárd, Tompa, Csákánydoroszló – nyerhetnek elhelyezést.

A kerületben működő Gyermekjóléti Központtal a kapcsolatunk megfelelő. A kapcsolattartási ügyelet jól működik. Megoldásra talált a gyermekek átmeneti elhelyezése is.

9.1.3. Gyermekjóléti Központ

Fogalom:

A gyermekjóléti központ feladatkörét a Gyvt. 39-40. §-a szabályozza.

Helyzetkép és adatok:

A megcélzott csoport jellemzői

A Gyermekjóléti Központ kliensköre a XVI. kerületben élő, tartózkodó várandós anya, 0-18 éves gyermek (fiatal) és annak családja. A kliensek közel harmada önként kerül a központhoz, másik kétharmada a jelzőrendszeren keresztül, illetve más (társ-) intézményeken, hatóságokon keresztül.

A gondozott családok zömére jellemző a hátrányos szociális helyzet, rossz anyagi-, és lakhatási körülmény, aluliskolázottság és az alacsony érdekérvényesítés. Ez azonban nem jelenti azt, hogy kliensek között ne lennének jó anyagi körülmények között lévő emberek. A középosztályhoz tartozó kliensek jó részt kapcsolati problémával fordulnak a Központhoz, leginkább házassági nehézségek, illetve válások esetén keresik meg az intézményt.

Az elsődleges prevenció körébe tartozó klubokat és csoportokat (pl. Mama-baba klub, Játszóház stb.) látogató családok általában kiegyensúlyozottabbak és stabilabb anyagi-, és kapcsolati rendszerrel rendelkeznek.

A Központhoz forduló kliensek, családok problémáit a 49.számú táblázat mutatja.

49. sz. táblázat: A gyermekjóléti szolgálat klienskörének megoszlása a vezető tünetek alapján¹

A probléma típusa:	Mátyás-föld	Sashalom	Rákosszent-mihály	Árpád-föld	Cinkota	Össz :
2003						
Anyagi jellegű	15	11	12	8	8	54
Szülők v. család életvitele, gyermeknevelési probléma	15	16	11	12	9	62
Magatartászavar, teljesítményzavar, intézménybe való beilleszkedési. nehézség	9	10	11	9	7	46
Családi konfliktus	10	14	14	7	7	52
Családon belüli bántalmazás, elhanyagolás	4	6	1	5	0	16
Fogyatékoság, retardáció	3	2	1	0	2	8
Szenvedélybetegek	11	11	3	4	2	31
Össz:	67	70	53	45	35	269
2004²						
Anyagi jellegű	33	30	26	16	18	123
Szülők v. család életvitele, gyermeknevelési probléma	49	61	35	35	24	204
Magatartászavar, teljesítményzavar, intézménybe való beilleszkedési. nehézség	35	44	35	37	23	174
Családi konfliktus	30	34	30	19	17	130

Családon belüli bántalmazás, elhanyagolás	18	22	5	15	5	65
Fogyatékoság, retardáció	5	8	5	3	5	26
Szenvedélybetegek	22	30	6	8	10	76
Össz:	192	229	142	133	102	798
2005³						
Anyagi jellegű	45	50	35	17	24	171
Szülők v. család életvitele, gyermeknevelési probléma	55	75	35	35	24	224
Magatartászavar, teljesítményzavar, intézménybe való beilleszkedési. nehézség	46	69	38	54	29	236
Családi konfliktus	42	39	29	25	18	153
Családon belüli bántalmazás, elhanyagolás	36	34	10	16	15	111
Fogyatékoság, retardáció	2	6	4	4	2	18
Szenvedélybetegek	7	14	2	2	6	31
Össz:	233	287	153	153	118	944
2006						
Örökbefogadás	0	0	1	0	0	1
Anyagi jellegű	9	17	9	13	13	61
Gyermeknevelési	15	16	6	10	3	50
Magatartási	6	16	5	10	4	41
Iskolai, tanulási	10	23	5	18	7	63
Családi konfliktus	13	11	7	6	5	42
Szülők életvitele	2	7	7	6	8	30
Szülői elhanyagolás	2	3	3	4	7	19
Családon belüli bántalmazás	5	7	3	1	0	16
Fogyatékoság	0	0	0	1	1	2
Szenvedélybetegség	0	6	1	1	3	11
Szabálysértés	2	3	0	0	1	6
Bűncselekmény	0	6	1	0	0	7
Össz	64	115	48	70	52	349
2007						
Örökbefogadás	1	2	1	0	0	4
Anyagi jellegű	20	22	10	13	17	82
Gyermeknevelési	25	21	12	14	5	77
Magatartási	13	23	7	18	5	66
Iskolai, tanulási	22	31	11	30	14	108
Családi konfliktus	22	24	15	9	12	82
Szülők életvitele	19	16	10	9	13	67
Szülői elhanyagolás	6	9	5	5	9	34
Családon belüli bántalmazás	5	13	3	1	1	23

Fogyatékoság	3	1	1	1	1	7
Szenvedélybetegség	3	10	1	1	4	19
Szabálysértés	3	2	1	0	3	9
Bűncselekmény	0	6	2	0	2	10
Össz	142	180	79	101	86	588
2008						
Örökbefogadás	1	3	2		1	7
Anyagi jellegű	35	29	26	22	15	127
Gyermeknevelési	18	17	12	14	4	65
Magatartási	16	19	8	20	8	71
Iskolai, tanulási	31	34	32	40	11	148
Családi konfliktus	21	25	17	15	13	91
Szülők életvitele	11	10	10	10	7	48
Szülői elhanyagolás	7	13	5	3	5	33
Családon belüli bántalmazás	5	12	6	1	1	25
Fogyatékoság	2	6	1	2	1	12
Szenvedélybetegség	4	5	3	-	1	13
Szabálysértés	10	5	7	2	3	27
Bűncselekmény	2	7	3	3	5	20
Össz	163	185	132	132	75	687
2009						
Örökbefogadás	7	5	4	2	2	20
Anyagi jellegű	67	75	63	44	31	280
Gyermeknevelési	48	61	30	40	0	179
Magatartási	0	0	0	1	0	1
Iskolai, tanulási	96	113	88	111	64	472
Családi konfliktus	88	77	49	58	35	307
Szülők életvitele	52	58	33	33	34	210
Szülői elhanyagolás	22	31	20	10	12	95
Családon belüli bántalmazás	21	36	14	12	7	90
Fogyatékoság	3	9	9	5	3	29
Szenvedélybetegség	10	21	6	3	9	49
Szabálysértés	15	14	17	12	7	65
Bűncselekmény	3	12	13	9	9	46
Össz	432	512	346	340	213	1843

Forrás: Napraforgó Szolgálat

1. A táblázat a KSH-nak megfelelően a tüneteket halmozott formában tartalmazza.
2. A 2004. évre vonatkoztatott adatok területi bontása a 2003 és a 2005-ös adatok alapján számítással megállapított átlag.
3. A 2005-ös adatok az alapellátott, átmeneti nevelt és a védelembe vett gondozott gyermekek számát tartalmazzák.
4. A 2004-es „összesen” adat forrás: KSH

A szolgáltatás helyi sajátosságai

A Központ – a családgondozási szolgáltatást illetően – nem területi elv alapján működik. Kiemelten fontos szolgáltatás a közvetítés. Jelenleg nyolc fő képzett mediátor dolgozik az intézményben (egyikük az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzék tagja is), akik közül négyen az igény szerint jelentkező közvetítő beszélgetések levezetésén túl péntek

délután 14,00-20,00 óra között kapcsolattartási ügyeletet is működtetnek szakmai felügyelettel.

Megelőző szolgáltatások

1. Mama-Baba klub (hetente)
2. Szünidős nyári gyermekprogram (júniusban és júliusban 1-1 héten keresztül)
3. Gázoló kirándulás szervezése fiataloknak, minden hónap egy szombatján.
4. Gázoló tábor (évente 3 alkalommal)
5. Kézműves klub (kéthetente)
6. Háztartásvezetési klub
7. Filmklub
8. Családi kirándulás szervezése, minden hónap egy szombatján.

Problémaorientált szolgáltatások:

1. Pszichológus (hetente előzetes bejelentkezés alapján)
2. Jogász (hetente négy óra-előzetes bejelentkezés alapján)
3. Fejlesztő pedagógus (heti 4 órában)
4. Álláskereső klub
5. Derűlátók klubja
6. Lisztérzékenyek klubja
7. Családterápia
8. Mediációs (közvetítő) beszélgetés (bejelentkezés alapján)

2010 tavaszától ismét megszervezésre kerül az ún. Értékfeltáró csoport a Móra Ferenc Általános Iskolában.

Az Iskolai Szabadidős Klubot heti egy-egy alkalommal szervezi a Központ a kerület két iskolájában (Móra Ferenc Általános Iskola és Táncsics Mihály Általános Iskola).

2009-ben és 2010-ben is folyt az intézményben Kortárs-segítő képzés KEF pályázat keretében.

A szolgáltatás szükségességének oka

A Gyvt. alapján a Központ feladata a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése.

A tapasztalatok szerint a kerületben is élnek veszélyeztetett gyerekek, nehézségekkel és problémákkal küzdő családok, akik segítségre szorulnak. Ezt a tapasztalatot a jelzőrendszer tagjaival folytatott szakmaközi megbeszélések is megerősítették.

Az utóbbi években *megszaporodtak a válással kapcsolatos problémák*, úgy mint a gyermekelhelyezés és a láthatás kérdése. Ezek a nehézségek időnként a nevelési-, és oktatási intézményekbe is begyűrűznek. Ez a tendencia az utóbbi években még inkább megerősödni látszik, egyre inkább aktuális.

2009-ben és 2010-ben is tett javaslatot a Központ gyermekek családjukból történő kiemelésére. Néhány esetben a TEGYESZ, illetve a gyámhivatal nem fogadta el a Központ javaslatát a kiemelésre.

Az elmúlt évek tapasztalata alapján mára elmondható, hogy diszfunkcionálisan működő családoknál, - motiváció hiányában- kevés esély van a pozitív változásra.

A családon belüli kamasz-szülő konfliktusokat időnként nagyon nehéz kezelni, a szülő belefárad és sok esetben képtelen a helyzet új szemlélettel történő megközelítésére. Ilyen helyzetekben látható, hogy a kamasz is mintegy „kimenekülni” akar a helyzetből. Az esetek zöménél egy hosszan tartó folyamat végeredménye látható a kamasz viselkedésében. Több esetben a család gondozó is tehetetlenséget él át, hiszen a szülő „megrendelése” (a gyermek azonnali viselkedésbeli változása) nem teljesíthető.

Együttműködési pontok az egyéb ellátási formát biztosító intézményekkel

- *Szakmaközi megbeszélések:* évente a jelzőrendszer tagjaival (külön-külön) minimum egy alkalommal szakmai konzultációra kerül sor, ahol az aktuális szakmai kérdések és nehézségek kerülnek ábeszélésre.
- *Esetmegbeszélés-esetkonferencia:* egy család érdekében az érintett szakemberek bevonásával történő megbeszélés, amelyen időnként a család is jelen van, ez utóbbi az esetkonferencia-szükség szerint kerül összehívásra.
- *Kerületi Éves Gyermekvédelmi Tanácskozás:* évente egy alkalommal kerül megrendezésre, a döntéshozók és a jelzőrendszer tagjainak képviselői vannak jelen. Cél a jelzőrendszer működésének, valamint a gyermekjóléti alapellátás valamennyi formájának (gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása, gyermekek átmeneti gondozása) áttekintése, és szükség szerint javaslatok megfogalmazása a hatékonyabb működés érdekében.
- *Iskolai koordinátori munka:* jelenleg 17 intézménybe (10 általános iskola és 7 óvoda) járnak ki –kéthavi rendszerességgel a Központ családgyógyozói. Cél a kölcsönös tájékoztatás- és információ nyújtás, továbbá szakmai kérdések, dilemmák ábeszélése. Időnként probléma, hogy a koordinátorok egyoldalúnak érzik a kapcsolatot, a gyermekvédelmi felelősök nem keresik meg a koordinátorokat a problémáikkal, illetve a helyszínen (iskolában/óvodában) tett látogatása alkalmával sem kerül megbeszélésre egy adott probléma.
- *Családgyógyozó intézményi látogatása:* szükség esetén a családgyógyozó személyesen is felkeresi azt az intézményt, ahová a gyermek jár, hogy konzultálhasson az ott dolgozó szakemberrel, aki a gyermekkel közvetlen kapcsolatban áll. Időnként a pedagógusok azt várják, hogy az Központ családgyógyozói az órákat is látogassák, hogy közvetlen tapasztalatokat szerezzenek a gyermekről.
- *A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó, hatóság által összehívott tárgyalások:* ez is olyan közös fórum, ahol a szakemberek a gyermek érdekében együttműködnek és a feladatokat - közös átgondolás után- felosztják egymás között.
- 2010-ben az Adventista Egyház ismét jótékonyági koncertet szervezett a Gyermekjóléti Központ klienci számára, így 25 család részesült adományban.

Speciális szolgáltatások

a) Kapcsolattartási Ügyelet

Ez a szolgáltatás a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára biztosít találkozást, semleges helyen. A konkrét láthatásokat minden esetben ún. mediációs beszélgetés előzi meg, amelynek során a láthatás feltételei kerülnek megbeszélésre, majd írásban rögzítésre. A láthatások alatt két fő kiképzett *mediátor szakmai felügyeletet biztosít*. A láthatásokra minden páros hét pénteken 14-20 óra között kerül sor.

Az intézményben dolgozó 8 fő (egyikük a Családsegítő Szolgálat munkatársa) kiképzett mediátor – a nyitvatartási időben – egyéb problémás helyzetekben is vállal közvetítő beszélgetést.

b) Kórházi szociális munka

A kórházi szociális munka célja a szülészeti-nőgyógyászati osztályon a kórházi védőnővel együttműködve a szociális válsághelyzetben lévő anya és gyermekének segítése, illetve a gyermekosztályon a gyermekelhanyagolás és bántalmazás észlelése esetén a szükséges intézkedés megtétele.

c) Utcái és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka célja a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek speciális segítése, illetve a lakóhelyéről eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek felkutatása, lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése. A gyermekjóléti központ az érintett gyermekek lakókörnyezetében, az általuk látogatott bevásárlóközpontokban, vagy a saját szolgálatában szervezi a gyermekeknek szóló, beilleszkedésüket, szabad idejük hasznos eltöltését segítő programokat.

Az utcai-és lakótelepi munkát végző kollégák működtetik az iskolai szabadidős klubot.

d) Készenléti szolgálat

A készenléti ügyelet célja a gyermekjóléti központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása. A tapasztalatok továbbra is azt mutatják, hogy ezzel a szolgáltatással igen kevesen élnek, noha a krízis telefonszám rendszeresen megjelenik a kerületi újságokban.

2010 februárjától a 2009. évi LXXII. törvény értelmében a Gyermekjóléti Központ a Családsegítő Szolgálattal együtt távortartási ügyeletet is ellát, amely feladat a készenléti szolgálattal lett összekapcsolva.

Feladatok:

Az intézmény által kitűzött szakmai célok

Az intézmény célja - a gyermekjóléti alapellátás, szolgáltatás törvényben meghatározott céljaival összhangban -, hogy a gyermek érdekében, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A célok megvalósítása érdekében elvégzendő feladatok az ellátással kapcsolatban

- Az elsődleges preventív tevékenységek biztosítása – kiemelt hangsúllyal
- A veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer folyamatos, hatékony működtetése
- Az óvodai gyermekvédelmi felelősök számára szakmai segítség nyújtása, évi két alkalommal szakmaközi megbeszélés biztosítása
- A törvény által előírt határidők betartása, szükség esetén az ettől való pozitív eltérés (a gyermek érdekében pl. KT gyors elkészítése)
- A KEF munkájában való hatékony részvétel folytatása
- Az intézmény ismertebbé tétele a lakosság minél szélesebb körében

Tennivalók, amelyek a célok elérését szolgálják

- Az elsődleges prevenció körébe tartozó szolgáltatások –pl. klubok, csoportok- további működtetése, így különös tekintettel a kamaszokat összefogó Gázolóra, amelynek keretében évente több alkalommal is sor kerül kirándulásra és táborozásra.
- A sikeres kortárs segítőképítés további folytatása.
- Szupervízió szervezése a családgondozók számára

A célok eléréséhez (feladatok teljesítéséhez) alkalmazott módszerek és eszközök

- A szakmai standardok és az etikai kódex alapján történő szolgáltatás nyújtása.
- **Jó, megfelelő partneri viszony** kialakítása és fenntartása a társintézményekkel és a hatóságokkal a kliens családok érdekét szem előtt tartva. Ennek érdekében a személyes találkozások biztosítása. Ennek keretében történt egyeztetés 2009.őszén a Jegyzői Gyámhatóság kollégáival, továbbá 2010. tavaszán a vezető védőnővel, illetve az ÁNTSZ vezetőjével.
- A Módszertani Intézmény összejövetelein rendszeresen részt vesz a Központ, a különböző munkacsoportokban aktív tevékenységet fejtenek ki a családgondozók.

- Az intézmény **nyitottságának és rugalmasságának** megőrzése az új –akár belső vagy külső- ötletek, tapasztalatok megvalósítására.
- Esetmegbeszélő szupervíziók lehetőségének biztosítása a családgondozók számára
- A team-együttléteken felüli, időnkénti **belső szakmai műhelymunka**, amelynek célja a gyermekjóléti szolgáltatás keretében nyújtott összes szolgáltatás-, nehézség-, probléma-, dilemma-, kompetencia- átgondolása és szükség esetén a változás irányának meghatározása. A magas színvonalú szakmai munka érdekében:
  - egyrészt: **állandó szakmai felügyelet** megvalósítása, heti team- munka, rendszeres szupervízió (egyéni szupervízió), és szakember vezette esetmegbeszélés lehetőségének folyamatos biztosítása
  - másrészt: szakmai **továbbképzéseken és konferenciákon** való rendszeres részvétel.
- **Publikációk megjelentetése a helyi sajtóban**, hogy a Központot még inkább ismertebbé váljon. Ilyen volt a 2010. március 13-án megrendezett Gomoku verseny, amiről a helyi sajtóban is lehetett olvasni, továbbá az Adventista Egyháztól kapott támogatásról szint hírt adott a kerületi újság.

Egyéb

A nehéz költségvetési helyzet miatti létszámcsökkenés negatívan érinti a családgondozókat, mindezzel együtt igyekeznek a munkájukat megfelelő szakmai színvonalon ellátni most és a jövőben is.

9.1.4. Gyermek napközbeni ellátása

Fogalom:

A gyermekek napközbeni ellátása, azon belül a bölcsőde feladatkörét a Gyvt. 41-42/A. §-a, valamint a térítési díjakat és az alapellátás melletti szolgáltatásokat a szolg. Ök. rendelet szabályozza.

Bölcsődei ellátás

Helyzetkép:

A kerületben az Egyesített Bölcsőde végzi a gyermekek napközbeni ellátását, bölcsőde, formájában.

A bölcsődei ellátást a kerületben a három éven aluli gyerekek 31 %-a veszi igénybe, de a 220 férőhelyre felvettek száma átlagosan így is 261 fő.

Az igénybevétel messze nem tükrözi a valós igények arányát, hisz tartósan hosszabb várólista van az intézményben. Ezt az önkormányzat igyekszik orvosolni a férőhelyek számának folyamatos bővítésével.

A 2010 első félévében kimutatott adatok alapján a felvett gyermeklétszám 306 fő.

Általánosságban tapasztalható, hogy a GYED-et, mint kedvezőbb családtámogatási ellátást, az anyák szívesen veszik igénybe, a GYES igényelhetősége mellett viszont már igyekeznek munkát vállalni. Ezt igazolja, hogy a bölcsődés gyerekek 75 %-a 2 éves kor körüli

Az alapellátási tevékenységeken kívül az intézmény a társadalmi és a családok igényeihez igazodva családtámogató szolgáltatásokkal támogatja a kerületben élő családokat. Az alapellátáson túl, a kerület bölcsődei az alábbi családtámogató szolgáltatásokat nyújtják a lakosság részére:

A hiányzó gyermekek férőhelyein biztosítva **időszakos napközbeni gyermekfelügyelet**, mely nagyon népszerű a családok körében. Itt történik a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermekek szakszerű gondozása.

2009-ben összesen **9 606** munkaórát fordítottak a négy bölcsődében erre a többletszolgáltatásra.

A családok támogatását szolgálja az **otthoni gyermekgondozás** szolgáltatásunk, mely ikergyermekek születése esetén nyújt segítséget azon családoknak, ahol három kiskorú gyermeket nevelnek, az igények itt is emelkedést mutatnak, jelenleg három családnak nyújtunk segítséget.

A **gyermekbútor és játékkölcsönzést** a Kerületi Koordináló és Szolgáltató Bölcsődében biztosítja az intézmény (35 féle eszköz és játék áll rendelkezésre).

Este 20 óráig **nyújtott nyitva tartás vehető igénybe** – az országban elsőként, este 8-ig, vacsorával.

Adatok:

50. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

év	bölcsődei		napközbeni gyermek-felügyelet igénybe vétele / alkalom	nyújtott nyitvatartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	különleges bánásmódot igénylő gyermek	kölcsönzés igénybe-vétele
	férő-helyek száma	felvett gyermekek száma				
2001	180	208		-	10	-
2002	180	230	639	2	10	-
2003	180	225	922	1	10	612
2004	180	227	1321	1	12	634
2005	186*	226	1933	1	11	573
2006	200	246	1314	0	10	636
2007	208*	251	2248	0	12	385
2008	220	270	2626	0	10	353
2009	220	261	1996	0	8	365
2010. májusig	220	288	560	0	1	138
2010. június	280	306	686	0	1	158

Forrás: Egyesített Bölcsőde

*: havi átlag az év közbeni férőhelynövelés miatt.

51. sz. táblázat: A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai

Statisztikai átlagszámok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010. május / június**
Férőhely / fő	180	186*	200	208*	220	220	220/280
Nyitvatartási nap / nap	233	231	230	227	230	229	121
Beíratottak száma / fő/nap	227	226	246	251	270	261	228/306
Tényleges megjelent / fő/nap	169	169	184	188	206	200	215
Átlagos feltöltöttség / %	126,0	122	123	121	124,42	122,9	121
Átlagos kihasználtság/%	94	91	92	90	93,76	89,9	90,74

Az ellátandó gyermekek összetétele tárgyév május 1-jén							
1-11 hónapos	---	3	1	2	2	0	0
12-23 hónapos	34	52	26	30	32	36	28
24-35 hónapos	153	147	164	145	184	219	202
36 hónapos feletti	58	39	80	86	52	6	53
Összesen	245	241	271	263	270	261	283
Napközbeni gyermekfelügyelet adatai							
Igénybevett alkalom	1286	1933	1314	2248	2626	1974	403
Összes óra	5555	7682	6113	9606	9606	7258	1529
Fő/ nap	85	168	6	6	135	98	82
Gyermekjáték és eszköz kölcsönzés							
Alkalom	634	573	636	385	353	365	138

Forrás: Egyesített Bölcsőde

*: havi átlag az év közbeni férőhelynövelés miatt.

**: egy adat esetén az oszlopban az első félévi átlagos adat szerepel.

A bölcsődei ellátást – értve ezalatt az ellátást ill. a napközbeni gyermekfelügyeletet- igénybe vevők száma, illetve aránya a 3 év alatti lakosság (0-1 éves: 268, 1-2 éves: 283, 2-3 éves: 274, összesen: 825) számához képest folyamatosan emelkedik. Ez azonban nem a valódi igényeket tükrözi. Az igények ennél magasabb számúak. A számok növekedése a férőhelyemeléssel függ össze. 2009-ben az elutasítottak száma 111 fő volt, mely 2010- re 124 főre emelkedett.

A férőhelyek kihasználtsága 2010. júniusi adatok alapján, telephelyenként:

Szivárvány Bölcsőde:	52 férőhely	82,3 % kihasználtság
Borostyán Bölcsőde:	40 férőhely	93,9 % kihasználtság
KKSz Bölcsőde:	80 férőhely	85,6 % kihasználtság
Centi Bölcsőde:	108 férőhely	75 % kihasználtság

2010. június 9-étől a férőhelyek száma a következők miatt emelkedett:

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 40. §-a szerint:

„(2) Egy bölcsődei csoportban - a (3)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel - legfeljebb 12 gyermek nevelhető, gondozható.

(3) A bölcsődei csoportban, ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét - a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel -, legfeljebb 14 gyermek nevelhető, gondozható.”

Ez alapján a férőhelyszám az alábbiak szerint változott:

Kerületi Koordináló és Szolgáltató Bölcsőde: 60-ról 80 főre: 2 x 12 fő és 4 x 14 fő

Centi Bölcsőde: 80-ról 108 főre: 2 x 12 fő, 6 x 14 fő.

Szivárvány Bölcsőde: 40-ról 52 főre: 2 x 12 fő és 2 x 14 fő

Árpádföldi Borostyán Bölcsőde: maradt 40 férőhelyes

Összes férőhely: 280-ra emelkedett.

A június havi kihasználtsági adatok alacsonynak tűnhetnek. Ennek oka: a fent említett jogszabályváltozás csak legalizálta a felvett gyermekek számát, de azt nem tette lehetővé, hogy a gyakorlatban is több gyermek nyerjen elhelyezést. Így ugyanynyi gyermek több férőhelyen, de ugyanazon a helyszínen „osztozik”. A tényleges kapacitást figyelembe véve

ugyan felvehető több gyermek, az ellátás színvonalának csökkenése nélkül, de jellemzően szeptembertől töltik be ezeket a férőhelyeket.

Feladatok:

Tervezett cél – Európai Unió pályázati lehetőség igénybevételével – a bölcsődei férőhelyek számának bővítése. 2009-ben az önkormányzat sikeresen vett részt pályázaton, a projekt megvalósítása van hátra.

Az Egyesített Bölcsőde mindenkor szakmai célja, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat.

Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:

- állandó, szakképzett és elkötelezett személyzet,
- esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan élelmezés.

Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a szolgáltatások gyakorisága és minősége nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.

Köztudott, hogy a bölcsődében viszonylag magas a naponta hiányzók száma (20 – 30 %), ezért felügyeleti szolgáltatást maximum kizárólag a hiányzó gyerekek napi számának megfelelő arányában vállal az intézmény.

Az **időszakos gyermekfelügyelet** szolgáltatás iránti megnövekedett igények miatt szükséges lenne a szolgáltatás további bővítését, s külön csoportszobában fogadni a gyermekeket.

Feladatok - Az új bölcsőde megépülése kapcsán:

Az ellátandó környezet:

Cinkotán és Rákosszentmihályon egyáltalán nincs bölcsőde.

Fejlődő kertvárosunknak Cinkota és Árpádföld az a településrésze, ahol még jelentős egybefüggő zöldfelület található, ezért várhatóan tovább fog emelkedni az itt letelepülők száma az urbanizáció következtében. Jelenleg a bölcsődébe felvételt nyert kisdedeket olykor hosszú távon kell utaztatni, a valamilyen közlekedési eszközt használók sok esetben csak átszállással tudják megközelíteni az adott intézményt. Azon családok esetében, ahol több gyereket nevelnek, ez meglehetősen komoly problémát okoz reggelente és délutánonként egyaránt.

A Zebra lakóparkban (József utca - Iglói utca), élő családok igényeinek ellátása problémát jelent a bölcsődei férőhelyek vonatkozásában.

Az új bölcsőde Árpádföld, Cinkota és Rákosszentmihályról érkező gyermekek egy részének oldja meg az ellátását.

Nyújtandó szolgáltatás:

Az új bölcsőde létesítése további 80 férőhellyel bővítené a nappali ellátást, valamint integrált formában 6-8 fő sajátos nevelési igényű gyermekek korai fejlesztése, gondozása tervezett.

Megkímélve, segítve a családokat az utazástól, helyben szakemberek nyújtanának segítséget a rászoruló gyermekeknek, hogy hozzájuthassanak ahhoz a fejlesztéshez, mely elősegíti a társadalomba való integrálást.

Az épületben kerülne kialakításra külön csoportszobában az időszakos gyermekfelügyeletet igénybe vevő gyermekek ellátása.

A tornaterem kialakítása több funkciós szolgáltatásra adna lehetőséget, játékos gyermek torna, játszóház, babamuzsika. A szolgáltatásokat összehangoltan változó időpontokban vehetnék igénybe a gyermekek és szülők.

A só szoba kialakításával nagymértékben hozzá járunk a gyermekek egészség megőrzéséhez, a légúti fertőzések megelőzéséhez.

A korszerű konyhatechnológiának köszönhetően diétát igénylő gyermek étkeztetése is szakszerűen történhet.

Családtámogató szolgáltatás formájában az 1-4 éves korosztály számára játszóházat működtethet az új bölcsőde.

Teret nyújt majd az új bölcsőde baba-muzsika szolgáltatásra, melynek célja, hogy célja, hogy a szülők számára egy eszközt, technikát mutasson meg, amit otthon is bármikor alkalmazhatnak a gyermekkel közösen eltöltött idő, kellemes, hasznos, szeretetteljes kitöltésére.

Miért jók a szolgáltatások?

A szülő szempontjából:

- Gyermeknevelési, életvezetési tapasztalatokat adnak át egymásnak a szülők, mintegy önszerveződő önszervező közösségként,
- Az anya szülői szerepében erősödik, kiegyensúlyozottabb lesz, ez visszahat a gyermekre,
- Egyéni igényeit is kielégítheti (fodrászhoz, bevásárolni eljut),
- A szülő az otthoni magányból kimozdulhat, társasági igényeit kielégítheti.
- Új alternatívákat ismerhet meg a gyermekneveléssel kapcsolatban.

A gyermek részéről:

- Kulturált, tiszta, otthonos inger-gazdag környezetben, változatos tevékenységre lehetőséget adó játékeszközökkel játszhat,
- Korszerű táplálkozás irányelveknek megfelelő mennyiségű és minőségű ételeket fogyaszthat,
- Társas kapcsolatokat építhet ki saját kortársaival úgy is, hogy nem veszi igénybe folyamatosan a gyermekek napközbeni ellátását, ezzel segítve a szocializációt.

A szolgáltatás pozitívuma a bölcsőde részére:

- A szolgáltatás fontos családsegítő, gyermekjóléti szerepet tölt be. Esélyegyenlőséget biztosít, a szülő munkavállalási lehetőséget kap, a szegénységet csökkenti.
- Formálja a szülő véleményét a bölcsődéről, nagyobb bizalommal adják be a gyermekeiket a napos bölcsődébe, a bölcsőde szakmai munkája felértékelődik
- A szolgáltatás díja bevételi forrás, melyet vissza lehet forgatni a tárgyi eszközök bővítésére.

A bölcsődéink alkalmazkodnak a társadalom által elért igényes követelményekhez egészségügyi, egészségnevelési, szociális, családsegítő, kiegészítő és továbbépítő funkciókat töltenek be.

Erősödik a gyermek és családvédelmi szerepük, a családok igényeihez igazodó korszerű gyermek ellátási formák bevezetésével. Ha van helyi igény és a feltételek is megfelelőek, ma már szakmai kíváncsi, hogy a bölcsődében az alapfeladat ellátása mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezzon a kisgyermekeket otthonnevelő GyED-en vagy GyES-en lévő szülőknek.

Családi napközi, alternatív napközbeni ellátás

A szolgáltatások a gyermekek napközbeni ellátásának olyan formái, melyek alternatívát jelentenek az államilag fenntartott intézmények mellett. A szakmai jogszabályok tárgyi és személyi feltételeket állítanak ezen szolgáltatások elé is, és működési engedélyszükséges a tevékenységükhöz.

Valódi alternatívát sajnos nem mindenki számára jelentenek, mivel önköltségi alapon működnek, térítési díjuk lényegesen magasabb, mint az óvodában vagy bölcsődében. Lehetőség viszont azok számára, akik egy másfajta szolgáltatást keresnek, mint az önkormányzati intézmények, vagy akik a bölcsődébe azért nem nyertek felvételt, mert a család szociális helyzete ezt nem indokolja. Az egyébként jól kereső anyák számára a

megfizetett szolgáltatások megteremtik annak lehetőségét, hogy visszakerüljenek munkahelyükre, így ismét részt vállalva a család anyagi hátterének megteremtésében.

A kerületben nem állami fenntartóként alapítványok, gazdasági társaságok tartanak fent családi napközit, játszóházat. 2007-ben egy családi napközi jött létre a kerületben, de egy éves működés után anyagi forrás hiányában megszűnt. A szolgáltatás igazán hiánypótló tevékenység volt: sérült gyermekeket fogadott. 2008-ban egy családi napközi működött a kerületben. Ezt követően több szolgáltatás jött létre: jelenleg – 2010 augusztusa végén – 11 fenntartó 18 családi napközit és 2 játszóházat működtet, összesen 151 férőhelyet biztosítva.

9.1.5. Gyermekek átmeneti ellátása

Fogalom:

A gyermekek átmeneti ellátását a Gyvt. 45-51. §.-a határozza meg. Lehetséges formái: gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona, helyettes szülői hálózat.

Az önkormányzat számára kötelező ellátási forma a gyermekek átmeneti otthona és a családok átmeneti otthona. A gyermekek átmeneti otthona korábban, a családok átmeneti otthona 2008. január 1-jétől érhető el a XVI. kerületiek számára, szerződéskötéssel.

Gyermekek átmeneti otthona

Helyzetkép és adatok:

Az Önkormányzat a IV. kerületi önkormányzattal kötött ellátási szerződést arra, hogy az Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthona biztosítsa az ellátást a XVI. kerületi lakosok számára. Az eddigi tapasztalatok alapján a beutalás oka az 52. számú táblázatban látható.

2006-ban 13 gyermek került elhelyezésre a Gyermekjóléti Központon keresztül az intézménybe, összesen 1527 napra, míg 2007-ben 7 gyermeket, összesen 483 napra. Ezek a számok azt mutatják, hogy erre a szolgáltatásra a megelőző évekhez képest megemelkedett az igény. Ugyanakkor komoly szakmai dilemmát is felvet, nevezetesen azt, hogy minden esetben megalapozott-e az átmeneti gondozás mellett hozott döntés, avagy az átmeneti nevelésbe vételt megelőző időhúzás? A Gyermekjóléti Központ családgondozói igyekeznek mindig alaposan mérlegelni egy-egy gyermek ügyében.

2007-ben 7 gyermeket kellett elhelyeznünk a IV. kerületi Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonában, összesen 483 napra. Két gyermek rövidebb időt töltött az otthonban, míg egy másik gyermek 111 napot, s végül egy négy gyermekes család minden gyermeke összesen 337 napot töltött az otthonba. Ez utóbbi család gyermekei háromszor kerültek be az otthonba ebben az évben.

2008-ban 4 gyermeket kellett elhelyeznünk az Otthonban, összesen 314 napra.

Egy gyermek csak pár órát töltött az otthonban, további egy gyermek 43 napot, míg egy másik gyermek 67 napot, a leghosszabb időt, 203 napot egy 17 éves fiú volt bent.

2009-ben 4 gyermeket kellett elhelyeznünk a IV. kerületi Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonában, összesen 534 napra.

Az otthonban egy lány 343 napot töltött, aki azután szakellátásba került és jelenleg is ott tartózkodik.

52. sz. táblázat: Az átmeneti gondozásban részesülők adatai

Megnevezés	2006	2007		2008		2009	
		Gyermekek átmeneti otthona	Családok átmeneti otthona	Gyermekek átmeneti otthona	Családok átmeneti otthona	Gyermekek átmeneti otthona	Családok átmeneti otthona
A kapcsolatfelvétel módja							
Szülő által	21	6	4	8	5	4	5
Gyermekjóléti központ által	2	1	0	0	0	0	0
Hatósági kezdeményezés	1	0	0	0	0	0	0
Az elhelyezést kiváltó probléma							
A szülő életvezetési problémái	12	7	4	3	3	0	0
A szülő egészségügyi problémái	3	4	0	4	0	0	0
A szülő lakhatási problémái miatt krízis elhelyezés	16	6	0	0	0	4	5
A szülők lakhatási problémái miatt, hajléktalanná válás miatt	0	0	0	0	2	0	0
A szülő szenvedélybetegsége miatt	6	0	4	0	3	0	0
A gyermek szenvedélybetegsége miatt	---	1	0	0	0	0	0
Bántalmazás miatt	5	1	4	0	0	0	0
A szülő vagy gondviselő indokolt távolléte	1	4	0	0	0	0	0
Családi konfliktus	2	5	4	0	0	0	0
A gyermek magatartási problémái	2	1	0	1	0	0	0

Forrás: Aranyhíd gyermekek Átmeneti Otthona, SUPPORT Alapítvány, Napraforgó Szolgálat

Olyan szülők gyermekei kerülnek a Gyermek Átmeneti Otthonába, akiknek életvezetése problematikus és hiányosságokat mutat.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a gyerekek 58%-a kerül vissza a családjába, 20% szakellátásba, 22% egyéb ellátási formába.

A Gyermek Átmeneti Otthonának létrehozásakor az volt a cél, hogy minél kevesebb gyerek kerüljön szakellátásba anyagi okok miatt, minél kevesebb gyermeket kelljen kiemelni a családjából és ezzel az ellátási formával, hatékony együttműködéssel a családot olyan helyzetbe hozni, hogy a gyereket családon belül nevelhessék.

A törvény értelmében a Gyermek Átmeneti Otthonában 12 hónapig tartózkodhat a gyermek, mely fontos indokkal 6 hónappal hosszabbítható. A tapasztalataink azt mutatják, hogy bár gyermekeink 58%-a kerül vissza saját családjába, mégis többször előfordul a második és harmadik elhelyezési alkalom. Ez azt mutatja, hogy a mai társadalmi körülmények között kevés ez az idő arra, hogy a családokat olyan helyzetbe segítsük, hogy gyerekeiket biztonságban tudják nevelni /munkahely, - lakás keresése, anyagi biztonság megteremtése/.

A IV. kerületi Gyermek Átmeneti Otthonába a beutalás a Gyermekjóléti Központon keresztül történik 98%-ban, a Központon kívül a Rendőrség, a Gyermekvédelmi felelős, iskola, óvoda védőnők helyeznek el nálunk gyerekeket. Így kapcsolataink is ezekkel az intézményekkel, szolgálatokkal jó.

Feladatok:

Az átmeneti ellátás biztosítását fenntartani, szükség esetén fejleszteni, a szakellátásban való részvétel megelőzése érdekében.

Helyzetkép és adatok:

Az önkormányzat 2007-ben, 2008. január 1-jétől szerződést kötött a Support Alapítvánnyal a családok átmeneti otthonának biztosítására, egy család részére.

2008-ban két családot helyeztünk el az Otthonban. Ezen felül egy családnak nyújtott segítséget elhelyezéshez más intézménybe a Napraforgó Szolgálat.

A SUPPORT Alapítvány otthonában 1976 gondozási napon látták el a két családot.

Mindkét család esetében az albérlet megszűnése volt a bekerülés oka. A négy szülőből 3-nak bejelentett munkahelye volt, egy GYES-ben részesült.

A gyermekek közül kettő 0-3 éves kor közötti, kettő pedig a 6-13 éves korosztályba tartozik.

A kigondozás 2008-ban egyik családdal sem sikerült. Ennek érdekében nagyon fontos az Átmeneti Otthon és a Gyermekjóléti Központ együttműködése.

2009-ben két család került elhelyezésre, ebből a felnőttek száma 3 fő, az ellátott gyermekek száma 5 fő volt. Az ellátott gyermekek közül kettő 1-3 éves, egy 4 éves, egy 7 éves és egy 11 éves. A szülők közül a főnek bejelentett munkahelye volt, 1 fő alkalmi munkából szerzett jövedelmet, 1 fő pedig GYES-en volt.

Az intézmény a kötelező feladatai túl játszóházat működtet a gyermekek számára, a szülők készségfejlesztésével foglalkozik. Munkájukat segíti egy elnyert TÁMOP pályázat.

(Adatok részletesebben a gyermekek átmeneti otthonával együtt láthatóak: 52. sz. táblázat.)

Feladatok:

Feladat folyamatosan figyelemmel kísérni a valós igényeket a családok átmeneti otthonát illetően, és szükség esetén a bővítés lehetőségének átgondolása szükséges.

9.2. Foglalkoztatáspolitikai

A foglalkoztatás növelése közvetve és közvetlenül is a szegénység csökkenéséhez, a szociális problémák enyhüléséhez vezet. A munkanélküliség kezelése társadalmi probléma, mely az egyének, családok konkrét élethelyzetéből épül fel.

A tartós munkanélküliek esetében a munkaerőpiacra való visszajutás nemcsak a család és az egyén szociális helyzetét javítja, hanem mentális problémákat old és előz meg. A foglalkoztatáspolitikának az a része, mely a lakosok számára kézzelfogható segítség formájában jelentkezik, elsődlegesen a munkaügyi központok szolgáltatása. E mellett működnek a különféle szociális intézmények munkahelykeresést segítő programjai (a kerületben a Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadónál), valamint az önkormányzatok nyújtanak pénzügyi támogatást az aktív korú nem foglalkoztatottaknak, rendszeres szociális segély vagy rendeletkezésre állási támogatás formájában. Ezen területek együttműködése mindenképpen fontos.

A Koncepció elkészítése óta a foglalkoztatáspolitikai eszközrendszere teljesen átalakult. Megváltozott a Munkaügyi központok feladata, az általuk nyújtott támogatási formák, és részben a megcélzott klienskör, valamint szervezetileg az Állami Foglalkoztatási Szolgálathoz tartoznak.

9.2.1. Fővárosi Munkaügyi Központ

- az 1991. évi IV. törvény alapján

Fogalom:

Álláskeresői járadék, Álláskeresői segély: az 1991. évi IV. törvény alapján történik a megállapítása.

A 18/2005. FMM- rendelet az álláskeresőök nyilvántartását szabályozza.

A 6/1996. MÜM rendelet a foglalkoztatás elősegítő támogatásokat szabályozza.

A 30/2000. GM rendelet a munkaerő piaci szolgáltatásokról, valamint az azokhoz kapcsolódóan nyújtható támogatásokról szól.

A Munkaügyi Kirendeltség több ponton is szélesíteni kívánja a jövőben a kapcsolatait, nem csak a társszervezetekkel, hanem a civil szférával is.

Helyzetkép:

Célcsoport: az a XVI. kerületi lakos, aki nem felsőfokú iskolai végzettségű, valamint nem pályakezdő (főiskolai, egyetem végzettség esetében), elmúlt 25 éves és/vagy a jelentkezését megelőző 4 éven belül minimum 200 nap ledolgozott munkaviszonnyal rendelkezik, munkaviszonya megszűnt, nem rendelkezik egyéb kereső tevékenységgel, keresőképes (nincs táppénzen, passzív táppénzen stb.), és vállalja az együttműködést, a kirendeltséggel álláskeresői megállapodást köt. Természetesen annak az állampolgárnak is lehetősége van álláskeresői megállapodás megkötésére, aki *nem* rendelkezik ledolgozott munkaviszonnyal, de ebben az esetben ellátásra nem lesz jogosult. Munkaerő piaci szolgáltatást, valamint támogatást azonban igénybe vehet.

Szolgáltatások: munkaerő piaci szolgáltatást (munka és pályaválasztási, pályaváltási, képzési, álláskeresői tanácsadás) vehet igénybe – előzetes előjegyzés szerint, időpontra – azok a regisztrált álláskeresőök, akiknek elhelyezkedési, vagy munkahelyváltási problémája merült fel.

Pályaorientációs foglalkozásokra is lehetőség van, amennyiben általános-, vagy középiskolák a kerületből megkeresik a kirendeltséget, esetleg a munkaügyi központot.

A tanácsadások egyéni és csoportos formában valósulnak meg a kirendeltségen.

Egyéni tanácsadás: álláskeresői, munkavállalási, képzési –átképzési, továbbtanulási, pályaváltási (választási) valamint megváltozott munkaképességű ügyfelek részére – rehabilitációs tanácsadás.

Önismereti csoport-foglalkozás: az álláskeresők célállásának felderítésében segít, a megfelelő képesség, készség, érdeklődés vagy egyéb személyre szabott probléma definíció mentén.

Csoportos tanácsadás: 3 napos álláskeresői technikák tréning. (Önéletrajz készítése, motivációs levél, elhelyezkedési, pályázati stratégiák, állásinterjú.) Havonta, rendszeresen megrendezésre kerül, ügyintézői javaslatra, vagy önkéntes jelentkezéssel lehet részt venni.

Munkaerő piaci tájékoztató: Két órás időintervallumban kerül megrendezésre, minden olyan ügyfélnek, aki a regisztrációba új jelentkezőként bekerül. Általános információk az ellátással, szolgáltatásokkal, támogatásokkal kapcsolatban az 1991. évi IV. Törvény alapján, melyek az ügyfeleket közvetve vagy közvetlenül érinthetik. (Jogok, kötelezettségek.)

A felsorolt szolgáltatásokról tud a XVI. kerületi Napraforgó Gyermejjóléti Központ és Családsegítő Szolgálatnál, ahol a tanácsadó kapcsolatot épített ki a társszervezettel alkalmazásban álló tanácsadó szakemberrel.

Feladatok: Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat, valamint annak minden Munkaügyi Kirendeltségének fő feladata az álláskereső ügyfelek munkaerő-piaci helyzetének mielőbbi javítása, a munkáltatói szférák igényeinek kiszolgálása, valamint az ellátó rendszer működtetése. A 2010. évi munkaerő-piaci tevékenységünk központi célkitűzése az ügyfelek

gyors és lehetőleg tartós munkába helyezése, elhelyezkedésének segítése legalább a 2009. évi létszámnak megfelelően. Minden más tevékenység ezen központi cél megvalósulását kell, hogy szolgálja.

A kirendeltség illetékességi körébe tartozó munkáltatók számára több alkalommal is ügynevezett munkáltatói fórumot szervez a kirendeltség, ahol a szolgáltatásairól, az aktuális támogatásokról teljes körű tájékoztatásokat ad.

Az ügyfélfogadási rendszer illeszkedik a lakosság demográfiai, gazdasági változásainak görbéihez, hiszen a kirendeltségi létszám alakulása központi szinten szabályozott, és úgy alakítható, ahogy azt az adott helyzet megköveteli. Az ügyfélbehívó elektronikus rendszer is kialakításra került, amely nagyban elősegíti, a várakozási idő csökkentését.

Mindezek alapján a szolgáltatásokért a kirendeltséghez forduló munkavállalókat, munkanélkülieket "célozza" meg a KMRMK. Ez döntően úgy valósul meg, hogy az ÁFSZ tevékenysége iránt érdeklődők a kirendeltséget felkeresik.

Az információnyújtás célja, hogy elősegítse az elhelyezkedést és az üres álláshelyek betöltését.

A rendszeres szociális segélyben / álláskeresői támogatásban részesülő munkanélküliek esetében, amennyiben vállalt együttműködési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, a kirendeltség értesíti a családsegítő szolgálatot, így közvetve az Önkormányzatot. A jelzésnek megfelelően lehet intézkedni a segély megszüntetésére.

Feladatok:

Prognosztizálható, hogy az elkövetkező időszak fő feladata az ún. „reményvesztett munkanélküli”, tartósan inaktív lakosság munkaerő-piacra történő visszavezetése lesz. Ez a feladat komoly kihívás lesz, nem csak az Állami Foglalkoztatási Szolgálat szervezetei számára, de mindazon intézmények körének is, amelyek az érintett célcsoportok helyzetének javítására törekszenek.

A KMRMK 0110. sz. kirendeltsége nyitott minden együttműködési szándék felé, maximálisan törekszik arra, hogy hatékony eszközökkel részt vegyen a társadalmi feszültségek, munkaerő-piaci anomáliák megoldásában.

9. 2. 2. Közfoglalkoztatási terv

Fogalom:

A Szoc. tv. és a *foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról* szóló 1991. évi IV. törvény 2009. január 01. napjától hatályos rendelkezéseire figyelemmel feladata az önkormányzatnak közfoglalkoztatási tervet készítenie.

A közfoglalkoztatási terv olyan egyéves időtartamra szóló terv, amelyben az önkormányzatok negyedéves ütemezésben meghatározzák azokat a munkafeladatokat, munkaköröket, amelyeket részben vagy egészben közfoglalkoztatás keretében kívánnak ellátni, az egyes feladatok ellátásához szükséges létszámot, a rendelkezésre állási támogatásra jogosult személyek képzettség szerinti várható összetételét és a megvalósításhoz szükséges költségeket.

Közcélú munka alatt az olyan közmunkának vagy közhasznú munkának nem minősülő állami vagy helyi önkormányzati feladat ellátását kell érteni, amelynek teljesítéséről – jogszabály alapján – a helyi önkormányzat gondoskodik.

A XVI. kerületi önkormányzat 2009-ben és 2010-ben is határidőben eleget tett ennek a kötelezettségének.

Helyzetkép és adatok:

A 2009. évi közfoglalkoztatás tapasztalatai

Budapest XVI. kerületében 2009. április 1-je és november 30-a között **199 fő** közcélú munkavégzésre történő kiközvetítésére került sor az önkormányzat költségvetési szerveként működő Kerületgazda Szolgáltató Szervezethez.. Ebből a létszámból nem jelentkezett munkára **30 fő**, orvosilag alkalmatlannak bizonyult **36 fő**, a felkínált munkát nem fogadta el **2 fő**, időközben elköltözött a kerületből **1 fő**. Ledolgozta a legalább 90 munkanapot **12 fő**, jelenleg is dolgozik **65 fő**. Közös megegyezéssel kilépett, mert talált magának munkát a munkaerőpiacon **1 fő**, kilépett próbaidő alatt **1 fő**. Súlyos fegyelemsértés miatt (ezek többszörös igazolatlan hiányzás, illetve ittasság) rendkívüli felmondással megszüntették a munkaviszonyát **5 főnek**. Nem tudtak végzettségének megfelelő munkát biztosítani **1 főnek** (ő festőművész). **10 fő** állást talált magának a munkaerőpiacon, **5 fő** felvétele folyamatban van. A Szociális és Gyermekvédelmi Iroda a rendelkezésre állási támogatást (RÁT) **30 fő** esetében szüntette meg.

53. sz. táblázat: A foglalkoztatás helyének megoszlása

A foglalkoztatás helye	Foglalkoztatottak száma (fő)	A foglalkoztatás helye	Foglalkoztatottak száma (fő)
Polgármesteri Hivatal	15	Kolozs u. Bölcsőde	2
Okmányiroda	2	Kölcsey Ferenc Ált. Isk.	3
Cinkotai Huncutka Óvoda	1	Lemhényi Dezső Ált. Isk.	2
Corvin Művelődési Ház	7	Nevelési Tanácsadó	2
Napraforgó Szolgálat	1	Sahalmi Tanoda Ált. Isk.	1
Egészségügyi Szolgálat	7	Szent-Györgyi A. Ált. Isk.	2
Erzsébet-ligeti Uszoda	2	Területi Szociális Szolgálat	2
Kerületgazda Szolgáltató Szervezet	31	Varázskorona Óvoda	4

Forrás: Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Közfoglalkoztatási Terv

A havonta munkába állított közcélú alkalmazottak száma a program kezdetén, az első hónapban volt a legnagyobb, majd a segélyen élők számának csökkenésével ez a szám is csökkent. A kilépések száma az első három hónapban elhanyagolható volt, többnyire a rendkívüli felmondással elbocsátottak számára korlátozódott. Augusztusban járt le az elsőként foglalkoztatottak 90 napja, ezért ebben a hónapban emelkedett a kilépők száma, azonban a rendszerbe bekerült új segélyezettek belépésével az összes foglalkoztatott létszám emelkedett. Sajnálatos, hogy a foglalkoztatottak száma még a legjobb, október hónapban is az intézmények igényének mindössze 61,1 %-át érte el.

Az összes, közcélú foglalkoztatásban figyelembe vehető személyek közül 8 általános iskolai végzettségű **49 fő**, szakmunkás **52 fő**. Frettségizett **44 fő**, főiskolai végzettsége van **19 főnek**, egyetemi végzettsége pedig **9 főnek**. Nincs adat **25 főről**, ők azok, akiknek valamilyen ok miatt megszüntették a rendelkezésre állási támogatásukat.

Foglalkozás szerinti megoszlásban, **32 fő** segédmunkás, **13 fő** takarítónő, **3 fő** portás, **1 fő** gépkocsivezető, **2 fő** kézbesítő és **33 fő** adminisztrátori állásban dolgozik.

A segélyezési rendszer jogi szabályozásából adódó hiányosságok miatt kudarcként könyvelhető el, hogy a 199 kiközvetített RÁT-os személyből mindössze 84 állt munkába

(42,2 %), és jelenleg is csak 65 fő (32,7 %) dolgozik, igaz ők megelégedésre. Az önkormányzati intézmények foglalkoztatási igényét a 3. ábra tartalmazza. A teljes közfoglalkoztatás költsége április 1-je és november 30-a között 35.064.814 Ft volt, amelyből a központi költségvetés 33.311.573 Ft-ot fedezett, az önkormányzat 1.753.241 Ft-tal járult hozzá.

2010. évi terv

A feladatellátáshoz kapcsolódó létszám szakképesítési szükségletének megállapítása érdekében a negyedévekre benyújtott 57, 113, 107 és 108 főre vonatkozó igényeket átlagolva megállapítható, hogy a 2010. év egésze vonatkozásában negyedévenként átlag 97 fő közcélú foglalkoztatottra jelentkezik igény.

Ezen igények a szakképesítési szükséglet, illetve nemenkénti megoszlás szerint az alábbiak szerint alakulnak: 8 általános: 28 férfi, 18 nő; szakképesítéshez kötött: 10 férfi 15 nő; középiskolai végzettség: 3 férfi 20 nő; felsőfokú végzettséghez kötött: 1 férfi, 2 nő.

Jellemző munkakörök: közterületi segédmunka, irodai kisegítő, takarító, kertész – fűtő - karbantartó, ügyfélkapcsolati munka, könyhai kisegítő, portás, adminisztrátor.

A költségek tervezésénél az alábbi szempontok voltak meghatározóak:

- a pályakezdő fiatalok, az ötven év feletti munkanélküliek, valamint a gyermek gondozását, illetve a családtag ápolását követően munkát keresők foglalkoztatásának elősegítéséről, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatásról szóló 2004. évi CXXIII. törvény 8/A. (1) bekezdése értelmében a közcélú foglalkoztatás keretében történő foglalkoztatás esetén a munkaadó mentesül a Tbj. 19. §-ának (1) bekezdésében meghatározott társadalombiztosítási járulék 50 százalékaának megfizetése alól,
- a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló 2009. évi CXXX. törvény értelmében a támogatás a Szoc.tv 36. §-ában szabályozott közcélú munka keretében kifizetett munkabér és közterhei 95%-ának a központi költségvetésből való utólagos igénylésére szolgál. Ugyanakkor az igényelt összeg nem haladhatja meg a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alaphér kötelező legkisebb összegének, illetve a jogszabályban megállapított garantált bérminimumnak és közterheinek összegét.
- a minimálbér és a garantált bérminimum megállapításáról szóló kormányrendeletben megállapított minimálbérekre. E szerint a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított minimálbér a teljes munkaidő teljesítése esetén 2010. január 1-jétől havibér alkalmazása esetén 73 500.- Ft. A legalább középfokú iskolai végzettséget, illetőleg középfokú szak-képzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatott munkavállaló garantált bérminimuma a teljes munkaidő teljesítése esetén 2010. január 1-jétől havibér alkalmazása esetén 89 500.- Ft.

Tervezett munkabér összesen: $13.768.500 + 26.308.500 + 24.841.500 + 25.158.000 = 90.076.500$,-Ft.

A tervezett munkabér összegéből annak 95%-a, azaz 85.572.675.-Ft a központi költségvetésből visszaigényelhető, 5 %- a, azaz 4.503.825.-Ft összeget a helyi költségvetésben kell biztosítani. 27 %-os közterhekkkel számolva, a 90.076.500.-Ft összegű munkabér közterhe 24.320.655.-Ft. Ennek 50%-a 12.160.327.-Ft, ezen összeg 95%-a 11.552.310,-Ft a központi költségvetésből visszaigényelhető, 5 %- a, azaz 608.016,-Ft összeget a helyi költségvetésben kell biztosítani.

A központi költségvetésből $85.572.675 + 11.552.310 = 97.124.985$.-Ft összeget lehet visszaigényelni, a helyi költségvetésben pedig $4.503.825 + 608.016 = 5.111.840$.-Ft összeget kell biztosítani, mely összeg a közcélú foglalkoztatást ellátó Kerületgazda Szolgáltató Szervezet költségvetésében rendelkezésre áll.

9.3. Lakáspolitikai

9.3.1. Lakáskonceptió

Helyzetkép és adatok:

Amint arról már az I. fejezetben is szó esett, a lakáspolitikai - lakáshelyzet, illetve a szociálpolitika összefüggő területek hatással vannak egymásra. Egy család, egyén szociális helyzete nagyban függ lakáskörülményeitől, illetve a lakosság általános szociális helyzetétől függ az, hogy mennyire van igény és szükség a szociális bérlakások fenntartására.

Jellemző, hogy a szociális bérlakásban élők egyben szociális támogatást kérők is illetve, a szociális intézmények kliensei; hiszen a jobb anyagi helyzetben lévők többnyire megvásárolták bérlakásaikat, amikor arra lehetőség nyílt.

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzata elfogadott egy lakáskonceptiót 2004-ben, mely összefoglalóan meghatározta az akkori helyzetet. Ebből kiindulva a Képviselő-testület a XVI. kerület Lakáskonceptióját 2008. április 18-i ülésén tárgyalta és a 201/2007. (IV. 18.) Kt. határozatban összegezte a 2007-2010. közötti időszak feladatait, az alábbiak szerint:

„A Képviselő-testület a bérlakás koncepciót meghatározó 159/2004. (III. 09.) sz. Képviselő-testületi határozat végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadja.

A Képviselő-testület a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat 2007-2010-ig terjedő időszakra vonatkozó bérlakás koncepcióját, a lakásprivatizáció folytatásának szempontjait az alábbiak szerint határozza meg:

- 1. Ahol a társasházban az önkormányzat kisebbségi tulajdonos, ott a lakás megvételét elő kell segíteni, és fel kell ajánlani az elővásárlási joggal rendelkező bérlő részére. Ezáltal csökkenthetők, illetve jelentős számban megszüntethetők olyan kiadások, mint pld. a közös költség, a társasház többségi tulajdonosai által elhatározott jelentősebb felújítások tulajdoni hányadra eső költsége.*
- 2. Nem kívánja értékesíteni a lakótelepi lakásokat, az egylakásos házas ingatlanokat, valamint a gazdaságosan felújítható bérlakásokat.*
- 3. Meg kell szüntetni az ingatlanokban még fennálló eszmei osztatlan tulajdonközösséget a tulajdoni hányad értékesítésével.*
- 4. Ahol az épület felújítása gazdaságtalan, de jók az ingatlan adottságai, ott a bérlők részére cserelakást, vagy pénzbeni megváltást kell felajánlani és az ingatlant üres állapotban értékesíteni. Az értékesítésből befolyó bevételt bérlakások vásárlására kell fordítani.*
- 5. A megüresedő bérlakásokat olyan szempontból célszerű hasznosítani, hogy elsősorban azt kell megvizsgálni hogy felhasználhatók e a fentiekben vázolt cserére.*
- 6. A mátyásföldi villaépületeket üres állapotban javasolt értékesíteni, amelyek így jelentős bevételi forrást képviselnek.*
- 7. Főútvonalon lévő ingatlanok esetében a vállalkozások fejlesztésének lehetőségét is vizsgálat tárgyává kell tenni.*
- 8. A lakásállomány összetételének javítása érdekében az eddigiekhez képest nagyobb összeget kell fordítani lakásvásárlásra, és bérleti jog megváltásra.*

9. Amennyiben az elidegenítés akadály a bérlő határozott idejű bérleti szerződése, ott azt határozatlan idejűvé kell tenni. Az új bérleti szerződések esetében pedig célszerű a bérlet időtartamát határozott 5 évben megállapítani ezt követő felülvizsgálattal.
10. Lehetővé kell tenni külső harmadik személy részére történő értékesítést, akár bérlővel terhelten is ott, ahol az önkormányzat határozott célja az eladás, de a bérlő nem tud, vagy nem akar élni az elővásárlási jogával, és ezt írásbeli nyilatkozatával is megerősíti.
11. Cím szerint kell meghatározni a 2007-2010 közötti időszakban elidegenítésre kijelölt bérlakásokat, ingatlanokat.
12. Rendszeressé kell tenni a bérlemény ellenőrzést.
13. Ki kell dolgozni 2008. július 31-ig, és 2008. július 31-től be kell vezetni a piaci, illetve a költség alapú lakbért.
14. Az önkormányzat továbbra sem zárja ki önkormányzati bérlakások építését, melynek érdekében folyamatos és jelentős hangsúlyt kell fektetni az erről szóló pályázatok figyelésére.
15. Helyi rendeleti szinten felül kell vizsgálni az önkormányzati bérlakás gazdálkodás jelenlegi feltételeit.
16. Azokat a mátyásföldi villanegyedben lévő 1/1 tulajdonú épületeket, amelyeket valamely okból nem sikerül üres állapotban értékesíteni, az önkormányzat újítsa fel és piaci bérlakásként adja bérbe.

A képviselőtestület felkéri a polgármestert, hogy a határozatban foglaltak végrehajtásáról évente egy alkalommal, az éves költségvetési beszámoló keretében adjon részletes tájékoztatást."

A Lakáskonceptióban foglalt feladatok közül az üres állapotban elidegenítésre kijelölt ingatlanok bérlői részére 5 esetben megfelelő cserelakás felajánlása megtörtént az első két évben, további bérlők elhelyezését bérlakások vásárlásával kívánja megoldani az Önkormányzat.

A Lakáskonceptió végrehajtása folyamán a Hivatal megkísérli elidegeníteni azokat a lakásokat, melyek osztatlan közös tulajdonban álltak, vagy olyan társasházban voltak találhatóak ahol a társasházban az önkormányzat kisebbségi tulajdonos.

Szintén fontos feladat volt, hogy ahol az épület felújítása gazdaságtalan, de jók az ingatlan adottságai, ott a bérlők részére cserelakást, vagy pénzbeli megváltást kell felajánlani és az ingatlant üres állapotban értékesíteni. Ez a legtöbb ilyen jellegű ingatlanban sikerült vagy folyamatban van.

Ugyanígy a mátyásföldi villaépületeket üres állapotban javasolta értékesíteni a Testület, amelyek így jelentős bevételi forrást képviselnek. Az elképzelések itt is megvalósultak, azzal, hogy a Mészáros u. 38 szám alatti bérlők semmilyen formában nem kívántak lakásuktól megválni. Semmilyen formában nem fogadtak el cserelakást, és a bérleti jog megváltásától is elzárkóztak, így ennek az értékesítésnek a sorsa megpecsételődött.

Önkormányzatunk idén és a tavalyi évben is jelentős összeget költött ingatlan vásárlásra a lakásalap terhére. A megvásárolandó ingatlanok paramétereit a Gazdasági és Tulajdonosi Bizottság által meghatározott pályázati kiírás állapította meg, melyre sokan jelentkeztek. Az eladók közül a legoptimálisabb lehetőségeket szintén a Bizottság választotta ki.

A Képviselő Testület a koncepciónak megfelelően bevezette a költség-elvű lakbért, mely a mindenkori szociális lakbér háromszorosa. Az Egészségügyi és Szociális Bizottság a részére rendeletben biztosított hatáskörben, kiválasztotta azokat a lakásokat, melyeket kizárólag költségelven adhat majd bérbe, ezek elsősorban az újonnan vásárolt jó minőségű és állapotú lakások, másodsorban a bérleti jog megváltással az Önkormányzat birtokába

visszakerült, felújított, vagy jó állapotú lakások voltak. Az új lehetőséggel élve, a bizottság ezen lakások bérbevételére 3 alkalommal írt ki pályázatot, melyre rengeteg jelentkező adott be érvényes pályázatot.

A Lakások értékesítéséről szóló Önkormányzati rendelet módosítása lezajlott abban a körben is, hogy lehetővé tette külső, harmadik személy részére történő értékesítést, abban az esetben, ha a bérlő kifejezetten ehhez hozzájárul, valamint ha a lakásban kizárólag jogcím nélküli használó lakik.

A bérlemények ellenőrzése folyamatosan zajlik, új nyilvántartások kerültek felfektetésre, mely alapján sokkal ellenőrizhetőbb a lakásállomány állapota.

Jelenleg 328 szociális alapon bérbe adott önkormányzati bérlakással rendelkezünk, ebből 48 bérlemény az Újszász u. 88. szám alatti Szobabérlők Házában található. Költségelven bérbe adható lakások száma jelenleg: 17 darab.

Szociális bérlakásaink állapota sajnos jelenleg is leromlott, ami nagyrészt abból is adódik, hogy a bérlők még a részükre a Lakástörvényben előírt felújítási, karbantartási feladatokat sem végzik el hosszú évek óta, a lakás környezetét nem gondozzák.

A lakbér- és szolgáltatási díjat a szociális lakásokban lakó bérlők 90 %-a nem fizeti rendszeresen, a fizetési hajlandóság kiemelkedően rossznak mondható, fizetési kötelezettségének a bérlők többsége csak felszólításra és több hónapos késéssel tesz eleget. A költségelven bérbe adott lakások és a Szobabérlők Házában kiadott lakások esetében a fizetési hajlandóság nagyon jónak mondható, nagyon ritka az elmaradás.

A lakbér a többi kerület átlagához képest is alacsony, a lakásállomány 55 %-át kitevő komfortos lakások lakbére 135.-Ft/hó/m².

A Jókai úti lakótelepen lévő bérlakások összkomfortosak, lakbérük 169.-Ft/hó/m², de a magas fűtési költségek miatt szinte alig van bérlő, akinek nincs, vagy nem volt a közelmúltban hátraléka. (a költségelví lakbér ennek háromszorosa)

További teendők:

Mindenképpen növelni kell a bérlakás állományt, és ezen belül is a költségelví bérlakások számát. A jó minőségű, azonban a piacihoz képest alacsony bérű lakások egy jelenleg még fizetőképese réteg számára adnak lakhatási lehetőséget, aki társadalmilag már rászorult, és piaci lakbér fizetése mellett könnyen szociálisan is rászorulttá válhatna. Olyan munkaviszonnyal rendelkező családok élnek itt, akik a költségelví lakbér fizetése mellett még képesek és tudnak saját megélhetésükről gondoskodni, azonban a számuk a válság hatására hirtelen megnőtt, és kizárólag rövid idő választja el őket attól, hogy a még mindig magas piaci lakbérek mellett elszegényedjenek. Ezeket a családokat meg kell óvni a széthullástól, és lehetővé kell tenni, hogy alacsonyabb fizetésű, de rendszeresen és folyamatosan dolgozó családok biztos és nyugodt otthont tarthassanak fenn önerejükből.

A szociális lakásokban élő, de nagy tartozásokat felhalmozó bérlők közül, akik megkereséseinkre nem reagálnak, egyre több személyről bizonyosodik be, hogy valójában korlátozottan cselekvőképes, vagy akár cselekvőképtelen személyek, és nem tudják saját hivatalos ügyeiket intézni. Ilyen esetekben szorosan együttműködik a Vagyonhasznosítási iroda a gyámhivatallal.

A válság okozta lakáshelyzetet azonban nem tudja az Önkormányzat saját hatáskörében és lehetőségeivel megoldani. Az eladósodott devizahitelesek olyan új lakás nélküli csoportot alkotnak, akik számára jelenleg nem tudunk azonnali megoldást találni, pedig ezek a személyek nagyrészt az utolsó pillanatban, a végrehajtást követően keresik fel az Önkormányzatot.

A hátralékos probléma kezelésére az irodák együttműködése az alábbiak szerint adna megoldást. A Pénzügyi iroda részéről negyedévente készített hátralékos lista alapján a Szociális És gyermekvédelmi Iroda adatbázisára építve a Vagyonhasznosítási irodán is azonnal látható lenne, hogy kik azok a bérlők, akik további támogatásra szorulnának. Ezzel kiküszöbölhető lenne, hogy a havi 4-5.000.-Ft-os lakbér- és szolgáltatási díjakból a hátralékok összege 50-100.000.-Ft-ra növekedjen.

Természetesen a segítségnyújtáshoz a bérlő közreműködése elengedhetetlen, sajnos nagyon sok esetben annak a kérésünknek sem tesznek eleget, hogy felkeressék a Szociális Irodát.

Az időben elindított segítségnyújtás pedig megelőzhetné a lakás kiürítési pereket.

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 24. § (1) bekezdése alapján

„A bérbeadó a szerződést írásban felmondhatja, ha

a) a bérlő a lakbért a fizetésre megállapított időpontig nem fizeti meg.”

A bérleti szerződés már egy havi díj meg nem fizetése esetén is felmondható.

A lakáskonceptiót megalapozó tényeket, a lakások számbavételét a koncepció melléklete tartalmazza, melyet itt nem közlünk.

A fentiekből is látható, hogy rengeteg a tennivaló kerületünkben a szociális bérlakásban élő bérlők élethelyzetének teljes körű felmérésére, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekes családokra és az idős, egyedülálló emberekre.

9.3.2. Fiatal házások első lakáshoz jutásának támogatása

Helyzetkép:

A fiatal házások első lakáshoz jutásának támogatásáról szóló 3/2009. (I.27.) Ök. rendelet (továbbiakban: rendelet) alapján:

A megcélzott csoport jellemzői: 40 év alatti házások

A szolgáltatás helyi sajátossága:

1. A rendeletünk szerint nem minősül beköltözhető lakástulajdonnak, az a harmadik személy haszonélvezeti jogával terhelt lakástulajdon, amelyben a haszonélvező vagy a haszonélvezővel kötött megállapodás alapján harmadik személy ténylegesen lakik.
2. Az önkormányzati tulajdonban álló lakások szociális helyzet alapján történő bérbeadásának lakbér-megállapítási elveiről, a lakásfenntartási támogatás elveiről, valamint a lakásépítés támogatásának rendszeréről szóló 17/2006. (IV. 14.) Főv. Kgy. rendelet 10. § (2) bekezdése szerint: „A fiatal házások támogatásában azok részesülhetnek, akiknek a szociális, jövedelmi viszonyai megfelelnek a helyi lakásfenntartási támogatásra való jogosultság feltételeinek.” Ennek megfelelően a feltételeket a Szociális rászorultság miatt megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 3/2009. (I.27.) Ök. határozza meg.
3. A lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I. 31.) kormányrendelet 3. § (2) bekezdése határozza meg a támogatás odaítélésénél méltányolható lakásigény mértékének felső határát. Az itt figyelembe vehető eltérések szerint lett megállapítva a rendeletünk 5. §-a.
4. A rendelet 6. § -a szól a támogatás formájáról, mértékéről. A (2) – (3) bekezdésben meghatározottakat a Képviselő-testület állapította meg a fővárosi rendeletben kapott felhatalmazás alapján. Szintén helyi sajátosság a rendelet 7. § (1) bekezdésében

szabályozottak az igénylés rendjéről. A kérelem elbírálását a Képviselő-testület az Egészségügyi és Szociális Bizottság hatáskörébe utalta.

Adatok:

54. sz. táblázat: Fiatal házaspárok első lakáshoz jutásának támogatása

	Támogatásra fordított keret	Támogatásban részesítettek száma	Átlagos támogatási összeg
2004	n.a.	n.a.	n.a.
2005	47.000.000,-	8 fő	800.000,- - 1.600.000,- Ft között
2006	12.000.000,-	26 fő	800.000,-
2007	35.000.000,- (ebben a helyi támogatás is benne van)	8 fő	700.000,- - 1.000.000,- Ft között
2008	10.000.000,-Ft	3 fő	1.000.000,-Ft
2009	10.000.000,-Ft	6 fő	1.000.000,-Ft

Forrás: Polgármesteri Hivatal, Igazgatási Iroda

A kérelmezők száma erősen csökkenő tendenciát mutat.

Feladatok:

Kitűzött szakmai cél a rendeletben szabályozott eljárási rend pontos betartása, a beérkező pályázatok precíz feldolgozása, előterjesztések magas színvonalú elkészítése, a bizottsági határozatok határidőben történő kézbesítése a pályázóknak.

9. 3. 3. Lakásépítés, vásárlás és felújítás helyi támogatása

A lakásépítés, vásárlás és felújítás helyi támogatásáról szóló 2/2009. (I.27.) Ök. rendelet (továbbiakban: rendelet) alapján

Helyzetkép:

A megcélzott csoport jellemzői: Helyi támogatásban részesülhet az egyedülálló személy és a lakásigényét együttműközéssel megoldó család, ha a családnak lakó- vagy tartózkodási helye Budapesten van, és a szociális, jövedelmi, vagyoni viszonyai megfelelnek a helyi lakásfenntartási támogatásra való jogosultság feltételeinek. A rendelet **tárgyi hatálya** a Budapest Főváros XVI. kerület területén található, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett ingatlanokra terjed ki.

A szolgáltatás helyi sajátosságai: Helyi támogatás akkor nyújtható, ha a kérelmező és a vele egy háztartásban élők és vele együtt költözők **készpénz megtakarítással** rendelkeznek, illetve szintén helyi sajátosság az, hogy mi minősül készpénz megtakarításnak. A rendelet 3. § szabályozza, hogy mikor nem nyújtható támogatás. Az itt felsoroltak szintén helyi sajátosságnak minősülnek. A rendelet 5. §-ában szabályozott eljárás is a helyi elvárásnak megfelelően került kialakításra. A kérelem elbírálását a Képviselő-testület az Egészségügyi és Szociális Bizottság hatáskörébe utalta. A támogatás összegét legfeljebb **8 év** alatt kell visszafizetni (a fővárosi rendelet ezt 15 évben maximalizálta). Szintén sajátosság, hogy a visszafizetés kezdő időpontja a szerződés megkötését követő hatodik hónap első napja. A

Bizottság a törlesztés időtartama alatt egy alkalommal hat hónapig terjedő fizetési halasztást engedélyezhet, illetve a visszafizetéstől eltekinthet a rendelet 7. §-ban foglaltak alapján.

A támogatás célja: Az új ingatlan vásárlásának, illetve ingatlan felújításának az elősegítése, a rendeletben meghatározott módon.

Adatok:

55. sz. táblázat: Lakásépítés, vásárlás és felújítás helyi támogatása

	Támogatásra fordított keret	Támogatásban részesítettek száma	Átlagos támogatási összeg
2004	n.a.	n.a.	n.a.
2005	43.000.000,- Ft	80 fő	800.000,- Ft.
2006	43.000.000,- Ft	45 fő	1.000.000.- 800.000,- Ft között
2007	35.000.000,- Ft (ebben a fiatal házaspáros támogatás is benne van. Helyi támogatásra 20 Mft került beépítésre))	21 fő	1.000.000.- 800.000,- Ft között
2008	15.000.000,-Ft	6 fő	800.000,-Ft
2009	15.000.000,-Ft	5 fő	800.000,-Ft

Forrás: Polgármesteri Hivatal, Igazgatási Iroda

A kérelmezők száma évről-évre csökken, hasonlóan a fiatal házaspárosok első lakáshoz jutásának támogatásához.

Feladatok:

Szakmai cél a rendeletben szabályozott eljárási rend pontos betartása. A beérkező pályázatok precíz feldolgozása. Előterjesztések magas színvonalú elkészítése. A bizottsági határozatok határidőben történő kézbesítése a pályázóknak.

9.4. Egészségügy

Fogalom:

- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről –alapján:

Alapelvek

2. § (1) Az egészségügyi szolgáltatások és intézkedések során biztosítani kell a betegek jogainak védelmét. A beteg személyes szabadsága és önrendelkezési joga kizárólag az egészségi állapota által indokolt, e törvényben meghatározott esetekben és módon korlátozható.

(2) Az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során érvényesülnie kell az esélyegyenlőségnek.

(3) Az egészségi állapot javításának elsődleges eszköze az egészség megőrzése és a betegségek megelőzése.

(4) Az egészségügyi szolgáltatások alapvető szakmai feltételrendszere tulajdon- és működtetési formától független, kizárólag a szolgáltatás szakmai tartalmán alapul.

(5) Az egészségügyi intézményrendszer szakmai ellátási szintekre tagolt felépítése és működése emberközpontú, az eltérő jellegű és súlyosságú megbetegedésben szenvedők egészségi állapota által meghatározott szükségletekhez igazodik, valamint tudományos tényekre alapozott és költséghatékony eljárásokon alapul.

Fogalom meghatározások

3. § E törvény alkalmazásában

c) egészségügyi ellátás: a beteg adott egészségi állapotához kapcsolódó egészségügyi tevékenységek összessége;

d) egészségügyi dolgozó: az orvos, a fogorvos, a gyógyszerész, az egyéb felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, az egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, továbbá az egészségügyi tevékenységben közreműködő egészségügyi szakképesítéssel nem rendelkező személy;

e) egészségügyi szolgáltatás: az egészségügyi hatóság által kiadott működési engedély birtokában végezhető egészségügyi tevékenységek összessége, amely az egyén egészségének megőrzése, továbbá a megbetegedések megelőzése, korai felismerése, megállapítása, gyógykezelése, életveszély elhárítása, a megbetegedés következtében kialakult állapot javítása vagy a további állapotromlás megelőzése céljából a beteg vizsgálatára és kezelésére, gondozására, ápolására, egészségügyi rehabilitációjára, a fájdalom és a szenvedés csökkentésére, továbbá a fentiek érdekében a beteg vizsgálati anyagainak feldolgozására irányul, ideértve a gyógyszerekkel, a gyógyászati segédeszközökkel, a gyógyászati ellátásokkal kapcsolatos külön jogszabály szerinti tevékenységet, valamint a mentést és a betegszállítást, a szülészeti ellátást, az emberi reprodukcióra irányuló különleges eljárásokat, a művi meddővé tételt, az emberen végzett orvostudományi kutatásokat, továbbá a halottvizsgálattal, a halottakkal kapcsolatos orvosi eljárásokkal, - ideértve az ehhez kapcsolódó - a halottak szállításával összefüggő külön jogszabály szerinti tevékenységeket is;

f) egészségügyi szolgáltató: a tulajdoni formától és fenntartótól függetlenül minden, egészségügyi szolgáltatás nyújtására és az egészségügyi hatóság által kiadott működési engedély alapján jogosult egyéni egészségügyi vállalkozó, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet;

Budapest Főváros XVI. kerület lakosainak egészségügyi ellátása két szinten történik, az alapellátás és a szakellátás szintjén.

A megcélzott csoport jellemzői: XVI. Kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat (továbbiakban: KESZ) feladata a kerület lakossága számára az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg szakellátás, valamint a gondozóintézeti gondozás biztosítása. Az ellátandó terület Budapest Főváros XVI. kerülete, valamint a tüdőszűrő- és tüdőgondozó intézetben a kerület lakosságán kívül Csömör, Kistarcsa és Nagytarcsa községek. A kerületi lakosok számára a fekvőbeteg szakellátást döntően a Flór Ferenc Kórház, a Péterfy Sándor utcai Kórház (belgyógyászat), valamint gyermekek esetében a Bethesda Kórház és a Heim Pál Gyermekkórház biztosítja.

A szolgáltatás helyi sajátosságai: Az alapellátásban a felnőtt lakosságot 7 telephelyen 30 felnőtt háziorvos, a gyermek lakosságot 5 telephelyen 13 gyermekorvos látja el. A felnőttek ügyeleti és sürgősségi ellátását napi 24 órában biztosított a Benő utcai telephelyen, a gyermekek ügyeleti ellátását a Heim Pál Kórház végzi.

A felnőtt fogorvosi ellátás 2 telephelyen 12 fogorvossal történik, a gyermekek kezelését a Hősök térien biztosítjuk, itt 5 gyermek fogorvossal, valamint egy fogszabályozó szakorvossal.

A 21 területi védőnő 5 telephelyen, a gyermekorvosi rendelők mellett működő védőnői tanácsadókban dolgozik. A területi védőnők a kerület várandósait, és 0-iskolás kor kezdetéig

otthonukban gondozzák gyerekeket. A primer prevenció a védőnők alapfeladata. A kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló, életkorhoz kötött védőnői szűrővizsgálatok 1, 3, 6 hónapos, valamint 1, 2, 3, 4, 5, 6, éves korban, a család otthonában, illetve a védőnői tanácsadásokon, a tanácsadóknál, a szülők jelenlétében történnek. Melyek a testi fejlettség, pszichomotoros fejlettség, érzékszervi, és mozgásszervek szűrő vizsgálatából állnak. A vizsgálat eredményéről a szülők írásos tájékoztatót kapnak, mellyel felkeresik a gyermekorvost, aki elvégzi az életkorhoz kötött orvosi szűrővizsgálatokat.

2009. évben 5516 védőnői szűrővizsgálatot végeztek a területi védőnők.

A kerületben az általános és középiskolákban 8 iskolavédőnő dolgozik. Az ő feladatuk 2 évente 2, 4, 6, 8, 10, 12. évfolyamokban, a testarányok mérése, testi fejlettség értékelése hazai standartok alapján, érzékszervek, és mozgásszervek vizsgálata, valamint a vérnyomás mérése. 2009. évben 51445 védőnői szűrővizsgálat történt. 2009 szeptemberétől 16 éves életkorban záró vizsgálat történik.

A védőnő feladata a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében szoros kapcsolatot tartanak a Napraforgó Gyermekjóléti Központ Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadóval, valamint az Önkormányzat Szociális és Gyermekvédelmi Irodájával.

56. sz. táblázat: Váradosanya és csecsemőgondozás

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Területi védőnők száma	26	25	19	20	20	21	21
Védőnői látogatások száma	11381	12367	12657	25521	26151	28114	27322
Ebből: csecsemőknél	9676	10521	10382	11060	10739	11543	11008
Egy területi védőnőre jutó látogatások száma	438	495	666	1276	1308	1338	1301
Ebből: csecsemőknél	372	413	472	553	537	549	524
Várados anya tanácsadáson való megjelenések száma	3577	3500	3206	3026	3272	3084	2521
Csecsemő-tanácsadáson való megjelenések száma	5434	5691	5146	5767	5615	4626	8791

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat

57. sz. táblázat: A járóbeteg szakellátás heti óraszámai

Szakma	Heti óraszám	Szakma	Heti óraszám
Addiktológia	25	Ortopédia	45
Bőr és nemibeteg	88	Oszteoporózis	15
Bőrgyógyászati gondozó	22	Pszichiatria	10
Diabetológia	15	Pszichiátriai gondozó	48
Fizikoterápia	110	Radiológia	90
Gasztróenterológia	5	Reumatológia	90
Gégészet	65	Sebészet	115
Gyógytorna	60	Szemészet	90
Kardiológia	60	Tüdőgondozó	52
Neurológia	60	Tüdőgyógyászat	48
Nőgyógyászat	75	Ultrahang	30
Onkológia	9	Urológia	30
Onkológiai gondozó	21		

Forrás: XVI. kerületi Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat

A járóbeteg szakellátás heti óraszámában két változás történt: az oszteoporózis rendelés 30-ról 15 órára, a reumatológia 105 óráról 90 órára csökkent.

A szakorvosi rendelő és a gondozóintézetek igénybevétele éves szinten elérte a 270 000 esetet, az elvégzett beavatkozások száma 900 000 körül volt az elmúlt két esztendőben.

A szolgáltatás szükségességének oka: Az egészségügyi ellátás biztosítása az önkormányzatok kötelező feladatai közé tartozik. Budapesten a szakellátás biztosítása a fővárosi önkormányzat kötelessége, azonban a kerületek dönthetnek úgy, hogy a járóbeteg szakellátást saját hatáskörükben oldják meg. Ezzel a lehetőséggel a XVI. kerületi Önkormányzat is élt.

Együttműködési pontok az egyéb ellátási formákat biztosító intézményekkel: Az alapellátás terén szoros munkakapcsolat alakult ki a Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési tanácsadóval, valamint a Területi Szociális Szolgálattal.

A szakellátás sajátosságai miatt a kórházzal való orvósszakmai kapcsolatok fenntartása, fejlesztése elengedhetetlen feltétel. Meghatározó elem a képzés, továbbképzés, folyamatos gyakorlat, szakmai és etikai kontroll. Az önállóság igénye mellett az orvosok már tíz éve markánsan megfogalmazták a kórházzal való szoros szakmai kapcsolat igényét és a Péterfy Kórház vezetésével az intézmény kialakította ennek gyakorlatát. Ma már számos budapesti kórházzal működnek együtt.

Az ideggyógyászati rendelő, fül-orr-gégészet, kardiológia, sebészet, urológia, diabetológia és nőgyógyászat szakorvosainak többsége változó arányban a kórház és a rendelő részállású munkatársa. Részt vesznek a szakmai osztály munkájában, ügyeleti ellátásában, egymást váltva, szervezett forgó rendszerben, osztott részmunkaidős közalkalmazotti munkaviszonyban látják el a rendelőt.

A kialakított rendszer elsődlegesen a betegellátást jobbítja, ugyanakkor lehetővé teszi a kisebb szakmai osztályok ügyeleti szolgálatainak biztosítását, a kollégák szakmai lépéstartását, fejlődését, jelentősen hozzájárul a szakmai kontrollhoz és a szakorvos utánpótlás, helyettesítés biztosításához.

A kórházi osztályokkal való szoros munkakapcsolat biztosítja a szakképzést, a gyakorlatot, a továbbképzést, a minőségbiztosítás számos elemét, a humán erőforrás utánpótlását. A szakorvosi tudást folyamatosan meg kell újítani. 3-5 év izoláció az ismeretek avulásához vezet.

A kórházi kezelés, műtét sikerét, eredményességét, a beteg sorsát a szakszerű és személyhez kötött – a járóbeteg ellátásban végzett – utókezelés és gondozás nagymértékben befolyásolja.

A személyes, közvetlen kapcsolat az alapellátással és a kórházzal jelentősen javítja az ellátást.

A szakellátás igénybevételeit alapvetően meghatározza kapcsolata az alapellátással, a háziorvosokkal. A szakmai egymásrautaltság egyértelmű. Nem párhuzamos ellátást, hanem az alapellátás szükségszerű továbbvitelét, diagnosztikus és terápiás kiegészítését végezzük, törekedve a járóbeteg ellátáson belüli definitív ellátásra. A kétféle tevékenység nem fedi egymást és egyik sem képes a másikat sem helyettesíteni, sem nélkülözni. Az együttműködés hagyományos és a mindennapi gyakorlatra épül. Az Önkormányzat felelősségvállalása a szakellátásban a közös cél, a lakossági ellátás egységesebbé tételét, a kompetenciák egyértelműbb kialakítását, az ellátás, a betegutak jobb megszervezését eredményezheti.

Az egészségügyi ellátás hatékonyságának növelése a lakosság egészségi állapotára a preventív szemlélet és gyakorlat megvalósításától várható. A prevenciós tevékenység nem lehetséges, nem lehet teljes a szakellátás és az alapellátás együttműködése nélkül. Hatékony szűrési programot sem az alap, sem a szakellátás nem képes egyedül végezni.

Feladatok:

Minőségpolitika: Minőségi szolgáltatást csak a célok és az elvárások pontos meghatározásával, az üzleti folyamatok leírásával, és a dolgozók folyamatos képzésével lehet elérni. Ennek legjobb keretrendszerét a minőségirányítási rendszer adja, ezért fontos annak bevezetése. Az Intézet vezetése minőségirányítási rendszer bevezetése mellett kötelezte el magát. Első lépésként elfogadásra került az Intézet Minőségirányítási Kézikönyve, majd 2009. novemberében első alkalommal, belső auditot végeztünk. Terveink szerint, 2010. második felében külső cég általi minőség tanúsításra is sor kerül.

Kommunikáció, üzletvitel, informatikai fejlesztések: A hatékony működés elképzelhetetlen megfelelő informatikai támogatás nélkül. A telephelyek között pedig elektronikus adatszere lehetősége valósult meg, mind az ügyviteli folyamatok (work-flow menedzsment), mind a beteg egészségügyi adatainak vonatkozásában. Jelenleg kidolgozás alatt van a háziorvosi rendszerekkel történő kommunikáció, minimálisan lehetővé kívánják tenni a vizsgálatkérést, beutalást, előjegyzést és a betegadatok cseréjét a háziorvosi praxisok, az ügyelet és a szakrendelő rendszerei között.

Infrastruktúra rekonstrukció: A szakrendelő felújított épületben működik, azonban az alapellátás számos épülete rekonstrukcióra szorul. A KESZ saját bevételei nem teszik lehetővé a háziorvosi rendelők modernizálását, itt mindenképpen önkormányzati szerepvállalásra van szükség. Alternatívaként szóba kerülhet magántőke bevonása és új rendelők építése, erre több piaci szereplő is érdeklődést mutat.

Lakossági tájékoztatás: A KESZ honlapja megújult, áttekinthetőbb szerkezetben sokkal több, a szolgáltatásokkal és az intézet tevékenységével kapcsolatos információt tartalmaz. A honlapon igyekszik az intézet teljessé tenni az orvosok bemutatását, fényképpel és rövid önéletrajzzal kiegészítve. Az orvosok rendelési idejében esetleg bekövetkező változásokat, valamint a szabadságokat publikáljuk a honlapon. Cél továbbá tájékoztatást adni az egyes szakrendelések előjegyzési naptáráról, az elérhető szabad időpontokról.

Az elmúlt két év eredményei

2008. február 1-től a felnőtt ügyeleti ellátás napi 24 órában elérhető a kerületi lakosok részére.

A megújult honlap teljes körű tájékoztatást nyújt az intézetben igénybe vehető egészségügyi szolgáltatásokról, a rendelési időkben esetelegesen bekövetkezett változásokról.

A betegdokumentációs rendszerben jelentős fejlesztéseket hajtottak végre, melyek a betegellátáshoz kapcsolódó adminisztrációt egyszerűsítik előjegyzési rendszer, elektronikus beutalás, ügyeleti ellátások dokumentálásának integrálása a fixvizit rendszerbe.

Prevenció: Az önkormányzat tevékenysége nem merülhet ki pusztán az egészségügyi szolgáltató intézmények fenntartásában, hanem aktív szerepet kell vállalnia az egészségtudatos életmód fontosságának lakossági elfogadtatásában, az egészségmegőrzés eszközeinek megismertetésében. Ebből következően a Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat (KESZ) egyik kiemelt stratégiai célkitűzése lesz a kerületi lakosok egészségmegőrzésével kapcsolatos feladatok irányítása, koordinálása.

Nagy hangsúlyt fektetnek a komplex szűrésekre, és lehetőséget biztosítanak a magánrendeléseknek, a kapacitás kihasználására, illetve a nyújtott lehetőségek körének bővítésére.

Egészségügyi prevenció

Az önkormányzat tevékenysége nem merülhet ki pusztán az egészségügyi szolgáltató intézmények fenntartásában, hanem aktív szerepet kell vállalnia az egészségtudatos életmód fontosságának lakossági elfogadtatásában, az egészségmegőrzés eszközeinek

megismertetésében. Ebből következően a KESZ egyik kiemelt stratégiai célkitűzése a kerületi lakosok egészségmegőrzésével kapcsolatos feladatok irányítása, koordinálása.

Az Önkormányzat a prevenciós programját 2005 őszén indította a szakrendelőben, az évente egyszer megszervezésre kerülő nyílt egészségügyi nappal. Erre a programra alkalmanként 600 000 Ft-ot biztosít.

A 2009-2010. év a dohányzás-prevenció jegyében telt. Prevenciós célokra az Önkormányzat, a költségvetésében 3 000 000-3 000 000Ft-ot biztosított.

2009 áprilisában a kerület iskoláinak igazgatói, óvodáinak vezetői részére írásos összefoglaló került kiküldésre a „Dohányfüst ellen az Életért” prevenciós programról.

2009. május 5-én a Polgármesteri Hivatalban személyes találkozást és konzultációt szervezett az Önkormányzat Egészségügyi Tanácsnoka és a Hivatal Egészségügyi Referense az iskolák igazgatói, iskolaorvosai, iskolavédőnői részére, melyen megvitatásra került a program magvalósításának menete.

2009. május 26. az óvodavezetők részére volt egy előadás, az OEFI óvodai dohányzás prevenciós programjáról. Előadó: az ÁNTSZ XIV-XVI. Kerületi Intézetének főorvos-helyettese volt

A 2009/2010-es tanév első fél évben az 5. és 6. osztályosok közül 593 tanuló részére felvilágosító előadás volt a dohányzás káros hatásairól. Ez az előadássorozat tovább folytatódott a tanév végéig az iskolavédőnők közreműködésével. A program befejezéseként a gyermekek körében teszt sor kitöltésére került sor a témával kapcsolatosan.

2009 novemberében a dohányzás prevenció témakörében rajz pályázatot hirdetett az önkormányzat a kerület iskolái részére. A pályázatra 240 rajz és 20 figyelemfelkeltő plakát készült. A résztvevő iskolák és a húsz legjobb anyagot készítő tanuló sport ajándékutalványt kapott, összesen 500 000 Ft értékben. Az anyag kiállításra került 2010. májustól, szeptember végéig a kerületben, az Erzsébetligeti Színház folyosóján.

Az iskolavédőnőknek köszönhetően a Jókai általános iskolában a 2009. november 25.-re meghirdetett egészségnap szintén a dohányzás prevenció jegyében történt. Sikernek könyvelhető el, hogy erre az alkalomra a rajztanár segítségével 60 tanuló készített rajzot ebben a témában. A hat legjobb rajz készítőjét jutalomban részesítettük és minden résztvevőt apró jutalmat kapott. Az önkormányzat az egészségnapot 100 000 Ft-tal támogatta.

2009 júniusában a Polgármesteri Hivatal dolgozói részére tudógyógyász orvos közreműködésével dohányzás prevenciós előadás volt, és a dohányosok körében CO szűrés történt.

A Polgármesteri Hivatalban 7 fő önként jelentkező részére indítottuk el a dohányzásról leszoktató programunkat, egy havi gyógyszeradag költségeinek támogatásával. 5 fő sikeresen zárta a programot és azóta sem dohányzik.

2009 novemberében, a KESZ-ben az egészségnapot is a „Dohányfüst ellen az Életért” mottó jegyében rendezte meg az intézmény és az önkormányzat.

A 2009-2010-es év másik kiemelkedő programja az *elsősegélynyújtás* volt.

A 2009 novemberében megtartott egészségnap keretén belül szervezett újraélesztő oktatásnak nagy sikere volt a lakosság körében, melyet a Magyar Vöröskereszt tartott. Közel 50 ember hallgatta végig az előadást és többen ki is próbálták az újraélesztés gyakorlatát.

2010 március - április hónapban 20 órás komplex újraélesztő, elsősegélynyújtó oktatást szervezett az önkormányzat a kerület intézményeiben dolgozók részére. Ebben a programban 68 fő kapott képzést és oklevelet az életmentésről a XVI. Kerületi Mentődolgozók a Betegekért Alapítvány által.

Az elsősegélynyújtás fontossága kapcsán az Önkormányzat sikeresen vett részt a JESZ program pályázatán, melynek eredményeként két *életmentő pont* kijelölésével a kerület sokak által látogatott színházában és sporttelepén újraélesztő készülék került kihelyezésre, ezzel

kibővítve azt, hogy az uszodákban illetve a Polgármesteri Hivatala telephelyein már volt kihelyezett készülék. Ezt követően önköltséges alapon két iskola vásárolt még újraélesztő készüléket, azt bárki számára hozzáférhetővé téve. Így mára 8 életmentő pont van a XVI. kerületben. Cél ezek további bővítése.

A prevenció következő éves tervében a *túlsúlyos gyermekek* körében a túlsúlyosság okának felderítése, a helyes étkezésre, a mozgásra való ösztönzés szerepel.

Sikeres pályázat: TAMOP-6.2.4/A-09/1-2010-0001

Diabetológia mobil team létrehozása, mely új ellátási forma, személyre szabott ellátást nyújt, a társszakmák megjelenésével. A team felállításához a foglalkoztatás támogatása projekt keretén belül, a következő munkatársak kerültek / kerülnek felvételre: diabetológus szakorvos, dietetikus, pszichológus, szakasszisztens, valamint az érintett szakterületeken: pszichiátriára szakgondozónő, védőnő, reumatológus szakorvos, gastroenterológus, röntgen szakorvos.

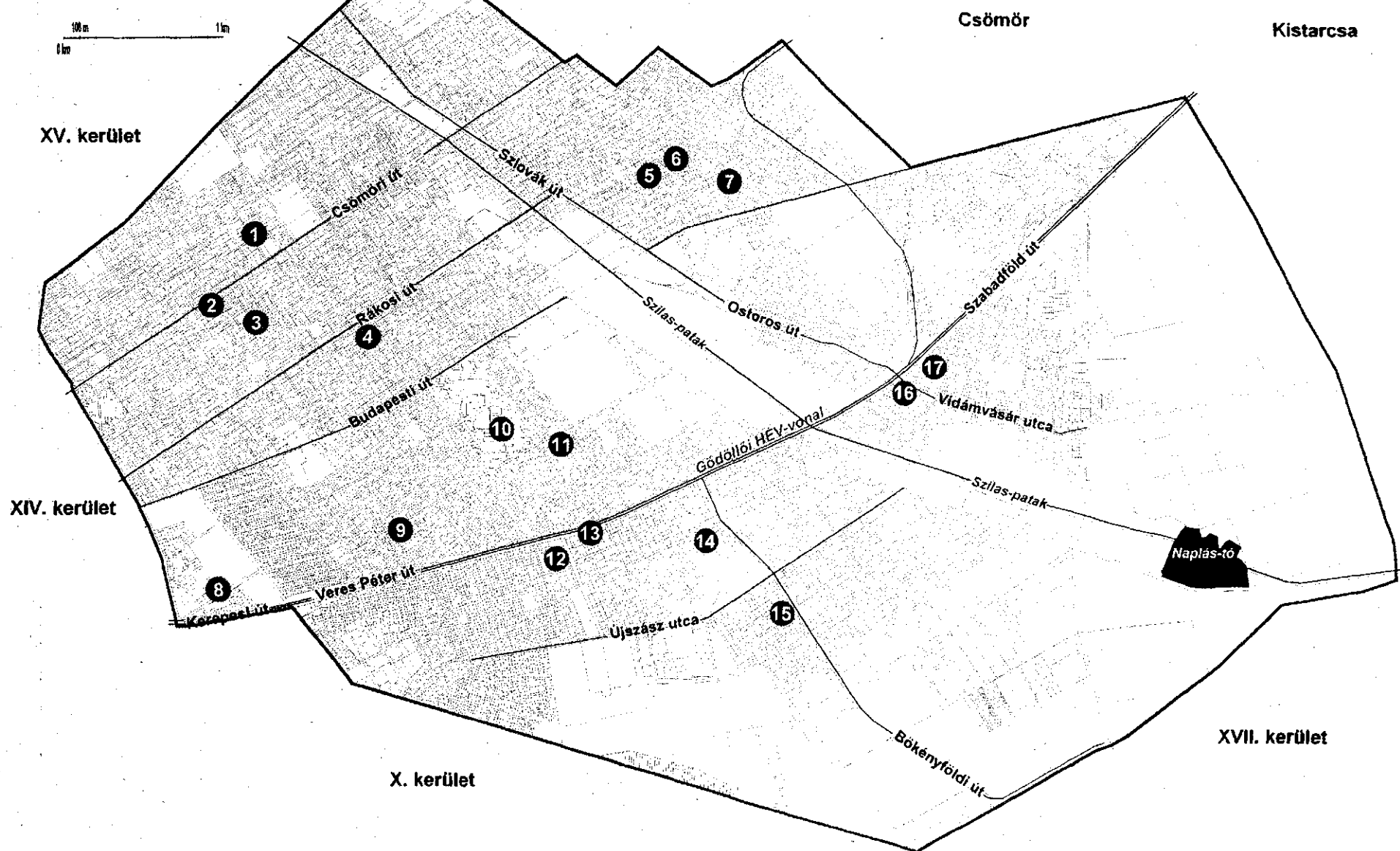
X. MELLÉKLET

A XVI. kerületi szociális, gyermekvédelmi és egyézségügyi intézmények területi elhelyezkedése

Jelölés	Cím	INTÉZMÉNY MEGNEVEZÉSE
1	1161 Érsekújvári u. 7-13.	Területi Szociális Szolgálat - Borostyán Idősek Klubja, Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthona, konyha,
1	1161 Érsekújvári u. 7-13.	Otthon XVI. kerületért Alapítvány Lakóotthona (nem önkormányzati fenntartású)
2	1162 Csömöri út 117.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt Háziiorvosi Rendelők
3	1161 Hősök tere 7-9.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziiorvosi Rendelők, Felnőtt háziiorvosi rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat, Felnőtt fogászat
4	1164 János u. 49.	Területi Szociális Szolgálat - Derűs Alkony Gondozási Csoport: Idősek klubja, házi segítségnyújtás, étkeztetés
5	1162 Délceg u. 33.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt háziiorvosi rendelők
5	1162 Délceg u. 35.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziiorvosi Rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat
6	1162 Délceg u. 53.	Csometeház Családi Napközi (nem önkormányzati fenntartású)
7	1162 Monoki u. 67.	Egyesített Bölcsőde - Árpádföldi Borostyán Bölcsőde
8	1163 Cziráki u. 22.	Napraforgó Gyermekjóléti Központ Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó
8	1164 Cziráki u. 22.	Egyesített Bölcsőde - Szivárvány Bölcsőde
9	1163 Margit u. 33.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt Háziiorvosi Rendelők
10	1165 Centenáriumi stny 3.	Egyesített Bölcsőde - Centi Bölcsőde
10	1165 Centenáriumi stny 16.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziiorvosi Rendelők
10	1165 Centenáriumi stny 24.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt háziiorvosi rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat
11	1165 Baross Gábor u. 51.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Addiktológiai gondozó, Pszichiátriai gondozó, Gyermekpszichiátria
12	1162 Jókai u. 3.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziiorvosi Rendelők, Védőnői Szolgálat, Felnőtt fogászat, Gyermek fogászat Szakrendelések: Diabvetológia, Endokrinológia, Fizikoterápia, Fül-orr- gégszet, Gyógytorna, Masszázs, Kardiológia, Neurológia, Gyermek neurológia, Nőgyógyászat, Onkológia, Ortopédia, Reumatológia, Röntgen, Sebészet, Egy napos sebészet, Szemészet, Urológia
12	1163 Kolozs u. 36.	Egyesített Bölcsőde - Kerületi Koordináló és Szolgáltatató Bölcsőde
13	1165 Veres Péter út 109.	Területi Szociális Szolgálat - Reménysugár Gondozási Csoport: idősek klubja, házi segítségnyújtás, étkezés, Nyugdíjasok Segítő Szolgálat
14	1165 Hunyadvár u. 43/b.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Felnőtt háziiorvosi rendelők Bőr- és nemibeteg gondozó, Tüdőgondozó
15	1163 Zsenge u. 25.	Fővárosi Önkormányzat Péterfy Sándor utcai Kórház – Rendelőintézet és baleseti Központ Nappali Kórháza (nem önkormányzati fenntartású)
16	1165 Vidámvásár u. 5-7.	Területi Szociális Szolgálat - Segítőkéz Gondozási Csoport: idősek klubja, házi segítségnyújtás, étkezés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
17	1164 Rádió u. 10.	Budapest XVI. kerület Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat - Gyermek Háziiorvosi Rendelők, Felnőtt háziiorvosi rendelők, Védőnői Szolgálat, Gyermek fogászat

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLET

100 m 1 km
0 km

XI. A SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCI FELÜLVIZSGÁLATÁRA VONATKOZÓ KÉPVISELŐ-TESTÜLETI HATÁROZAT

2. sz. melléklet

KIVONAT

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI SZOCIÁLPOLITIKAI KEREKASZTAL
2010. november 18. napján
A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLET. ÖNKORMÁNYZATA POLGÁRMESTERI
HIVATAL I. em. 112. számú tárgyalójában (1163. Havashalom u. 43.)
MEGTARTOTT ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVÉBŐL

Napirend:

1. A Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata

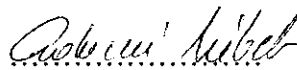
1. számú HATÁROZAT:

A Budapest Főváros XVI. kerületi Szociálpolitikai Kerekasztal elfogadja a Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió 2010. évi felülvizsgálatának anyagát, javasolja a Képviselő-testületnek a konceptió elfogadását.

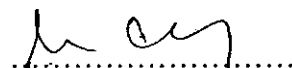
Szavazás eredménye: 6 igen egyhangú

Budapest, 2010. november 18.

Sapszon István
levezető elnök
Sk.

Adonics Erzsébet
jegyzőkönyvvezető

A kivonat hitelül:

Dr. Erdőközi György
ügyosztályvezető

3. sz. melléklet

KIVONAT

KÉSZÜLT AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG 2010. NOVEMBER 22-ÉN MEGTARTOTT 13. SZ. NYÍLT ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVÉBŐL

4. Napirendi pont:

Budapest XVI. kerület Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálata

A Bizottság az alábbi határozatot fogadta el:

254/2010. (XI. 22.) E.Sz.B. határozat:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Egészségügyi és Szociális Bizottsága javasolja Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének, hogy Budapest Főváros XVI. kerület Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió felülvizsgálatát fogadja el.

Szavazás eredménye: 5 igen, egyhangú

Határidő: 2010. december 8-i KT ülés

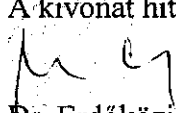
Felelős: dr. Varga János a bizottság elnöke

Budapest, 2010. XI. 22.
(a jegyzőkönyv dátuma)

Dr. Varga János
bizottsági elnök
sk.

Kratofil Zita
jegyzőkönyv hitelesítő
sk.

A kivonat hitelül:

Dr. Erdőközi György
ügyosztályvezető

A kiállítás dátuma
2010. XI. 23.